

18035

סמל 22 ספטמבר

17/10/79

ז' נספח היסטוריה
צורת חקר אויב
טל
2702
הנ - 7 -
ג' בניין תעשייה
14 באפריל 1981

מלחמת יום הכיפורים מצרים - מטרות המלחמה ותבנית המתקפה

כל המוסר תוכנן מסמך זה, כולם או חלקו,
לידיעת אנשיים מסוימים בלבד - עוזר
על חוקי בטחון-המדינה. כל המוצא מסמך
זה נדרש למסרו לתבחנה הקрова של משטרת
ישראל או המשטרה הצבאית.

אג"מ-מה"ד-היסטוריה
צורת חקר אויב
אפריל 1981

ש מ ו ר

- ב' -

גושאי המפקדים העיקריים שנטלו חלק במלחמות

רמיון היסטוריה - אלימן אורני אלגום.

ראיון חוקר אובייב וכותב ההיסטוריה - סא"ל (מיל') יונה בנדמן (עד אוקטובר 1979).

מלון בווצאה לאויר

ראש המדור - טרנו רחל שפיר

شرطית - אע"ץ אילנה אגרברת

מדפיטה - אע"ץ רחל מכניין

מרכז מידע למודיעין וטרור

18035 - 1

מלחמת יום הכיפורים - מצרים - מ

E982.13

מלח

תּוֹכֶן הַעֲבֵדִים

עמוד

2-1.....	הקדמה.....	1.
12-3.....	פסקה 1 - מטרות המלחמה.....	2.
	פסקה 2 - שיקולים שהשפיעו על תכנית המתקפה	3.
13.....	א. כללי.....	.....
14-15.....	ב. המסקבות שהטיקו המתקנים מהערצת יחטי-חלוחות.....	.....
16-17.....	ג. שיקולים ומגמות בקביעת התכנית.....	.....
	ד. יחטי הכוחות במצב הפתיחה:	.....
1) ישראל.....	1) ישראל.....	.....
2) מצרים.....	2) מצרים.....	.....
	פסקה 3 - התכנית הכלולת של המתקפה	4.
39-38.....	א. המתבשות התכנית.....	.....
49-39.....	ב. תכנית המתקפה.....	.....
50.....	ג. ה-סדייך למתקפה.....	.....
	פסקה 4 - פירוט התכנית של שלב מערכתי א':	5.
	א. בניית הכוח לצלה:	.....
1) נתוני הקרקע של התעלה ומשמעותיהם המבצעיות.....	1) נתוני הקרקע של התעלה ומשמעותיהם המבצעיות.....	.....
2) סדר ארגון הכוח לצלה.....	2) סדר ארגון הכוח לצלה.....	.....
3) הקצאת אמצעי צלה והקשרת נקודות צלה וגיזור.....	3) הקצאת אמצעי צלה והקשרת נקודות צלה וגיזור.....	.....
	ב. פירוט התכנית המבצעית של שלב מערכתי א':	.....
1) כללי.....	1) כללי.....	.....
2) שלב משנה א'.....	2) שלב משנה א'.....	.....
3) שלב משנה ב'.....	3) שלב משנה ב'.....	.....
4) שלב משנה ג'.....	4) שלב משנה ג'.....	.....
5) סיכום.....	5) סיכום.....	.....
6) לוח זמנים מרוכז של שלב מערכתי א'.....	6) לוח זמנים מרוכז של שלב מערכתי א'.....	.....
	ג. ה-סדייך בשלב מערכתי א':	.....
1) כללי.....	1) כללי.....	.....
2) טנקים.....	2) טנקים.....	.....
3) ארטילריה.....	3) ארטילריה.....	.....
4) הנדסה.....	4) הנדסה.....	.....
5) הגנה אווירית.....	5) הגנה אווירית.....	.....
6) סיוע אווריר.....	6) סיוע אווריר.....	.....
	סיכום - בחינת תוכנית המלחמה לאור ראיית המלחמה ומטרותיה.....	.....
81-77.....	81-77.....	.....

עמוד

. 7. בسفחים:

- א. בسفח א' - הנחיה מן הבשיה סדראת אל המפקד הראשי של הכוחות המזוינים ביום 1 באוקטובר 1973..... 85-83.
- ב. בسفח ב' - הנחיה אסטרטגיית מטה הבשיה סדראת אל המפקד הראשי של הכוחות המזוינים ביום 5 באוקטובר 1973..... 86.
- ג. בسفח ג' - ה-סדי'ק המפורט למתקפה בכוכן 5-6 באוקטובר 1973 (דרגת המטער - עוצבות עיקריות בלבד)..... 92-87.
- ד. בسفח ד' - מבנה חטיבות הגישור לפני המלחמה..... 93.
- ה. בسفח ה' - מבנה ויעוד של כמה צוותי-קרב הנדסיים, שהוקמו בקרבת המלחמה..... 96-95.
8. מקורות והערות:..... 121-97.
9. רשימה מרוכזת של המקורות:..... 129-123.
10. רשימת המפות
- מפה מס' 1: פרישת סדי'ק צה"ל ברגיעה בזרות השובנות, בעלי ני מודיעין האויב..... 19.
- מפה מס' 2: פרישת סדי'ק צה"ל בסיני ברגיעה, בעלי ני מודיעין האויב..... 23.
- מפה מס' 3: ריכוז כוחות צה"ל בקו התעללה בקרבת מלחמה, עד בוקר יום ה-יע"י ועוד 2, תוך גיזות כוחות וריכוזם בסיני - בעלי ני מודיעין האויב..... 29.
- מפה מס' 4: הייערכות טוללות טיל ק"א בחזית התיאלה (6 אוקט' 73)..... 35.
- מפה מס' 5: שחזור תכנית המתקפה לפי מסמכי של..... 41.
- מפה מס' 6: שחזור תכנית המתקפה של ארמיה 3..... 63.
11. רשימת המרשימים
- marsht מס' 1: ארגון דיביזיית חיל"ר מוגברת בשני דרגים בכל הרמות - סכמת..... 53.
- marsht מס' 2: חלוקה של ארמיה מצרית לדרגים - סכמת..... 53.
- marsht מס' 3: מבנה חטיבות הגישור לפני המלחמה..... 93.

ה ק ד מ ה

1. העובודה שלפנינו דנה במטרות המלחמה של מצרים ובהערכות-המצב של הרמה הצבאית הגבוהה, שבמרכזה - בחינת יחסית-הכוחות על כל תביהם. כן עוסקת העובודה בתכנית המתקפה, שהייתה פועל יוצאת מהגדלת מטרות המלחמה ומהמשמעות שנדעו למטקות הערכת-המצב.
2. מטרת העובודה להציג לקציני צה"ל את מטרות המלחמה של מצרים ותכנית המתקפה במלחמות יום-הכיפורים, כדי להעשיר את השכלתם הצבאית במגמה של לימוד והפקת ליקיטם.
3. לרשותנו עומדת חומר רב, בעיקר מסמכים שאספו כוחות צה"ל במהלך המלחמה ואחריה, המאפשר לבו לשחזר את תכנית המתקפה במידה רבה של דיוק. זהו חומר אוטנטיק, שAINO יכול לעורר ספק באשר לאמינותו ולמידת הרלוונטיות שיש בו לבושא שלפנינו. נכון, בחינה מדוקדקת של המהלים, שביצעו הכוחות המצריים ביום הראשון למלחמה, בודאי בשלושה הראשוניים, מלבד כי מהבחינה העקרונית, כמו גם בפרטים, נহגו אלה עפ"י תכנית המתקפה כמתואר במסמכים הנזכרים. אמנם, גם שחזר תכנית המתקפה איןנו מלא, שכן התכנית השלמה של המפקדה הכללית של הכוחות המצריים אינה מצויה ברשותנו, והקף החומר של ארמיה 3, העומד לרשותנו, עולה במידת הפירות שבו, לאין שיעור, על זה של ארמיה 2. עם זה מאפשר החומר שברשותבו לא רק לשחזר במלואה את תכנית המתקפה של ארמיה 3, אלא גם להשלים, בדרך התקש, את הפרטיהם החדרים לגבי ארמיה 2.
4. מאידך-גייסא קיימים קשיים רבים בניסיון לשחזר את יסודות הערכת-המצב ואת מטרות-المלחמה, שנגزو ממנה, כפי שגיבו אוזט המערדים בתקופה שקדמה למלחמה ועוד טרם העלו על הכתב את תכנית-האב למתקפה. שכן, מסמכים הללו עוסקים בסוגיות אלה רק באופן חלקי ביותר. לספרו האוטוביוגרפי של הנשיא טדאות צורפו נספחים כמה מסמכים, אשר אם אמנים הם אוטנטילים הרי שיש בהם משומס עדות, לפחות חלקית, להערכת-המצב של ההבגהה המצרית ולמטרות-המלחמה במובן הרחב,¹⁾ בהזדמנויות רבות אחרי המלחמה הביארו טדאות, שר המלחמה ומפקדים בכירים רבים כיצד ראו בשלב המחשב והתכוונו את מטרות-המלחמה ואת השיקולים לפיהם הגיעו את המטרות כפי שקבעו. על פרטומים אלה נמהה גם ספר זכרונותיו של הפריק (גנרט) סעד אלדין אלשאדיili (מי שהיה ראש-המטה של המפקדה הכללית של הכוחות המצריים מאז Mai 1971 ועד שהודח אחורי המלחמה), אשר פרקים מתוכו משמזרים את הערכת-המצב ואת הדיבונים שהתנהלו ב策מת הפיקוד המצרי בקרבת גיבושה של תכנית המבצעים.²⁾ אפילו כך, אין לנו ספק, כי אכן חסרים פרטים רבים והשחזר שנציג להלן לא יהיה יותר מאשר חלקו.
- אין, כמובן, להעתלם מההפרשות, כי פרטומים מאוחרים אלה אינם יותר מאשר תיאור של אחר המעשה וטיבו בהם חותם המלחמה ותוצואוזיה מהבחינה הצבאית; היינו, הצגת הדברים אחורי המלחמה הושפעה, במידה זו או אחרת, ממהלך המלחמה וairoוועה, מלחחים שהפיק הפיקוד הבכיר וכן, במידה לא מעטה, מהאזור להtagונן מבני האשומות שהטיחו גורמים שונים על הדרך שבת נוהלה המלחמה בפועל. אפשר, אם כן, כי לפנינו ניסיון מכובן להתאים את המטרות למלחמה, כפי שהתרחש בפועל; במקרה זה, יותר משढרים

3) משקפים את הlek' המחשבה ששרר לפני המלחמה, הם משקפים ראייה בדייעך. אין כմובן לשלול אפשרות זאת; אולם דומה גם, כי לפחות חלק מטרות-המלחמה, כפי שהוצעו בדייעך, תואמות את המטרות, שהוגדרו לפני שפרצה המלחמה. לכן יש מקום, לדעתנו, להציג את מטרות-המלחמה ואת מסקנות הערכת-המצב, המשתקפות בדבריהם של דבראים מצרים רשמיים, וזאת بلا התעלם מהסתיגויות שצינו לעיל.

5. לבסוף יש מקום להעיר, כי כל דיון במטרות-המלחמה מחייב דיון מפורט במצב הפנימי ובמצב הכלכלי, ששררו במצרים בשנה שקדמה למלחמה; במצב הכוחות המזוינים והתוכננות למלחמה וכן במערכות חתני-החוץ, שניהלה מצרים אותה עת, ובמרכז – היחסים הסבוכים עם בריתיהם מחר-גיטא, עם מדינות-ערב, ובראשן סוריה, מאידך-גיטא. בכלל, לא בעסוק בעבודה שלפנינו בסוגיות אלה ואחרות, אלא רק נציג עליהן במקריםות שתקשר הדברים מחייב זאת. שכן סוגיות אלו, החשובות להבנת הרקע הכללי למלחמה, מחייבות דיון מפורט, חורף, במסגרת ובמקפו, מהטגרת המצומצת של העבודה.

הערות טכניות

- A. הפרדנו בין הערות הבירה ודיון, שמקורו בגוף העבודה, ואוthon סימנו בכוכב *).
- B. אחד או יותר, בין הערות סימוכין, אותן ספרנו ספרו שוטף וריכזנו בסוף.
- C. בסוף העבודה ריכזנו יחד את כל המקורות, כמו גם ביבליוגרפיה נוספת, נוספת, בסוף,
- D. כמובן, לאזכורים המלא בהערות.
- E. הנוטח העברי של כל המובאות בעברית לקוח מפרסומי יחידת "חצב"; הנוטח העברי של מובאות מקורות כתובים אנגלית הוא مثل כותב העבודה.
- F. הדgesות ומילות השלמה והבהרת במובאות, שהושמו בסוגרים מרובעים [ ], הן مثل כותב העבודה, אלא אם כן צוין אחרת.

7. כתיבת העבודה הסתיימה ב-1976; ביולי 1977 עודכنت העבודה והתפרסמה ב-1 בינוי 1978 כמחדרה ארעית ראשונה (סימוכין: הד-7-13). לקראת פרסום המהדורה המתוקנת ועדכנה העבודה בשנית, תור שפרקם שלמים נכתבו ו/או עברכו מחדש, דבר שהושלם בקייז 1979.

8. העבודה נכתבה עיי סאל לונה בנדמן, ראש צוות חקר אויב.

אורן אלגום – אלים
הסטורייה
רמייח

פ ס ק ה 1מ ט ר ו ת ה מ ל ח מ מ ה

1. בלילה 7-8 באוגוסט 1970 בכנסה לתקופה בחזית התעללה הפקת-אש ובכך הסמיימה "מלחמת ההתשה", שניהלו המצרים כשבה וחצי. לדברי מנהיגי מצרים נועדה "מלחמת ההתשה" להפעיל התהילה, על ישראל מערכת משולבת של לחצים צבאיים ומדיניים, אשר יאלצו אותה, בסופה של התהילה, לפנות את סייבי ולטגת חזקה לגבולות יוני 1967.⁴⁾ אולם, בניגוד לציפיות של מנהיגי מצרים הסתיימה "מלחמת ההתשה", מנוקדת מבטס, בכישלון מוחלט; עבד אלנאצר נאלץ לבקש באופן פומבי מהNSEIA ניקוזו את עזרתו בהשגת הסדר לסכוך, קיבל את "İLİZMET ROGİYERİ" מילוני 1970 והטביהם להפקת-אש, ללא שישראל נסוגה "אפילו שען אדמה אחד".⁵⁾ בעקבות הפקת-האש, ועל רקע כישלונם של המצרים ב"מלחמת ההתשה", התהווה טוטוס-קוו, אותו הגדרו המצרים כמצב של "לא שלום ולא מלחמה". אחד מסימני ההכר הבולטים לו היה הקיפאון שנוצר בניסיונות של גורמים חוזץ-זירתיים לפטור את הסכור הערבי-ישראלי בדרכיהם מדיניות ובסגורה זאת גם אשר כינו העربים כ"توزאות התקופנות", היינו השטחים בהם החזיקה ישראל מאז מלחמת ששת-הימים.

2. לקיומו הממשך של מצב "הלא שלום ולא מלחמה" נודעו השלכות מרחיקות לכת על כל מרכיבי הרים הלאומיים של מצרים. יתר-על-כן, אצל המשקיף מבחו נוצר הרושם, כי המשך הקיפאון יצר סיכון של ממש לא רק לשלטונו של סאדאת, אלא גם למשך קיומו של המשטר, שקס במצרים בעקבות המהפכה של ה-23 ביולי 1952.⁶⁾ מאוחר וכך, אפשר לקבל את עדותו המוחורת של סאדאת, לפיה הגיע למסקנה, "שהמפתח לכל - מבחינה מדינית, כלכלית וצבאית - הוא למצוא תקבה למצב שביע ממלכת 1967, כדי שנшиб לבנו את ביטחונו העצמי ואת ביטחונו של העולם בינו".⁷⁾ על רקע זה ניתן לקבוע, כי "המטרה המרכזית", אותה קיווה סאדאת להשיג, משפטה באוקטובר במלחמה, הייתה לשבור את הקיפאון שנוצר בסוגיית 'המשך התקופנות'* ובאמצעות המלחמה ליצור תהילה, שבוטפו תמצא עצמה בישראל נאלצת לסתור מהשתחווים הכבושים".

אין ספק, כי כיבוש סיני והגוכחות הצבאיות הבמשת של צה"ל על גידת החעלת פגעו פגיעה חריפה ברגשות הלאומיים של המצרים. אולם דומה, כי המשמעות המלאה של מצב זה חרגה מעבר לכך; שכן כיבוש סיני הפרק סמל מוחשי לחולשתה של מצרים ולמצב חוסר המוצא בו הייתה נתונה. הצורך למצוא פתרון להמשך כיבוש סיני הפרק, עם הזמן, לבעל משמעות אקטואלית גוברת - לא רק בגל סיני כשהוא לעצמו, אלא, ובעיקר, בגל כל אשר סימל המשך הכיבוש. הצורך גבר עוד יותר, לאחר שסדרת הרים מודע לאי יכולתו לקדם בהרבה את פתרונו של בעיות-היסוד המסורתיות של מצרים. מבחינה זו אין ספק, כי מנוקדת מבטו הוא ומבטם של המצרים כקובלטיב, יש צדק רב בקייעת היסוד שקבע סאדאת, פעמים רבות לפני המלחמה, שלפיה "המטרה הלאומית הראשונה של מצרים היא חיסול הכיבוש הישראלי בשטחים המצריים". בитוח אובייקטיבי חייב היהאמין למד,

כג "יחסול" הכבוש לא ישחרר את מצרים אף לא מחת מבויות היסוד המסתורתיות, שהיא בתונה בהן. אולם, מנקודת מבטו הוא יכול סדרת להעיריך, כי פעולה כזו עתידה לשחררה, לפחות לפרק זמן מסויש יחסית, מצב המועקה שבוצר עקב המשך הכבוש, על כל אשר סימל, ויעלה את יוקרתו שלו בטור מצרים ומוחיצה לה.

4. אם אמם הילתה זו המשמעות שבודעה להמשך "קיום התקופנות", ברור החשש המובלע בדברים שאמר סדרת, תוך שהטבל אחורה: "מצב הלא שלום ולא מלחמה התארך, ומכאןו את עצמנו ביצבים נוכח מצב דומה לזה [שהתפתח] בשנת 1948, כאשר היישבה [שלנו] בחיבור ידיהם גרמה ליצוב הגבולות, אותן השילה ישראל באותה העת. ישראל והעולם הש騰עו, שהערבים לא יילחמו, ולכך אין על ישראל לטגת אפילו שעלה אחד מכיבושיה החדשין"⁽⁸⁾ ...

5. נוכח הטריפותם יחד של כל מאפייני המצב למצרים ערבי המלחמה - משבר האמון הפנימי, הקשיים הפיבנסיים הגורבים*, לירידת מעמדה הפוליטי של מצרים כגורם של ממש בזירה הבין-לאומית והממש "קיום התקופנות", בסמל הממחיש את חולשתה - הגיע סדרת למסקנה זו:-

מן ההכרח שkipau זה [הילנו]: מצב הילא שלום ולא מלחמה", מןו סבלנו, יישבר, ואט לא בצליח מלחמה, יבוא שלב אחר והעם ימשיך במערכת. יהיו אשר יהיה תוצאות הצבאות של המלחמה יהיו בכל מקרה לטובתנו.⁽⁹⁾

לשון אחר, סדרת העיריך כי אפילו כישלון (להבדיל מתבוסה בדומה זו שנחלה מצרים ב-1967) יביא שינוי לטובה במצב שבוצר, ובכל מקרה לא יוכל להיות גרווע מהמשך הקיפאון, על כל שהשתמע ממנו.

* לדורי סדרת במצבה מצרים, ערבי המלחמה, קרובה לי'נקודת האפס מהבחינה הכלכלית⁽¹⁰⁾, ללא אפשרות להמשיך ולמן את ההצלחות הגדלות והולכות. לדוריו, מטר לחברי המועצה לביטחון לאומי, בפגישה שקיים אטם ב-30 בספטמבר 1973, כי "הגענו לביקוד האפס מהבחינה הכלכלית. פירוש הדבר, כי לא אוכל בעוד חדשניים מהו... לשלם אפילו מיל אחד מהתשלומים המוטלים עליינו, ובשנת 1974 לא אוכל לקבוצת גרגיר חיטה אחד".⁽¹¹⁾ קופת המדינה הריקה מילא נספסו ההצלחות השוטפות על אחזקת הצבא שהסתכו, לדוריו, בכ-100 מיליון ליאים (ליריות מצריות) לחודש. לעומת זאת הערכיו המצריים את הבזקים העולמים להיגרם במלחמה בכ-200 מיליון ליאי - הילנו, לא יותר מסכום ההצלחות השוטפות במשך חודשים אחדים.⁽¹²⁾ בו-זמנן הבהירו מנהיגי מדינות-ערב מפיקות הנפט לסדרת, כי בלא הפתיחה במלחמה אין למצרים שום סיכוי לקבל סיוע כספי של ממש מדיניות אלה. בהגיבו אחר המלחמה על זיקת גומlein זו, בין המלחמה לבין סיוע כספי מצד מדינות-ערב, אמר סדרת:

לולא נureka המערכת ב-6 באוקטובר, לא הילתה באה אלינו העזרה המהירה מצד אחינו הערבים. כולם יודעים את האווירה ואת המצב ששררו אז. חמיש מאות מיליון דולר, אותן העבירו אליו האחים הערבים, לא היו בהם, לולא נureka שקיבלו מעשית ביחס למערכת. לולא חמש מאות מיליון доллар וಹסכמה שקיבלו מאוחר יותר. הילתי עתה לא רק באותו המצב ב-6 באוקטובר 1973, אלא במצב גרווע בהרבה ממנו.⁽¹³⁾ אפשר שבתוכו הזרים סדרת בתיאוריו במטרה לשות להם נוף דרמטי. אולם גם בלא מחקר מפורט ניתן לקבוע, כי במהלך 1973 הילך אمن והחירף מצבה הכלכלי והפיבנסי של מצרים וזאת, בין היתר, בגלל נטל הצלחות הביטחון והממש המצב של "לא שלום ולא מלחמה".

לכוארה יכול היה סדרת לבחור בדרך ה-מו"ם עם ישראל, אם ישיר ואם עקיף, בתיווך אריה"ב. אולם, בכך עמדתו העקבית, אשר דיבחה מו"ם עם בנייה, כל עוד משיכה ישראל להחזיק בשטחים שכבה במלחמה שת-הימים, הרי שפועל לא היה מו"ם מבניינתו דרך-פעולה אופרטיבית של ממש. את האפשרות לנחל מו"ם דוחה, אם כן, סדרת על הסף, מה גט שבוכח הפער הקוטבי, שהיה קיים בין עמדותיו לבין העמדות המזחירות של ישראל, והיעדר אמצעי לשנותו ידע, כי במסגרת של "הסדר חלקי" יכול להשיג, לפחות היותר, נסיגה של ישראל אל קו המעברים ההרריים של סיני. במספר הזדמנויות לפני המלחמה חזר סדרת ותיאר, בדרמטיzia מכוונת, את דרכי-הפעולה שעמדו, לכוארה, לפניה מצרים: לא נותר בפניבו אלא לבחור אחת משתי הברירות: או שנקבל את הבנייה,
בשלב אחד ובין שני שלבים - מה שמכנים פתרון חלק או שלבי, ושאינו אלא
בנייה בשני שלבים - או שנדחה את הבנייה ובילחתם, למען הגנה על הערכיהם
הקדושים לנו, ועל אדמותנו. אם במתו, יהיה הדבר מכובד אלף מוגנים מאשר
הבנייה, כיון שנמות כשאנו נלחמים תוך הגנה על צוותנו, | ובמקרה זה |
ישלמו הדורות הבאים | את המלאכה|. אולם, בפועל, אין זו כלל שאלה של
בחירה, שכן זו החלטה שישותנו וקייםנו מכתיבים אותה לנו - להיות או לא
لهיות, פשטו ממשעו. לכן, אם נקבל את האפשרות הראשונה, שהיא הבנייה,
בחדל מהתקדים.⁽¹⁴⁾

7. מאחר שאביבה דסדרת, משמעות מו"ם עם ישראל היא בנייה, עשויה הפתיחה במלחמה להפגין את כוח הרצון ואת המשך חיונות של האומה המצרית, לשבור את מצב הקיפאון ובוארה זה ליצור מצב פוליטי-צבאי חדש באזורי. להערכתו, יחייבו המלחמה, כמו גם המצב החדש, את המעוצמות לטפל במלחמותם בשבר שנוצר באזורי, לפני שיכאו עמן על סף עימות ישיר בינהן. זאת מושם שה-מצה"ת הוא, לדבריו, "אזור חם | הינו: רג'יס |
מאוד, וכי בעצם התעוררות בעיתו כדי לעורר את העולם כולו".⁽¹⁵⁾ בקثير הערכיו,
כי אם וכאשר תפתח מצרים במלחמה, יביא הדבר להתערבותם של המעוצמות; התערבות זו
תקדם פתרון פוליטי למשבר במצרים-התיכון, שהוא תואם, במידה רבה ככל האפשר, את
השאיפות של העربים - אם גם לא בהכוונה באורה מלא. שכן, המגנים שקיים עם מנהיגי
מדינות רבות שכנוו את סדרת, שרך כאשר פיקח מצרים את "גורלה בידייה", תבעו
"פעולות צבאיות רציניות ופעילות מדיניות רצינית" - רק אז "ירג'יס בנו העולם ואז
"תזוז בעיתונו".⁽¹⁶⁾ בלשון אחרת, אולם במשמעות דזהה: "אם לא ניטול את ענייננו
בידינו לא תהיה תזוזה" ויימשך הקיפאון על כל הכרוד בו.⁽¹⁷⁾

8. מטרת-היסוד שרצה סדרת להשיג באמצעות המלחמה הילתה, אפוא, לשבור את הקיפאון.
שרר ב-מצה"ת, שהוא, גם להערכתו, פועל-יוזץ מקיום המצב של ילא שלום ולא מלחמה".
הפעלת מלאו העצמה הצבאית, בדרך מושכלת ותוך קביעת יעדים מוגדרים, נתפה ע"י
סדרת תנאי מוקדם וכמאיץ (קטליזטור) לקידום הסדר, שיווג הودות להנעת הליכים

מדיבגים בחסות המעכבות ובאמצעותן, ואשר יתבטא בכפייתן על ישראל לסתות לאגבותות יוני 1967, ללא שמקרים תידרש לתמורה של ממש (דוגמה - הירה בישראל). תיזה זו מחייבת הסבר, ولو גם קצר:

בדברת על מצב שיחייב את המעכבות לכפות הסדר, התכוונו המקרים, בראש ובראשונה, ליצירת מצב, שייחייב פוללה מצד אריה'ב. שכן, כך הערכו, ה"פתח" לפתרון המשבר ב-זהותם בדרכים פוליטיות נמצאת בשונינגן, ובה בלבד. בהתאם לתפיסה המקובלת במקרים, לפחות מאז אמצע שנות ה-50, ישראל היא מדינה מלאכותית, החסנה יכולת קיום בזכות עצמה ותלויה באראיה'ב בכלל, יהול מכך לחם ועד למוטס הפנטום". הודות לתלות זאת מקיימת בידיה אריה'ב "מנוף" (Leverage) פוטנציאלי על כל פעולותיה של ישראל. שכן ישראל אינה אלא כל שרת וועשה דברה של אריה'ב, "ראש גשר שנועד להגן על אינטראסים שלה [של אריה'ב] באזרור ולקיים.. בכך מספקת אריה'ב לישראל את אמצעי הלחימה המתוחכמים ביותר, כמו גם סיווע כלכלי, ושבלעדיהם לא תוכל ישראל להמשיך במידיביגותה התקופנית".¹⁸⁾ וכך, כדי גרסה התפיסה המctrlית הרשנית, לו רק רצחה, יכול אריה'ב לצות על ישראל לסתות מהשתחים שכבה, כפי שהגה (וישראל נעהה) אחרי "התוקפנות המשולשת" של אוקטובר 1956. אולם, אריה'ב לא כרך בהגה; שכן, באופן פרודוקטלי, ישראל הצליחה לכפות את עמדותיה על אריה'ב ובאופן זה להכריח את אריה'ב לפעול בניגוד לאינטראסים האמיתיים שלה באזרור - קרי: מקורות הנפט - ובלשונו של טaddirת: "ישראל הבינה בהגנה מבנה היא נהנית מצד אריה'ב ובתמיכתה המוחלטת, כדי יכולה לעשות הכל עולמה על דעתה"; כל זאת מושם ש-אריה'ב "תומכת בישראל וניצבת מאחוריה ב-100 אחוזים".¹⁹⁾ אולם, הוסיף נשיא מצרים, עוד "יוכח כי ישראל אינה מסוגלת להגן על עצמה בכוחותיה היא, וכי צד תוכל להגן על אינטראסים אמריקניים?... אריה'ב עתידה ללמדם לקחים קשים לגבי האינטראסים שלה, אם תמשיך לנוקוט עד מה התומכת בישראל באופן מלא ולראות בה את המגן לאינטראסים אמריקניים באזורי".²⁰⁾

באפריל 1973 קבע אמן טaddirת, כי אריה'ב תעשה את המשגה החמור ביותר בתולדותיה אם תמשיך להאמין כי "אבו משותקים וายนבו מטוגלים לעשות דברי". נשיא מצרים הוסיף בnimma של איום, שלא ניתן לאסוטו כלל: "המצב כאן יהיה גרווע יותר מאשר בויתנאמ, מושם שכן נתוכים בסכנה האינטראיט החילוניים שלבט".²¹⁾ עם זה היה מודיע לך, שכן עוד יישאר בעיבו מצב הרגיעה באזרור, אין שום סיכוי ש-אריה'ב תשבה את מדיביגותה ותלחץ על ישראל לסתות; דבר שלמוני היבט מהדיוק שטר לו יועצז לביטחון לאומי, חافت' אסמאעיל, אחראי שנפגש בפברואר 1973 עם הנשיא ניקסון וועזריו.²²⁾ אפילו רק מנקודת מבט זאת הגיעו בקثير למסקנה, כי על מצרים להילחם, "כדי להעמיד בסכנה את האינטראסים האמריקניים, דבָן שיאלאץ את אריה'ב לשבות את עמדתך כלפי ישראל... וקר תגיע למצרים אל הפתרון בו הלא חפצתי".²³⁾ העובדה שטaddirת פתח במלחמה מוכיחה, כי מיבורו של הדיר קיסינגר למשרת מזכיר המדינה והטיקום העקרוני שטיסכם הלה בניו-יורק, עם שר-החו"ץ של מצרים וישראל, לפתוח בחודש נובמבר בשיחות "קרבה" בין שתי המדינות ובתיווך אריה'ב, לא שיבנו את הערכותיו הקודמות של נשיא מצרים.²⁴⁾

לעבנין הזכה וקשר הגומלין בין מדיניות המעצמות, כפי שנתפסה בקثير, לבין ההחלטה לפתח במלחמה, ישותם שני הבטים נוטפים, אשר חשוב לעמוד עליהם בפירות מסוים:
 א. המצריים פירשו את מדיניות הדטאנט בהסכמה של האמריקנים והסובייטים להמשך הקיפאון באזרע, וכן כפולה לטובת ישראל ולרעת העבון הערבי. הערכה זאת את מדיניות הדטאנט, שמקורה בתוצאות ועידת הפסגה הראשונה, שנערכה במוסקבה במאי 1972, התזקקה בעקבות ועידת הפסגה השניה, שנערכה בוושינגטון ביוני 1973. עוד קודם כיבוסה של ועידת הפסגה השניה קבע סדרת, כי הערכתה של בריה"ם את "חומרתו ואת חטיבתו של אזור זה [ה-מזה"ת] במאבק העולמי, לגביו האינטנסים שלה עצמה, מושפעת מההרמונייה הקיימת בין לבין אריה"ב". בغالן הרמונייה זו, הוסיף סדרת, "בריה"ם אינה מעוניינת להערכות העביבים באזרענו ולגיטומם על-ידיינו את תשומת-הלב, את החשיבות ואת הרצינות הדרישות".²⁵
 ואמנם בהודעה המשותפת שהתפרסמה ב-24 ביוני 1973, לקראת סיומה של הוועידה, הודיעו שתי המדינות בפומבי, שאין הן מסכימות ביניהן לא בעבון מהות הפטורון האפשרי למשבר במזרח-התיכון ולא בעבון דרך-הפעולה האפשרית, שתקדם הסדר למשבר (באופן זה בשארה זירת המזה"ת, לפחות מהבחינה הפורמלית, פתוחה להמשך המאבק והתרומות הבין-מעצמתית, כמו גם ליזמות מקומיות). אם במהלך ועידת הפסגה הביעה קהיר את החשש, שמא עלול "רצונה של בריה"ם לפתח את קשרי המסחר שלה עם אריה"ב" להשפיע גם על מדינת העקבוניות כלפי המאבק הערבי-ישראלית",²⁶ באה ההודעה הפומבית בדבר אי הסכמה ואיימה חשות אלה באופן מלא. שכן, כפי שהגדיר זאת סדרת, אחרי המלחמה, "מההודעה המשותפת השתמע בבירור, כי בעיתונו הוקפה פעט נוטפת".²⁷
 על רקע זה של מדיניות המעצמות עידן ההידברות ביניהן, כפי שפירשה אותה קהיר, נתפסה המלחמה בדרך הפעולה האחת, שיש בה כדי למנוע הסכמה בין-מעצמתית על חשבון הערבים - הסכמה ששמעה אינה אלא המשך הקיפאון על כל הכרוך בו.²⁸ שכן, אם המשמעות הישירה הבוגעת לדטאנט, בהקשר של המזרח-התיכון, היא המשך הקיפאון, הרי שהמלחמה היא האמצעי האחד העומד לרשות הערבים, כדי להביע את חוסר נכונותם להסכים למשמעותם של מדיניות המעצמות. בקהיר הערכו כי מלחמה, שתפרוץ על רקע זה, תוכל לעורר את עצם מהות הדטאנט בהקשר של המזרח-התיכון. מטיבה זו, וכן במטרה למנוע הידדרות נוטפת ולהציג את הדטאנט, מתוך רצון להמשיך ולקיים את מערכת היחסים הגלובלית ביניהן, ימצאו עצמן המעצמות חייבות להפסיק את המלחמה באזרע. במצב שבו העerbאים הם שייזמו את המלחמה ועשו זאת בניגוד לדעתן של המעצמות, העריך סדרת כי הפסקת המלחמה תהיה א-פרורי לטובת הערבים; משמע, שאט המלחיר (הפוליטי) ת策רך לשפט ישראל. במלים אחרות: יצירת מצב, שבו ימצאו עצמן מעצמות-העל מעורבות בעשיה-המזה"ת, נתפסה ע"י סדרת בדרך הפעולה האחת שתיאלץ את אריה"ב לאמץ מדיניות שונה כלפי ישראל.²⁹

ב. הabet השבי קשור במדיניות הולימוש שנקטו מעצמות-העל, כל אחת ככלפי "הלקוח" המוקומי שלה. כבר הצבענו על כך, כי מדיניות חימוש זו נטפסה בהדרין כמדיניות א-טימטרית ברורה: בעוד יש-ארה"ב מטפקת לישראל את אמצעי המלחמה המתוחכמים ביותר" (לעיל, סעיף 8), הרוי ברייה"מ "איינה מטפקת לבו את כל-הנשק המתוחכמים והמודרניים ביותר".⁽³⁰⁾ לimenti, אחרי המלחמה, הגדריר טראדאת את מדיניות הולימוש של המעצמות ואת המשמעות שנודעה לה על יחסיו הכוחות במליט האלה:-

шибיע הענקים הגדולים, ברית"ם ו-ארה"ב, דאגו להמשך קיומה של ישראל ואפ' פועלו, כל אחד בדרךו, לשומר על קיומה. ארה"ב העביקה לישראל עליונות מלאה על כל העربים יחד, בטיסמה של שמייה על מאגן הכוחות. הטובייטים הטילו האבלות על הנשק ועל הידע הטכנולוגי שטיפקו לעربים, | ואת אלה העביקה ארה"ב לישראל ללא האבלות.⁽³¹⁾

עד סוף קיץ 1972 קיבל טראדאת את תפיסתו של שר המלחמה והמפקד הכללי של הכוחות המזוינים דאז, הפריק אוול (גנרט) מוחמד אחמד צאדק, אשר גרט: "הנשק הטובייטי המצווי ברשותנו בחותם מני הנשק האמריקני המצווי ברשות ישראל. בנוסף, הנשק המצווי אצלנו אין בו די כדי להבטיח הצלחה במערכה; דרשו זמן ארוך וכן בשק חדש ומתחכם כדי שנאה מוכנים לעמוד בפני הכוחות הישראליים". אוול, הוסיף צאדק, ברית"ם נמנעת מטפק למצרים אמצעי לחימה אלה.⁽³²⁾ המתקנה האופרטיבית שהליק צאדק ממצב עביניים זה הייתה, שבתוננים אלה של יחס-הכוחות, אל לה למצוות לפתח במלחמה, שכן זו עלולה להשיטים באסון (אפשר שבסכמת הפיקוד הבכיר נמצא לו תומכים בהשפותו).⁽³³⁾ לא זו בלבד שטראדאת קיבל, בשערו, תפיסת זאת,⁽³⁴⁾ אלא גם נתלה בה והסביר באמצעותו בפומבי את הימנעותו מפתחה במלחמה ואת הדוחיות החוזרות שוחה, הוא עצמו, את מילוט המועדים שקבע מדי פעם לפתיחה במלחמה.⁽³⁵⁾

קשה לקבוע באורה מוחלט את המועד שבו הגיע טראדאת למתקנה, כי דחיפות נוטפות של המלחמה, תוך היתלות בגורם זר (ברית"ם) בנימוק לכך, פועלות לרעת "הענין הערבי" ומסכנות את המשך שלטונו. אפשר שקיוה, כי סילוק הנוכחות הצבאית האסטרטגית שקיים הטובייטים במצרים (יולי 1972), תנסה את עמדות של מנהיגי ברית"ם, והם יהיו בכובלים יותר מבابر לספק את אשר הגדרו המצריים כנשק "התרעה".^{*} אוול

דוברים מצרים, בכללם הבשיא טראדאת, הבגו בהיבטאותיהם לעשות שימוש חופשי במושגים נשק "הכרעה", נשק "התרעה" ומודי פעם השימוש במושג נושא - נשק "התקפה". ניתן לקבוע באופן ברור, כי בשימוש במושג נשק "הכרעה" לא התכוונו לנשק גרעיני. מאידך-גיסא קשה יותר לאfineן במדוריק למה התכוונו במושג נשק "התרעה", שכן הם הצליכו בנסיבות אחת משגרים של טילי קרקע-קרקע לטוחה ביבוני "סקאד", מטוסי תקיפה מתקדמים (דוגמת מילג-23) ומערכות חימוש-אחריות. הדוחף להציג ייד בנשק "התרעה" התפתח משוכחו המצריים בעליונות המוחלת שרכש חיל-האוורור במלחמות שת-הימים, ועוד יותר מכך במלחמות "התרעה". הלו פתו תביסת ליה, הדריך האות הפתוצה בפניהם למןוע بعد חיל-האוורור מפעול בנלא עצמו בגין יעדית חיוניים בעומקה של מצרים תהיה ביצירת מודענות בישראל לאפשרותם-הם לפגוע בייעדים אזרחיים בתוך ישראל. מכאן דרישת החוזרת ובשנית למנהיגי ברית"ם שישפו למצרים משגרים של טילי קרקע-קרקע ומטוסים מתקדמים; דרישת אשר הטובייטים בעבו לה אמן מהבינה העקרונית, אוול בפועל דוחו משך שנים את מילוטה.⁽³⁶⁾

משתברר לו, כי אין הסובייטים פועלים בדרך זאת, הגיע סדרת סופית למסקנה כי נוכחות מדיניות החימוש שמנחת בריה³⁷, אין שום סיכוי סביר שיחול בעתיד הנרא לעין שיפור של ממש ביחס-הכוחות ויחסי החימוש עם ישראל, התייפר הוא הנכוון. המסקנה האופרטיבית שהסיק הייתה, שיש לכת ללחמה עם אמצעי הלחימה המצוים בפועל ברשות הכוחות המזוינים ובקדם, לפני שמאזן יחס-הכוחות יורע עוד יותר. הביטוי הפומבי למסקנה ذات היה החלpto של צאדק באحمد אסמאעיל עלי (26 באוקטובר 1972), עלי הטיל סדרת "ילחין את הכוחות המזוינים לניהול המערכת".³⁸ שכן, ובניגוד לצאדק, היה שותף לדעתו של סדרת בדבר הכוורת שביחדש המלחמה בהקדם.

לחילופין, למרות הסתייגויות קודמות באשר לפטיחה במלחמה,³⁹ היה אסמאעיל נכוון, עתה, להוציא לפועל תכנית מבצעים, אשר מתבסס על אמצעי הלחימה המצוים בפועל ברשות הכוחות המזוינים; תכנית הולכת בحسبן את נחיתותם, היחסית, במערכות חימום חיוניות, דוגמת כוחות האויר, בהשוואה לישראל.⁴⁰ אשר לסוגיות החימוש החסר הדבר אחמד אסמאעיל, לדבריו, בדיעה כי "אם יעלה בידינו להשיג יותר בשק יאפשר לנו הדבר להגשים את המטרות בהצלחה מרובה יותר".⁴¹ היינו, תוספת של אמצעי לחימה בתפסה מעטה כ"בונוס", ולא עוד בתחום מוקדם הרכוי, אשר כל עוד לא ימוש במלואו די בכח כדי להימנע מלפטוח במלחמה.⁴² הראות הערצת-המצב שנעשה בקהיר, נבעה גם המסקנה, שאין בכוחם של הכוחות המזוינים לנשל מלחתה, שמטרת לישחררי את כל השטחים ו-או להשמיד את צה"ל. מטרות המלחמה ותכנית המבצעים הותאמו, אם כן, ליכולת הראלית של הכוחות המזוינים, כפי שהעריכו אותה מключи החלטות בקהיר.⁴³ הביטוי המשמעותי לתפיסה החדשה היה שינוי תכנית-האב למתפה וה坦מה ליכולת הכוחות המזוינים ולאמצעי לחימה שנמצאו ברשותם בפועל; ובלשונו של סדרת, לאחר מעשה: "התווינו את תכניתנו... על בסיס הנשך שנמצא בשרותנו באופן מעשי".⁴⁴ ניתן, אם כן, לסכם, כי להערכתה שהעריכו מנהיגי מצרים את מדיניות החימוש של המעצמות ואת שמעוותה לגבי יחס-הכוחות המקומיים נודעה השפעה, בבחינת היזון חזיר, על התגבשות המסקנה האופרטיבית בדבר ההכרה לפתו במלחמה בדחיפות.*

^{*} בחינת ההתבטאות הפומביות שהושמו בקהיר, בתקופה הנדונה, מהוות הוכחה עקיפה לתיזה שהעליבו כאן, בדבר השפעות הגומלין שהיו קיימות בין הערצת המעצרים את מדיניות החימוש של המעצמות לבין החלטה לפתח במלחמה. בקץ 1972 עדיין החלבון סדרת על סיروبם של הסובייטים לשפק למצריים מטוסי קרב-הפצצה מיג-23.24) בסתיו אותה שנה טען סדרת: "ายלו היה ברשותי מטוס קרב-הפצצה... אילו הייתה יכולה לננו היכולת להלום בעומק שטחה של ישראל היה המצב משתנה באזרוי".⁴⁵ הפעם זו הפעם האחרונה לפני המלחמה, שסדרת התנה בפומבי את חידוש המלחמה בנסיבות חימום אלו או אחרות. במקרים מסוימים שהתקבלה בקהיר ההחלטה בדבר החלטה שבלחימה החייבת לפרוץ בהקדם, ובמערכות החימוש שהיו מצוירות בפועל ברשות הכוחות המזוינים, פסקו הדיבורים הפומביים שבhem הותנה עד אז ההחלטה במלחמה בקבלה מוקדמת של מערכות חימום מתקדמות. מכאן מתחייבת גם מסקנה בוספת: היהילות החוזרת של סדרת וועזריו, עד לסתו 1972, בהיעדר של מערכות חימום מתקדמות (מטוסי קרב-הפצצה וטילי קרקע-קרקע) ובעלונות שבנה ממנה ישראל בחימוש ובאמצעי לחימה, לא הייתה אלא תירוץ והצדקה עצמאית להימנעותו של סדרת מלחדש את המלחמה במועד מוקדם יותר, על אף הכרזותיו הפומביות שיעשה כן (דוגמת קביעתו את סוף 1971 כישנת הכרעה). ואמנם, בחינה מודוקדת של יחס-הכוחות ויחס-החימוש בין מצרים לבין ישראל בשנים 1973-1971 מעידה, שכאשר נפתחה המלחמה באוקטובר 1973 לא אל, מבחינה עקרונית, שינויים משמעותיים ביחס-החימוש לטובת מצרים, בהשוואה לשנתיהם הקודמות.⁴⁶

10. ההחלטה לפתח במלחמה התקבלה, אצל סדרת וקבוצה מצומצמת מאוד של יועצים, לאחר תקופת מושכת של לבטים ושל בחינת המצב על כל הבטוו. אחרי שפלו את הרעיון והתכוון לכבות את כל סיני, עמדה בפניהם השאלה איזו פעולה לנ��וט; הבחירה הצטמזה, בסופה של דבר, לאחת משתי האפשרויות האלה:-

א. מהדורה חדשה של "מלחמת ההשתה".

ב. "מלחמת מוגבלת", היינו אקט התקפי שבו תופעל, אמנס, העצמה הצבאית במלואה, אפילו קבעה "תכנית המלחמה ביסודה יעדים [קרקעיות] מוגבלים, אשר הגדרת
השפעה מהnisיות הבין-לאומיות ומהמגבלות, שהיו בחימוש של הכוחות המזוינים".
(47)

מהדורות חדשות של "מלחמת ההשתה" נפללה, משום שיישראל לא תסכים לחוזר אליה, וכל ניסיון מצדנו לעשות זאת, יתקל בתגובה חזקה יותר מצד ישראל". היינו: נפללה האפשרות "לבצע פעולות קטנות [קרי: מוגבלות בהקף הכוונות ובעצמות, כמו גם בעידים], אשר האויב יגיב עליו תגובה גדולה בהרבה מערכו המדיני והצבאי".⁽⁴⁸⁾ זאת על אחת כמה וכמה, לאחר שהמצרים עצם הערכו, "מלחמת ההשתה" הסתיימה ב-1970 "בלא שמצרים תגיע באמצעותה לשינויו כלשהו במצב הקיט".⁽⁴⁹⁾ המסקנה שנבעה מפסיקת חזרה על "מלחמת ההשתה", כדרך פעולה ריאלית להשתתת המטריה, הייתה שיש "לחשוב על מאץ גדול יותר, על פעולה רחבת ומוקיפה יותר, שתיהיה שווה [בהקפה] לפעולות התגובה [הczpoh] של האויב ושתהיה החזקה ביותר שיש אפשרותנו להנחתת עליו".⁽⁵⁰⁾

11. אם שבירת הקיפאון נקבעה כמטרית-יסוד של המלחמה, הרי שאות התמודדות הישירה בין מצרים לבין ישראל הגדיר סדרת כ"התמודדות עם דוקטרינה הביטחון של ישראל ושבירת דוקטרינה זו לגמרי".⁽⁵¹⁾

12. נוכחות הדגש הרב אותו שמים סדרת ומפקדי צבא בכירים, בהבטאותיהם הפומביות אחרי המלחמה, על מה שהם מכנים "דוקטרינת הביטחון של ישראל", מן הדין לבחון את מרכיביה של "דוקטרינה" זו, כפי שהם חזרים ומציגים אותם*. בבחינותיו לאחמד אסמאעיל מ-1 באוקטובר 1973 קבע סדרת, כי תורת הביטחון הישראלית מתבססת על "הרתקה פסיקולוגית",

* המצריים ראו במה שהם הגדירו "דוקטרינת הביטחון של ישראל" את אחד מסימני ההכר הבסיסיים של הישות הישראלית. ההתמודדות עם דוקטרינה זו הייתה אחד היסודות המרכזים בתפיסת המאבק שלהם עם ישראל. מחד חביבן היליכן הקדיש, במשך שנים, רבים ממאמריו השבועיים לניצוח "דוקטרינה" זו, ודומה כי נזקן לראות בו את המנגנון הטוב ביותר ביחס לתפיסה הבזכרת. ב-26 במאי 1967, בתקופת "ההמתנה" שקדמה למלחמה ששת-הימים, כתוב היליכן, כי אחרי הכרזתו של ע/נוצר על חסימת מצרי טיראן, אין הבעיה הניצבת בפני ישראל "ישאלת מפרק עקבה", אלא שאלה גדולה הימנה: זו של פילוסופיית הביטחון הישראלית כולה; הפילוסופיה, עליה התבסס קיומה של ישראל מאז לידתה. חסימת המצרים הצבא, לדעתו, אתגר בפני "פילוסופיית הביטחון", ולכן "אין לישראל מנוס", אלא השימור בנסח וההתבאנת המזוינות עם קעימ". היליכן חזר לטוגיות דוקטרינת הביטחון מספר פעמים במהלך מלחמת התחשה (כך למשל, במאמריו מה-7 במרס ו-12 באפריל 1969) ובעיצומה של המלחמה האחורה ניתח בהרחבה, פעם בופסת, את יסודותיה של הדוקטרינה. כאמור שהתפרסם באלהראמ, ב-19 באוקטובר 1973, כתוב בין היתר: "מטרתנו בשלב הנוכחי של המאבק המזמין היא (שבירת) דוקטרינת הביטחון הישראלית".

מדינית וצבאית", שמטרתה -

לשכנע את מצרים ואת האומה הערבית, שאין טעם לקרוא תיגר על ישראל ועל-כן אין לנו מנוס מלקבל את תנאייה של ישראל, אפילו הם כרוכים בא-אלה פגיעות בריבונות הלואמית שלנו.

מראיה זאת את "תורת הביטחון הישראליית" ואת מטרתה היסודית גזר סדרת את אשר כינה "היעד האסטרטגי", שהציב לדבוריו בפני הכוחות המזוינים, אותו הגדר כלהלן:-
לערער על תורת הביטחון הישראלית, על-ידי ביצוע פעולה צבאית, בהתאם לאפשרויות של הכוחות המזוינים, במטרה להסב לאויב את האבדות הקבדות ביותר ולשבילו | וכן, כי| תורת הביטחון שלו - הויאל והיא מבוססת על הטלה אימה פסיכולוגית, מדינית וצבאית - אינה מגן פלה שאין להבקיעו ואשר יוכל לגונן עליו היום או לעתיד לבוא.

ערעור מוצלח של תורת הביטחון של ישראל, המשיך סדרת וקבוע, "יניב תוכאות מוגדרות לטוח קצר ולטוח ארוך". בטוחה הקצר עשוי הדבר להביא "لتוצאה ודאית, שתאפשר פתרון של כבוד למשבר | בו נתוו | המזרח-התיכון" (הינו, נסיגה של ישראל חזרה לגבות ה-4 ביוני 1967). ואילו לטוח הרחוק יותר עשוי ערעור זה "לחול שינויים, שבבואם זה בעקב זה, יביאו לשינוי יסודי בחשיבותו של האויב, במורל שלו, ובמגמותיו התקופניות."⁵²

13. במנחים קונקרטיים כולל דוקטרינת הביטחון של ישראל מספר גדול של יסודות ושל מרכיבים, אשר החשובים שבהם, אולי דסידאת, הם אלה:-
א. ישראל בהנחת מעליונות צבאית וטכнологית מכרעת, שנoudה לזרוע יושם ומסוכן בקרב האומה הערבית. זאת במגמה שהערבים יגעו למסקנה, שאין ביכולתם לעשות דבר נגדי וכך ישlimו עם עצם קיומה של ישראל כישות יהודית ריבונית, כמו גם עם שליטתה על שטחים ערביים.
ב. פיקול המאמץ הצבאי של העربים, על-ידי העתקה מהירה של המאמץ ה-צה"לי מחזית אחת לשנייה; זאת מתוך הנחת יסוד (ישראלית), שהעולם היהודי מפוץ ומפוזר ואין לו מסוגל לפעול במאםץ מתואם.
ג. העתקה מהירה של המערכת אל מחוץ לגבולות ישראל.
ד. על המלחמה להיות מלחמת בזק, שלא תימשך, בשום מקרה, יותר משבע ימים.
ה. מניעת אבדות בנפש, שכן בغال המספר הקטן של האוכלוסייה, נחשב בישראל "האדם יותר מכל השק שהוא".

14. תוכנית המתקפה נועדה, אם כן, לחת את תשובה מצרים ליסודות אלה של "דוקטרינת הביטחון" של ישראל. לדברי סדרת כללו ההנחות, שהעביר לשר המלחמה, בשלב מוקדם של המחשב והתוכנו לקראת המלחמה, את ארבע המטרות האסטרטגיות שלහן, אשר חייבות

היו להוות בסיס לתוכנית המבצעית:⁽⁵⁴⁾

- א. לאץ את ישראל להילחם, חד-זמנית, בשתי חזיות.
- ב. לגרום לכוחות צה"ל אבדות בהקף חסר תקדים, אשר ישראלי לא יוכל לעמוד בהן^{*}.
- ג. לאץ את ישראל להימצא במצב של גיוס כללי ומלחמה ממושכת, תקופה ארוכה ככל האפשר; שכן, כך העיריך, זה מצב ISRAIL לא יוכל להתמיד בו מהבחינה הכלכלית ובגלו משאבי כוח-האדם המצוומצים שברשותה.
- ד. לעודד את הסולידיריות הבינו-ערבית על-ידי עצם הפתיחה במלחמה; המשמעות של סולידיירות זו תהיה, "שהערבים יפיגלו את מלא העצמה הצבאית והכלכלית שברשותם" בפעם הראשונה בתולדות ה-מזה"ת המודרני.

15. שתי הנקודות האחרונות נקשרו זו לזו; שכן, לפי תפיסת המצרים, הייתה בינהן זיקת גומלין הדוקה:

- א. ישראל איבנה מסוגלת לעמוד במלחמה ממושכת וככל לא התוכננה לדגם זה של מלחמה.
- ב. ההנחה בקثير הייתה שככל שהמלחמה תהיה ממושכת יותר ובתנאי שהכוחות המזוינים ינחלו השגים ראשוניים ויצליחו לשמור עליהם, כן תגבר הסולידיירות של מדיניות-ערב עם מדיניות "העימות". זאת, בין היתר, מושם שליטי מדיניות-ערב לא הובאו בסוד תכנון המלחמה ולא ידעו מועד פריצתה. כל שנמסר להם מפי טדאת ושlichim מטעמו, בחודשי הקיץ של 1973, היה שנשיא מצרים נחשש בהחלהתו לפתח במלחמה (יש לציין כי נוכחות ניסיונם בעבר, ספק אם שליטי מדיניות-ערב נתנו, בקי"з 1973, אמון רב במידע שהועבר לידייהם).
- ג. ככל שהמלחמה תהיה ממושכת יותר, כך ייווצרו הנסיבות המתאימות, שיאפשרו למלך פיעצל לארגן חזית מאוחדת של שליטי מדיניות-ערב מפיקות הנפט ולנצח, יחד עםם, את הנפט כ"ינשך במאבק"^{**}).

* מושג על הקף האבדות, אשר לדעת המצרים לא יוכל ישראל לעמוד בהן, ניתן למצואו במאמר, שכתב הייכל במהלך "מלחמת ההתשה". במאמר זה, שתפרנסט באלא-אהראם ב-12 באפריל 1969, כתוב הייכל על המערכת, אשר את תבוחל הלחכה תיאץ, בסופו של דבר, את ישראל לסתת מטהחים. זו חייבות להיות מערכת - "אשר תאפשר לכוחות העربים... להרוו 3-2 דיביזיות של הצבא הישראלי ולהשמיד לו 10-20 אלף חיילים... אני מדבר על מערכת מוגבלת; אולם תהא זו מערכת אמיתית, שתאפשר לצבא הישראלי תובסה בלתי מעוררת". אם תתרחש מערכת אמיתית כזו, אז עשויה השפעתה הפיסיולוגית - נוסף על תוצאותיה החומריות - לתקן את מאזן האימה והbiechtun |ゾהי לשון אחרה לידוקטרינת הביטחון של ישראלי| במאבק הערבי-ישראלי לטובת העربים ולרעת ישראל, בזורה ודאית ואולי מכרעת⁽⁵⁶⁾.

במאמר שכתב בתום השבוע הראשון למלחתה יה"כ, ביחס הייכל את תוצאות ימי המלחמה הראשוניים. בחזרו לבעית האבדות בצד ישראל, הדגיש הייכל את הנקודות האלה: -

- א. הסבת אבדות קבוע ככל האפשר לכוחות האויב הinitial, למשה, האסטרטגיה שאליה התכוון הפיקוד הכללי של הכוחות המזוינים, ואשר בוצעה בכישרונו ובהחלטתו.
- ב. השמדת כוחות האויב היא שפתח את השער למטרות הגדלות, דוגמת [shore] האדמה, הרצון הפוליטי של העARBים וועוד.

ג. השמדת הכוחות המזוינים של האויב הינה התמرين הגדול ביותר למוראל של כב[ען]תינו ... אשר לצד הישראלי, זהו הדבר היחיד, אשר יעצץ את ישראל עמוק^{**}.

אחרי המלחמה סיפר סאדאת, כי בשיחות שקיים עם המלך פיג'ל, בסוף אוגוסט 1973, העמיד המלך את המלחמה הממושכת לתנאי, כמעט אולטימטיבי, לבכונותו להפעיל את הנפט כנשק במערכות. לדבריו סאדאת אמר לו המלך פיג'ל: "אם אינך יכול לנחל מערכת ואם תבקש הפסקת-אש תוך יום או יומיים, לא תוכל אבוי לגבות עמדה אחידה"⁽⁵⁸⁾. על כך השיב, לדבריו, מלך: "אני תמיד אתך בזאת וחריני מבטיח לך, כי אנו מתכוננים את חכינו על בסיס של מלחמה ממושכת".

פ ס ק ה 2שיקולים שחשפיעו על תכנית המתקפהכ ל ל י

1. בפסקה זו עוסוק במקצת הרחבה של השיקולים הצבאיים, שהחשפיעו על קביעת תכנית המתקפה, ומרכזה של מסכת זו הערכת-המצב, שנעשתה עיינית המתכננים בשלב המחשב והתכנון. במסגרת זאת עוסוק בשלושת הנושאים האלה:
- המסקנות העיקריות שהטיקו המתכננים מההערכה הכוללת של יחס-הכוחות.
  - התرونנות שעובדו על בסיס מסקנות אלו.
  - יחס-הכוחות המפורטים במצב הפתיחה.

המסקנות שהסיקו המתכננים מעריכת יחס-הכוחות

2. אחרי המלחמה ציין אחמד אסמאעיל, כי הוצאות המתכנן העיריך את יתרונות צהיל ו מגבלותיו, המפורטים להלן, כבעלי ההשפעה הדוללה ביותר על קביעת התכנית: (ככל הנראה הגיעו למסקנות אלה הודות ללקחים שהפיקו מלחמת ששת-הימים ומלחמת "ההתשה" ⁽⁶⁰⁾):

א. יתרונות-היסודות:

- עלונות באויר. ⁽⁶¹⁾
- יתרונו בניהול קרבות נידדים בשטח פתוח, שבת מופעלים, בו-בזמן, כוחות משוריינים בעצמה גדולה. ⁽⁶²⁾
- יכולת טכנולוגית גבוהה.
- אימון קבוע.
- התבססות על קבלת סיוע מהיר מ-ארה"ב, המבטיח אספקה רצופה של אמל"ח ותחמושת.

ב. מגבלות וביקורות תורפה:

- צירי אספקה ארוכים.
- משאבים מוגבלים של כוח-אדם, אשר יוצרים רגשות הרבה לאבדות.
- קורס לשאת ביטול הכלכלה של מלחמה מושכת.
- בitechon עצמי מופרז, שמקורו בשחznות שהפותחה בשורות צהיל.

3. הערכת-המצב של המציגים ראתה בקיום עצמה עצמית סדרה גדולה, העורוכה בקו-המגע והגענת על מערכת מוצקה של הגנה אווירית, את היתרונו הבולט ביותר של הכוחות המזווינניים המצריים (והסוריים).

אפשר שמערכת ההגנה האוירית נתפסה גם כאחד האמצעים העיקריים, שיאפשרו לאצטט את מספר הנפגעים בקרב הכוחות המצריים (שיקול זה הוצע לאחר המלחמה כאחד השיקולים

המרכזיזמים, אשר השפיעו על קביעת התכנית^{*}.

4. בחינה זו של יחל-הכוחות, במובנם הכלול, חילבה את המ騰גנים למצוא פתרונות ושיטות פעולה אשר לאפשרו לכוחותיהם, מחד-גיסא, לנטרל את המרכיבים העיקריים של העצמה התקפית של צהיל (חיל-האוויר והשריון), כבר בשלבם הראשוניים של המלחמה; ומайдר-גיסא, להקנות לכוחות המזוניים של מצרים יכולת פעולה מרבית. זאת, במסגרת התרוגנות והמגבלה, שהתחייבו מחייבת יחל-הכוחות על כל מרכיביהם.

шиקולים ומגמות בקביעת החכית

5. בהתבסס על החומר המגוון שברשותנו, ניתן להסביר שתכנית המתקפה שאפה לתות ביטויו במספר מגמות מרכזיות, שמקורו בתפקיד הכוחות של מטרות המלחמה ובבחינה המפורשת של יחל-הכוחות:⁽⁶³⁾

א. הפתעה אסטרטגית, שתושג ע"י עצם אקט המלחמה (מלחמה שעמידה להתקלה על רקע של הסכמתה, כמעט כללית, שסדרת זהה, אמנת ליל ברירה, את דרך המלחמה) וכן ע"י פרוץ המלחמה, חד-זמןית, בשתי חזיות.

ב. פיצול עצמת צהיל, ברמה האסטרטגית וברמה האופרטיבית כאחד, החל מהשלבים הראשונים של המלחמה:

1) ברמה האסטרטגית: מתקפה חד-זמןית בשתי חזיות, המתבססת על הפתעה, במטרה לפצל את כוחות צהיל. זאת במגמה ליזור, מיד בהתחלה, עלינו מוקומית בROLת בשתי חזיות, מול הכוח הסדרי של צהיל, ולהיערך תוך ניצול הצלחות ראשוניות, בתנאים הטובים ביותר להתמודדות עם כוחות מיโลאים (המ騰גנים הערכו כי אלה ישלים את התגניותיהם ואת ריכוזם בשטחי כינוס קדמים, והוא נוכנים להנחת התקפות-נגד עיקריות, במשך 48 שעות מהתחלת המתקפה).

* "תכנית המלחמה קבועה, שהכוחות ישארו תחת החיפוי של חומר הטילים כדי להפחית את מספר הנפגעים בקרבם [ועם זאת] כדי לאגרום לאבדות רבות ככל האפשר"⁽⁶⁴⁾.
שים זה, של השמירה על שלמות הכוחות, חזר ושובע בנסיבות שונים לעתים קרובות בדברי אוחמד אסמאעיל ובדברי מפקדים אחרים. כך למשל אמר שר המלחמה בראIRO עם הייכל: "ימטרה אחת עמדה כל הזמן נגד עינוי ורבעה על מצפוני, וゾיה השמירה על שלום כוחותי. לדעתך מה גדול היה המאמץ, אותו השקיעה מצרים בשיקום הצבא. היה עלי אפשר בין ידיעתי את ההקף של המאמץ הזה, אשר מצרים לא תוכל לחזור עליו בקלות, לבין הגשمت מטרת המלחמה. ידעתך כי המשמעות של איבוד צבאו יהיה, שמצרים תיקנעו; ואט מצרים תיכנע, הרי תאבד לזר ההזה ולדורות הבאים".⁽⁶⁵⁾
אין, כמובן, לשולב דבריים אלה ודומיהם, ורקוב לוודאי, כי השיקול של השמירה על שלמות הכוח אכן נלקח בחשבון בעת התכנון. עם זה מן הידועות הוו, כי קיימת הבחנה ברורה בין העיקרונות של השמירה על שלמות הכוחות, שהתשובה לו ניתנתה בתכנון המבצעים ובדריך ניהול הקרב, לבין האבדות בכוח אדם (ובצד) וゾיה, בסודה, בעיה אכיאית (ו-אג'אית). ואמנם, הפילוך המצרי הכנין חכנית מפורטת של מילוי האבדות בכוח-אדם שייגרם לכוחות הלוחמים תוך כדי המלחמה, אשר התבססה על הערכה של האבדות הצפויות.⁽⁶⁶⁾ בדבריו של אוחמד אסמאעיל, כמו גם בדברים שהמיעו עמיתיו, לא נשמרה הבחנה זאת; אפשר משום שדברים נועדו, בין היתר, להדוף ביקורת שהוטה נגדם על הדרך בה ניהלו את המלחמה, במילויו בימה הראשונית.⁽⁶⁷⁾

(2) ברמה האופרטיבית (המערכית): מתקפה בחזית רחבה ובעצמה גדולה, אשר תיתן, מחד-גיסא, ביטוי מקסימלי לעצמה הגדולה של הכוחות המזווינים הסדריים המצריים (וטהוריים) ומאליך-גיסא תגרום לנטרול הכוחות הסדריים (הקטניים) של צהיל ולפיזולם, ובאופן זה לשחקתם כבר בשלבים המוקדמים של המלחמה.*

יצירת מצלים אופרטיביים, אשר יבליטו את יתרונות הכוחות הערביים ויבטלו את יתרונות צהיל: (68)

- (1) רכישת מחוז קראקי בחזית פעולה רחבה, תוך הפעלת עצמה גדולה, במוגמת להשיג יתרון גדול ביחס-הכוחות כבר במצב הפתיחה.
- (2) שחקת חיל-האוויר ונטרולו עייל פיזולו והפנתו למשימות סיוע קראקי; באופן זה לגרום את שבירתו של חיל-האוויר על המערך הctal של ההגנה האוורית ובכלל זה טילי קראק'-אוויר וטילים הבינוניים (ס.א. 7-טטרלה), שברשות כוחות ה-ח'יר.
- (3) שחקת שריוון צהיל על מערכיו ה-ח'יר ושמירה על שלמות עוצבות הטנקים המצריים, לביצוע שלב מערכתי ג'. זאת באמצעות הקנית כושר עמידת נ'יט לכוחות ה-ח'יר והימנענות מקרבות-שב'ש בשלבים המוקדמים של המלחמה.
- (4) בניהת מערך מוגן יזום בראש-הגשר, באמצעות לשבירת התקפות-הנגד של צהיל, במוגמת לשחוק את הכוח התקפי העיקרי של צהיל (שריוון) ולגרום ל-צהיל מס' גדור כל האפשר של אבדות (דיון מפורט בסוגייה זאת להלן, פסקה 3, סעיף 3).

אחמד אסמאעיל עלי הגדר, בראיון עם הייכל, את יתרונות שהתקפה בחזית רחבה אמוריה הייתה להעניק לכוחות המצריים: (69)

- א. המאמץ האווריר של צהיל יפוץ.
- ב. עצמת תקיפות חיל-האוויר בכל אחת מגזרות הלחימה תהיה קטנה יותר.
- ג. המפקדות הישראליות יתקשו באיכון המאמץ העיקרי.
- ד. ייגרם איחור בתתקפות-הנגד של כוחות-היבשה, בגלל ניסיונם לאכן את בינוי המאמץ העיקרי.
- על אלה הוסיף שדיili כמה יתרונות/שיקולים נוספים, אשר בITUDE המוצא שלם הימתה מצב הכוחות המצריים: (70)
- א. ביצוע החלטה עייל דיביזיות ה-ח'יר, העורכות דרך קבוע לכל אורך קו המגע, כל אחת מול גזרת היערכותה, לאפשר לכוחות להימצא במערכות המבוצרות עד לפטישה במלחמה וימנע את הצורך בקדים כוחות ובניו היערכות, דבר העולול לגרוטם לגילוי מוקדם של הכוחות ולביטול גורוכ הפתעה.
- ב. אם צהיל יהלט לתקוף נגד בו-זמנית לכל אורך החזית, יגרום הדבר לפיזור כוחותיו ואז טובים הסיכויים של הכוחות שצלו לשבור את התקפות. אם, מאידך גיסא, ירכז צהיל את התקפות הנגד בגזרה, חסית, צרה, אפשר כי יצילח להשמיד ראש-אשר של דיביזיה אחת או אפילו שתי דיביזיות, הגם במחיר כבד של אבדות. אורט, גם במצב כזה ישאר בידי הכוחות המצריים מוחז איתן ב-גדמי'ז, בדמות ראש-הקשר האחרים, אשר יהווה גם בסיס טוב לתקפות נגד של הכוחות המצריים במוגמת להציג את המצב לקדמותו.

6. шиקולים ברמה הטקטית: ההכרח לצלוח את התעללה ולהשתלט על סוללת העפר, כאשר בשלבי הלחימה הראשוניים יימצאו חיליל ה-חיריב-агדמיז ללא סיוע צמוד של טנקים, הצלב בפניהם מהכנבים שורה של בעיות ושל שיקולים טקטיים, שתכנית המתקפה הייתה אמורה לתת להם את התשובה המתאימה. על החשובים בשיקולים הטקטית במנים אלה (עפ"י סדר הקדיםות של המצרים):
- א. מציאת שיטה, שטאפר פריצה מהירה של סוללת-העפר ב-агדמיז, כתנאי יסוד להפעלה תקינה של אמצעי צליחה וגישור התעללה.
  - ב. ניטרול מתקני ההצחה של בני תעלתโซאץ.
  - ג. צלחת התעללה ע"י כוחות ה-חיריב והשתלטות על סוללת-העפר.
  - ד. הקביה יכולת עמידת בית לכוחות ה-חיריב, עד לבחירת הטבקים.
  - ה. הבטחת יכולת פעולה חופשית לمهندסים, בשלבים הראשונים של המלחמה.
  - ו. שיטוק מקורות הירי ב-אגדמיז.
  - ז. ארגנו מחדש של הכוחות לאחר הצלחה ולקראת המשך התקדמותם.

יח
יש

7

ס
ס
ס

מ

ח

סה"

מצרים

סור

ירדן

ג-ג

לבנון

*

כוחות בBaseContext הפתיחה

ל (לפי הערצת המודיעין של מצרים)

כוחות-היבשה

- א. בראשית ספטמבר 1973 הערכיה מנהלת המודיעין הצבאי, כי כוחות היבשה של צה"ל כוללים את המוגנות הלאה:
(72)

גדודי ביט (טילים (טילים (טילים וגדרה ארטיליריה וגדרה בחיל, מייעוטים, ו-מג"ב חטיבת חטיבות חטיבת גדודים טבקים עצמאים חטיבות מושרילינגרות שם	גדודי ביט (טילים (טילים (טילים וגדרה ארטיליריה וגדרה בחיל, מייעוטים, ו-מג"ב חטיבת חטיבות חטיבת גדודים טבקים עצמאים חטיבות מושרילינגרות שם	גדודי ביט (טילים (טילים (טילים וגדרה ארטיליריה וגדרה בחיל, מייעוטים, ו-מג"ב חטיבת חטיבות חטיבת גדודים טבקים עצמאים חטיבות מושרילינגרות שם	גדודי ביט (טילים (טילים (טילים וגדרה ארטיליריה וגדרה בחיל, מייעוטים, ו-מג"ב חטיבת חטיבות חטיבת גדודים טבקים עצמאים חטיבות מושרילינגרות שם	גדודי ביט (טילים (טילים (טילים וגדרה ארטיליריה וגדרה בחיל, מייעוטים, ו-מג"ב חטיבת חטיבות חטיבת גדודים טבקים עצמאים חטיבות מושרילינגרות שם	גדודי ביט (טילים (טילים (טילים וגדרה ארטיליריה וגדרה בחיל, מייעוטים, ו-מג"ב חטיבת חטיבות חטיבת גדודים טבקים עצמאים חטיבות מושרילינגרות שם	גדודי ביט (טילים (טילים (טילים וגדרה ארטיליריה וגדרה בחיל, מייעוטים, ו-מג"ב חטיבת חטיבות חטיבת גדודים טבקים עצמאים חטיבות מושרילינגרות שם
15	37	(73) 22	15	3	6	6
9	20	21	3	2	2	4
6	17	1	12	1	4	2
						5
						5
						10

היערכות כוחות צה"ל ברגיעה

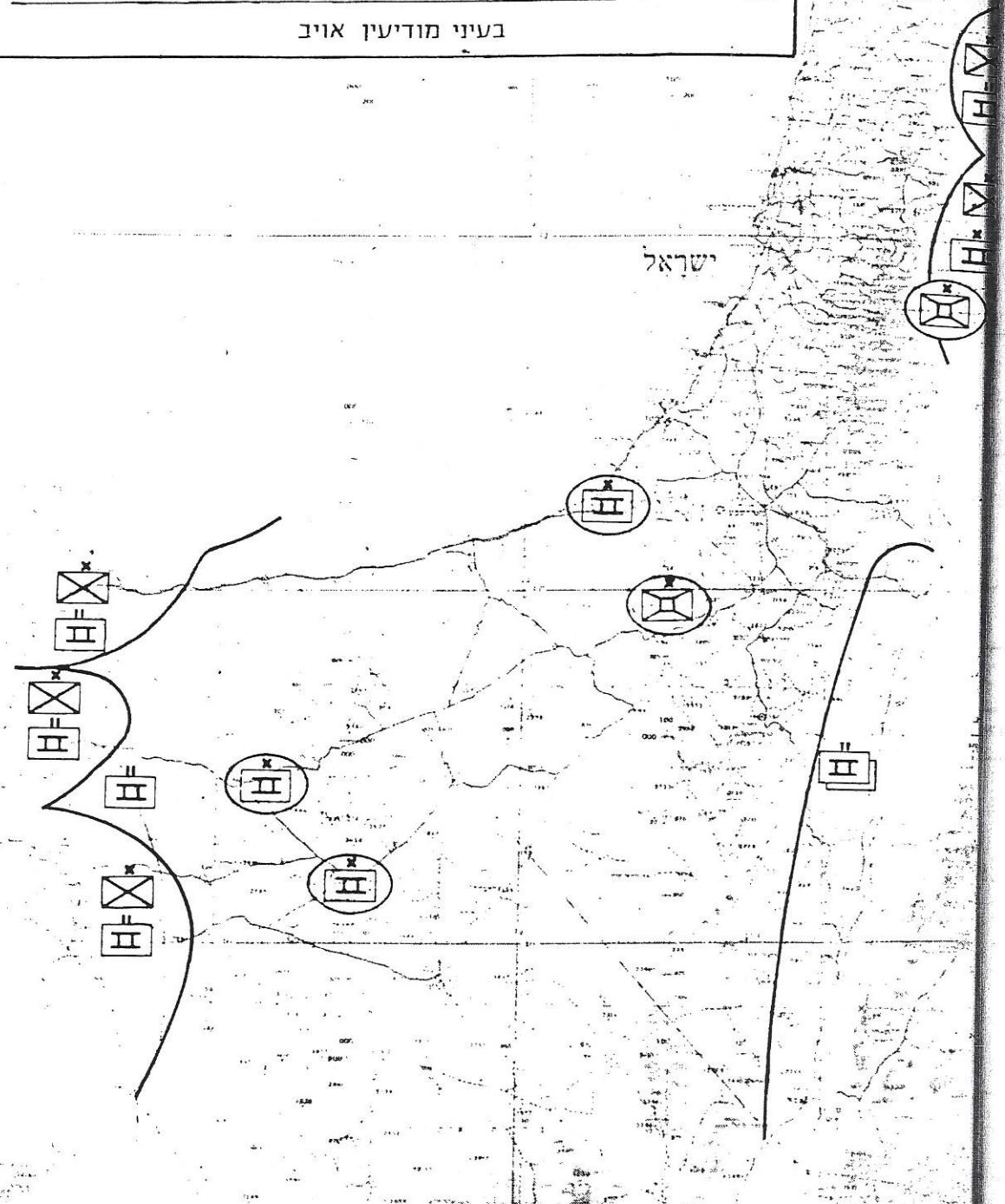
- 1) מתוך עצמה כוללת זו נמצאו, בראשית ספטמבר 1973, כוחות המפורטים כאן בשירות פעיל, והם נערכו מול "מדיניות והעימרות" כללו (ראה מפה מס' 1):
(74)

ה ע ר ו ת	גדודי ארטיליריה	גדודי בחיל, מייעוטים ו-מג"ב	חטיבות חטיבת גדודים טבקים עצמאים	חטיבות חטיבת גדודים טבקים עצמאים	חטיבות חטיבת גדודים טבקים עצמאים	חטיבות חטיבת גדודים טבקים עצמאים
	20	16	10	6	6	6
בכל אלה, כוחות הערכאים בדרום סיני (כולל מרשייל).	10	8	4	4	4	4
אחת מ-חט' ה-חינוי/מומוכנות בإيمانונים.	5	1	3	1	1	1
אחת מ-חט' ה-חינוי/מומוכנות בإيمانונים.	3	4	3	1	1	1
	2	3	-	-	-	-

ודיעון האובייר העיריר, כי כוחות שנמצאו בשירות פעיל (סדייר ומילואים) היוו כ-50 אחוזים העצמה הכוללת של צה"ל; מתוך אלה היוו המילואים כ-30 אחוזים ב-חינוי וכ-10 אחוזים בשוריון.

מפה מס' 1: פרישת סד"כ צה"ל ברגיעה בזירות השונות

בעיני מודיעין אויב

סה"כ חטיבות בזירות השונות

חט' חיר'/ ממוקן	חט' טנקים	הזירה
4	4	מצרים
3	1	ירדן ויהו"ש
3	1	סוריה ولבנון
10	6	סה"כ

מקור: אמי"ג/מחבי"ש - צה"ל בעיניו אויב - הערכת מצב שניתית

(2) טנקים: המודיעין של מצרים העריך, כי ברשות צה"ל יש 1450 טנקים⁽⁷⁵⁾, מהם ערכוכיט, ברגיעה, דרך קבוע, כ-800 טנקים בשלוש החזיות
בigenousים⁽⁷⁶⁾, כללהן:

- א) כ-500 טנקים בסיני.
- ב) כ-200 טנקים בחזית הצפון.
- ג) כ-100 טנקים בבקעת הירדן וב-יהו"ש.

(3) להערכת מנהלת המודיעין הצבאי, נחלקה החזית מול מצרים, מבחינת פיקוד ושליטה ו מבחינת הקצאת כוחות, לשתי גזרות עיקריות: צפון סיני^{*} ודרום סיני. ברגיעה, נחלקו כוחות צה"ל בין שתי הגזרות באופן זה:

גזרה	גזרות משבה	חטיבות חי"ר/ ממכנות	גדודי נח"ל/ משוריינות	גדודי טנקים/ עצמאים	סיוור	גדודי ארטילריה
צפון סיני	סמי"כ כולם		8	(5)4	1	10
	קו המגע				3	
	העומק הטקטטי	1		(1)2		
	העומק האופרטיבי	4		2		1
	סמי"כ	(5)4	5	(3)4	3	7
	דרום סיני		3		1	3

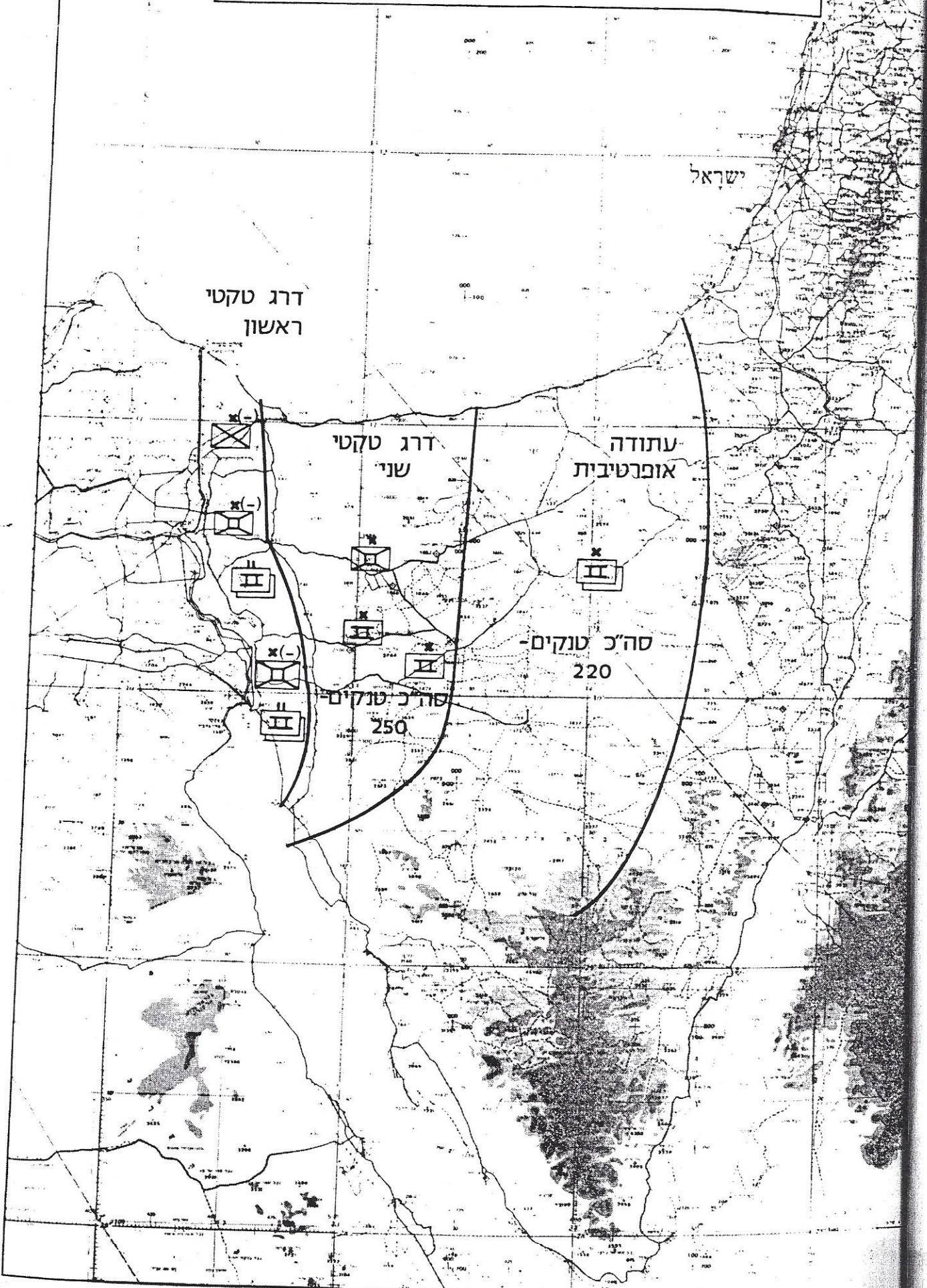
(4) ההיערכות המפורטת בסיני (ראה מפה מס' 2);⁽⁷⁸⁾

א) קו המגע (דרוג טקטי ראשון במינוח המצרי) - עד לציר ה-חת"ם, כולל קו התעוזים - נחלק, חלוקת משבה, לשוש גזרות: צפונית, מרכזית ודרומית. כל גזרה הוחזקה ע"י כוח עצמה של עד חט' חי"ר, ג"ד טנקים עצמאי ובסיו"ע מספר סוללות ארטילריה.^{**} כל אחת מהחטיבות ה-חי"ר נערכה באופן זה:

- (1) עד גדור חי"ר במעוזים.
  - (2) פלוגה מוגברת עד גדור בעומק 5-2 ק"מ מקו המים (עתודה קרובה).
  - (3) עד גדור מוגבר בעומק 8-15 ק"מ מקו המים (עתודה מרוכצת).
- לחערכת המודיעין של מצרים נערך בקו המעוזים, לכל אורך התעללה, כוח שככל, ב-סה"כ, 2-3 חטיבות חי"ר ו-4 גדרות טנקים. כוח זה איש 23 מעוזים - בכל מעוז שתי מחלקות חי"ר ומספר טנקים.⁽⁷⁹⁾

(*) במושג "גזרת צפון סיני" כללו המצרים את רצועת-עה ואות כל מרחב סיני, למעט מרשייל. (**) הארtillerיה של "הדרוג הטקטי הראשוני" נפרשה, לחערכתם, באופן זה:
הגזרה הצפונית - 4 סוללות (אחד מהן 175 מ"מ); הגזרה המרכזית - 8 סוללות (מהן 5 סוללות 175 מ"מ); הגזרה הדרומית - 9 סוללות (מהן 3 סוללות 175 מ"מ). סמי"כ 21 סוללות, שהן 7 גדרות.

מפה מס' 2: פריסת סד"כ צה"ל בסיני ברגעה
בעיני מודיעין אויב

צהיל בעיניו אויב - הערצת מצב שביתת

דור: אמי"ב/מחב"ש

ב) העומק הטקטני (דרג טקטי שנוי במחלוקת המצרי) - מציר ה-חתיים ועד

הפתחים המזרחיים של המערבלט ההרריים: שתי חטיבות משורייניות וחטיבת חי"ר/ממכנת, שימושתן לבולום התקפות-פתח מוגבלות, או מתקפה מקיפה, עד להשלמת גiros כוחות המילואים ורכיבוזם בסיני. חטיבות אלה נערכו קבוע, ככלון:-

(1) חטיבה משוריינית באוצר מליז (רפידים).

(2) חטיבה משוריינית באוצר תמאדה.

(3) חטיבת חי"ר/ממכנת באוצר אום מרג'יס (מצפון-מערב לרפידים).

ג) העומק האופרטיבי (עתודה אופרטיבית במחלוקת המצרי):

(1) חטיבה משוריינית - מקום היערכות לא צוין.

(2) חטיבה משוריינית - באוצר חסנה.

(3) 4 גדודי בחיל/מייעוטים - במרכז סייני (פרוט היערכות לא צוין).

3 עצמת כוחות צה"ל והיערכותם בסיני, במלחמה: תמורה "האויב" (קרל צה"ל) מבחינה עצמת הכוחות, הרכבים והיערכותם, המשתקפת בפקודות-האב למתקפה, שונה מהערכת מבחת המודיעין כפי שהציגו לעיל. ככל הבראה הנגיחו המתכננים, כי במתקפה יזומה ע"י מצרים יעמוד מולם ה-סדי"כ המלא של צה"ל, לרבות כוחות המילואים, שהשלימו כבר את התגניותם, או כאלה הנמצאים בשלב מתקדם של הגיוס ושל ההתרכזות בסיני. אמנם, פקודת המבצע-מטכ"לית זינה מוכרת לנו ולכל גם לא ידוע לנו כיצד הערכו בה את ההיערכות המפורשת של כלל כוחות צה"ל בסיני כאשר יפרצו הקרבנות; עם זה ניתן לקבל תמורה חלקית לגבי הערכה זו מפרק האויב בפקודת המבצע של ארמיה 3:⁸⁰

* 1) עצמת כוחות היבשה שייעמדו מול ארמיה 3:

ה ד ר ג	חטיבות חי"ר/ צנחנים וממכנות	חטיבות חי"ר/ צנחנים וממכנות	גדודי טנקים עצמאליים	גדודי ארטילריה (תותחים ומרגמות)	גדודי (טילים ותותחים)
סה"כ	5	3 (ועוד 2 גדודי נח"ל)	4	2 (ועוד 2 פלוגות)	10
טקטיקי ראשון	1			2	10
טקטיקי שני	3			2	
עתודה אופרטיבית	1	(שני גדודי נח"ל)	1		
כוח בכוננות לפעלת סיcole	3	1	(2 פלוגות)		

*) אפשר שזוהי במתכוון הערכה מוגזמת, המבטאת את האפשרות החמורה ביותר לגבי הכוחות של ארמיה 3.

(2) הিיררכות הכוחות:

- א) כוחות הדרג הטקטי הראשון: אין פירוט של ההייררכות.
- ב) כוחות הדרג הטקטי השני:
- (1) חטיבה ממוכנת מגינה על הכנסות המערביות של המעברים ההרריים.
  - (2) חטיבה ממוכנת באזור צדר אלחיטאן.
  - (3) חטיבה ממוכנת ממערב לגיבל אלמייטיאן (נצח'ם 533336). ⁽⁸¹⁾
  - (4) חטיבה משוריינית באזור ביר תמאדה.
  - (5) חטיבה משוריינית באזור ראש ג'נדי.
- כוחות העתודה האופרטיבית:
- (1) חטיבה ממוכנת מערבית לגיבל ליבני.
  - (2) חטיבה משוריינית באזור נחיל.
- כוחות בכוננות לפועלות סיכול: אין פירוט של ההייררכות.
- עתודה אסטרטגית: ל-סה"כ הכוחות שפורטו לעיל, המהווים את האויב ב"עיר" ואת האויב "האפשרי" מול ארמיה 3, נוספת, להערכת מודיעין מצרי, עתודה אסטרטגית בהרכבת של שתי חטיבות, ממוכנות, חטיבת צנחנים, גדור נחיל וחטיבה משוריינית. כוחות אלה מרכזים בקדמת סייני ומעבר ל"קו הירוק" (אין פירוט של ההייררכות).

(3) דרכי-פעולה אפשריות ולוח-זמןים לתקפות-נגד:

- באשר לדפיה של צה"ל, הבינו המערית בין שני מוצבי תיסוד-נגד:
- א) פעולות לטיפול החבות לתקפה (תקפה מקדימה, לפני המיבוח המקבול ב-צה"ל) – מכב בו גילה צה"ל, מבוער מועד, את תיכוזי הכוחות לתקפה ו-או יותר כוונות לתקפה יズמה מצד מצרים ופועל לטיפול. במצב זה הוערכו דרכי-הפעולה האפשרות האלה: ⁽⁸²⁾

- (1) פעולות הגנתית:
- (א) תגבור הכוחות במעוזים בחלק מהתוודות הטקטיות.
  - (ב) תפיסת עמדות הטנקים (רמפות לירין), שתוכחו מראש, בסוללת-הuper המקבילה לתעלה.
  - (ג) תפיסת קווי ההגנה בסמוך לכניות המערביות של המעברים התרריים ופריסת כוחות העתודה בטמර לתם, בריכוזים המאפשרים הנחת התקפה-נגד.
  - (ד) גiros חשי של המילואים.
- (2) פעולות התקפה לטיפול החבות:

- (א) תקיפות מרכזות מהאויר ויריל או-טילריהם ארכובט-טווח על מערכת ההגנה-האוירירית נג'יחת, שהות-תעופת, שטחי ריכוז וההייררכות של הכוחות ואזרוי ריכוז של ציר התגישור והצלילה.
- (ב) תקיפת ריכוזי כוחות וגדודים-ב-גדמי"ע ע"י כוחות חי"ר ושריון מוגנים או מוגנים מטהנוילר ו-או מהים.*

* מושג מסוים על הערכת המצרים את עצמת הכוחות, העוללים לחוות מדעליות. במלבד פעולה הטיפול, ובאת כיווני המאמץ התקפי, ניתן לקבל מתקופות של ארמיה 3 נלחמת בחבון התקפה של שתי חטיבות חיל"ר (אחד מהן אפשר ששאה חטיבת ג'נובס) וגזרה שטחה משוריינית באחד משבני הכיוונים – דרום האגמים או טואץ – כאשר חטיבות ג'נובס מתקופות בדרכאות במקביל ו-או בבסוף לכך הוערכה גם האפשרות, ש-צה"ל יצטב או ינחת תסיבת חטיבה (או חטיבת צנחים) ועוד שתי פלוגות טנקים באזור ביר עדיב (נ"ע 36285 (436285) ינואר, כי האפשרות האחראונה נזכרה בפקודות של ארמיה 3 עד מאי 1973, אורום פ"ג ע"ה בפונזה המאורחת מפטמבר 1973).

(ב) פעולות ו-לו"ז בתגובה על מתקפה של מצרים, אחרי שחלה:⁽⁸⁴⁾

(1) כוחות הדרג הטקטי הראשון:

(א) הכוחות העורכים בקו-המגע ינסו לשבור את האצלה באש, תוך הפעלת מתקני החבלה^{*} ובסיוע כוחות של חיל'יר וטנקים).

(ב) העתודות המקומיות (פלוגות ומחלקות של חיל'יר וטנקים) ינחותו התקפות-נגד החל מ-''ש'' ועד 30 דקות.

(ג) העתודות הטקטיות המרכזיות בקו התעוזים, בהרכב של עד גזר ממוכן מוקדם ועד כ-2 פלוגות טנקים, מול כל אחד צלחה דיביזוני, ינחותו התקפות-נגד החל מ-''ש'' ועד

2-1 שעوت.

(2) כוחות הדרג הטקטי השני, בעצמה של עד חטיבת משוריינית ועוד חטיבת ממוכנת מול כל אמץ צלחה דיביזוני, יהיו מוכנים, החל מ-''ש'' ועד 8-6 שעות, להנחת התקפות-נגד על הכוחות שצלו והתרכזו בראשי-הגשר. זאת במגמה לחשמיד את הכוחות, שהתרכזו בראשי-הגשר, ולהתליק צב חדש על קו המים. הוערכה אפשרות התקפות-נגד כ-ב''ל לוחמת, בו-זמנית, כל אורך החזית, כבר החל מ-''ש'' ועד 12 שעות.⁽⁸⁵⁾

(3) הוערך, כי אם ייכשלו התקפות-הנגד והאויב (קרי: צה''ל) לא יצליח להשמיד את ראש-הגשר ולהתליק צב חדש על קו המים, ייטгоו כוחותיו תוך ניהול קרב השהיה, ייערכו בקו הגנה, מול הקו שאליו יגיעו הכוחות התקופיים, וימשיכו בניסיוניותם לכתר את ראש-הגשר. במקביל ייפרשו כוחות להגנת המעברים ההרריים, במטרה למגעו بعد הכוחות שצלו לפrox החוצה, מזרד ראש-הגשר, או להתקדם לעבר המעברים ההרריים. בו-זמנן יקודמו כוחות העתודה האופרטיבית והסטרטגיית מאזררי הריכוז שלהם וישלימו את ההכנות להנחתת מתקפת-נגד מערכית.

(4) הוערך, כי במקרה יוס-ה-''ע'' ועד 1 ואילך יתבהרו ל-צה''ל כובבות המצרים. במצב זה עלולים כוחות העתודה האופרטיבית והעתודה האסטרטגיית, החל מבוקר יוס-ה-''ע'' ועד 2, להנחת התקפות-נגד, בעצמה של לפחות חטיבת משוריינית וחטיבת ממוכנת, מול הגזרות שבהן השיגו כוחות הצולחים את הצלחתם הגדולה ביותר.

כך בכל הפקודות, שנכabbo במחצית הראשונה של 1973. ע"ז זה, בעדכוניים המאוחרים של תכנית המתקפה (דו-גמת הוראות המבצעים 37/73 מ-12 ספטמבר 1973), לא הוזכרה עוד האפשרות ש-צה''ל יפעיל את מתקני החבלה ("אור יקרות"). אם אין הדבר מקרי, אפשר שיש בכך ביטוי להערכתה המודיעין של מצרים, כי מתקני החבלה אינם פעילים יותר וכי הושארו במקומות הנותאי. להערכה זו יכול היה מודיעין האויב להגיע, מקריאת דיו"חותם של סיורים רבים, שביצעו כוחות מצריים ב-גדמי"ז במהלך שנות 1973, במסגרת הכנות המקדימות למלחמה.⁽⁸⁶⁾ עם זה נשאר אצלם עיבנו ספק לגבי קיומם של מתקנים אמיטיים בכמה מהמקומות ובקרבתם העמודה.⁽⁸⁷⁾

ד. כסיכום לדיוון בהערכת המודיעין של מצרים את עצמת כוחו של צהיל בסיני במלחמה, להלן הערכתם את קצב הצבר הכוח בסיני במעבר מרגיעה לאירום⁽⁸⁸⁾ (רי גם מפה מס' 3):

מצב/לוח זמנים	חטיבות טנקים	חטיבות ממוכנות/ח"ר	מספר הטנקים הבינוניים	היערות
סה"כ ברגיעה מהס בדרג טקט ראשו	(1) 5 (2) 1	4 3	540 100	(1) כולל 3 ג"ד טנקים עצמאים. (2) 3 גודדי טנקים עצמאים.
יש"י ועד 2 שעות	2-1	3-2	210	
יש"י ועד 6-8 שעות	6-5	9-8	650	
בוקר יומם-יעי ועד 2 שעות	8-7	10-9	870	
יש"י ועד 2 שעות (3)	9-8	13-12	980	(3) כולל כוחות ייהутודה האסטרטגיית של צהיל, בהבחנה שהופנו לטיני.

8. חיל-האווריך⁽⁸⁹⁾

א. בסוף חודש ספטמבר 1973 העיריך המודיעין של מצרים, שברשות חיל-האווריך של ישראל

כ-490 מטוסי קרב, מהם 312 מטוסים חדשים ("פנטום", "סקייהוק", "מיראז") ויתר מטוסים ישנים ("סופר-מייטר", "מייטר", "ווטור", "אורגן", "פוגה"). כו' העיריך (90) שברשות חיל-האווריך 42 מטוסים ללא טיס (מכ"ט), כ-80 מסוקים מסוגים שונים וכ-50 מטוסי הובלה שונים.

ב. המצרים העריכו, אמן, שהיל-האווריך אילנו מאורגן בטיסות קבועות וכי מספר המטוסים בכל טיסת תלוי במספר המטוסים המצוינים בחיל במועד נתון כלשהו. עט זאת העבירו על כר, שערם המלחמה היה חיל-האווריך מאורגן ב-28 טיסות, מהן 18 טיסות קרב והיתר טיסות מסוקים, הובלה ו קישור קל. (91)

ג. להערכת המצרים נחלקו 490 מטוסי הקרב של חיל-האווריך, בהתאם ליעודיהם ולמשימותיהם הצפויות, כלהלן:

(1) 72 מטוסים לירוט (מהם 47 מטוסי "מיראז").

(2) 154 מטוסים לתקיפה (מהם 94 מטוסי "פנטום").

(3) 252 מטוסים למשימות סיוע לכוחות קרע (מהם 156 מטוסי "סקייהוק").

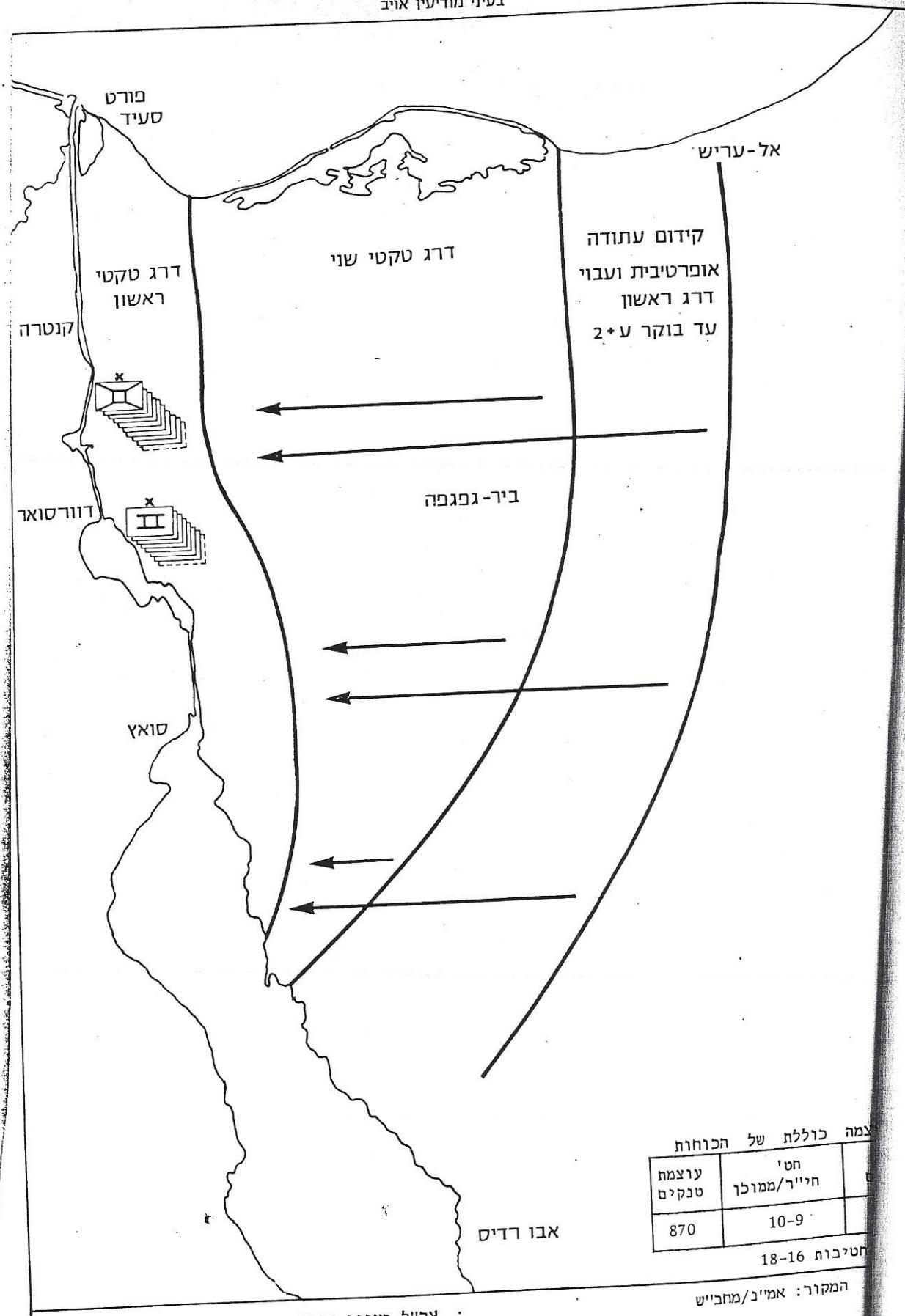
(4) 13 מטוסים למשימות סיור וצילום ("פנטום", "מיראז", "ווטור").

ד. המצרים העריכו, כי חיל-האווריך הישראלי עלול להציגו 260-270 מטוסי-קרב לאחיזת מצרים; אלה יהיו מסוגלים לבעץ 1200-1100 גיחות ביום הראשון לקרבות.

ה. כושר ההנחתה של חיל-האווריך במטס אחד הוערך בגדור ח"ר, מתוגבר בגדור מרגמות כבדות 120 מ"מ; כושר ההנחתה במטוס אחד הוערך בשני גודדים, על נשק הארגני.

(*) המצרים אימצו את המבנה המקביל בכוחות האווריך הסובייטיים והשליכו אותו גם על צהיל (כידוע), מחלקים הסובייטים את מטוסי-הקרב בהתאם ליעודיהם ומצביעים סוגים מסוימים של מטוסים לשימוש מוגדרות. מקורה של חלוקה זאת בכך, שעד לשנים האחרונות לא ייצרו הסובייטים מטוסי-קרב רב-משתמשים, כאמור מערכם ובמיוחד בא-ארה"ב).

מפה מס' 3: ריכוז כוחות צה"ל בקו התעללה לקראת מלחמה
עד בוקר יום ה- "ע" ועוד 2, תוך גיוס כוחות וריכוזם בסיני.
בעיני מודיעין אויב

דרכי-פעולה אפשריות .

(1) בנסיבות הפעולה לsiccol הכנות לתקפה הווער, כי חיל-האוויר יפעיל את עיקר גיחות התקיפה נגד מערכת-ההגנה האוורית שברח תעלת, שדות-תעופה, כוחות בשטхи כיבוט וbatehi ריכוז ונגד ריכוזים של אמצעי הלחימה והגירוש. הווער, כי פעילות חיל-האוויר מתנהל בראיות בשעות האור ובלילה, במגמה לשבש ולעכב את התארגנות מחדש של הכוחות.

(2) בתגובה לתקפה יזומה עי"מ מצרים הווער, כי אם זו תחל בהפתעה, ייאלץ חיל-האוויר להגביל את פעילותו בשעות הלילה לתקיפת כוחות באזורי הלחימה, וזאת בנסיבות קרבנות בלבד מטוסים. מאUCH התקיפה העיקרית צפוי החל משעות האור הראשונות של יום ה-יע"ו ועוד 1; זה יכוון בעיקר נגד שדות-תעופה, מערכת-ההגנה האוורית שבקו החזית, הגשרים, הכוחות שכבר צלחו והכוחות הנמנימים עם דרג האופרטיבי השני. הווער, כי חיל-האוויר עלול להקשות, ביום הלחימה הראשון, 450-400 גיחות לתקיפת יעדים כ-גיא במרחב ארמיה 2 וכ-250 גיחות למרחב ארמיה 3.

אשר לטבוע לכוחות הקרקע העיקרי המצרי, כי החל מבוקר يوم ה-יע"ו ועוד 1, יפנה חיל-האוויר את המאמץ העיקרי העיקרי של פועלתו נגד כוחות הדרוג האופרטיבי הראשון, שהצליחו לצוח ולהיאחז בראש-הגשר, ונגד כוחות ההגנה-אוורית המגיבים עליהם.

9. חיל-הים: (93)

חיל-הים של ישראל כלל, להערכת המודיעין של מצרים, את כלי-הshitot האלה:

(1) 3 צוללות.

(2) 1 ספינות חוף.

(3) 7 נחתות.

(4) 7 סטי"רים.

(5) 13 סטי"לייט.

(6) 35 ספינות משמר.

ב. מתוך העצמה הכוללת זו, החזיק חיל-הים, בזרם הים האדום, את כלי-הshitot האלה:

(1) 3 סטי"רים (מהם 2 מוקללים).

(2) 6 סירות סיור.

(3) 15 סירות יברטרם".

(4) אניות בשאת גיליות.

(5) 3 אניות בחיתה בלבוניות.

(6) 8 אסדות בחיתה בלבוניות וקטבות.

(7) 100 סירות גומי "זודיאק" דגם 2.

- עטודה של המפקדה הכללית: מלבד הכוחות שבכללו ב-סדייך לתקפה והכוחות, שהיו ערוכים למרחב פיקוד ים-סוף, הייתה עתודה כוחות של המפקדה הכללית, אשר כללת את העוצבות/היחידות האלה:
 1) דיב' ממוכבת.
 2) חט' טנקים ע"ש ע/גוצר (חט' משמר הבשיאות).
 3) חט' טנקים עצמאית 35 (גדוד אחד בלבד).
 4) גודדי טנקים ביבוגנים (גדודים עצמאיים וגודדים של ביהיס של השריוון).
 5) חט' ממוכבת של משמר הרפובליקה.
 6) 3 חטיבות צבנימן.
 7) 2-3 מג'י מועות קומנדנו.

כוחות האוואיר וההגנה האווארית
 א. כוחות האוואיר: עבר המלחמה כל ה-סדייך המבצעי של כוחות האוואיר כ-550 מטוסים מסוגים שונים, שהלכו לפি ייעודיהם כללו:
 1) 8 טיסות של מטוסי יירוט - כ-170 מטוסים "מיג 21" (אחת מהן הוטלה

- בידי טיגיסים מצפון קו ריאה⁽¹⁰⁰⁾).
 2) 12 טיסות של מטוסי קרב-הפצחה - כ-210 מטוסים (בכללם: טיסת אחת של מטוסי "ミラツ 5" מלוב, שהוטה בידי טיגיסים מצריים, ועוד טיסת אחת של מטוסי "הנטר" על טיסיהם מעיראק).
 3) טיסות של מטוסי הפצחה ט-16-23 מטוסים (מטוסים של אחת הטיסות נשוא טילי אוואיר-קרקע "קלט").
 4) טיסות מסוקים - כ-147 מסוקים (ב-7 מטוער 9 הטיסות היו מסוקים "מי. 8").
 5) 6 טיסות של מטוסי טובלה - המספר המדויק של המטוסים אינו ידוע (טיסות של מטוסי "אל-14" ו-2 טיסות של מטוסי "אן-12").

ב. ההגנה האווארית: כפי שכבר הוזכר לעיל (למשל פסקה 2, סעיף 3), נטפסה מערכת ההגנה האווארית, על כל מרכיבה, כאחד היסודות החשובים ביותר של עצמת מצרים וסוריה. הילתה זו מערכת משולבת, מורכبة מערך פרוס של טילי קרקע-אוואיר (להלן טקייא) וביצים ובידים, שפע של תותחי נ"מ מסוגים שונים וכן מטוסי יירוט.

בפרק המלחמה כלל מערך ה-טקייא 155-150 סוללות של טילים מסווגים שונים, מהם הוצבו למרחב התעללה 55 סוללות (ראה גם מפה מס' 4 - מפת מערך סוללות ה-טקייא במרחב התעללה):
 (101)

אפשר שתי חטיבות המוכנות של הדיביזיה הושמו, כבר עם פרוץ המלחמה, ת"ייפ (מחזור 102) פיקוד) שתי הארמיות: חט' ממוכנת 10 ת"ייפ ארמיה 2 ו-חט' ממוכנת 114 ת"ייפ ארמיה 3. מג'י מועת קומנדנו - מסגרת ארגונית ולא מבצעית, שכלה 3-5 גודדי קומנדנו.

103. 1973. כתרות חיים:
לעת עצמן כורות חיים ופריטם כל-ישיט, נכנו ל-001406 באוקטובר

ה א ד י מ	ה א ס	ה ל ס	ה ל מ	ה ל י	ה ל כ 1 1	ה ת י מ	ה ת י ס	ה ת י ב	ה ת י א	ה מ י כ	ה מ י ב	ה מ י א
ערן	טרוֹטָן	ברגְּסִים	סְפַגִּיָּה	עִירְזָקָה	עַפְרָבָה	דָּוָאָז	סְתִּירְפּוֹלִי	טוּבּוֹרָק	מִרְמָאָה	מִרְמָאָה	מִרְמָאָה	מִרְמָאָה
1**								1		1	2	5
1**									1	1	2	1
1**										1	1	2
2**									1	1	1	3
										1	2	4
											1	5
												22
												1
												18
												19
												20
												21
												22

ד. 22.10.5
ד. 22.10.5

55
5555-
-5555-

10
15-1
6-A

בג

ומ

הה

הה

מל

הט

הה

הה

פע

הכ

תוי

קמ

שע

תכניות ה

. 4. תכ

הר

המ

של

. 5. הש

של

הש

. 6. א.

. 7. ב.

הת

הפ

אר

בי

הי

הוּס

בָּא

הפי

פ ס ק ה 3התקבילה הכוולית של המתקפההתגבשות התכנית

1. תוכניות-אב ראשונות לכיבוש מחדש של סיני הוכנו במפקדה הכללית של הכוחות המזוינים, قريب לודאי, כבר בקי' 1968, אחרי שהסתירים שיקומם של הכוחות המזוינים מהאבדות הקשות, שפגו במהלך מלחמת ששת-הימים. תוכניות-אב כאלה תורגם אמן, מדי פעם, בשחקי מלחמה ו-או בתרגיל מפקדות⁽¹⁰⁴⁾ אולם ספק רב אם צמרת הנהנאה המדינית והפיקוד הצבאי הבכיר ראו בהן תוכניות אופרטיביות של ממש, הניטבות לביצוע במועד הנראה לעיר. נהפוך הוא, בידי מצרים דאז, גימאל עבד אלנאצר, חזר והזehr מפתחה במקפה טרם זמנה, העוללה ליתת ידי ישראל הזדמנויות לבחוץ ניצחון נספף, אשר עלול להミיט על מצרים "יאסן קשה ביותר".⁽¹⁰⁵⁾ מתוך שכיר במגבלות הכוחות המזוינים ונחלותם, היחסית, מול צה"ל, של בידי מצרים את האפשרות שהכוחות המזוינים יצליחו את התעללה וישרדו, בקרבת תנובה, את סיני. במקומות דרך-פעולה צאת בחר לפתחה במה שהגדיר כ"מערכה מושכת להשתת האויב" אשר, כד האמין, תאלץ, ככל שתארך יותר, את ישראל לסתם מן התעללה ולהזoor לגבולות ירני' 1967. שכן, עבד אלנאצר היה משוכנע שהכוחות המזוינים, "יכוחם ערוכים בעמדות הגנה חזקות ומצוירות היבט ונוהנים מיתרונו ברור בקנים ארטילריים, יוכלו להסב לכוחות צה"ל אבדות רבות כל כד בכוח-אדט, שתהילינה בלתי נסבלות עבורה".⁽¹⁰⁶⁾

2. עקרונית, בשארה תפיסה מבצעית זאת בעינה עד לקי' 1972. היינו, הוכנו אמנים תוכניות-אב למתקפה, שקבעו את ההתקציבות ליד "הקו הירוק" כדי אופרטיבי של הכוחות המזוינים, אולם ספק אם איפילו המתכננים התקיחסו ברצינות לתוכניות אלו. היכל טוען אמן בספרו, כי כבר בקי' 1970, אחרי שהושלמה הקמת מערכת ההגנה האוורירית וטיי הקרקע-օיר הוצבו בעמדותיהם במרחב התעללה, הורה עבד אלנאצר לשנות את התכנית המבצעית כך שהתקדיםותם של הכוחות המזוינים תוגבל עד לקו המערבים הדרומיים (שם הקוד שבקבע לתוכנית זאת היה, לדבריו, "גראניט 2"). אולם ספק, אם אמן מדייק הלה בנסיבות זאת. מאידך-גיסא, מעיד היכל עצמו, כי במהלך 1971 ועד להדחתו של מוחמד צאדק מפקידו כשר המלחמה, באוקטובר 1972, הייתה קיימת התכנית של כיבוש סיני כולה ("גראניט 2" לדבריו), שהורחבה במשך הזמן כך שכלל גם את שורתה של רצועת-עה (לדבריו, "גראניט 3"). אולם איפילו מדבריו עולה בברור, כי תוכניות אלו, יותר מאשר תוכניות אופרטיביות לביצוע בעידי הנראה לעין, הוכנו על-מנת לבسط באמצעותם, בפניה הסובייטים, את הדרישות החוזרות לקבל מהם נשק ואמצעי לחימה נוטפים, כמו גם מערכות חימוש חדשנות שעדיין לא היו בראשות הכוחות המזוינים.⁽¹⁰⁸⁾ על רקע דברים אלה דומה שניתן להבין בձירה נוכנה את עדויותיהם של מפקדים צבאיים בכיריהם, לפיהם "לא היו [קיימות] תוכניות צבאיות לפני תכנית מלחמת אוקטובר".⁽¹⁰⁹⁾ זאת גם שהדברים כאמור אחרי המלחמה, עולה מהם יותר מחשד גרידא של מגמות ומרות שקיים הבדלים בולטים בנימה ובהדגשים אצל כל אחד מחדוברים.

בשלחי קיץ 1972 הגיעו, כאמור, סדרת למסקנה בדבר הכוורת שבפתחה במלחמה בהקדמת ובעמצעי המלחמה, שהיינו מצויים בפועל ברשות הכוחות המזוינים (בפסקה 1, סעיפים 5-10, דנו בהרחבה ברקע ובמניעים שהובילו את סדרת למסקנה זו). מהמסקנה העקרונית התחייב הצורך ברבייצה מקיפה בתכניות-האב למתקפה, כך שתהייה תואמת את התפיסה החדשה של המלחמה ומטרותיה, ואת היכולת הראלית של הכוחות המזוינים, כפי שהעריכו מקבלי החלטה בקהיר. רביזיה זו נערכה לאחר "ההפייה השקטה", שערך סדרת ביצורים הפיקוד של הכוחות המזוינים, שבקבוצתיה מינה את אחמד אסמאעיל עלי לתפקיד שר המלחמה והמפקד הכללי של הכוחות המזוינים (26 באוקטובר 1972). במהדורות החדשה הושלמה תכנית האב למתקפה בראשית 1973 וניתן לה שם הקוד "יגראנט 2 מתוקן" (שם הקוד "יבדר" יוחדר למלחמות). מאז ועד ליום שבו פרצה המלחמה, תוכנה ועובדנה התכנית פעמים אחדות - בעיקר בפרטים הקשורים בצדדים כוחות ובמשימות שבקבעו לכוחות המשנה. ^{*} תיקונים אחרים נעשו במהלך השבוע שקדם למלחמה - בין היתר היו אלה תיקונים, שהתחייבו מהקדמת שעת ה-ישי"ו וקבעה הסופית לשעה 1405 ביום 6 באוקטובר, כפי שוכם בעת הביקור החתוּף, שערך אחמד אסמאעיל בדמשק ב-5 באוקטובר (בחדרת שעת ה-ישי"ו ובנסיבות שבودעו לכך לגבי תכנית המתקפה נדונו בפסקה 4).

תכנית המתקפה

4. תכנית-האב המלאה למתקפה של המפקדה הכללית איבת מוכרת לנו. אולם, מהמסמכים הרבים שברשותנו עולה, כי זו קבעה, כייד האופרטיבי-הסטרטגי, את כיבושים של המערבים ההוריים במערב סיני וכן, לפחות את כיבוש שדות הנפט שלוארד החוף המזרחי של מפרץ סואץ. ⁽¹¹⁰⁾

5. השגת היעד האופרטיבי הוטלה על שתי ארמיות, מוגברות בכוחות הנגנים עם העתודה של המפקדה הכללית, ועוד שני כוחות משנה (ר' סדי'כ למתקפה בעמ' 50). לאחר השלמת המשימה, אמורים היו הכוחות להיעדר מהגנה, ככללו (ר' מפה מס' 5):
 א. ארמיה 2: מצפה (נחל ים, נ'ץ 516434 רשות סגולה) שביציר האפוגני; קו גיבל-קדרה (נ'ץ 504384)--אזרור גגפה (רפידיט) שבאזור המרכזית. ⁽¹¹¹⁾
 ב. ארמיה 3: שדה-התעופה אלמיז' (רפידיט) -- מזרח לאביב אלגידי (נ'ץ 516337)--עדר אלחטיאן (נ'ץ 523324)--ראס אלג'נדי (נ'ץ 512303)--ראס סדר (נ'ץ 112). כוח משימה (בפיקוד מפקדת יט-סוף) ייערך להגנה מדרום לא-טור.

* התאריך המוגדר, המוקדם ביותר שמוכר לנו, הוא 14 בינוואר 1973 - תאריך כתיבת הפקודת (מ' 1) למבצע המתקפה "יגראנט 2 מתוקן", ע"ג מחלוקת המבצעים של מפקדת ארמיה 5 (115.5) פקודת המבצע המלאה של מפקד ארמיה 3 ל"יגראנט 2 מתוקן" הופצה ב-22 בינוואר 1973 גם סדרת הדכירות. אחריו המלחמה, מספר פעמים, כי "תכנית המתקפה הייתה מוכנה כבר בינואר 1973" (115).
 ** הוכחה למספר הרכב של עדכונים ותיקונים שנעשה בתכנון-האב ניתן למצוא באחד המסמכים המצוינים ברשותנו - פקודת מס' 44 של מחלוקת המבצעים במפקדת ארמיה 3, מיום 3 באוקטובר 1973 - הילגנו: יומיים לפני שגפtha המלחמה (116). ברור לנו כי זו לא הייתה הפקודת האחרון.

.6.

כלහן :-

לפי התכנית אמורים היו הכוחות להשיג את היעד האופרטיבי בשלושה שלבים מערכתיים

.8.

א. שלב א': חמיש דיביזיות חיל רגלים מוגברות (הדרוג האופרטיבי הראשון) יצלו את המעליה בחזית רחבה ויכבשו רаш גשר וצוף בעומק של 10-12 ק"מ, עד סוף יום ה-''יע'' ועוד 1, או ועוד 2 (אין איחדות במקורות שברשותנו ור' על כך להלן).

בקבע, כי במסגרת שלב זה יוחפו מהים ויוונחו ממסוקים, בשעות המאוחרות של יום ה-''יע'' ואילך, כוחות קומנדו בחוף המזרחי של מפרץ טואץ. כוחות אלה ישתלטו על קו החוף ראש מלב (ב''צ 492231 --ראם שרטיב (ב''צ 519172), ויאבטחו את ציר הכביש לתנועתה של חטיבה מモכנת 1 (מ-דיב' מモכנת 6) דרום. ⁽¹¹⁷⁾ זו תחנה את המעליה בשעות הבוקר של יום ה-''יע'' ועוד 1, מעבור דרדר לאש-הגשר הדרומי של ארמייה 3 (ראש הגשר של דיב' חיל' 19) לעבר ראש מלה. ⁽¹¹⁸⁾ משם, לאחריות מפקחת ים-טוף, תתקדם החטיבה דרומה, תכובש את ראש סדר, ותשתלט על שדות הנפט ועל רצועת החוף עד למרחק של 10 ק"מ דרומית לא-טור, שם תיערך להגנה. ⁽¹¹⁹⁾

ב.

שלב ב': שלב בגיןים, אשר הוגדר בתכנית כ''עצירה אופרטיבית''. שלב בגיןים זה אמור למת לכוחות של הדרוג האופרטיבי הראשון את הזמן הדרוש להתקרגן בראשי-הגשר ולבלוט, ממערכות חפורלים, התקפות-נגד של כוחות העתודה של צה"ל ולගרים להם אבדות גדולות ככל האפשר. בקבע, כי במהלך שלב זה, ולאחר פיתוח השלב הבא של המתקפה, יצוץ כוחות הדרוג האופרטיבי השני את המעליה וסוללות מרגרי טילי קרקע-אוויר, נייחים ובינידים, יצטרפו לכוחות שמזרח למעלה.

מש-זמן, שבוצע בתכנית, לעצירה האופרטיבית אילנו ידוע לנו במדויק; נראה שאמור היה להיות פועל-יוצא ממידת ההצלחה, שתושג בשבירת התקפות-הנגד של צה"ל ומתקבב ההטהרכנות של הכוחות בגדה המזרחית. עם זה אפשר גם, כי נקבעו לו 7 ימים מותם שלב מערכתי א' (דיון בסוגיה זאת להלן).

ג.

שלב ג': שתי דיביזיות משוריניות ועוד חלקים משתי דיביזיות מוכנות (הדרוג האופרטיבי השני) ובסיוע הכוחות של הדרוג האופרטיבי הראשון, יכבשו את המעבריים ההרריים ויכבו קו הגנה מזרחם להם, תוך 4-5 ימים מהתחלה המתקפה במסגרת שלב זה. כיוון המאץ העיקרי של המתקפה - פתחת רפידים.

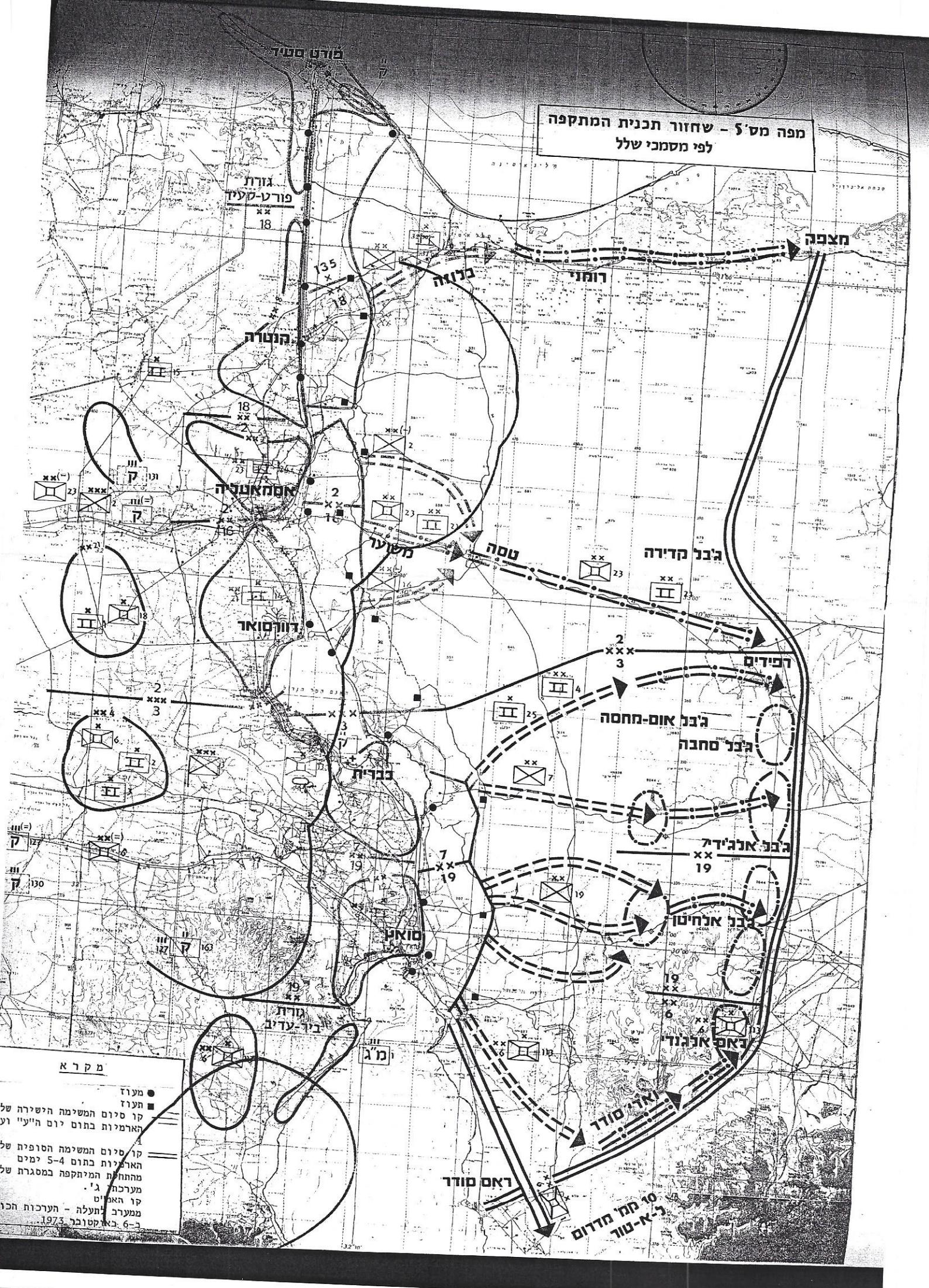
.7.

אליה הם העקרונות העיקריים של תכנית-האב למתקפה, כפי שהם עולים מתוך המסמכים הרביים, שנאספו במפקדות מצריות בזמן המלחמה ולאחריה. תכנית-האב שהוצגה כאן מעוררת כמה תהיות, המחייבות לדיביד דוחה; שגן שבקבב חלק מעקרונות אלה התנהל ב-צה"ל אחרי המלחמה ויכוח עקרוני לגבי מידת הרלוונטיות שלם למלחמה, כפי שהתנהלה בפועל.

- א. משך הזמן שבוצע לביצוע שלב מערכתי א';
- ב. ידוע ולשם מה נקבע בתכנית שלב ''עצירה אופרטיבית'';
- ג. משך הזמן שבוצע בשלב ''העצירה האופרטיבית'', אם בכלל נקבע כזה מראש;
- ד. האם בשלב מערכתי ג' בתפס, בתכנון, כשל לביצוע, או שהויספו אותו לתכנית ''מצאות אנשים מלומדה'' ותו לא.

באופן זה או אחר-קשרו, אמנים, שלוש הנקודות האחרונות זו בזו; עם זאת, למען הבHIRות,ណו בכל אחת מהן בפרט.

מפה מס' 5 - שחזור תכנית המתקפה
לפי מסמכי שלל

.8. משך הזמן שנקבע לביצוע שלב מערכתי א': במקורות המצוויים ברשותנו אין אחידות לגבי המועד שנקבע בתכנון להשלמת שלב מערכתי א'. בפקודות שנכתבו ברמת מפקדת ארמיה נקבע, כי ביצוע המשימה הישירה של הארמיה יושג עם איחוד רישי-הגשר של הדיביזיות בראש-גשר ארמיובי וזאת בתום יום ה-יעי¹²⁰⁾ ועוד 1. מאידך-גיסא, ברוב הפקודות שנכתבו ברמת מפקדת דיביזיה נקבע, תום יום ה-יעי¹²¹⁾ ועוד 2. כמועד להשלמת המשימה הטופית של הדיביזיה (משמעות המשימה הישירה של הארמיה), שהיא האחת ראש הגשר הדיביזיוניים.¹²²⁾ אין אפשרות לפסוק באורח חד-משמעות בין שני המועדים.

.9. שלב "העצירה האופרטיבית" – מודיע ולשם מה: לכוארה מעוררת פלאה תכנית, שקובעת שלב של "עצירה אופרטיבית", במובן של פסק-זמן, כמפורט בין השם של ביטול ראש-הגשר לבין השלב של השגת היעד האופרטיבי. בצד קבע כבר הייכל, כי "עצירה אופרטיבית" אינה מושג המוכר בהגות הצבאית.¹²²⁾ ואמנט, הדוקטרינה הסוביילית העכשוויות שלולאת את עצם המונח של "ראש גשר" וainedה מכירה כלל במנוחה של "עצירה אופרטיבית", או עצירה בלבד. הדוקטרינה הסוביילית קובעת, שдин מஸול מים כדי מחייבות הדוקטרינה דוגמתה שוטפת של מஸול המים ובייהול הקרוב לאחר הצלחה בקרב תנוועה שוטף, רצוף ונגיד.

עליה שוטפת של מஸול הקראקי אותו יש להזכיר ולהזכיר בהתקדמות, קר מחייבות הדוקטרינה במשמעות ראייה זו של ניהול הקרוב, מחייבות הדוקטרינה להכניס את הכוחות, הנמנים עט הדרג האופרטיבי השבוי, לכל גזרת לחימה שבה תשיגו כוחות הדרג האופרטיבי הראשוני הצלחה, ولو גם מוגבלת.¹²³⁾ מאידך-גיסא המונח "ראש גשר", בעצם הגדרתו, מרמז על ניהול הקרב כקרב סטטי.

קשה להניח שהמפקדים הבכירים של מצרים לא היו מודעים לעקרונות אלה של הדוקטרינה, ולו רק מהעוכדה הפושאה, שccoli היה בוגרי הקורס הגבוה לקציני מטה המכלה夷' שפרובזיה שב-ברליה'ם, או המכלה הגבוהה "נאצר" שבקהיר. לכן, מתחייבת המשקנה כי הוצאות המתכנן חריג, במתכוון ובמודע, מעקרונות הדוקטרינה תוך כדי הרבייזה שערבת בתכנית-האב למתקפה; זאת על-מנת להתאים למגילה החדש של מטרות המלחמה ובמיוחד כתוצאה מהערכה בכוגה של היתרונות והמוגבלות של הכוחות המזוינים ביחס-הכוחות מול צה"ל (מה עוד, שהם היו מודעים היטב להבדל המהותי בעצמה הבלתי של הכוחות המזוינים בהשוואה לאלה הסובייטיים). הייכל, אחד המבקרים החרייפים של תכנית המתקפה, ובუיקר של התייצדות והדבקות לתכנין בימים הראשונים של המלחמה, טוען "שאפשר כי כל המפלות הבודדות מנעו بعد צמרת הפיקוד מלנקוט צעד-בלשו, אשר עלול היה אפילו רק להשטע מננו שמן של סיור".¹²⁴⁾ אין ספק כי הייכל צודק, אולם דומה גם כי הסבירו בוטה לפשנות ואינו מוצא את השיקולים המלאים שניצבו בפני המתכננים. הנסיבות באוויר וביכולת לניהל קרבות שריוון נידיים בשטח פתוח, כמו גם מספרם המועט, יחסית, של הטוללות הণידות של מושגי טילי קראק-אורויר, הוערכו בקثير כנקודות התוරפה העיקריות של הכוחות המזוינים מול צה"ל (לעיל, פסקה 2, סעיף 2). התקדמות אל מחוץ למטריית המושגים הנגיים של טילי קראק-אורויר, לפני שביתן היה להעבירם ל-גדמי"ז (וכך לקבוע אבול חדש, מזרחי יותר, של-ה-אמ"ט), נתפה כמשימה, אשר הכוחות המזוינים

גדלות
להמשיד
את הערכ
זה עולות
באותה מוח
המקורי
ההרריים
בימים או
עתונוא
עלינו
ואמננו,
לסייעו
אחרי ה-
הקלע
מכל, ש
העצירה
אותה ו-

11. שלב מ'

החוון
הכללי
על הר
כמו ג
החולן
אל הם
כוי יר
מקביל
בשם א
הדייב
פקוד
של ה-
37, א'
אמננו
פקוד
להתמי
של ה-
אין
מידה

לא יוכלו לעמוד בה וכלן לא ראו המתכנים שום הצדקה להטילה עליהם. אחמד איסמאעיל
הייטיב להגדיר שיקולים אלה כسامך, אחרי המלחמה: -

חזקת היה עלי... להמתין עד שאוזדא, כי מאחרוי כוחותי קיימת הגנה מספקת.
היה עלי לחת לשינויו שלי את ההזדמנויות להתקבון [לחוץ את התעללה] והיה עלי
لتת ההזדמנויות לטילו ה-ג'ים שלי להיכנס. אילו הייתה דוחף את כוחותי...
MBOL שאמצעי ההגנה שלי, נגד העליונות של האויב באוויר, יהיו מוכנים
[מוסכמים ב-גdemiy], משמע כי אני מTEL את מלאו הנTEL על כוחות האויב
ומעמים עליהם [משימה שהיא] מעל ליכולתם. (125)

שאד'לי הדגיש גם הוא את הגורם של העליונות באוויר של ישראל, תוך שהוסיף שיקול
גורס, אותו הגדר כIASIF את ישראל לצאת לקרב בנסיבות שאין רצויות לה".
אחריו שפין את צה"ל צבא מילואים ועמד על הרגשות הרבה של ישראל לאבדות בכוח-
אדם, קבע שאד'לי, כי מישיקולים אלה העדיפה ישראל לנחל ימאות בזק". בנית
ראש-אשר איתן ב-גdemiy, תוך כדי צבירה מוגנת של כוחות נוטפים, תעמיד את צה"ל
במצב קשה ובפני החלטה לנוקוט אחת משתי דרכי-הפעולה הבאות: לתקוף את הכוחות
שבראש הגשר ואז יוכלו הכוחות המצריים "להאט אבדות רבות לכוחות היבשה של
ישראל". בן נוכל לגורות אבדות לכוחות האויר של ישראל, שיטיעו לכוחות היבשה,
שכן השטח שבו [ראש-השר] יהיה מכוסה בהגנה אווירית". דרך-הפעולה השビיה
היא להימנע מלתקוף את ראש הגשר. במצב זה תיאלץ ישראל "להוסיף ולוחזק את
כוחותיה מגויסים, דבר שיביא להשתתך כלכלתיה". (126)

בנסיבות לדין בטוגייה זאת בילן לומר, כי רעיון שלב "העצירה האופרטיבית" מבטא את
הכרתם של המוכנים בחומר יכולת של הכוחות המזוינים לצלו את התעללה ולכבות
את המערבים ההרריים במהלך רצוף אחד. זאת כתוצאה מנהיותם של כוחות האויר
ומיוכנותם המוגבלת בלבד כוחות היבשה שלהם לנחל קרבי שריון נידי בשטח פתוח
מול חיל-האויר ועוצבות השריון של צה"ל. "העצירה האופרטיבית" נועדה, אם כן,
לאפשר לכוחות הדרג האופרטיבי הראשו ליצור ב-גdemiy בסיס מוצק, שצරיך היה למלא
בו-בזמן שתי מטלות עיקריות: מחד-geeisa לקלוט אליו את עוצבות הדרג האופרטיבי
השני ואת סוללות טילי הקרקע-אויר וכך להתארגן לקרבת ביצועו שלב הבא של התקפה.
מאייד-geeisa להשמייד, מתוך המערך המבוצר, כמות גדולה ככל האפשר מתוך העצמה התקפית
של צה"ל. "העצירה האופרטיבית" הייתה, אם כן, שלב אופרטיבי עצמאי ולא שלב ביניים
גרידא. בעשוטם כר חרגו המוכנים, מתוכו ובסודו, מוקדנות הדוקטרינה הסובייטית
ברמה האופרטיבית וייצרו תכנית, שהייתה "פטנט" מזר מקורי, אותה הגדר, לימים,
אחמד איסמאעיל כתכנית "שהייתה שונה לחוטין מרעילונות התקבון שמענו מהמרחים.
הסובייטים". (127)

10. מושך הזמן שבקבוע שלב "העצירה האופרטיבית": ברוב רובן של הפקדות והמסמכים
האחרים שברשותנו, הוגדרו "העצירה האופרטיבית" והמעבר לשלב המערבי הבא בלשון
סתמית ובתמי מחיבורת, מבחן משך-זמן, כללו: אחרי עצירה אופרטיבית, שבמהלכה
ישים כוחות הארמיה (או הדיביזיה) את בלימת התקפות הנגד - תוך גרים אבדות

גדולות כל האפשר לכוחות האויב בקרבות הגנה - יתוכנו כוחות הארמיה (או הדיביזיה) להמשיך את התקפה לעומק ו-כ'...⁽¹²⁸⁾ עם זה מצוי בראשותנו גם מסמר, אחד, המפרט את הערכת ציריך הת חמושת של הכלים השוניים, בכל אחד מהשלבים של המלחמה. מסמל זה עולה בברור, כי בתכנונו בחק בחשובו, שי' העצירה האופרטיבית" תימשך 7 ימים.⁽¹²⁹⁾

באותה מתקופה איזוטו אחריו המלחמה סייר שר המלחמה, אחמד אסמאעיל עלי, כי לפי התכנונו המקורי אמרה הiyitha המתקפה של השלב המרכיבי של הiyinvo, כיבוש המערבים הדרומיים) לתחילת ב-15 באוקטובר,⁽¹³⁰⁾ ואולם, כפי שסייר בהזדמנות אחרת, זו הוקדמה ביום אחד בגלל המובל שנותר בחזית הסורית.⁽¹³¹⁾ אותו התאריך חזר גם בשאלת השפנה עיתונאי לפריק אוול עבד אלע'ב אלגמי, בה ביקש את תגובתו לסברה, לפיה "ילחצו עליינו הסורים לפתח בתקפה ב-13 באוקטובר, יומיים לפני המועד". [שנקבע לה בתכנונם].⁽¹³²⁾ ואננס, המתקפה עמדה להחל בוקר ה-13 באוקטובר וברגע האחזור בדחתה ביממה⁽¹³³⁾ אותה הזכרנו לעיל.

שלב מרכתי ג' - האם נפתח בכלל שלב אופרטיבי לביצוע: זוהי, بلا ספק, הסוגייה החשובה וגם הקשה ביותר מבין ארבע הטוגיות, בהן חרנו לדון בעקבות הצגת הקווים הכלליים של תכנית-האכ' לתקפה.

על הרקע של ביתוח המחלקים והפעולות של הכוחות תמייניהם המצריים בזמן המלחמה, כמו גם תכנית-האכ' לתקפה "גראניט 2 מתוקן"⁽¹³⁴⁾ כפי שעולה מתחסנים שנלמדו עד אז, החלו להישמע, אחרי המלחמה, טענות לפיתן לא הייתה למצריים מראש כל כוונה להגיע אל המערבים הדרומיים. מפקדים בכירים ב-צה"ל, שאימצו סברה זאת, טענו, בין היתר, כי יmagma המרכזית של האויב הייתה למפות את קו הגבעות", שהוא או יותר מחייב לציר החת"ם.⁽¹³⁵⁾ בעלי סברה זו מצאו לה תימוכין לא רק במסמכים של המצרים, בהם אין שום פירוט של שלב מרכתי ג', אלא גם בשורה של סימנים מעידים כגון: פיזול הדיביזיות המשוריינות על-ידי צירוף חטיבות טנקים לדיביזיות ה-ח'יר;⁽¹³⁶⁾ היעדר פקודות לוגיסטיות בשלב זה; העבודה כי ב-14 באוקטובר ת Kapoor העוצבות המשוריינות של המצרים יעדים קרקעיים שנכללו בשימוש הישירה של הארמיה - הiyinvo, בשלב מרכתי ג', וסימנים מעידים נוספים. לשון אחר: בתכנית-האכ' לתקפה, "גראניט 2 מתוקן", אמנים בכלל ישוב של התקדמות לעבר המערבים, כי'ם והتابשות בהם להגנה"; ואולם פקודה עצה לא הורדה לכוחות לביצוע. שכן מלכתחילה לא היה בכוונת הפיקוד המצרי להתקדם מעבר לקו, שנקבע ככיבוש ראש גשר ארמיוניים, כפי שהוגדר בשימוש הישירה של הארמיה במסגרת שלב מרכתי ג'.⁽¹³⁸⁾

אין ספק שתיעו נחים אלה וודגמתם הם כמובן משקל וייש בהם כדי להציג סימן שאלה על מידת הרלוונטיות, שאנו מיליחסים לתכנית-האכ' לתקפה כבסיס לנition המלחמה, כפי

שהתנהלה בפועל בחזית הדרום. יתר-על-כן, לכואורה ניתן למצוא לטיעונים אלה ודוגמתם תימוכין גם במקורות ערביים, מהם נזכיר את הבאים:

א. לפי מחברי הספר מלחמת רם-יאן (שהוא ספר رسمي, שנכתב ע"י שלשה קצינים מצרים בכיריהם, על בסיס מסמכים וראיונות עם מפקדים וחיללים בכוחות המזוינים) הוטל על המפקדה הכלכלית של הכוחות המזוינים למכנן "מתקפה אסטרטגית", שתבוצע בשיתוף עם הכוחות המזוינים הסוריים. במסגרת התכנית המשותפת נקבע, כי הכוחות המצריים

יצלחו את התעלה, יכשו את "קו בר-לב" ויתבססו ב-גדמ"ז בראש גשר בעומק של 10-15 ק"מ, תוך שימוש לאויב אבדות כבדות ככל האפשר. מראש-הגשר יבלמו ושמידו כל מתקפה נגדית של האויב ויהיו בכוונתו לבצע כל משימה מערכית בוטלת עליהם.⁽¹³⁹⁾

היבו, לפי המחברים, כibus ראש-גשר והתבסות בו להגנה היה היחיד האופרטיבי שהורד לכוחות המזוינים לבלוזע. אמם נرمز להם על האפשרות, שהמשר וככפוף להתקפות בשדה הקרב מוטל עליהם משימה נזפת, אולם זו לא הוגדרה במונחים קוגניטיבים (אפילו לא הגדירה כללית כפי שמצוינו בפקודות האב ל"גראניט 2 מטוון"). בהגדירים כך את היחיד האופרטיבי התבasso המחברים, ככל הנראה, על השלישית ב'ミסימות האסטרטגיות', שנכללו ב'הנחיה האסטרטגית', אותה העביר טדראט ב-5 באוקטובר 1973 לשר-המלזמה, תוך שבתנו לה הסבר ופירוש שהיה מובנים לציבור קוראים רחב. הנחיה דאת הטילה על הכוחות המזוינים

לפעול לשחרור השטח הכבוש בשלבים עוקבים | בשלבים הבאים בזאת אחר זה|, בהתאם לגידול ולפיתוח שיחולו בעצמתם ובכשירותם של הכוחות המזוינים.⁽¹⁴⁰⁾

ב. שדיili מספר, כי באפריל 1973 הודיעו לו אחמד אסמאעיל, שיש לתקן את התכנית למתקפה, כך שתכלול את פיתוחה המתקפה בכיוון המערבים ההרריים. הלה נימק זאת בצויר לשכנע את הטורים להטרף ללחמה לצד מצרים, שכן "אם ידעו הטורים שתככינו היא כיבוש [רכ] 10-15 ק"מ מזרחה לתעלה, לא יסכימו להטרף אלינו ללחמה". אחמד איסמאעיל הוסיף, כי תכנית פיתוח המתקפה, אותה הגדר כשלב השני, "לא תבוצע אלא בנסיבות המתאימות", אם ייווצרו כאלה במהלך האופרטיבית, וזו עשויה להימשך שבועות או אפילו חודשים אחדים. שדיili מסיים בamaro:

הילנו מודיעים על תכנית החילקה | החליחה של התעלה| לפרט פרטם ולאחר מכן מזכירים רק בחטף את שלב השני. לא ציפיתי כלל שידרשו מאייתנו לבצע את שלב הזה |השני|. מפקדי הצבא היו שותפים להרגשת דו.⁽¹⁴¹⁾

לשון אחר, לדברי שדיili ההנחה המצרית פשוט שיקרת להנאה הסורית ותציגה בפנייה תכנית אופרטיבית, שלא הייתה לה כלל כוונה להרוציה לפעול; יתר על כן, התכנית שהוצגה בפני הטורים לא כלל את שלב "העצירה האופרטיבית" וככל יקרה אצל הטורים את הרושם, כאילו מדובר בשלב מערכתי רצוף. זהו בדיק

הטייעון אותו השמינו הsofarים אחרי המלחמה, בפועל מוס הפוומי שניהלו עם המצריים: שר ההגנה, הלוואו מצפה טלאס, טעו, כי ישיתת הביצוע של התכנית בחזית המצרית הוכיחה, שההגנה המרדריבית של מצרים זמינה תכנית הנוגרת את זו אשר הסכמו לגביה ואת אשר התחייבנו בו האחד כלפי השני¹⁴²). בשוו בוטה פחות, אוולם במשמעות זהה, התבטה גם הנשיא אסד: "השתומנו כאשר הכוחות המצריים בעצרו [במקום] אחריו הצלחת. התכנית המשותפת קבעה [=על הכוחות המצריים] להתקדם עד למעברים בסיני ואילו כוחותינו יתקדמו בחזית הגולן עד לנهر הירדן. היכן התכנית, מהיינו?"¹⁴³)

אליהם, כאמור, מkeit מהמקורות העربים, אשר יש בהם, לפחות לכוארה, חזק את אותן הגורמים ב-צה"ל, אשר טבו ומשיכים לטעון שלמצרים לא הייתה מראש כוונה לבצע את שלב המערבי ג'.

בכל התייחסות לעירוע זה יש להפריד בין טיעונים "טכניים" לבין טיעונים מהותיים יותר. ראשית יש לחזוץ ולהדגיש, כי בכל המטכחים הרבים שנפלו לידיינו, אין אפילו מסמך אחד שהוא פקודת המבצע למלחמה בה פחחו המצריים ב-6 באוקטובר. כל המטכחים מתיחסים לפקודת-האב "גראניט 2 מתוקן" מינואר 1973 וכוכלים עדכוניים מאותרים יותר עד ל-2 באוקטובר 1973 – אבל לא מסמל אחד למבצע "בדרי", שהוא שם הקוד שנקבע במהלך המלחמה. עם זה יש לנו יסוד רב להנחת, כי הפקדה הנדרונה שימוש את הכוחות המצריים עם הפתיחה במלחמה, אפשר תוך שיקולו מלת קוד להפעלה, שאינה מוכרת לנו.¹⁴⁴) מטיבם זאת לא רק שלא מוכרות לנו תכניות לוגיסטיות מפורטות לשלב צליחת התעלה וכי, אלא שגם מוכרות לנו תכניות לוגיסטיות מפורטות לשלב צליחת התעלה וכי, אלא הגש. היעדר תכנון מפורט לביצוע שלב מערכתי ג', תוך ציון יעדי ביבליום, דוגמת התכנו המפורט של ביצוע שלב מערכתי אי', כפי שמצו בתקציב-האב "גראניט 2 מתוקן", אינו מלמד דבר. שכן הדוקטרינה הסובייטית גורסת, שבucedת-הטלה יעשה תכנון בפיירוט מרבי של המשימה הישירה, המוטלת על המפקדה האופרטיבית הממונה. אשר למשימה הבאה, כך קובעת הדוקטרינה, התכוון יהיה ככל ויזכיע רק על כיוון כללי של התקדמות הכוחות, תוך ציון היעדים הסופיים. התכוון המפורט של המשימה הבאה אמר להבצע במהלך ביצוע המשימה הישירה וייקח בחשבון את התפתחויות בשטח ואת מצב כוחות האויב. בדיקת המטכחים השונים מעדיה כי המתכננים המצרים נагו בעוזת-הטלה שלהם בדיקת בתפקידים דוקטרינריים אלה.¹⁴⁵)

.12

בחינת המטכחים השונים, מנקודת המוצא של כל הדוקטרינה שפירטו לעיל, מעידה כי ציון שלב מערכתי ג' מצוי לא רק בפקודות שנכתבו ברמת מפקדת הארמיה (לעיל, סעיף 5), אלא גם בפקודות של מפקדי דיביזיות ואילו חטיבות. להמחשה, להלן הקטעים הרלוונטיים בכמה מהפקודות שברשותנו:

א. בפקודה של מפקד דיב' ח'יר 2, מרמים 2, נאמר: "לאחר בלימת התקפות הנגד של האויב והשמדתו, תוך הסבת אבדות מרביות [לאויב], תהיה הדיביזיה מוכנה, לפי פקודת מפקד הארמיה, לפתח את התקפה, בשני ציריים, לכיוון צפון לטאסה. זאת ע"י הדיביזיה, פחות חטיבה, ובתיועם עם דיב' ח'יר 16".¹⁴⁶)

ב. מפקד דיב' חיל'ר 7 קבע בפקודתו, כי בתום ה"עכירה האופרטיבית", תהיה הדיביזיה בכווננות "ילטייע ולאבטח את התקדמות דיב'" [מושוריינט] 4... ובהמשך לפתח את המתקפה, בשיתוף פעולה אחת עם דיב' [חיל'ר] 19, בכיוון הפתוח המערבי של [מעבר] הגידיי".⁽¹⁴⁷⁾ מפקד ריב' חיל'ר 19 הורה את כוחותיו, שבשלב פיתוח הקרב [שלב מערכתי ג'] יהיו בכווננות "ילטייע ולאבטח את התקדמות דיב'" [מושוכנת] 6... בהמשך, לפתח את המתקפה, בשיתוף-פעולה עם דיב' [מושוכנת] 6 ועם דיב' [חיל'ר] 7 בכיוון המבואות של מעבר המתלה".⁽¹⁴⁸⁾

ג. מח"ט מושוכנת 6 הגדר בפקודתו את משימת החטיבה בשלב מערכתי ג' כלהלן: צlijחת המעליה באשרים תקימיט באזור הצליחה של דיב' חיל'ר 7; התקדמות לעומק, כדרוג השני של דיב' מושוריינט 4, בכיוון לצפון ג'בל טאהבה (ניצ' 512352).⁽¹⁴⁹⁾

ד. באוטה מידת הפירות בה פירט את הערכת צריכת התהומות בשלב אופרטיבי אי', וכך פירט מפקד הארטילריה של ארמיה 3 בפקודתו גם את הערכת צריכת המהומות הארטילריה בכל אחד מ-5 ימי הלחימה של "שלב פיתוח המתקפה" (היינו, הלחימה להשגת המשימה הסופית של הארמיה - שלב מערכתי ג').⁽¹⁵⁰⁾ כך פירטה הפקודה את התקצאה מחדש של יחידות הארטילריה לעוצבות, שפעלה בשלב מערכתי זה.⁽¹⁵¹⁾

ה. פקודת מפקד חט' הגנה אוויריה 104 מרפרת את יחידות המשנה, אשר תצטרפנה לדרוג המסתער בשלב ביצוע המשימה הסופית. במסגרת זאת הוטל על פוג' ב'ם 64 לאבטוח את "דיב' מושוכנת 6 בעט כביסתה ל'קרב' ומשימת גדור ב'ם 529 בקבעה כ"הגנה על מעבר המתלה".⁽¹⁵²⁾

עד כאן עסקנו בפקודות שנכתבו לפני המלחמה, במסגרת תכנית-האב "גראניט 2 מתוקו", אשר היוותה, לדעתנו, את הבסיס לפעולות הכוחות המזוינים במהלך המלחמה עצמה. דומה, כי את הווילה הניצחת לכך שMagnitude הכוחות המזוינים, בהתקפה בה פתחו ב-14 באוקטובר, אכן הייתה להגעה אל המעברים החרריים כפי שנקבע בתכנית-האב, יש לחפש וניתן למצוא בהעברת סוללות ה-טק"א ל-גדמ"ז. כל עוד היו סוללות ה-טק"א מוצבות ב-גדמ"ז, חփקו ה-אמ"ט, פחות או יותר, את קו סיום המשימה הישירה של הארמיות, כפי שנקבע בתכנית-האב (ר' מפה מס' 5). כל התקדמות של כוחות גדולים מעבר לקו זה חייבה, כפולה מכינה, את העתקת קו ה-אמ"ט מזרחה - משמע העברת סוללות טק"א נייחות וגיידות ל-גדמ"ז. מאידך-גיסא, סוללת טק"א ובמיוחד ה-מנ"א (מרכז ניהול אש) של הסוללה, פגיעה מאוד "אפילו לרסתיטים קליטי". ניתן, אמנם, להקטין במידת-מה את הפגיעות על-ידי החפרות וביצור; אולם, בגין עצם תפkilah, תשר תמיד סוללת טק"א נשופה ופגעה לאש שטוחות מסלול. "הפגיעות הזאת מחייבת הרחקה של סוללות הטיללים מקו האש המידי, והציבתן מספר קילומטרים מהורי קו המגע".⁽¹⁵³⁾ מסיבה זאת, כך קובעת הדוקטרינה, תקודמנה סוללות טק"א בקו המגע רק במועד שהייה סמור, ככל האפשר, למועד המחלת ההתקפה, או חידושה. על רקע זה יש לראות את הפקודה של מפקד דיב' הגנה אוויריה 8, שקבעה, בין היתר, ש-10 גדור (סוללות) טק"א יועברו ל-גדמ"ז, בשלב פיתוח המתקפה, כדי להגן על התקדמות הכוחות בציריהם הראשיים".⁽¹⁵⁴⁾ בפועל

החול ב-10 באוקטובר בהכנות עמדות בגדר מילוי עבורי טק"א, (155) בליל 11-12 באוקטובר הוצבו 4 סוללות דמה בכמה עמדות אלה ובשתי הלילות הבאים העברו סוללות טק"א "חיות". בוקר ה-14 באוקטובר, שפטחו הכוחות במקפתן מזרחית, היו בגדר מילוי 14 סוללות טק"א: 9 סוללות נייחות ס.א. 2 ו-5.א. 3 ו-5 סוללות נייחות ס.א. 6. (156)

סיכום: למרות המשקל הניכר הנודע, ללא ספק, לטיעונים הנגידים דומה, כי ניתן לקבוע שטור המטמיכים, כמו גם התפתחויות בשטח, עליה בבירור כי שלב מערכתי ג', כדי שהוגדר בתכנית-האב לתקפה, נועד להיות שלב אופרטיבי לביצוע ולא ציון כוונה תאורטית גרידא. יתר על כן, השוואת המתלכים שביצעו הכוחות התקופים בוקר ה-14 באוקטובר עם תכנית-האב לתקפה מלבד, כי ארמיה 2 תקפה בצדות כוחות ובכוונה תקיפה, שתאמנו באופן מלא את התכנית המבצעית שהוכנה לפני המלחמה. ארמיה 3 תקפה ארמנים בסדי"כ חסר ובכוונה תקיפה שוניים אלה שנקבעו בתכנית המבצעית; ואולם דבר זה נגרם, לפחות חלקו, כתוצאה ממצב טקי שוניה שהתהוו בשטח, זהה שהעריכו המתכננים לפניה המלחמה. (157)

לאין זה לדעתנו, מקרה, שבוקר ה-14 באוקטובר התרשם הוועדה מס' 36 מטעם הדבר הצבאי המצרי, שנוסחה כללה: "היום, בשעה 0600, החלו כוחותינו המזוינים בפיתוח מתקפה מזרחית בהתאם לתכנית". (158) יתר על כן, בדיקת קפנויות של ההתקפות הופומיות, שהמשיכו מפקדים מצרים בכיריהם אחרי המלחמה, מעידה כי לאגבי רוב רובם לא היה כלל ספק, מה היה היעד האופרטיבי שהוטל על הכוחות. לשון אחר, קיימת הסכמה כללית, שהשתתלו על המעברים הדרומיים היא שנקבעה ביעד האופרטיבי לכוחות. כך לדוגמא, אחד אסמאעיל בכל תוקף את הסברה שהעלתה הייכל, לפייה קבעה התכנית רק את צליית המעל וההתבססות בראש-גשר. הוא קבע, שיhiיתה לנו תכנית הרבה יותר רחבה. [מkipha], שבסוגה התייחס הצלחה רק בבחינת "מכאן" הרכז. (159) גטסי קבע בלשון חד-משמעות, כי "היגנו חילבים לבצע את התכנית, שכן לא תהיה יתכן שכוחותינו יישארו בעמדותיהם ויעברו מנצח של התקפה למצב של הגנה". (160) ואילו סאלאת ה策יר שי"תכניתנו והמטרה אותה הטלתי על המפקד הכללי ... היו לארש את הישראלים אל מעבר למעברים", (161) הגם שהוא הודה, שבמהלך המלחמה "างשנו רק את המחזית הראשונה של תכנית המלחמה היזוכות, מביתם המצרים, של הימאים הראשונים למלחמה, היינו, נוכח התוצאות והלוח-הזמןיים המקוריים, או שما היה נכון לנצל את הצלחה ולתקדם עבר המעברים, תוך ויתור על שלב "העצירה האופרטיבית". (163) דומה, כי לדברים הבאים שامر גטסי ממצים ומסכמים היטב את היזוכות בסוגייה שלפניהם:

התקפה [כשלעצמה] הייתה הכרחית; המחלוקת שהתעוררה התייחסה בשאלת העיתות - יתכן שהיה נכון [יותר] לעורר את התקפה יומיים קודם, כאשר כוחות הטרוריסטים נמצאו [עדיו] בעמדות קדמיות... מכל מקום ההתקפה הייתה הכרחית.. (164)

ה-סדייכ למתקפת

* 13. לפי התכנון אמור היה ה-סדייך למתקפת לכלול את העוצבות העיקריות האלה:-

בניגין חכורה

1. נתוני

מספר סדר'	מפקדה על-עוצבתית/מאץ	דרג אופרטיבי ראשון	דרג אופרטיבי שני	א	
				ב	ג
1	מאץ עצמאי (?) לכיבוש המשולש: קים 10 ("אורקלאי") - גיסר אלחרש ("יכתובה") - "טרקלין".	חט' חייר עצמאית 135 ועוד גודז' קומנדו.			
2	ארמיה 2	(1) דיב' משורייננת 21. (2) דיב' מ몰כת 23.	(1) דיב' חייר 18 ועוד ת"פ חט' טנקים עצמאית 15. (2) דיב' חייר 2 ועוד ת"פ חט' טנקים 24 (מ-דיב' מכוכנת 23): (3) דיב' חייר 16 ועוד ת"פ חט' טנקים 14 (ב-דיב' מכוכנת 21).		
3	ארמיה 3	(1) דיב' משורייננת 4. (2) דיב' מ몰כת 6 (פחות חט' מולכת 1).	(1) דיב' חייר 7 ועוד ת"פ חט' טנקים עצמאית 25. (2) דיב' חייר 19 ועוד ת"פ חט' טנקים 22 (מ-דיב' מכוכנת 6). (3) חט' ממכוכנת עצמאית 130.		
4	מאץ לכיבוש ראש סדר - אלטור, בפיקוד מפקדת ים-סוף.		(1) חט' מכוכנת 1 (מ-דיב' מכוכנת 6). (2) חט' חייר עצמאית 212 ועוד גודז' קומנדו.		

* סדייך מפורט של העוצבות העיקריות - ראה בסוף ג'.
** לקראת ביצוע שלב מערכתי ג' אמורה חט' הטנקים להציג מחדש מוחדר לעוצבות האם שללה.
*** בעת מעבר החטיבה דרך ראש-הגשר של דיב' חייר 19 ועד הגעתה לראס-מלחה - ת"פ מפקדת ארמיה 3.

פְּסַקָּה 4

פִּירֹוט הַמְבָנִית שֶׁל שֶׁבּ מַעֲרְכָתִי אֵ'

*בְּנִין חֻכוֹת לְצִלְחוֹת

1. בתוואי הקרע של התעללה ומשמעו וותיהם המבצעיים:

א. לתעלת-סואץ מספר מאפיינים בלבדים, אשר בהצטופט יחד הפכו אותה למכלול-מים יחד מסוגו (זאת, כמובן, נושא לנושאים אשר משתפים לכל מכלול-מים ומהשபיעים על דרך צ'יליחטו, כגון הרוחב, עומק המים, מהירות הזרימה של המים, השפעת גאות ושל עלי גובה פגוי-המים ועוד). בתוואי הקרע המיוודים של התעללה ושל שתי גdotות השנודעה להם המשמעות המבצעית החשובה ביותר לגבי פועלות הצלחה, היו להערכתם

של המרכיבים:

(1) גdotות התעללה - הבוכיות מדרגות ופתחן עשוייה אבן - איון אפשרות עליה:

רכב/רכ'ם אמפיבי או ירידתו, ללא הכרשות הנדרשות מוקדמות.

(2) הטוללה הבוכייה לאורך הגדה המזרחית, המתנשאת לגובה 10-20 מטר מעל לשפט התעללה, מובעת עליה רכב/רכ'ם אמפיבי ל-גדמייז, לפני שנפרעו בה פרצות.

(3) קיומו של קו הגנה, כולל מעוזים חזקים ורמות ירי לטנקים, לאורך הגדה המזרחית ובעורפה הקרוב.

(4) העבות מכלים לנפלט וחומרים דלקים אחרים לאורך הגדה המזרחית אפשררת (165).

לאויב להבעיר את מי התעללה, בamage לעזרה את צ'יליחט הכוחות המסתערים. בהתקבש על נתונים אלה, הצבעו המרכיבים על המשמעות המבצעית של הלוון, כבעלות

ב. ההשלכות המבצעיות החשובות ביותר על צ'יליחט התעללה:

(1) יחידות חייר מסוגנות לצ'ילוח את התעללה בסירות הסתערות - כשהן בשאות אתן כל-נשך, תחמושת וצ'ילוח אחר, בהתאם לכושר המעם של הסירות - ולטפס על

סוללות-העפר. (2) מעבורות להעברת כוחות חייר יוכלו לפעול, אחרי הכשרת ירידות למים והבנת מזחים בגדה הקרובה, איפלו ללא צורך בהכרה מוקדמת של עליות מתמים בגדה הרחוקה. זאת לא לפני "יש" ועוד שעתים.

(3) מעברות ודוברות, בשאות רכב, רקיים וארטיליריה כבדה, יוכלו לפעול אחרי הכנת מזחים והכשרת עליות מתחם בגדה הרחוקה. זאת לא לפני "יש" ועוד 7-8 שעות.

* אלא אם צוין אחרת, מabit סעיף זה על הנחיות מס' 41 של ראש-המטה של הכוחות המזוינים, הפרק (לוט"ם גנרט') סעד אלדיין אלשאד'לי, מ-20 מרץ 1973: דיביזיות חייר בעלות מכלול-מים [התעללה] - ארגון הכוחות, החייר וכובעט סדר הצלחה. זהה לעבודת תכנון מפורטת ביותר, המליפה עם הנפשאים המפורטים מאות עמודים, אשר היוותה אתasis לתוכנו המפורט של שלב הצלחה ע"י העוצבות הלוחמות.

4) בוגיית גשרים, כמו גם ח齊ית התעללה ע"י רכב/רקי"ם אמפייבי בהשת עצמי, מחייבת פריצת פרצה בסוללות העפר שב-גdim'ץ וכן השרות ירידות למימי ועליות מהמים והשרות מזחיט בשתי הגזרות, עבוזות שתשתיימנה לא לפבי "יש" ועוד 7-9 שעות.⁽¹⁶⁶⁾

א. המסקנה המצתברת מנתוני הקרקע ומשמעותיהם המבצעיות היותה, שכוחות חי"ר מסוגלים, אמונת, לצלוח את התעללה ללא בעיות מיוחדות, אולם ייחידות טנקים ראשובות לא תוכלבה להצף אליהן לפבי "יש" ועוד 7-9 שעות. היינו, כוחות חי"ר האמורים לצלוח בגלים הראשונים, להשתלט על סוללת-העפר וליצור את התנאים הדורושים לעובודת של חי"ל ההנדסה - עלולים למצוא עצם בראשי-הגשר ללא טנקים ובלא ארטילריה בית' לחמות ב-7-8 השעות הראשונות ללחימה. מוצאה מכך הם עלולים למצוא עצם חשובים מול ייחידות השריון של חי"ל הגנת בית' שהכוחות בשעות אלה נתפתה לקריטית, שכן היעדרה עלול לחרוץ את גורל הצליחה כולה. התכנית המפורטת של סדר הצלחה נועדה, בעיקר, לפטור בעיה זו.

סדר ארגון הכוח לצליחה:

.2

הנתונים הקיימיםים המחייבים המפעלים של התעללה יצרו, אפוא, מכלול של בעיות, שנייה לסכמו במשך-זמן הארוך, יחסית, נדרש להשלם ההשרות ההנדסיות של שתי הגזרות ולפריצת סוללת-העפר, בתנאי מוקדם לגישור התעללה. במגמה להגבר על בעיות אלו, עובדה תכנית מפוררת לארגון הכוח לצליחה בגלים עוקבים, ובמסגרתה:-

א. נשמר העיקרונו של ארגון הכוח בשני דרגים, בכל הרמות, כמוגג סכמתית במרשימים מס' 1, 2, (להלן, עמ' 53).

ב. כל אחת מחמש דיביזיות-ה-חי"ר, שהיוו את דרג האופרטיבי הראשון, תוגברה לשלב הצליחה וכיישוש ראש-הגשר, בכוחות הלוחמים העיקריים שיפורטים להלן: (להלן נמנים עם עציבות הדרוג האופרטיבי השני ועם העותודה של המפקדה הכללית):

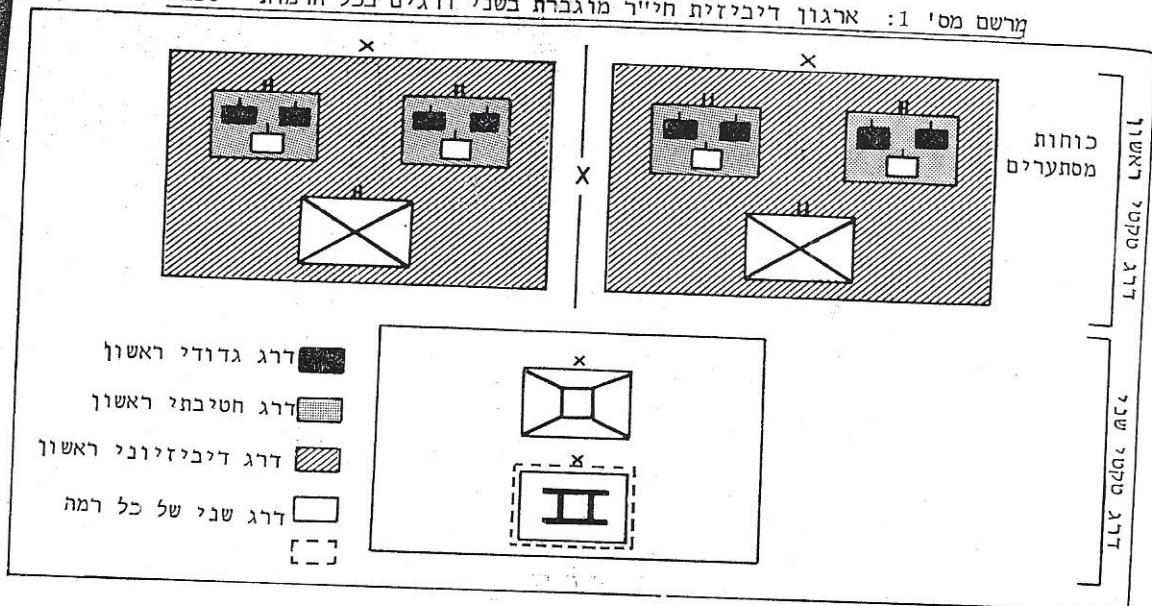
- (1) חטיבת טנקים ביבוניים.
- (2) כ-10 גדודי ארטילריה (שדה, ביבוניים, מרגמות כבדות ו-מטלי"רים).
- (3) גדור תומ"תי בית'.
- (4) עד גדור משגרי טילי בית' "סאגר" נישאים ועוד גדור מוקדם של משגרי טילי בית' "סאגר" מותקנים על שרוכנים ב.ד.מ (או משגרי טילי בית' "שמלי" מותקנים על גייפים מסווג "אגז 69").

ג. כל אחת מ-5 דיב"י-ה-חי"ר המוגברות חולקה, לשלב הצליחה, לשתי קבוצות לחימה

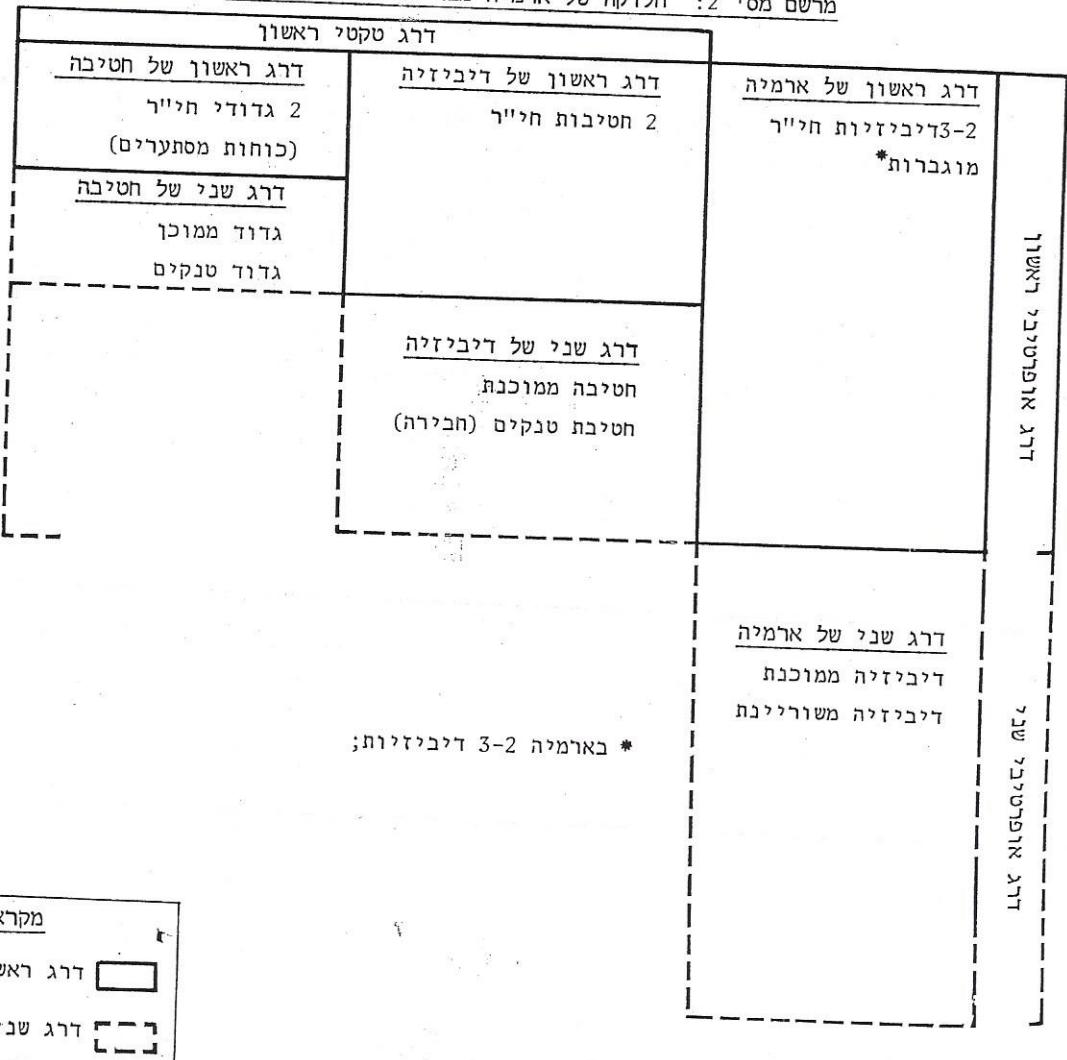
עיקריות:

- (1) כוחות ה-חי"ר, ואטם בשק מסילע יחידתי ומשגרי טילי בית' נישאים, יצחו בטירות הסתערות ובמעבורות, החל מ-"יש" ועד "יש" ועוד 4-3 שעות.
- (2) טנקים, ארטילריה ודרגים יצחו במעבורות ובగשרים, החל מ-"יש" ועוד 6-7 שעות.

מראם מס' 1: ארגון דיביזיות חיילר מוגברת בשני דרגים בכל הרמות - סכמה

מראם מס' 2: חלוקה של ארמיה מצראית לדרגים - סכמה

ל'.	ל'.	קובצת משנה	אמצעי לחימה, ותחמושת	הקלב הכוח הצולח	לוח-זמןלים				אל	
					בגדה הרוחוקה	גדוד השלהמת התארכבות	הגעה לגדה	עדיבת הגדה הקרובה		
10	ויש'	ראשונה	עbor כל קל-בشك: א. 4 טילים לכל מערכת שיגור של טילי נ"ט "סאגרא" בישאים. ב. 20 פצצות לכל תול"ר .10. ג. 8 פצצות לכל תול"ר .11. ד. 30 פצצות לכל מרגמה .82. ה. 520 כדורים לכל מק"כ .12.7 מ"מ.	שלמת מנת התהמושת* לבקש הטטייע הלחידתי, מזור עתודה התהמושת הנמצאת ברמת הגדודים.	ויש' ועדור כ-60 דקוט	ויש' 47 דקוט	ויש' דקוט	ויש' ועדור 41 דקוט	רבייג	
11	ויש'	שבילה	12 מערכות-שיגור של טילי נ"ט "סאגרא" בישאים.	א. גודדי הדרג השבי של חטיבות הדרג הטקטני הראשון. ב. חיפויים של חטיבות הדרג הטקטני הראשון (בגלים .5, 6). ג. הפלוגה השלישית של טילי ב"ט "סאגרא" בישאים, מגדוד הטילים שצורף לכל דיביזיה. ד. חיפויים של דיביזיות הדרג האופרטיבי הראשון (בגלים 7, 8). ה. מפקדות הארטילריה של הגדודים הדיביזיוזונליים. ו. חוליות איקון ותצפית של הגדודים הארטילריים של הארמיה.	ויש' ועדור 110 דקוט (משוער)	ויש' ועדור 55 דקוט (משוער)	ויש' �לים 8-5	ויש' �לים ** (משוער)		
13	ויש'	רביעית		בشك מסייע גודדי כמו LAGODIMIM של חטיבות הדרג הטקטני הראשון.	א. גודדי הדרג הראשון של חטיבות הדרג הטקטני השבי (בגלים 9, 10). ב. חיפוי של החטיבה המוכבת, הנמנית עם הדרג .9, 10). ג. גודדי הדרג השבי של חטיבת המוכבת, הנמנית עם הדרג הטקטני השני (בגלים 11, 12).			ויש' ועדור 110 דקוט	ויש' �לים 12-9	
15	ויש'	שלישית								

* המונח המקובל בעבא מצרים הוא "יחידת-אש" (וחידה נאריה), שהוא מכפלת מספר הבדוריים או הפצצות, של הכלים הבודר, במספר הכלים ביחידת אש, לאומת ב"יחידת-אש" לגביו קנים, ואילו המונח המקובל ל"יחידת-אש", זה, מקובל השימוש ב"יחידת-אש" במשמעותו, הוא "מנת-תחמושת". במוגמה למקרה לבבון בין מונחים זחים במשמעותה הנהוגה במצרים, אימצנו בעבורה זאת את מונח המקובל ב-
ב-צה"ל, היינו: מנת-תחמושת.

** ההסתילגות "משוער" היא של כותב העבורה.

* במתכוון
של מפקד
ואלה הוו
א. אחר
קצר
ב. אחר
מצב
ג. אחר

הארגון לצילוח של הכוחות, הנמנים עם הקבוצה השניה: קבוצת הכוחות השניה כולה, בנצח, את ייחidot/עוצבות הטבקים, וכן אגדים ארטילריים, גורמי סיוע נוספים ודרגים. לצורך מעבר התעלה חולקו כוחות אלה לש קבוצות-משנה, והגשרים היו להם את אמצעי המעבר העיקרי.

להלן טבלה המתארת את ארגון הכוחות לצילוח:-

קבוצת শבָּה	לוח-זמןים של הצלילה (170)	הרכב הכוח הצולח (סדר המעבר במקור)
ראשונה	"שי" ועוד 7 שעות עד "שי" ועוד 10 שעות.	<p>א. אגדדי הטנקים הארגננים של דיביזיית ה-ח'יר.</p> <p>ב. נגמישים של החטיבה המוכנת של דיביזיית ה-ח'יר.</p> <p>ג. אמצעי בית נגררים (תותחי 85 מ"מ של פלוגות ה-ג'יט החטיבתיות ושל הגדוד הדיביזיוני) ומתקנים על שריוןיות או א'יפיטם.</p> <p>ד. פלוגות המרגמות 120 מ"מ של חטיבות ה-ח'יר.</p> <p>ה. רקישים ורכב לפריסת קשר קווי.</p> <p>ו. השלמת מכת-התחמושת של מק"כ ה-ג'ים ושל פלוגות הלהביורים.</p>
שנייה	"שי" ועוד 10 שעות עד "שי" ועוד 11 שעות.	<p>א. אגדדי ארטילריה שדה וארטילריה בליבורנית, עם מנג תחמושת אחת לכל גדור.</p> <p>ב. מכוניות עמוסות תחמושת, להשלמת מכת תחמושת לכל אחת מהיחידות, שצלו במסגרת הקבוצה הראשונה.</p> <p>ג. אטלאט הטנקים הבינוניים, שטרפה לכל אחת מדריביזיות ה-ח'יר.</p>
שלישית	"שי" ועוד 11 שעות עד "שי" ועוד 12.5 שעות.	דרגים מנהלתיים גודדיים.
רביעית	"שי" ועוד 12.5 שעות עד "שי" ועוד 13 שעות.	דרגים מנהלתיים טטיבתיים.
חמישית	"שי" ועוד 13 שעות עד "שי" ועוד 13.5 שעות.	דרגים מנהלתיים דיביזיוניים.
ששית	"שי" ועוד 13.5 שעות עד "שי" ועוד 15 שעות.	?

* במקוון, לא נקבעה מראש הקדימה לצילוח חטיבה זו, ומועד העברתה את התעלה הושאר לשיקולו של מפקד הדיביזיה בהתאם לקריאת הקרב שלו. בהנחות ראש המטה מס' 41 הוזכרו שלוש אפשרויות ואלה הן: (171)

א. אחרי הקבוצה הראשונה, אם יעריך מפקד הדיביזיה כי צפוייה התקפת-נגד של האויב בתוך זמן קצר.

ב. אחרי הקבוצה השניה, אם יעריך מפקד הדיביזיה כי לא צפוייה התקפת-נגד בתוך זמן קצר. מצב זה הוא העדיף, ובו יعبرו עם הטנקים גם הדרגים הגודדיים.

ג. אחרי הקבוצה החמישית.

.3. הקצת אמצעי צלילה והכשרה בקודות צלילה וגישור

א. במקמה לאפשר לדיביזיות ה-חי"ר המוגברות לצלוח באופן שוטף, בהתאם לסדר הצלילה שפורט לעיל, אמורה הילתה כל אחת מהדיביזיות לקבל את אמצעי הצלילה *⁽¹⁷²⁾:

הלאה (ר' גט להלן, סעיף 15):
 1) סירות הטמערות D.L.-10 (כל חטיבת, המהווה את הדרג הטקטី הראשוני,
 הוקזו 72 סירות – 18 סירות לכל פלוגה הצולחת בדרג הראשוני ו-36 סירות
 לכל גדור בדרג הראשוני).

2 גשרים למעבר חי"ר – סיוע בהעברת כוחות ה-חי"ר של החטיבה הממוכנת,
 הנמנית עם הדרג הטקטី השני.

3 12 משאיות אמפיביות (4 משאיות P.T.S. ועוד 8 משאיות K-61).

4 6 דוברות 50 טון T.P.P. (כל דוברה מסוגלת להוביל טנק ביבוני אחד).
 גשר 4 טון – מיועד בעיקר להובות גשר-דמה להטעה, אולם ניתן להוביל
 עליו, במקרה הצורך, גם כל-רכב במעטם של עד 3.5 טון.

5 2 גשרים כבדים למעבר רק"ם.

ב. להפעלה תקינה של אמצעים אלה, צריך היה להקשר בכל גזרת צלילה דיביזיונית
 בקודות צלילה וגישור (למעט בקודות צלילה לטירות הטמערות, אשר לא היו
 חייבות בהכרה הנדרשת מוקדמת) ולאהן:
 **⁽¹⁷³⁾

מספר הסביבים בשעה	הספק כל נקודת צלילה/גישור בשעה	מספר הפללים בכל נקודת צלילה	מס' הכלים הפללים בכל נקודת צלילה	מס' בקודות הצלילה/ גזרה דיביזיונית	סוג בקודות הצלילה/ גישור
			*** ⁽¹⁴⁾ 11		סח"כ מס' בקודות צלילה/גישור
	P.T.S.: 3 משאיות "גאז 63" עמוסות. :K-61 6 ג'יפטים עמוסים.	3 P.T.S. 1 משאית "גאז 63" 2 משאיות K-61	4 1 2		נקודות צלילה למשאיות אמפיביות
	4 טנקים ביבוניים, או אחת הקבוצות האלה: 10-8 משאיות עמוסות. 4 תותחים עם גרוריהם. 16 ג'יפטים עמוסים.	2	2	3	נקודות צלילה لدוברות 50 טון
	8 טנקים ביבוניים, או אחת הקבוצות האלה: 18-16 משאיות עמוסות. 8 תותחים עם גרוריהם. 32 ג'יפטים עמוסים.	2	2	*** ⁽¹⁾	נקודות צלילה لدוברות 96 טון
	גשר כבד 240 טנקים ביבוניים, או 400-300 כל-רכב. גשר 120 טנקים ביבוניים, או 200 כל-רכב.		1	2	נקודות גישור של גשר כבד
	60 כל-רכב קלים.		1	2	נקודות גישור לגשר 4 טון (דמה)
			1	*** ⁽²⁾	נקודות גישור לגשר חי"ר
			1		נקודות צלילה רדיבית

(174)

- ג. על כוחות ההנדסה הוטלו, אפוא, המשימות הבאות:
- (1) הפעלת 720 סירות טער להעברת ה-חי"ר (144 סירות לכל אחת מהדיביזיות).
  - (2) פתיחת 70 פרצות בסוללות העפר שב-גdem'ז.
  - (3) הקבת 35 מעברות והפעלתן.
  - (4) בניית 10 גשרים כבדים למעבר רקי"ם.

המכננים העריכו, כי אם אכן יוקזו לכל דיביזית חי"ר מוגברת אמצעי הצלילה בכמות שפורטו לעיל, והשרות נקדות הצלילה והגישור תיעשה ללא תלות בכל צפיפות - יכולות כוחות ה-חי"ר של הדיביזיה להשלים את צלילת התעלה בחור 3 שעות מ-יש".⁽¹⁷⁵⁾ הטנקים, הארטילריה, יחידות מסייעות אחרות ולפחות חלק מהדרגים יוכלו להשלים את מעבר התעלה בתוך 5-4 שעות ממועד השלמת הרכבת הדוברות ובנויות הגשרים.⁽¹⁷⁶⁾ (כאמור הווער, כי בנית הגשרים מסתים לא לפני יש"י ועוד 9 שעות).

(הערות מעמוד קודם)

- * א) אין זו הקאה מדעית של אמצעי הצלילה והגישור, אלא רק מסגרת, שבودה להציג אפשרות אחת - אופטימלית מבחן הרצוי. במהלך התכנון המבצעי המפורט של כל אחת מהדיביזיות, עירך היה להתאים מות זו של אמצעים למצאי האמצעים, שיהייו בנמצא בראמה עת. אי לכך העבירו לאלה או אחרים, אם המצאי לא יאפשר הקאה של המזומנים בהנחותיו גם על אלטרנטיבות לאמצעים אלה, כי 30 דקות בבדות, כל אחת בממוצע של 96 טון ומסוגם לתעל. כדי למשל קבוע, כי סקלט ביבונגיים, שות בקורס המעם שהו לגשר כבד אחד ל-רכ"ם מסוג "ביבלי".⁽¹⁷⁷⁾
- ב) בין אמצעי הצלילה שנמנו כאן, חסרות מעברות אמפיביות מתכניות. G.S.P. אפשר לדבר בווער מכך, שבמועד פרסום הוראות ראש-המטה מס' 41 (מרס 1973), לא היה ברור עדין המספר הלא של מעברות שייהוו למצאי סמור ליום ה-יע"א (בפועל פועלן בכל גזרת צלילה דיביזונית לפחות 4 מעברות בלבד).
לשווואה ולהדgleה, להן הקאה עצמאית הצלילה והגישור וכן מספר נקדות הצלילה והגישור, שעריך היה להכיר בהתאם, כפי שקבעו בתכניות המבצעים, המפורטים של שתי דיביזיות -
- ** אחת מכל ארמיה:

מספר סדר'	סוג אמצעי הצלילה/גישור	ארמיה 2/גזרת דיב"ר 16 (178)						ארמיה 3/גזרת דיב"ר 19 (179)
		מספר הצלילה/ גישור	מספר הצלילה/ גישור	מספר הצלילה/ גישור	מספר הצלילה/ גישור	מספר הצלילה/ גישור	מספר הצלילה/ גישור	
1	סה"ג בגזרת דיב"ר חי"ר	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז
2	משאיות אמפיביות							16 (2)
3	מעברות מתכניות P.G.S. (T.P.P.)							15
4	דוברות 50 טון (ביבלי)							6
5	דוברות 96 טון (ביבלי)							-
6	גשר 60 טון (P.M.P.)							8
7	גשר 50 טון (L.P.P.)							1
8	גשר 25 טון (L.P.P.)							1
9	גשר מתנפח למעבר חי"ר							?
10	גשר דמה (4 טון)							1
11	נקודות צלילה/גישור רזרביות							2

*** נקודות הצלילה/גישור, שהובאו בסוגרים ( ) מצלינות נקדות צלילה/גישור שאין
הילבות בהכרעה הנדרשת מוקמת, או נקדות צלילה/גישור שהן יופעלו אמצעי צלילה
אלטרנטטיביים (דוגמת דוברות 96 טון).

פירושת החקנית המבצעית של שלב מערכתי א' (180)5. כלליא. הגדירות:

- (1) יום ה-י"ע: המציירים מכנים את "היום הראשון הראשו של המבצעים" כ-י"ע 1, ואילו המונח המקובל ב-צה"ל הוא יום ה-י"ע. במגמה לייצור אחידות בהגדירות ובמושגים בחרנו לאמצ עכודה זו את המינוח המקובל ב-צה"ל.
- (2) שעת ה-י"ש: י"ש" במשמעות צליחה הוא המועד, שבו עוזבות הסירות הראשונות של הכוחות המסייעים את הגדה הקרובה (במצב שלפניהם הגדה הקרובה היא הגדה המערבית של התעללה).

ב. בכל המטמכים שברשותנו, למעט אחד, הוגדרה שעת ה-י"ש" כ'אור האחרון של היום הראשון למבצעים', או "לפניהם האור האחרון" וכיו... (אור אחרון - הינו, אור אחרון אוורי).¹⁸¹ יתר-על-כן, בהתאם למינוח המקורי שפוך המצריים, ש'הפעולות העיקריות של הצליחה תבוצענה בחשכה.¹⁸² בהטבילים אחרי המלחמה את עדותם לגבי שעת ה-י"ש", הצבעו מפקדים מצרים בעיקר על העובדה, כי י"ש" בסמור לאור אחרון היה אפשר להם לתקוף כשהמש מאחוריהם ומול עיניהם של המגנים, חיליל צה"ל.¹⁸³

(1) כוחות האויר המצריים יוכלו לתקוף לאור אחרון אוורי מטרות בעומק האופרטיבי של טיבני; לעומת זאת לא ניתן ה-י"ש" המאוחר לחיל-האויר הישראלי לחת ביטוי מלא לעצמו, אלא בבורך יום ה-י"ע" ועוד 1 (ראה לעיל פסקה 2, סעיף 8 ו'). כתוצאה מזה, כר קיוו המגנים, יוכלו השלב העיקרי של הצליחה ושל גישור התעללה להתנהל תוך הפרעה מוגבלת בלבד מצד צה"א.

(2) צליחת הכוחות המסייעים, כיבוש סוללת-העפר והתחלה העבודה הנבדיות יוכלו להיעשות בשעות האור האחרון.

(3) גישור התעללה והעברת הטנקים של חטיבות ה-חיל"ר וחתיבות הדרג הטקטי השבוי ייעשו בחסות החשכה. באופן זה ניתן לשלב כוחות הדרג האופרטיבי הראשון להתייצב, עם אור ראשון, בראשי הגשר הדיביזיונליים, כשהם נוכנים לבולוט את התקפות-הנגד של כוחות הדרג הטקטי השני של צה"ל.

(4) לתקשות על צה"ל לעמוד על מלא ההקף של הצליחה.

ג. בשום מסקן לא מצאנו סימוכין ל-י"ש" כמועד שבו פרצה המלחמה בפועל - שעה 1405. קרוב לוודאי, כי יש בכך משפט אישור לדברים שמר, אחרי המלחמה, אהמד אסמאעיל עלי, כי הוסכם סופית על י"ש" לשעה 1405 רק בעת ביקורו בסוריה, ב-3 באוקטובר 1973 (מועד זה של שעת ה-י"ש" בקביעו, לדבריו, כפשה בין עמדות של הטורקים, שדגלו

בפתחת המלחמה בשעות הבוקר הראשונות, לבין עמדות של המצרים, שצדדו ב-''שי'' מאוחר - כפי שהדבר אכן מועצת ביטויו במסמכים רבים.¹⁸⁵ עם זה לא ניתן לומר בוירור, כי כתוצאה מהקדמת שעת ה-''שי'' חלה שינויים משמעותיים במקפה, כפי שבוצעה בפועל בחזית התעלה, בהשוואה לתקנית המבצעית.

ד. ביצוע שלב מערכתי אי נחלק, לפי התקנית, לשולשה שלבי משנה (רי גס מפה מס' 6):

1) כיבוש ראש הגשר בעומק כ-3 ק''מ, עד ''שי'' ועוד 4-3 שעות (המשימה הישירה של הדיביזיות).

2) העברת הדרוג הטקטני השני והעמקת ראשי-הגשר הדיביזיוניים לכדי 8-10 ק''מ, עד אור ראשון של يوم ה-''ע'' ועד 1 (משימות-הקרב של הדיביזיות).

3) איחוד ראשי הגשר הדיביזיוניים לשבי ראשי-גשר ארמיוניים בעומק 10-12 ק''מ, עד תום יום ה-''ע'' ועוד 1, או ועוד 2 (המשימה הישירה של הארמיות).¹⁸⁶

6. במקורות תואמים אמורים ה-''ק''ם, שנקבעו לעומק ראשי-הגשר בכל אחד שלבי הביניים, לממדים דוקטרינריים - הינו, הם תואמים את המרחק שבו מוצבת הארטילריה של החטיבות ושל הדיביזיות בתוך מערך קווי מבוצר.¹⁸⁷ עם זה דומה, כי במקרה של פגיעה מבטא עומק ראשי הגשר גם את המשמעות הקרקעית במרחב התעלה, ואלה הן:-

א. שליטה בעומק של כ-3 ק''מ תעניק לכוחות המצריים שליטה על כביש התעלה ועל עמדות הירי לטנקים, שהcinן צהיל מראש.

ב. שליטה בעומק של כ-8 ק''מ תעניק לכוחות המצריים שליטה באש על ציר ה-''חט''ם ועלולה למנוע עד כוחות צהיל את השימוש בו, לפחות בזמנים ניכרים.

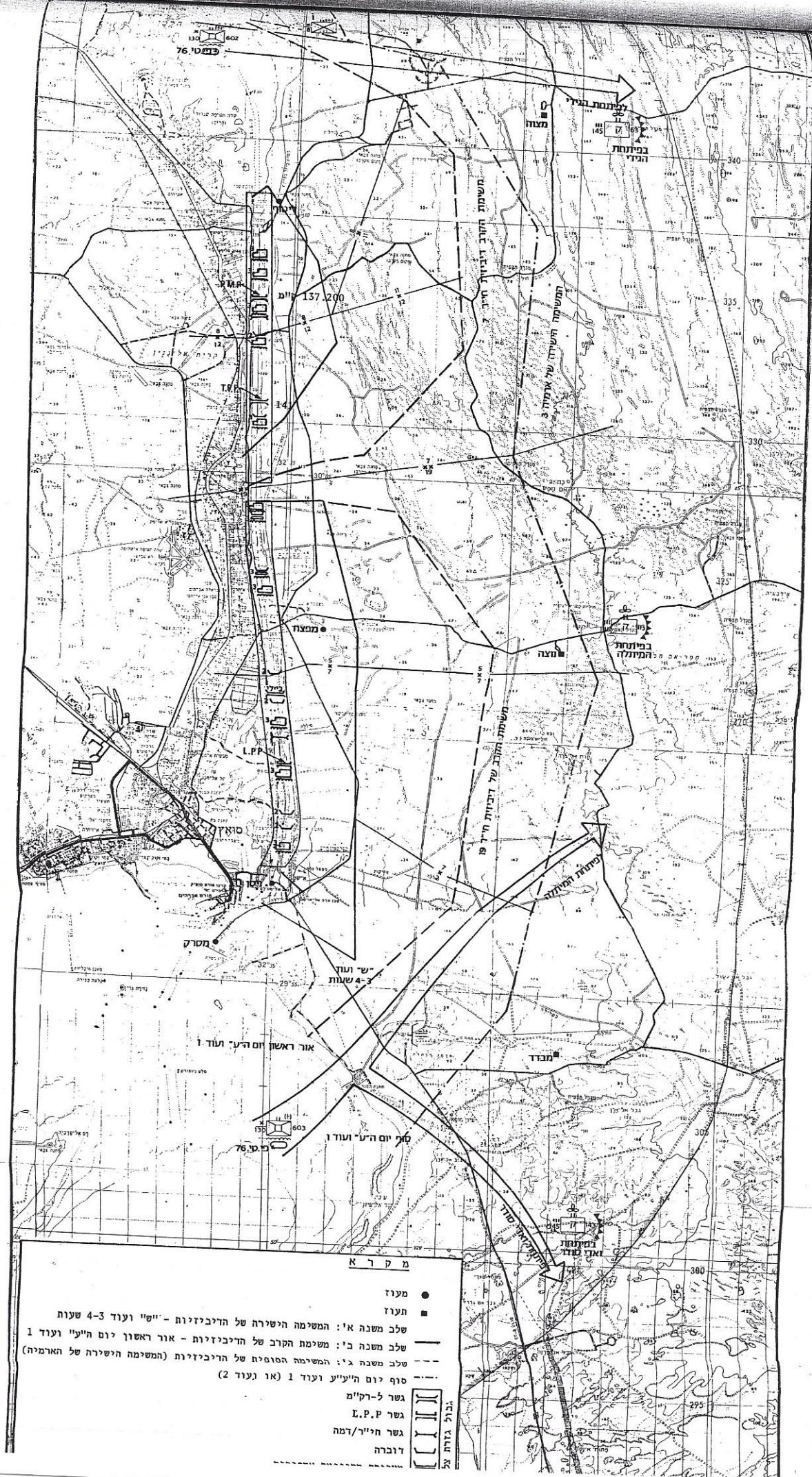
ג. שליטה בעומק של כ-12 ק''מ שמעה, ככל ציר ה-''חט''ם יימצא בשליטה פליטתה של הכוחות המצריים, כמו גם התעוזים וחלק מהగבעות השולטות על ציר זה מזירה. בנוסף להבטה הרוקטינריה ולמשמעות הספציפיות של הракע-ב-גdem''z, אין ספק כי שלבי המשנה של שלב מערכתי אי-לויז של כל אחד מהם, הוכמו במידה רבה מפורץ הזמנית, שהוערך כי ייווצר בשטח, בין, מחד-אייס, לויז להשלמת עבדות ההנדסה והעברת טנקים ל-גdem''z, לבין, מאידך-אייס, ה-לויז הצפוי להתקפות הנגד של כוחות צהיל, כפי שהעריכו המתכננים. בפור זמינים זה יימצא, כאמור, כוחות ה-''חטייר'' שצלו ונאחזו ב-גdem''z ללא טנקים, חזופים להתקפות נגד של הכוחות המשוריינים של צהיל, הערכיס, דרכ-קביע, בסיני. אי לכך הוטלו ימגבלות חמורות על קצב ההתקפות של [כוחות] ה-''חטייר'' שנבו, במוגמה להבטיח שאלה יימצא תמיד בטוחה המאפשר סיוע אש מה-גdem''z; כן גם כדי לצמצם את קווי ההגנה שלבו ולהגדיל בכך את הסיכויים לבליית התקפת הטנקים [של האויב].¹⁸⁸ כדי לסייע כל זאת בשטח נקבע, כי ראש הגשר של כל דיבי חטייר יגדל בהדרגה...''

שלב משנה אי:

7. א. בחנות מכל פותחת מהאויר, שתונחת על יעדים בעומק האופרטיבי והטקטני שבຕיבני, ואש ריכוך ארטילריה, החל מ-''שי'' פחות 15 דקות ועד ''שי'' ועוד 38 דקות,* אמורים

* מ-הזמן, שתוכנן לאש המכינה של הארטילריה, מחייב באופן ברור את התקונים והעדכוניות הרבים שהוכנסו, במהלך שנת 1973, בתכנית-האב של המקפה. ניתן להציג זאת ע"י השוואת הפקודות השונות של ארמיה 3: בתכנית-האב של מפקד ארמיה 3, מיבוראר, נקבע, כי המכינה הארטילריה תחול ב-''שי'' פחות 5 דקות ותימשך עד ''שי'' ועוד 33 דקות. - סה"כ 38 דקות (189). בתיקון מס' 3, מאי 1973, שהוציאה עבף המבצעים במפקדת הארטילריה של הכוחות המזוינים ואשר בשלח למפקד הארטילריה של ארמיה 3 בקבע, כי האש המכינה תחול ב-''שי'' פחות 10 דקות ותימשך עד ''שי'' ועוד 28 דקות (190). בפקודות ה-''הארטילריה'', מספטמבר 1973, הוכנס תיקון נוסף, ומשמעותו הארטילריה בקבע ל-53 דקות, החל מ-''שי'' פחות 15 דקות ועד ''שי'' ועוד 38 דקות (191).

מ.מ. ו.ו. מ.ב. מ.ב. מ.ב. מ.ב. מ.ב.

הכוחות המסתעררים של הדרג הגודדי הראשון (מחטיבות הדרג הטקטי הראשון) * לצולוח בסיירות הסתערות, בחזית רחבה, את התעלה, להיאחז בגדה הרוחקה, ברוחחים שבין המעווזים, ולפתוח בלתיימה לכיבוש סוללת-העפר.

בכל, נקבע, כי ההשתלטות על סוללת-העפר וכייבוש ראש-הגשר יבוצעו, בשלב משנה הכללי, נקבע, כי ההשתלטות על סוללת-העפר וכייבוש ראש-הגשר יבוצעו, בשלב משנה זה, בין המעווזים המאוישים (בלשון הפוקודה - "ברוחחים שבין המעווזים" ו'יבגזרות הבלטי מאושיות של סוללת-העפר'). המעווזים אמורים היו להיות מועסקים באש כיבושים נדחה לשלב מאוחר יותר (עם היוצאים מן הכלל נמנעו המעווזים שבגדה הצפונית - "בודפסטי" - "אורקל" - "מפרקת" - אשר הותקפו ע"י הכוחות הצלולים מיד אחרי היאחזותם - גדרמ"ז). עם זאת יצוין גם, כי אף שפקודת של מפקד ארמייה 3 נקבע, כי הצליחה והשתלטות על סוללת-העפר יבוצעו "ברוחחים שבין המעווזים" (192), בקביע גם, באוטה פוקודה עצמה, כי שלושה גודדים מוגברים מהדרג הטקטי הראשון יתקפו, כבר במהלך שלב משנה זה, את המעווזים שב-קי"מ 158 ("ביביסון"), ב-קי"מ 149 ("ימפקח ב'"), ב-קי"מ 146 ("ימפקח") וכן את המעווזים בדרךם האגמים ("יליטופ").

ב. לאחר היאחזותם של הכוחות המסתעררים בסוללה, יצחו הכוחות העיקריים של הדרג הטקטי הראשון, בגלים עוקבים, את התעלה, בגדירה צליה דיביזיונית שרוחבה 6-7 ק"מ, ויכבשו עד "ישי" ועוד 3-4 שעות ראש-אשר בעומק של כ-3 ק"מ. (194) זאת תוך בלימת התקפות-נגד של עדותות הדרג הראשון, שהווערד כי הן עלולות להיות מונחות החל מ-"ישי" ועוד 1-2 שעות. בכך תושג המשימה הישירה של הדיביזיות.

ג. בד-בבד עם הלחימה לכיבוש ראש-הגשר, יחולו יחידות ההנדסה בפריצת פרוץ בסוללת-העפר, בהכשרת העליות מהלים בגדה הרוחקה ובSHIPOR הירידות למילס בגדה המערבית. (195) כן יחולו בהרכבת דובבות וагשרים בטמור לגדה הקרובה (כנצ'ר, אמורה הייתה הרכבת הדובבות והאגשרים להתחילה ב-"ישי" ועוד 2 שעות והרכבת הגשרים ב-"ישי" ועוד 2-3 שעות). *

ד. החל מ-"ישי" ועוד כ-2 שעות ועד "ישי" ועוד 3-4 שעות, יצחו גודדי ה-ח'ייר מהחטיבות המוכננות של דיביזיות ה-ח'ייר (מחטיבות נגבות עם הדרג הטקטי השני), בלא ח-נגמישים שלהם. עד לסיוםו של שלב משנה זה, יהיו גודדים אלה את הדרג הטקטי השני של הדיביזיות - גדרמ"ז.

ה. במצב זה, בו השלים כוחות ה-ח'ייר את צליה התעלה, ייפסק זמינות המשך התקדמות. הכוחות ייערכו להגנה במקומותיהם, עד ה策רמותם של הטבקים ושל גודדי הארטילריה הארגניים של חטיבות ה-ח'ייר, אשר צליהו תוכננה לשלב ביניים ב'. (196)

* בוסף לפלוגות ה-ח'ייר (של גודדי ה-ח'ייר, הנמנים עם הדרג הטקטי הראשון) כללו הכוחות המסתעררים גם חוליות ציידי טבקים ויחידות קומנדו מגודדי הקומנדו של הארמיות. אלה לא בועדו להשתתף בלחימה, אלא לעכור את הסוללה ולהציג מרבבי נ"ט בעומק הטקטי - על הציריים אשר הווער, כי העתודות הקרובות של צה"ל ינבעו בהם לעבר התעלה (פירוש להלן).

** כל העבודות הננדסיות, הכרוכות בפריצת סוללת-העפר ובחשורת שתי הגדרות לירידה ולעליה מהמלחיט, אמורות היו להתתיים לפני "ישי" ועוד 7 שעות. באופן זה יוכל דוברות להתחילה בעברת כוחות ב-"ישי" ועוד 6 שעות; מעבר כוחות על גשרים מהיררי הקמה P.M.P. ו'וכל להתבצע החל מ-"ישי" ועוד 7 שעות ומעבר על הגשרים הכבדים האחוריים (T.P.P. ו'ביבילוי') - החל מ-"ישי" ועוד 9 שעות (פירוט, ר' לעיל פסקה 4, סעיף 1).

- ו. בנצרך, היו המתקנים מודעים לכך, שכוחות ה-ח'ייר יימצאו בראש-הגשר בלבד, טנקים, במשר, לפחות, 7 השעות הראשונות מהתחלת הלחימה, והם עלולים, לבו, להיות חסומים ליחידות השריון של צה"ל. הגנת נ"ט של כוחות שבעות אלה בתפסה, כאמור, קריטית, שכן היעדרה עלול לחרוץ את גורל הצלחה כולה. עיקרונו ראו המצריים בנשך ה-כ"ט, המופעל מסיבית, משובה ליכולת ההתקדמות של כוחות ה-ח'ייר, בשלב התבססות בראש-הגשר, עם כוחות השריון של צה"ל. כדי להבטיח את יכולת ההתקדמות הזאת, נקבעו המתקנים בשילוב של כמה דרכיהם:
- 1) כוחות ה-ח'ייר, הנמנים עם הדרג האופרטיבי הראשון, במיוחד אלה המהווים את הדרג הטקטי הראשון, תוגברו מראש באמצעותם ביחס נוספים, במיוחד נוטפים, במיוחד טילי נ"ט, על אלה בהם הם מצויים תקנית. מצוי נ"ט אלה נלקחו מהעוצבות המשורייניות והמלכויות (הדרג האופרטיבי השני) ומיחידות הצנחנים שהוחזקו בעתודה. באופן זה תוכנה צפיפות של 57-54 קני בית לכל ק"מ חזית בגזרת הבקעה דיביזיונית (4 ק"מ חזית) ושל 19-20 קנים לק"מ חזית בגזרת האחירות הכוללת של כל דיביזיה.
  - 2) כוחות ח'ייר מתוך דיביזיות ה-ח'ייר, מוגברים באמצעותם נ"ט, אמורים היו להיות מוכחתים ממשוקיים מארוזי כביש התעלה, כבר במהלך האש המכינה. הוטל עליהם לפעול כקו עצירת נ"ט (משמעותו - מארבי נ"ט) וככינדי טנקים על צירי התקדמות המשוערים של העתודות הטקטיות הקרובות, המרוכזות בתעוזות. כל אחת מדיביזיות ה-ח'ייר קיבלה תחת פיקודה גזרה קומנדו, מתוך מג'מעת הקומנדו של הארמיה. תוכנו, יחד עם הגלים הראשוניים של הכוחות המסתערים, יצאו את התעלה גם גזרדי קומנדו אלה, שיפעלו בעומק הטקטי עד מרחק של כ-15 ק"מ מזרחה לתעלה. מימיTEM הוגדרה בלשון זו: "ילאבטח את הפעילות של כוחות הדרג הראשון, הלחמים נגד המעויצים, ולנתק את המעויצים מהעתודות המקומיות והתקויות הקרובות - במיוחד מהטנקים". זאת ע"י פועלם בחוליות נגד מפקדות, עמדות הארטילריה ארכט-הטוות, מתקני הוצאה של צירי התקדמות מערכת הקשר הקוווי וכן ע"י הצבת מארבים ופיזור מוקשים על צירי התקדמות המשוערים של כוחות העתודה.
  - 3) ירי של טנקים, תותחי נ"ט וטיל"י נ"ט, שיוכבו מראש בرمפות, שנבנו במיוחד למטרת זאת בסוללת העפר שבגדה המערבית, לעבר מטרות בגדרה המזרחית.

* הדגמה בציין, כי בරחוב ארמיה 3 נקבע כי במהלך ההגזה השלישי, שבמסגרת האש הארטילרית המכינה (מ-''ש'' ועד 22 דקות עד י"ש'' ועד 28 דקות), רונחת מהאוויר כוח, מתוך דיביזיית ח'ייר 19, באזור ''מצבת היזכרון'', של ציר כביש המיתלה (ב''ץ 46283220 רשות סגולת) - תיגבו: בעומק של כ-4 ק"מ מזרחה לתעלה. הרכב הכוח: פלוגת ח'ייר, פחות מחלקה, מוגברת בפלוגה של 12 מערךות סייגור של טיל'י נ"ט ''סאגר'' בישאים ועוד 6 תול"רי ב-11. משימת הכוח: ''לפעול כקו עצירת בית על צירי התקדמות [המשוערים] של העתודות הטקטיות הקרובות, המרוכזות במיתלה'' (כל הנראה הימה הכוונה לכוח הטנקים בתערוץ ''גוזה'').
** על התקפידיים שמילאו הרמפות לטנקים, שהוכנו בגדה המערבית, עמדו בהרבה אחריו המלחמה מפקדים מצרים בכיריהם. מפרק דיביזיית ח'ייר 2, הלווא' חטן אבו-סעדיה, תיאר זאת במלים האלה: ''על למפולות לכל הטנקים המצרים לסייע לכוחות ה-ח'ייר [ञצחים] לאחדוף את התקפות-הנגד המשורייניות, לפני טנקים שלנו יכולו לחצות את התעלה על-גבי הגשרים''.
הכתב הצבאי של היומון אלג' מהזריה כתוב, בין היתר: ''המוחמים המערבים בנו בגדה המערבית 86 רמפות לטנקים, שהיו הגורם המכריע באבטחת החזיה של כוחותינו''.
(201)

5) בקבעה קדימה גבואה להעברת יחידות ה-ב"ט של כוחות המזרחיות, במהלך שלוש השעות הראשונות של המלחמה. להלן סדר העבר נשק ה-ב"ט בכל (203) גזרה ריביזיונית, בגדר המזרחיות, כפי שנקבע באכג'יט:

סדרי	ה ז מ ר	מרא"ט ר.פ.ג' 7	תול"יר ב-10	תול"יר ב-11	טיל"י נ"ט נישאים	מערכות שיגור של	ה ה		
							ב	ג	ד
1	"שי" ועוד 60 דקוט	140	34	24	24				
2	"שי" ועוד 120 דקוט	292	42	36	48				
3	"שי" ועוד 180 דקוט	314	54	54	48				

6) במרחב של כל אחת משתי הארמיות ובחוף המזרחי של מפרץ סואץ אמורויות היו לפועל מג'מוות קומנדו, הנמנאות עם העתודה של המפקדה הכלכלית של הכוחות המזרחיים. תוכנן, כי בليل יום ה-י"ע/יום ה-י"ע"י ועוד 1, יונחטו מסוקלים גדולים של מג'מוות הקומנדו בפתחים המערביים של המערבית ההרריים ובשטחים שולטים על ציר הכביש הצפוני, ציר הכביש המרכזי וציר הכביש, המוביל לאורך החוף המזרחי של מפרץ סואץ. הוטל עליהם לשבש את התקדמותם של כוחות [האובי], הנמנאים עם הדרוג הטקטי השבוי, תוך הסבת מספר רב של אבדות, במיוחד לכוחות השרילון*. זאת במטרה לסייע לכוחות של שתי הארמיות להשתלט במחירות על ראש-הגשר ולמנוע התערבות מוקדמת של כוחות הדרוג השבוי של צה"ל, בטרם יספקו כוחות הצוללים להתקפתם בעמדותיהם בראשי-הגשר (כוחות הקומנדו, יחד עם כוחות אחרים שאמורים לחבור אליהם, ישארו במקומם עד "שי" ו עוד 18 שעות; ככל מקרה יוכל לעזוב את מקומו רק באישור המפקדה הכלכלית של כוחות המזרחיים).⁽²⁰⁴⁾

* להמחשת הכתוב, להלן הפעולות שאמורויות היו להבצע במרחב ארמיה 3:

א. נקבע, כי גדור קומנדו 143 מג'מוות 145 יובחר מסוקלים, ביום ה-י"ע", כ-30 דקוטות לפני השקעה, "בככיסות המזרחתית והמערבית של מעבר [ואדי] סדר", הגדור יפעל מוקומו "לשיכוש תנומות האויב בציג זה [ציר ואדי סדר] עד ל-'שי" ו עוד 18 שעות". בעת פעלתו יהיה הגדור תחת פיקוד דיב' חיל' 19 ולאחר מכן יועמד תחת פיקוד הארמיה. גדור קומנדו כוסף מג'מוות 145 אמרור היה להיליך מונחת (באותו המועד?) במעבר האידי ולפעול (חתת פיקוד דיב' חיל' (?)?) במשימת זהה.⁽²⁰⁵⁾ חטיבת מモכנת עצמאית 130 נקבעה לבתו, אשר אמרור היה לחבור אל גדור קומנדו הלו, שהונחטו קודם לכך במערכות ההרריים. לפי התכנית נחלקה החטיבת, לשם ביצוע משימה זו, לשני כוחות:⁽²⁰⁷⁾

1) החטיבה, פטור גדור ממוקן (הילינו: גדור מזוקן מצויד ב-נגמ"שים אמפיביים וגדור טבוקט אמפיביים פ.ט. 76), מתוגברת בפלוגת מערכות-שיגור של טילי ב"ט "טאגר", תיכנס לים, ואור אחרון של يوم ה-י"ע, באזרור ראש אלעדביה. החטיבה תצא את מפרץ סואץ ותונחת בחוף המזרחי, באזרור חנתת הagger העזובה (ג"ץ 46313062), ולאחר תקדים בציג ואדי סדר ותחBOR לגדור הקומנדו (גד' 143) - ככל הנראה באזרור ראש אלג'נדי.

2) גדור ממוקן (מצויד ב-נגמ"שים אמפיביים), מתוגבר בשתי פלוגות מערכות-שיגור של טיל"י נ"ט "טאגר" ו עוד פלוגה של תותחי בית 75 מ"מ מגדור ה-ב"ט החטיבתי, ייחה, עם התחלת האש הארטילריה המכינה ב-'שי" פטורות 15 דקוטות, את האגם המר הקטן בדורזון. הגדור יתקדם בציג הגדי ותחBOR לאדור קומנדו השני, שהובחת ממערב למעבר הגדי.

8. שלב משנה ב':

א. החל מ-"יש" ועוד 7 שעות ועד "יש" ועוד 10 שעות, יועברו אדרוי הטנקים, ה-גמיישים של האטילבה המוכנת ולוגות המרגמות 120 מ"מ, של חטיבות ה-ח"ר (הדרוג הטקטי הראשון), על הגשרים ל-רכ"ם ובמערכות.

ב. 10. החל מ-"יש" ועוד כ-10.5 שעות ועד "יש" ועוד 17 שעות, תונת להרחתת כל אחד מראשי-הגשר הדיביזיונים לכדי 16 ק"מ ותעומתו לכ-8 ק"מ, ע"י החטיבות המוכנות (הדרוג הטקטי השני) וגודודי הטנקים של הדרוג הטקטי הראשון. בכך תושג המשימה הבאה של הדיביזיות.*

ג. במקביל להרחתת ראש-הגשר ולהעתקתם, יועברו ל-גדמ"ץ חטיבת הטנקים, החבירה לכל אחת מהדיביזיות (הדרוג הטקטי השני)** וגודודי הארטילריה של הדיביזיות. המגמה הייתה שכל הכוחות, הנגנים עם הדרוג האופרטיבי הראשון, לרבות הטנקים והסיווע, ישלימו את חזית התעלה ואת הייערכותם להגנה בראשי-הגשר ממש ליל ירום ה-יעי/יום ה-יעי ועוד 1.

ד. החל מאור ראשון של יום ה-יעי ועוד 1, יימצאו הכוחות שבראשי-הגשר בכוונות לבולום את התקפות-הנגד של כוחות הדרוג הטקטי השני של צה"ל. מшибולם ויהידפו התקפות-הנגד, ירחיבו עוצבות הדרוג הטקטי השני (חטיבת הטנקים וחטיבות המוכנות של כל אחת מהדיביזיות) את בסיסי ראש-הגשר, עד לכדי 16-20 ק"מ ויעמיקו את ראש-הגשר לכדי 8-10 ק"מ. בכך תושג משימת הקרב של הדיביזיות, וזאת מהלך ירום ה-יעי ועוד 1 (במסגרת שלב משנה זה ילכשו גם כל המעווזים, אשר רק כוורת בשלב המשנה הראשון).***

9. שלב משנה ג':

א. שלב משנה זה הוא ביצול ההצלחה, שהושגה בשלב משנה ב'. תוכנן, כי במהלך שלב משנה ג' יאוחדו ראש-הגשר הדיביזיונים לשבי ראש-גשר ארמיוניים רצופים, בעומק 12-10 ק"מ, וזאת עד סוף יום ה-יעי ועוד 2. בכך תושג המשימה הסופית של הדיביזיות, שהיא המשימה הישירה של הארמיות, במסגרת שלב מערכתי אי.

****. ב. הכוחות יתארגנו להגנה בראשי-הגשר הארמיוניים ויהיו ערוכים בדרוג אחר ועתודה. הכוחות יהיו בכוונות לבולום את התקפות-הנגד של העתודה האופרטיבית של צה"ל (נכחה בחיבור האפשרות, שעתודה זו תפעל בשילוב עם העתודה האסטרטגית, אם זו תפנה לחזית התעלה), יהיו צפויות, כך הוערך, החל מאור ראשון של יום ה-יעי.

* בפקודת הקרב של מפקד דיביזיה ח"ר 7 נזכר רק מועד תחילת הלחימה במסגרת שלב ביןיגים זה, אך לא מועד הסיום המשוער.رمز למועד זה ניתן למצואו במסמך אחר, שבו נאמר: "השלב השני להרחתת ראש-הגשר ייפתח בערך ב-"ש" ועוד 15 (?) שעות. ב-"ש" ועוד 17 208.

** שעוט יגיא עומק ראש הדרוג לכ-8 ק"מ ובסיומו לכ-16 ק"מ. לשיקול דעתו של כל אחד ממפקדי הדיביזיות הואר, כךור, לקבוע את המועד בו תעבור חטיבת הטנקים העצמאית 25 (החותיבה החבירה לדיביזיה) תעבור את התעלה החל 7, כי חטיבת הטנקים העצמאית 25 (החותיבה החבירה לדיביזיה) תעבור את התעלה החל מ-"ש" ועוד כ-11 שעות.**** (209) זהו המועד המוגדר היחיד, שמצוינו בחומר שברשותנו.

**** כך, לדוגמה, אמרו היה גדור קומנדו מג'ונעה 127 לכובש "בשלב פיתוח המתקפה" את המעווזים שיפורט-תופיק (וואצ'ב "המצח"). (210)

**** ככל הנראה אמרו היה ח"ר להיערך קדימה בדרוג אחד; חטיבת הטנקים,

החברה לכל אחד מהדיביזיות, מטרץ בעורף המערך ותוהוו את העתודה.

יעוד 2. בו-בזמן ישמרו הכוחות שעדיין לא צלחו - היבנו, הדרג האופרטיבי השבוי וכוחות נוטפים, דוגמת חטיבות הגנה מרחבית - "על יציבות ההגנה מעורב לתעלת".
ג. הוקזו כוחות לטగירת הי"טפר", שנוצר בין שני שבי ראש-הגשר הארמיוניים.*

ליקום: בסיום שלב מערכתי אי אמורה הייתה להיווצר בשטח תומכת-המצב זהו (ר') מפה מס' 5, לעיל עמ' 41):

- א. ראש-גשר של דיביזיית חי"ר 18 מוגברת ועוד חטיבת חי"ר עצמאית 135: אזור קנטליה -- פורט-פואד -- "בודפסט".**
ב. ראש-גשר של ארמיה 2: מאזור האי אלבלח ועד מדרום לדווינסואר.
ג. ראש-גשר של ארמיה 3: מדרום האגם המר הגדול ועד לראט-סדר.
ד. כוח משימה בפיקוד מפקחת יט-סוף: החוף המזרחי של מפרץ סואז מראס-סדר ועד 10 ק"ם מדרום לאלטדור.

* נקבע, כי דיביזיית חי"ר 7 (הדיוויזיה הצפובית בראש-הגשר של ארמיה 3) תהיה בכוננות להטל חטיבת חי"ר מוגברת (211) על-מנת להשמיד את האויב [шибודר ל-] בפרצה, שבין ארמיה 3 לבין ארמיה 2¹²) כן הוטל על מפקד הדיביזיה לאבטוח את האגף הצפוני של הארמיה באש ארטילריה. (212) אין ברשותנו פרטיטים משלימים לגבי הצעדים שתוכננו ע"י מפקד ארמיה 2, כדי לאבטוח את הי"טפר" מצפון לדרום.
** תוכנן, כי בסיום שלב מערכתי אי תינתק-דיבי' חי"ר מוגברת 18 ארמיה 2 ותקבל תחת פיקודה את חטיבת-ה-חי"ר העצמאית 135. זאת כדי להוות בשלב מערכתי ג' כוח משימה עצמאי, שאמור היה להשתלט על ציר הקביש הצפוני עד למיצף (בחל-ים). (213)

11. צוות-זנרים מרכז של שלב מערכה א'. איבורים עיקריים של הצלחה והלחימה ללביבות אש.

(214).

מִסְמֶרֶת	הַרְאֵת	רֹאשֶׁת	לְחָלָה	סִינְסִין	לְחוֹזֶק	הַרְאֵת	אַבְנֵת	לְחוֹזֶק				
1. מכה פרות מהארון.	ישן פחרת 15 דקוט.	ישן געוד 15 דקוט.	ישן געוד 38 זלקיות.	ישן פחרת 15 דקוט.	ישן געוד 15 דקוט.	ישן פחרת 15 דקוט.	ריכוך ומיוע ארמלורי.	ריכוך ומיוע ארמלורי.				
2. כליהת החוליות האשנות של צירוג הטקיקים.	עמ תוחלה אש צירוג הטקיקים.	(1) כליהת החוליות האשנות של צירוג הטקיקים.	(2) גבישה למיסת חסיבה מוכנובות עצמאית 130 באזור שליטה.									
3. כליהת תל הראשו של הכווות המשמעויות ואחתם חוליות צירדי סקטים.	ישן געוד 6 דקוט.	ישן געוד 6 דקוט.	ישן געוד 6 דקוט.	ישן געוד 12 דקוט.	ישן געוד 12 דקוט.	ישן געוד 12 דקוט.	כליהת גזרי הדרגת הטקטי הראשון.	כליהת ח-חפי'קדים של הטקטי הראשון.	כליהת גזרי הדרגת הטקטי הראשון.	כליהת גזרי הדרגת הטקטי הראשון.	כליהת גזרי הדרגת הטקטי הראשון.	כליהת גזרי הדרגת הטקטי הראשון.
4. כליהת גזרי הדרגת הטקטי הראשון.	ישן געוד 60 זלקיות.	ישן געוד 60 זלקיות.	ישן געוד 60 זלקיות.	ישן געוד 60 זלקיות.	ישן געוד 60 זלקיות.	ישן געוד 60 זלקיות.	תמיון פרצחות בסוללת העפר שב-גדמי'ץ.					
5. כליהת גזרי הדרגת הטקטי הראשון.	ישן געוד 111 זלקיות.	ישן געוד 6 שענות.	ישן געוד 6 שענות.	ישן געוד 6 שענות.	ישן געוד 6 שענות.	ישן געוד 6 שענות.	שלמת בגימת גשרים למעבר חיר'.					
6. כליהת גזרי הדרגת הטקטי הראשון.	ישן געוד 90 זלקיות.	ישן געוד 2 שענות.	ישן געוד 2 שענות.	ישן געוד 2 שענות.	ישן געוד 2 שענות.	ישן געוד 2 שענות.	כליהת חתיבה המנכונה של הדרגת הטקטי השני.					
7. כליהת חתיבה המנכונה של הדרגת הטקטי השני.	ישן געוד 120 זלקיות.	ישן געוד 120 זלקיות.	ישן געוד 120 זלקיות.	ישן געוד 120 זלקיות.	ישן געוד 120 זלקיות.	ישן געוד 120 זלקיות.	סימ של מבנה א' בכיבוש ראס-הgas'.	סימ של מבנה א' בכיבוש ראס-הgas'.	סימ של מבנה א' בכיבוש ראס-הgas'.	סימ של מבנה א' בכיבוש ראס-הgas'.	סימ של מבנה א' בכיבוש ראס-הgas'.	סימ של מבנה א' בכיבוש ראס-הgas'.
8. הרכבה ובורות ומבעירות.	ישן געוד 6 שענות.	ישן געוד 4 שענות.	ישן געוד 4 שענות.	ישן געוד 4 שענות.	ישן געוד 4 שענות.	ישן געוד 4 שענות.	השלמת בבייח גשרים מהירה להקלמה למעבר רק'ין.	השלמת בבייח גשרים מהירה להקלמה למעבר רק'ין.	השלמת בבייח גשרים מהירה להקלמה למעבר רק'ין.	השלמת בבייח גשרים מהירה להקלמה למעבר רק'ין.	השלמת בבייח גשרים מהירה להקלמה למעבר רק'ין.	השלמת בבייח גשרים מהירה להקלמה למעבר רק'ין.
9. מעבר גזרי הטעקים של דיביזיות ה-ח'יר'.	ישן געוד 7 שענות.	ישן געוד 7 שענות.	ישן געוד 7 שענות.	ישן געוד 7 שענות.	ישן געוד 7 שענות.	ישן געוד 7 שענות.	מעבר גזרי הטעקים של דיביזיות ה-ח'יר'.					
10. המשלה מוגברת בגדלים אוחרים למעבר רק'ין.	ישן געוד 9 שענות.	ישן געוד 9 שענות.	ישן געוד 9 שענות.	ישן געוד 9 שענות.	ישן געוד 9 שענות.	ישן געוד 9 שענות.	ההולה מוגברת בגדלים אוחרים מרביזיות ה-ח'יר'.	ההולה מוגברת בגדלים אוחרים מרביזיות ה-ח'יר'.	ההולה מוגברת בגדלים אוחרים מרביזיות ה-ח'יר'.	ההולה מוגברת בגדלים אוחרים מרביזיות ה-ח'יר'.	ההולה מוגברת בגדלים אוחרים מרביזיות ה-ח'יר'.	ההולה מוגברת בגדלים אוחרים מרביזיות ה-ח'יר'.
11. סימום שלב מלחמי א' בכיבוש ראס-הgas'.	או געוד 2.	סוח יומן ה-ע"ע ועוד 1.	סוח יומן ה-ע"ע ועוד 1.	סוח יומן ה-ע"ע ועוד 1.	סוח יומן ה-ע"ע ועוד 1.	סוח יומן ה-ע"ע ועוד 1.	השלמת שלב מלחמי א' בכיבוש ראס-הgas'.	השלמת שלב מלחמי א' בכיבוש ראס-הgas'.	השלמת שלב מלחמי א' בכיבוש ראס-הgas'.	השלמת שלב מלחמי א' בכיבוש ראס-הgas'.	השלמת שלב מלחמי א' בכיבוש ראס-הgas'.	השלמת שלב מלחמי א' בכיבוש ראס-הgas'.

ה-ס"כ בשלה
12. כליהת כוחות
כללי

13. ספ"כ
א.

דרג אופרט'	דרג אופר'	דרג אופר'
כוחות ב	כוחות ב	כוחות ב
יחידות ב	יחידות ב	יחידות ב
סח"כ	סח"כ	*

ה-ס"כ בשלב מערכתי א'

12. כללי
לצלחת התעללה ולכיבוש ראש-הガשר הוקצנו, כאמור, חמש דיביזיות אח"י מוגברות ועוד שני כוחות משימה. כל אחת מהמש דיביזיות אח"י מוגברת, לביצוע שלב זה, בכוחות האלה:-
- א. חטיבת טנקים бинוניים.
  - ב. לפחות גודוד קומנדו אחד.
  - ג. לפחות 10 גדודי ארטילריה מטוגנים שונים.
  - ד. שני גדודי מערכות-שיגור של טילי נ"ט נישאים ומערכות-שיגור מותקנות על רכב.
  - ה. כ-3 גדודי גישור, שבכל אחד ציוד גישור אחר, ועוד בחז"י גודוד של רכב אמפיבי (ציוד מערבי).

13. טנקים
ערב המלחמה כלל ה-ס"כ הפעיל כ-2200 טנקים бинוניים ועוד כ-180 טנקים מטוגנים אחרים (טלין, ס.או. 100, פ.ט. 76). מתוכם בכללו כ-1650 טנקים бинוניים (ועוד כ-140 טנקים מטוגנים אחרים) בעוצבות, שהיוו את ה-ס"כ, שהוקצתה בתכנית להשתתף במלחמה (במהלך המלחמה הצטרפו ללחימה עוצבות/יחידות משורייניות נוספות, שהושארו עד אז בעוטה, במרחב קהיר). במצב הפתיחה נחלקו הטנקים הביבוביים, בין הדרגים האופרטיביים, כדלקמן:-

ה י ר ו ת	ס ה י י	מספר הטנקים	דרג אופרטיבי/פיקוד מרחבי
(1) ללא חטיבות הטנקים, אשר תגברו את עוצבות הדרג האופרטיבי הראשוני, למשר שלב מרכיבי א'.	1640	כ-1190 כ-450 (1)	דרג אופרטיבי ראשון דרג אופרטיבי שני
(2) חלום היוו את העתודה של המפקדה הכללית.	430	430	כוחות במרחב קהיר (2)
	100	כ-100	כוחות בפיקוד יט-ס"ו
	50	כ-50	יחידות מרחביות אחרות
	2200		סה"כ

* כל הנתוגנים - לפי התקן (בגדוד טנקים - 31 כלים; בחטיבה - 94 טנקים ו-ר' להלן).

אל 14

ב. למשך שלב מערכתי א' כללו העוצבות של הדרג האופרטיבי הראשון כ-1200 טנקים
 *
 בינויים, לפי הפירוט שלחן:

ס.ה. י.כ.	ס.ה. י.כ.	ע.ו.צ.ב.ת	עוצבה אופרטיבית/מאץ	ס.ה. י.כ.	
				א	ב
6	6	ג			
(215) כ-50		חטיבת חי"ר עצמאית 135	מאץ עצמאי לפיכוך תגזרה	5-50	1
218		דיביזית חי"ר מוגברת 18	ארמיה 2		2
218		דיביזית חי"ר מוגברת 2			3
218		דיביזית חי"ר מוגברת 16			4
654			סה"כ ארמיה 2	654	5
218		דיביזית חי"ר מוגברת 7	ארמיה 3		6
218		דיביזית חי"ר מוגברת 19			7
436			סה"כ ארמיה 3	436	8
31		חטיבה ממוכנת 1	מאץ לכיבוש החוף המזרחי של מפרק סואץ עד א-טור		9
** 31-12		גדוד טנקים			10
62-43			סה"כ במאץ	62-43	11
			סה"כ בדרג אופרטיבי ראשון	1202-1183	12

*
 תוך כדי המלחמה התקבל מידע משבויים שמסרו, כי בתקופה שקדמה למלחמה צורפה פלוגה רביעית לכל גדר טנקים של חטיבות הטנקים בדיוויזיות המשוריינות (21, 4). לפי מידע זה כלל, אם כן, הגדר 41 טנקים בינויים (במקומות (31), החטיבה - 124 טנקים (במקומות (94) והדיוויזיה המשוריינת - 280 טנקים בינויים (במקומות (220). אולם, פלוגה זו ככלה, ככל הנראה, רק טנקים, ללא צוותים ובעודדה להשליח במחירות אבדות, שייגרמו גורם כדי להחימה. הילנו, לא הייתה זו מסגרת לוחמת בוספת (216) ואמנם, במהלך המלחמה פעול כל אחד מהגדודים הללו רק עם שלוש פלוגות לוחמות; לכן גם מציאת הטבלה את מספר הטנקים הארגניים של דיביזית הח"ר (124 טנקים בינויים) ועוד חטיבת הטנקים שחברה לה, למשך שלב מערכתי א', בת שלושה גדודים עם שלוש פלוגות בלבד בכל גדר (217 טנקים) (94).
 בתכניות מלפני המלחמה, שפירטו את התכנית לכיבוש מרשייל, אוזכרו שתי דרכי-פעולה בסיטuat: באחת - חחת 12 טנקים באזור א-טור; בשנייה - החחת עד גדר טנקים (218).
 לכן ציינו בטבלה את שני הבתוגנים.

**

(219) ארטילריה 14.

- א. מבכינה ארגונית פועלו יחידות הארטילריה במסגרת אגדים ארטילריים, שהוקמו בעוצבות הדרג האופרטיבי הראשון ובארמייה. נוסף על הארטילריה הארגונית של עוצבות ה-ח'ייר, נכללו במסגרת אגדים אלה יחידות ארטילריה, שנמננו עם עתודות הארטילריה של המפקדה הכללית וכן יחידות ארטילריה של עוצבות הדרג האופרטיבי השני. אלה אחיזונות אמורויות היו לחזור לעוצבות-האט שלחן עד תום השלב המערכתי הראשון, כדי לסייע לעוצבות-האט בשלבים הבאים.
- ב. הودות לשיטה זו של ציונות מוקדם של יחידות הארטילריה, סייעו לכל אחת מחמש דיביזיות ה-ח'ייר, במהלך השלב הראשון (לפחות בשלב הצלחה ובשלבי הלחימה הראשוניות), סה"כ מספר הקבינות זהה: (220)*
- (1) 250-300 קנים של ארטילריה-שדה (ותחים ביןוניים, הווביצרים, מרגמות כבדות, מטלירים).
- (2) 100-120 קנים של ארטילריה נ"ט ו-מטיגים - לפיצוח ביצורים בירוי בכינון ישר ולמשימות נ"ט.
- (3) 100-120 מערכות-שיגור של טילי נ"ט (לרבות מערכות-שיגור מותקנות על הנגמישים ב.מ.פ.-1) ועוד כ-100 תולידרים.
- ג. שהיכ הופעלו בשלב המערכתי הראשון:
- (1) ארמיה 2 - 800-900 קנים של ארטילריה-שדה (מרוגמות 120 מ"ם והוביצרים 122 מ"ם ומעלה); כ-250 תותחים ו-מטיגים לפיצוח ביצורים ולמשימות נ"ט ועוד כ-360 מערכות-שיגור של טילי נ"ט.
- (2) ארמיה 3 - 500-600 קנים של ארטילריה-שדה; כ-190 תותחים ו-מטיגים לפיצוח ביצורים ולמשימות נ"ט ועוד כ-250 מערכות-שיגור של טילי נ"ט.

הנדסה 15.

- א. ה"ימפה" להצלחת השלב הראשון של תכנית המתקפה היה טמון ביכולת של כוחות ההנדסה להעביר את הכוחות המסתערים ל-גדמי"ז ובהמשך לבצע את האctions הקרעיות בשתי הגדות, מתני מוקדם לגישור התעלה.
- ב. העברת הכוחות המסתערים ל-גדמי"ז הייתה באמצעות מפקדי דיביזיות ה-ח'ייר. למטרת זאת הוקמו, בחודשים הראשוניים של 1973, חמישה גדודים של סיירות הסתערות ג.ד.ג. 10, אשר צורפו גדור אחד לכל דיביזיית ח'ייר. (221) גדור סיירות זה, שמנה 144 סיירות (כל אחת מפעלת בפני שושה חיילים), צרייך היה להעביר בגלים עוקבים את החיללים של שתי חטיבות ה-ח'ייר, שהיוו את הדרג הטקטי הראשון של כל אחת מדיביזיות ה-ח'ייר. (222)
- ג. פריצת סוללות העפר ב-גדמי"ז, הכשרתן, נקודות צליה וגיישור בשתי הגדות ובמשר הפעלה תקינה של המבורות, הדוברות וגיישור התעלה, כל אלה היו באחריות מפקדת ההנדסה של כל אחת משתי הארמיות.

* א. כל הבתוגנים מתבססים על התקן.
ב. אין הבתוגנים כוללים בשק מסיע יחידתי (תולידי ב-10, ב-11; מרנייטי ר.פ.ג. - 7
ומרגמות 82 מ"ם).

ד. עבר המלחמה, היה מערכ הצלילה והגישור מאורגן בשלוש חטיבות גישור, אשר כללו
ב. גודדים בעלי ציוד שווה ככלון: ⁽²²³⁾

- (1) 3 גודדי גישור ל-рак"ם, מיחרי הקמה, פ.מ.פ.
- (2) 6 גודדי גישור ל-рак"ם ט.פ.פ.
- (3) 3 גודדי גישור ל-рак"ם יוניפלוט. ⁽²²⁴⁾
- (4) גודוד גישור ל-рак"ם ביילி (S.E.).
- (5) 2 גודדי גישור 25 טוּן ל.פ.פ.
- (6) 3 גודדים אמפייבלים (ציוד אמפיבי מעורב).

ה. לkrאת המלחמה אורגנו 5 כוחות משימה הנדרסים; מtower חטיבות הגישור וחטיבות
הנבדסה של הארמיות ושל מנהלת ההנדסה. כל אחד מכוחות משימה אלה היה אחראי
להבטחת הצלחה של אחת מדיביזיות ה-ח'יר וכלל:

- (1) לפחות 2 גודדי גישור כבדים, לבניית גשרים ל-рак"ם ולדוברות כבדות.
- (2) 5-2 פלוגות של מעברות מתכניות ומשאיות אמפייביות.
- (3) פלוגת גישור דמה.

ו. (4) לפחות גדור שדה הח'יב להכשרת פריצות ב-גadm"ז ובנדורות צליחה וגישור.
תכנון האב קבע, אמנס, שבכל גזרת צליחה דיביזיונית ייבנו שני גשרים כבדים
למעבר רקי"ם (לעיל פסקה 4, סעיף 3); אולם, בגלל מצאי חסר בצד גישור כבד,
היאתה הקצתה בפועל של הציווד שונה; נבנו 8 גשרים ל-рак"ם – שני גשרים בכל
אחד שלוש גזרות המאמץ העיקרי (דיביזיות 2 ו-16 בארכיה 2 ודיביזיה 7
בארכיה 3) וגורר אחד בכל אחת משתי גזרות המאמץ המשני (דיביזיה 18 בארכיה 2
ודייביזיה 19 בארכיה 3); עס זה וב"טמורה" לגשרים למעבר רקי"ם המעטים יותר,
نبנו בשתי אלה דוברות רבות יותר, שהיו גם בעלות מעם גדול יותר (דוברות
96 טוּן להעברת 2 טנקים כל אחת, במקומות דוברות טנק אחד
 בלבד). כן הושאר בכל גזרה ארמיונית גדור גישור כבד אחד (ט.פ.פ.) כעתודה.

ז. פריסת הגשרים למעבר רקי"ם היאתה, אם כן, במלחמה ככלון: ⁽²²⁵⁾

- (1) גזרת דיב' ח'יר 18: גשר יוניפלוט.
- (2) גזרת דיב' ח'יר 2: גשר פ.מ.פ. וגורר ט.פ.פ.
- (3) גזרת דיב' ח'יר 16: גשר פ.מ.פ. וגורר ט.פ.פ.
- (4) גזרת דיב' ח'יר 7: גשר פ.מ.פ. וגורר ט.פ.פ.
- (5) גזרת דיב' ח'יר 19: גשר יוניפלוט.

ח. סדי"כ כוחות המשימה הנדרסים, להלן נפקח ד':

הגן אויריה

.16

תשומת-לב רבה ביתהה בתכנון לבניית מערכ הגנה אויריה איתן על אזורי הגשר. היה
זה מערכ מגוון ביותר, כולל שפע של ארטילריה נ"מ מסוגים שונים ומשגרים של טילים
קרקע-אויר נייחים ובינידים (רי גם לעיל, פסקה 2, סעיף 11 ומפה מס' 4). בAGMA
למנוע חישוף הכוונות נקבע:

א. בשלב קידום הכוחות ורכוזם, יקודמו סוללות ה-טקי"א של דיב' הגנה אויריה 8
(דיב' הגנה אויריה, שהיאתה אחראית מהבינה המבצעית על מרחב התעללה) למרחק

של 6-8 ק"מ מהתעללה; זאת ממשך ארבעה לילות החל בליל יום ה-י"ע" פחות 4/יום (226) ה-י"ע" פחות 5.

ב. אחרי ההשתלטות על סוללות העפר, ובמקביל לכיצוע של מבנה ג' של תכנית המבצעים (לעיל פסקה 4, סעיף 8), יקודם בליל יום ה-י"ע" ועוד 1/יום ה-י"ע" ועוד 2 הדרג הראשוני של מערך סוללות ה-טק"א לעמדות קדימות במרחב של 3-1 ק"מ מהתעללה. זאת במטרה להרחיק את אבול-ה-אמ"ט מזרחה ובאופן זה לספק הגנה אווירית מרבית לראשי הגשר. (227)

בעת ביצוע שלב אופרטיבי ג', יאובתו הכוחות המתקדמים ע"י 10 סוללות טק"א, שתתקדמנה מדי יום בקצב התקדמות הכוחות. זאת במטרה להגדיל מדי יום את אזור ה-אמ"ט כלפי מזרח. (228)

סיווע אוויר .17

א. על כוחות האוויר הוטל להנחתת את המכה הפוחתת של המלחמה. סיני נקבעה כזירה העיקרית של הלחימה באוואר, שכן, מtower שיקולים שוגבים, ויתרו המקרים מראש על "nisyonot לפגוע בסיסי חיל-אוויר הישראלי במרכזה הארץ". (229) במטרה לשבש את הפעולות הצפוייה של חיל-אוויר ושל כוחות היבשה של צה"ל, בשלבים הקritisטים של הצליפה וכיבוש ראשית הגשר, הונפל על כוחות האוויר לתקוף מטרות בעומק האופרטיבי והטקטני בסיני וב-מרשיל. מטרות אלה כללו, בין היתר, שדות-מעופתים קדימים, מרכז בקרה ושליטה, סוללות טק"א "הוק" ומפקדות. חלק מהטייען הישיר לכוחות הצולחים, הוטל על כוחות האוויר לשתק את הארטילריה ארוכת-הטווח של צה"ל (סוללות 175 מ"מ) ולשבש את התקדמות של כוחות העתודה הטקטית לעבר התעלה.

(230) המכה הפוחתת מהאוויר תוכננה להתבצע בשני גלי התקיפה:

ב. 1) גל התקיפה ראשוני מ-י"ש"י פחות 15 דקות ועד י"ש"י ועוד 15 דקות.

2) גל התקיפה שני מ-י"ש"י ועוד 135 דקות ועד י"ש"י ועוד 165 דקות.

ענין גל התקיפה השני מחייב הבקרה מסויימת: בהנחה שנכונות הר העドיות, שהושמעו אחרי המלחמה, לפיהן רק ב-3 באוקטובר נקבעה סופית שעת ה-י"ש"י לשעה 1405 - הרי שההחלטה על גל התקיפה שני התקבלה רק סמור מאד לפיריצת המלחמה. שכן, כזכור, נקבעה תכנית האב למתќפה את שעת ה-י"ש"י כ"יאור אחרון של היום הראשוני למבצעים", השווה לאור אחרון אוויריו. לוח-הזמןנים המקורי לא הותיר,

אפו, זמן להתקפה חזורת מהאוויר כעבור שעתיים. מדיניות פומביות נשמעו אחרי המלחמה עולה, כי נוכח החלטה הגדולה שהושגה במכה האווירית שפתחה את המלחמה, בוטל גל התקיפה השני. (231) ואמנם, הטיסלים המציגים דיווחו עם שובם על תוצאות טובות מכפי שהשיבו בפועל. (232) אפשר, שעל בסיס דיווחים אלה ביטלה מפקדת כוחות האוויר את גל התקיפה השני מהאוויר. אך או כך, כוחות האוויר ביצעו בפועל רק את גל התקיפה הראשון.

ג. אשר לסיווע אוויר לכוחות היבשה, נקבע במפורש, שביום הראשון של המלחמה לא יוקכו שוט גיחות לסיווע קרוב לכוחות היבשה בלחימתם לכיבוש ראשית הגשר. (233)

לימים הבאים של שלב מערכתי א', הוכפفة לכל ארמיה טליתת אחת של מטוסי תקיפה
(בפועל הופעלו גם מטוסים נספחים). מכנית הטיעון המלאה אינה מוכנה לנו, אולם
מושג חלקי מתקובל מהפקודה של מפקדת ארמיה 3, בה נקבע כי כוחות הארמיה יוכלו
להשתתיע ב:-⁽²³⁴⁾

- 1) 2 גיחות של טליתת תקיפה ליום ה-יע"י ועוד 1.
- 2) 2 גיחות כ-ניל' ליום ה-יע"י ועוד 2 לפי דרישת
שיטת דרישת הטיעון הייתה המכוח בשטח למפקדת הארמיה, ממנה למפקדת כוחות
הארויר: זו הייתה אמורה להוריד את הדרישת ואת האישור לטליתת התקיפה (בפועל
זאת הקטיניא של כל אחת משתי הארמיות דרישות רבות לטיעון, בהתאם לתמונה הקרב
שהייתה לו).⁽²³⁵⁾

פ ס ק ה 5סילוקום - בחינת תכנית המתקפה לאור ראיית המלחמה ומטרותיה

1. האחלה לפתוח במלחמה התגבשה, אצל סדרת וקבוצה מצומצמת מאוד של יועצים, לאחר תקופת מושכת של לבטים ושל בחינת המצב על כל הבתו. בסופה של החלטה זו נמצאת המשך הקיפאון ומצב הילא שלום ולא מלחמה" פועלם לרעת מצרים (והענין המסתנה, כי לרוב מודיעין שכך, עדיפה מלחמה, אפילו אין תוכנות הצבאיות ודאיות, הכוללת של מצרים. מכיוון שכך, עדיפה מלחמה, אפילו אין תוכנות הצבאיות ודאיות, על המשך המצב הקיים. מסקנת לسود זו התגבשה גם מסקנה בסופת, שלפיה יש לבלת למלחמה עם אמצעי הלחימה המצוינים בפועל ברשות מצרים, זאת על אחת כמה וכמה משאשכנעה הנחתת מצרים, כי אין שום סיכוי סביר, שמאז יחש-הכוחות ישנה בזמן הנראת לעין לטובות העربים, בכלל מדיניות החימוש שכוכוות שתי מערכות-העל, כל אחת לפני בית חסותה" המקומית.⁽²³⁶⁾ קרוב לוודאי כי הערכה זאת השפיעה גם, בבחינת היוזן חזק, על התגבותה המסקנה האופרטיבית לפתוח במלחמה בדחיפות.

2. המטרה המרכזית של המלחמה היה, אם כן, לשנות את מצב הקיפאון שנוצר באמצעות מלחמה" זירתיים לישב את המשבר במצרים-התיכון, ועמו גם את עצם מצב הילא שלום ולא-הילא", שהיה פועל-יוצא ישיר מקיפאון זה. המצרים התוכבו להציג מטרת זאת על ידי הפעלת העצמה עצמה ישראל חייבת, בסופה של התהילה, לסתת מהטחים הכבושים. מכאן שבמיסגרת תמצא עצמה ישראל חייבת, נחפה, בראש ובראשונה, באמצעות מדיניות, בין-לאומית, חדשנה שהמלחמה, כפעולה צבאית, נחפה, בראש ובראשונה, באמצעות "מלחמות ההשתה" הקיפאון בו היה נתון המשבר ב-מזה"ת, לפחות מאז הסתיימה "מלחמות ההשתה" באוגוסט 1970, ופרטונו, בדריכים מדיניים, באופן שייהיה תואם, קרוב ככל האפשר, את שאיפותיה של הנחתת מצרים. בנסיבות תפלת זו את מטרת המלחמה, הייתה אף בכוחות להסתפק בהשגים צבאיים מוגבלים, יחסית, מהבינה הקרקעית. (זמן קצר אחרי המלחמה נפגש הפרשן הצבאי הצרפתי הגנරל אנדרה בופר, עם סדרת. לדבריו אמר לו נשיא מצרים, כי עוד בתקופת "מלחמות התשתה" אמר לעבד אל-נאצר, שייעשרה סטטיטרים מזרחיות לתעלת יספיקו לנו".⁽²³⁷⁾ גם הילך כAbb בטפרו, כי באוקטובר 1972 התבטה סדרת, שאם יוכל לכובש אפילו רק עשרה מילימטרים של קרקע בגדה המזרחית של התעלה ולהחזיק בהם, יחזק הדבר באופן ממשועורי. את עמדתו במגעים המדיניים, העמידים להנחה לאחר הפקת הקרבנות.⁽²³⁸⁾ סדרת העריך, יותר מאשר ההשוג הצבאי בשטח די בעצם הפתיחה במלחמה, שתפרוץ על הרק של מדיניות ההסתמה (דטאנט) ביר שני מעצמות העל, לצעזע את הקיפאון וליצור מצב, שיחייב פועלות משותפת מצד המעצמות. שכן, בהתאם לתפיסה זאת, מלחמה באזור עלולה לא רק לסכן איברטיסים עצמאטיבים לシリים-ב-מזה"ת, אלא גם, ובעיקר, להעמיד מבחן את ההסתמה הבין-מעצמתית, כדי שה漭בשה ברועידות הפסגה. יתר-על-כן, בכל שהמלחמה תהיה מקופה, יותר, תגרור השתפות של מדיניות ערביות נספות על מצרים וسورיה ותימשך זמן רב

ב.

יותר - ימצאו עצמן המעכבות מעורבות יותר ב涅עה באזרע, ולוא רק בגלל הרצון של כל אחת מהן למגעו תבוסה של "בן חסותו" המקומי. מכיוון שכך, תגבר הסכמה שהמעכבות ימצאו עצמן ניצבות, זו כנגד זו, על סף עימות ביןיהן, וזהו הראוי בדיקת המצב, שאותו כי מטרת המלחמה הצבאיית ועидות הפגיעה. כפועל יוצא מהערכה זאת ובמהשך לה הניחו המצריים, כי במטרה למגעו סיוכנים אלה ודוגמם, ישאפו המעכבות לכפות הפסקה מהירה של המלחמה. בסיטואציה מיוחדת של ה-מזהית יוכלו המעכבות להשיג זאת רק על ידי הפעלת לחצים על ישראל, למען "תגמולש" את עמדותיה ותיסוג מהשתחים שכבהה ב-1967. באופן זה עשויו המלחמה לפתח פתוח להליכים מדיניים חדשים, שיטתיים, כך הערכו בקثير, בכיוון הרצוי למצרים ולענין הערבי כולם.

.3

בראייה לאחר מכן, זהה בקצרה ובאופן תמציתי התפיסה הכלולית, שהנחתה את סדרת ואთ הקבוצה המצועת של לועצים, שהכניס בסוד מהשתחים. במרקזה של התפיסה נמצאה, כאמור, הרכיבו של סדרת את משקלת של המערך הבין-לאומית על הנעה באזרע. בהיותה, אין זו תפיסה מקורית וחדרה של סדרת אלא דו, זהה מהבחינה העקרונית לתפיסה, שהנחתה את קודמו, עבר אלבائز, שניסה לישמה במלחמה בהתחש"י (קייעו זו תופסת על אף ההבדלים בשיטת הפעולה ובעצמת הכוחות, שהופיעו בשנים 68-70 במהלך מלחמת 1973). השוני מתבטא, אולי, בכך, שבנסיבות שנוצרו במהלך שנת 1973 יכול סדרת להעיר, כי מרבית מטרות המלחמה שעשוות להיות מושגות גם בתבוסה", הגדירו של אחד החוקרים הישראלים; ⁽²³⁹⁾ על אחת כמה וכמה אם המצריים יצליחו את המלחמה בהש צבאי ולו גם חלקו ומוגבל (כל שביתן לקבוע, נבדת התפיסה המצרית הבדלה מהותית מתייחסות של הסורים, שוטפהם במהלך האחיזה). לדין מפורט בתפיסה הסורית חורגת מהמסגרת של עובודה זאת ⁽²⁴⁰⁾.

.4

עד כאן עסנו רקע הכללי למלחמה, מנוקדת מבטם של המצריים, ובמערכות השיקולים המדיניים, שהיתה מרכיב אחד בהערכת-המצב הכלולית של סדרת וועזרו. המרכיב השני בהערכת המצב היה הערכת צמרת ההגנה של מצרים את הכוחות הצבאיים ביןיהם בישראל. במרקזה של הערכה זו עמדה הכרת בנחיתות כוחות האווריר שלהם בהתקומות עם חיל-האווריר הישראלי וביכולתם המוגבלת, יחסית, לנחל קריב שריון נידי עם כוחות גדולים בשטח פתו (מהכרה בנחיתותם באווריר נגזרה מודעותם לחומר יכלהם של כוחות האווריר להבטיח "שממים נקיים" מעלה שדה הקרב. מודעות זו ארכיזקה את הערכת של המתכננים בדבר יכולתם המוגבלת בלבד כוחות היבשה לנחל קרבות נידים בשטח פתו, בהם תופעל עצמה משוריינית גדולה). לעומת מוגבלות אלה ראו המתכננים את יתרונם הבולט מול צהיל בקיומה של עצמה סדרה גדולה, העורכה בקוו-המגע והמתבססת על מערכת הגנה אוורירית מוצקתה.

.5

תכנית המתקפה שאפה לחת ביטוי לשוש מגמות מרכזיות, אשר מקורה בהגדירה הכלולית של מטרות המלחמה ובחינתה המפורטת של יחס-הכוחות, ואלה הן: א. הפעעה אסטרטגית, שתושג על-ידי עצם המלחמה כמו גם על-ידי פריצתה, חד-זמןית, בשתי חזיות.

- ב.** פיקול עצמת צה"ל, החל מראשית המלחמה, ברמה האסטרטגית (פתיחה במלוחמה בשתי חזיתות בעת ובעונה אחת) וברמה האופרטיבית (פעולה חד-זמןית בחזית רחבה, אשר, מחד-גיסא, אפשר מתן ביטוי מרבי לעצמה המצרית והסורית הגדולה, ומайдר-גיסא, תנטראל ותפצל את כוחות צה"ל וכך תגרום שחיקה מהירה של הכוח הטדרי הקטן, יחסית, של צה"ל).
- ג.** יצירת מצבים אופרטיביים, אשר יבליטו את היתרונות היחסיים של הכוח הערבי וינטלו את היתרונות היחסיים של צה"ל:
- 1) תפיסת מתח קרעם בחזית פעולה רחבה, במגמה להשיג יתרון גדול ביחסיו כוחות מקומיים, כבר במצב הפתיחה.
  - 2) שחיקת חיל-האזריך על-ידי פיקולו והפניאתו למשימות סיוע קרעם, ובאופן זה Lagerom לשבירתו על-ידי מערך טילי תקרקע-אוויר.
  - 3) שחיקת שריוון צה"ל על-ידי מערך הייר-החייר ושמירה על שלמות עוצבות-הטנקים המצריות, לביצוע שלב מערכתי ג'. זאת באמצעות הקביה כושר עמידת בית'ן שוציאות הייר והימנעות מקרבות שביש בשלבי המלחמה הראשוניים.
  - 4) בניית מערך מוגן יזום בראש-הגשר (שלב "העכירה האופרטיבית"), באמצעות לביצוע שלב מערכתי ג'. כל הנראה נתפס המערך המוגן היזום גם באמצעות (השוריון), Lagerom לו מספר גדול ככל האפשר של אבדות וכך לאחסיר את הקראע אשר לאפשר לקיטים, בכל עת, את המתח הקרעם שכבר הושג - אפילו יהיה מוגבל בהקלוף.
- נוסף למגמה Lagerom אבדות לכוח התקפי של צה"ל, דומה כי האשיפה לקיים בכל עת את המתח הקרעם שכבר הושג, מקורה גם בהצטראותם של שני שיקולים נוספים, הנובעים, גם הם, מראיות המצריים את המלחמה ואת מטרותיה:-
- א) להאריך את משך המלחמה, דבר שהוערך, מחד-גיסא, כמצב אשר ישראלי תתקשה לעמוד בו לאורך ימים מהbachינה המשקית-כלכלית. שכן, ככל שהמלחמה תהיהמושכת יותר כך יגדל פרק הזמן,シリאל תיאלץ להחזיק את כוחות המילואים מגויסים. מאידר-גיסא, ככל שהמלחמה תהייהמושכת יותר כך יגדלו הסיכוןם, שהעולם הערבי יתלכד סביבה מדיבוט העימות ו编辑ות מפיקות הנפט תפענה, באופן אפקטיבי, את הנפט כנשק במערכה.
  - ב) לנחל את ה-מו"ם המדריני עם אריה"ב בתנאים האופטימליים למצרים. זאת הודות לעצם קיומו של מתח קרעם ב-גדמי"ז ברשות הכוחות המזוינים וכן, אולי בעיקר, הודות להשפעה המctrברת של השיקולים הקודמים.
- 6.** על בסיס הערכת המצב הכללת ומערכות השיקולים שהוזכרו, נקבע ההשתלטות על קו המערבים הרריים ועל שדות-הנפט במפרץ-סואץ כדי האסטרטגי-האופרטיבי של הכוחות המזוינים. עד זה קיבל את ביטויו המלא בתכנית המבצעים, כפי שעולה בבירור מכלול המזווינים.

- המשמעות והפקודות שנתפסו בזמן המלחמה ולאחריה. גם סדרת עצמה הודה בכך בפומבי אחרי המלחמה, לפחות בשתי הדמויות:
- א. [במהלך המלחמה] יי'הגשנו רק את המחיצת הראשונה של אכנית המערכת ... המכוננו נחשלים את המערכת עד המעברים ועד שדות-הנפט. במצב זה היה הופכת אדמות טני הבנות למרחב פורה, הנושא בכל עת בחשג ידינו".⁽²⁴¹⁾
- ב. "תיכנינו והטירה אותה הטלה על המפקד הכללי ... היו לגרש את הישראלים אל מעבר למעברים ... זו הייתה התכנית וזזו הייתה המטרה אותו קבעתי למפקד הכללי בפקודות-הקרב, עלייה חתמתי ביום ג' שלפני המערכת. זה היה يوم ה-6, או ה-7, ברמדיאן".⁽²⁴²⁾

7. במחשב בעדיות הרבות, ובעיקר בתכנית המבצעים, אי-אפשר לקבל אפשרות את הדגש החוזר ונשנה, שמצאו בדברי סדרת וועזריו אחרי המלחמה, שלפיהם נקבעה כבר לפניה המלחמה חשיבות משנה להישגים הכספיים, שאמורים היו הוכיחות המזינים להשיג. סדרת ביטא מגמה זאת (של ביטול ההשג הכספי) במלים אלה:
- בעת שתכננו את המלחמה וקבענו את יעדיה [העכו למסקנה] כי החשוב ביותר
איינו מספר הקילומטרים של האדמה הכבושה אשר ישוחרו. ניפוי תאורית
הביטחונו של ישראל היה חשוב יותר מאשר קוו בר-לב; התגברות על חוסר האמון של העולם בנו, בדיברנו וביכולת העשייה שלנו, הייתה השובה
מחצית התעללה; להוכיח כי ישראל הבלתי מנוצחת היא רק עניין של דמיון
היה חשוב מכיוון קיים נסוף וזאת [רצינו להוכיח בכך] שנගרום לכוחותיהם המזינים אבדות כבדות ככל האפשר".⁽²⁴³⁾
- בעוד שסדרת ניטה בדברים אלה להציג תפיסת כוללת ובסוגתה להעמיד, כביכול, את גורם הכספי בפרופורציה נכונה, הרי שאצל אחמד אסמאעיל ברורה עוד יותר המגמה שהצבענו עליה. אלה סיפר, כי קיבל, לפניה המלחמה, הנחות פוליטיות וצבאיות בcmb. "אות מהנחות אלה הייתה להסביר אבדות כבדות ככל האפשר לאויב, תוך גרים מלבנים
אבדות לנו ובלא לשים לב לגודל השטח אותו יכשו כוחותינו".⁽²⁴⁴⁾

8. כבר הצבענו על כך, כי לפחות מאז ראשית שנות ה-60 היו המצרים מודעים היטב לריגישות הברורה, שmaglia ישראל לשינוי על חיי אדם, וראו ביכולתם לגרום ל-צה"ל אבדות כבדות בכוח-אדם את אחת מנקודות התרבות הרגישות ביוטר של צה"ל ושל ישראל כולה (ראה בהקשר זה את הדברים שכתב הייל, שמקצתם הבנוו בפסקה 1, טיעף 14). מבחינה זאת קרוב לוודאי, כי ייחסבת אבדות כבדות ככל האפשר ל-צה"ל" אכן בתפסה בקייל באחד האמצעים להשגת מטרות המלחמה. עם זאת דומה גם, כי המגמה לביטול מוחלט של שימוש השגكري אפרי, כפי שעולה מדברים אלה ודומיהם, משקפת בראש ובראשונה את מהלך המלחמה כפי שהתנהלה בפועל. יש בדרך הצגה זאת לא מעט ניסיון מכובן לתרץ את כישלונם של הכוחות המזינים בהשגת היעד המיניכטי, שבקבע להם בתכנית המבצעים. שכן, סדרת וועזריו ידעו בוודאי, כי הקפו של המאחז הכספי, שיימצא בשליטתם

הנחיה
אל המ
ב-1 ב

של הכוחות המזוינים עם סיוט הקרבות, עשוי לקבוע, ובמידה לא מעטה, את יכולתו של מצרים לנצל את ה-מו"מ המדייני (עם המעוזמות, כמו גם עם ישראל) מעמדה של כוח וביטחון אופטימליים מלחיננה. החשיבות שליחסו המתכנים לגורם הכספי מוצאת, לכן, את אישורה ואת ביטויו המלא בתכנית המתקפה.

- תכנית המתקפה, הגם שבתנה ביטוי מלא לעצמה המצרית, בהדגישה את הביקודות החזקות של הכוחות המזוינים, נמצאה בכלל המשך קיומו של מה שהגדירו המצריים עצם כ"מחסום הפלד". מקורו של זה, בראש ובראשונה, בזיכרון הטרי, יחסית, של הפעולות הצבאיים, שהיו מנת חלוקם במהלך "וישט-הימי" ובתקופת "מלחמת התהשה". מלאה נבעה, ללא ספק, מודעותם של המתכנים לעליונותם של צה"ל באוויר והכרתם בিתרובו לנחל קרבת ריוון בשטח פתוח (היכן דומות של הכוחות המצריים למטריות טילי הקרים-אוויר מהויה, ללא ספק, ביטוי ברור למודעותם לעליונות חיל האווריר הישראלי). התכנית על שלושה שלבייה מבטאת גם עובדת יסוד שבנייה, הבובעת ישירות מהרשונה, והיא שתפקיד המצרי אכן, אמנים, את יסודות הדוקטרינה הסוביילית העכשוית בrama הтекנית, אולם דחה, ובמודיע, את אותן היסודות ברמה האופרטיבית. את הביטוי הבולט למסקנה זאת ניתן לבכו, שהטכנית קבועה ליצוב ראש-גשר כיעד בינויים, שאמור היה להיות מושג בתחום שלב מערכתי א' של המתקפה. כן קבועה התכנית שלב בינויים של "עכירה אופרטיבית", כמפורט בין שלבי הלחימה העיקריים. – השלב שבמהלכו אמור היה להיות מושג עד הבינויים והשלב שבמהלכו אמורים היו הכוחות להציג את היעד המערבי של המלחמה. לעומת זאת, ראש-גשר, ולכון גם "עכירה אופרטיבית" (למעשה עכירה כלשהי), זרים לדוקטרינה הסוביילית העכשוית.

- 1
2
ש ר
הנור
הנשי
הנחייה
אל המ
ב-1 ב
- בבילה מודרכת של המהלים הצבאיים, שבייצעו הכוחות המצריים במהלך הימים הראשונים של המלחמה, מלמדת כי מהבחינה העקרונית, כמו גם בפרטיהם, נהגו אלה בהתאם לתכנית – האב של המתקפה, שעבדה בראשית 1973 ועוכננה באופן שוטף עד לפrox המלחמה. הקדמת שעת ה-"יש", עליה סוכם ככל הנראה רק ב-3 באוקטובר, גררה בעקבותיה רק שלינויים שהיו בלתי שימושיים בתכנית המבצעים של שלב המערכתי הראשון. מכאן שניתן למצוא בתכנית את הגורמים להצלחה היחסית, שהשיגו הכוחות המצריים בשלב הפתיחה של המלחמה, כמו גם את הגורמים לכישלון, בא-ניצול הצלחה זו, מהבחינה הצבאית, בימים הבאים.

נספחים

ג ס פ ח א'

הנחיה מן הנשיא סדרת
אל המפקד הראשי של הכוחות המזוינים
(245)
ב-1 באוקטובר 1973

הנשיא

ב ש מ ה א ל

הנחיה אל המפקד הראשי של הכוחות המזוינים,
שר-המלחמה, רב-אלוף אחמד אל-סאעדי עלי:

א. ה מ צ ב ה כ ל ל י

1. זה מעלה משש שנים האויב הישראלי מחזק בחלקים מאדמת העברים.

2. בהישענה על סיוע אמריקאי, בפרט במה שבוצע לאספקת נשק, ניסתה ישראל, והיא מוסיפה לבנות, לכפות עלינו את רצוננו ולישב את המשבר במזרח-התיכון בצורה שתאפשר לה שליטה מוחלטת כמעט על החבל הערבי, ביטחונו ועצם גורלו.

3. מצרים ניסתה בכל דרך אפשרית, מאז קיבלה מועצת-הביטחון את החלטתה על הפסקת-ה אש ב-8 ביוני 1967, למצוות פרטונו למשבר. למטרה זו עשתה מצרים כל מיני מאכזרות: קיבלה את החלטת מועצת-הביטחון 242 מיום 22 בנובמבר 1967; נענתה למאכזי והתווך של ארבעת הגודלים, למאכזרים שעשו אחריו-כך שתי מעומות-העל, וליזמת מזכיר המדיניות האמריקאי ויליאם רוג'רס; אחרי-כך ניגשה והציגה ירצה שלחה, שכיוונה לפטרון ישראליות בפתיחה של מעלה-טואץ חדש. דבר זה היה עשוי להיות הצד המהילי לנסיגת ישראלית, שתושלם בשלבים, על-פי החלטתה של מועצת-הביטחון. אולם כל המאמצים האלה עלו בתוהו: הם נכשלו לגמרי, או שהושעו; אכן, אויבינו ניסו אפילו להטוטם מהטהרת שנקבעו להם במחילה.

4. מצרים ניסתה לבצע פעולות צבאיות מוגבלות בטבען ב-1967, 1969 ו-1970. היא גם נתנה סיוע לכוחות ההתקנדות הפלשטיינים כדי שיוכלו לבצע פעולות גרילה הן בכווי האש והן בתוך הארץ הכבושה. אף כי בכללו של דבר היו להן תוצאות חשובות, הרי - מכל מיני טעם - לא היה בפעולות אלו כדי להפעיל לחץ מסויק על האויב.

5. מקרים הבינה שיבוא זמן בו יהיה עליה לשאת באחריותה. דבר שהייתה לו לאבינו חסיבות עליה היה להתכוון לקרה היום הזה כמוibo יכולתו, בנסיבות היכולת הספוגה בנו ולאור התcheinבותנו להגೊ על אדמותנו ועל כבודנו.
6. העם בזמנים המוקדמים להתנהגותם של שונאיו וידידייו כאחד בסובלנות שאיל-אפשר היה להעלותם בדמיונו מעולם. אכן, כבדות היום העמוסות נשא עמו, בחומר וברוח כאח: רק עם חמוץ באמונה, בחופש ובנכונות להעלות את הקרבנות הנחותים יכול היה לשאת מעמוסות מעין אלו.
7. מבחינה מדינית, שיפרו העربים בדרך-כלל את מעמדם במידה רבת-משמעות ובכך הגבירו את סיכוייהם להיות כוח של ממש. עם האפרתו של משבר האנרגיה - ומשבר המטבח - בעולם, יוכל החלץ הערבי שיופעל בנסיבות מתאימות להיות גורם שהכרה להתחשב בו.
8. מתוך רמת החימוש שלו אפשר לעמוד בברור על היעילות הפוטנציאלית של העמדה העברית בכללותה. חזק ממה שקיבלו מברית-המוסדות ומך תגש המצורי - ותרי זה הרבה - רצשו סוגים אחרים של נשל, שעד כה לא עמדו לרשותנו, מקומות אחרים.
9. האויב מבודד למשהו הבינלאומי, לאחר מאיצים מוצלחים מצד מקרים במעצת-הביטחון, בערתת האו"ם, בפסגה האחראית של אריגון-לאחדות-אפריקה באדייס-אבבה, ובוועידת הארץ הלא-מצוות שהתקנסה לאחר-מכן באלג'יר.
10. המכוב הבינלאומי משתנה ויש סימנים המעידים שהוא נושא להשגנות עוד יותר. וכך אפשר שנעמוד בפני הסדרים שבעשו לשם "אייזון" בילאיומי לטוווח ארור, שאולי יגיבו את חופש-הפעולה שלנו ואת זכותנו לבזר בחולפות הנוחות ביותר.

ב. האסטרטגיה של האויב

עיבינו הרואות שהאויב הישראלי בחר במדיניות המבוססת על הטלה אימה, על התמיירות בעליונותה השערבים לעולם אין להם תקוות לבulos אותה. זה הבסיס של תורה-הביטחון הישראלי, הנשענת על הרתעה פסיכולוגית, מדינית וצבאית.

הנקודה המרכזית בתורה-הביטחון הישראלי היא לשכנע את מקרים ואת האומה העברית שאין טעם לקרוא תיגר על ישראל וכי על כן אין לנו מנוס מלכבל את תנאייה של ישראל, אפילו הם קרוכים באיל-אלו פגיעות בריבונות הלאומית שלנו.

ג. האסטרטגי של מצרים
בשלב זה

היעד האסטרטגי שאנו מумיד בזאת לכוחות המזוינים של מצרים, ואשר אנו מקבל עליו את מלאו האחריות המדינית, לאור כל מה ששמעתי ולמדתי לדעת על הכנות שלנו, אפשר לסקור**בזו הלשון** [הדרישה במקור]:
 הערעער על תורת-הביתחון הישראלית על-ידי ביצוע פעולה צבאית בהתאם לאפשרויות של הכוחות המזוינים במטרה להסביר את האבדות הכספיות ביותר ולשכנע אותו שימוש כיבושה של אדמותנו טובע מחיר שהוא גבוה מדי בשבילו, וכי על-כן תורת-הביתחון שלו - הוואיל והאל מבוססת על הטלת-איימה פסיקולוגית, מדינית וצבאית - אילננה מגן-פלדה שאין להבקיעו ואשר יכול לגונן עליו היום או לעתיד לבוא.

הערעור המוצלח על תורת-הביתחון הישראלית יוביל תוצאות מוגדרות לטווח קצר ולטווח ארוך. לטוויה הקצר, יכול ערעור על תורת-הביתחון הישראלית להביא לתוצאה ודאית, שתאפשר פתרון של כבוד למשבר המזרחה-חתיכו. לטוויה הארוכה עשוי ערעור על תורת-הביתחון הישראלית לחולל שיבושים, שבוים זה בעקב זה יביאו לשינוי יסודי בחישובו של האויב, במורל שלו ובמגמותיו התוכפניות.

ד. קביעות המועד

מן הבדיקה המדינית המועד בו עליינו להפilia לפולה מעין זו שعليה עמדתי בפרק ג' של הנחיה זו.

המצב בחזית הפנימית שלנו, בחזית הערבית בכללותה - לרבות התיאום המדוייק שלנו עם החזית הצפונית - והמצב הבינלאומי יוצרם מעמה הגדנות נוכח בשביבנו לעשות צעד ראשון. הובילו הבינלאומי של האויב והאויריה השוררת אצלו מבית, הודיעו למאבקים המפלגתיים ערבים הבחירה וההנחות בין אישיים, משפרים את סיכויינו להלום בהזדמנויות הנווח ביזור.

(חתום)

אנדר אל-סאדאת

נשיא הרפובליקה

קאהיר
5 במרץ 1973 ח.
1 באוקטובר 1973

בְּנֵי פְּנִים

הנחיה אסטרטגית מأت הבשיה טראדיאת
אל המפקד הראשי של הכוחות המזוינים
(246)
ב寥ם 5 באוקטובר 1973

הנשיה

הנחייה אסטרטגית

מאט: הנשיה והמפקד-העליוון של הכוחות המזוינים
אל : המרשל אחמד איסמאעיל עלי, שר-המלחמה והמפקד-הראשי של הכוחות המזוינים.

1. בעקבות ההנחיה המדרינית-הצבאית שנתני לך ביום האחד באוקטובר 1973, ועל יסוד המסיבות של המצב המדריני והאסטרטגי הנוכחי, החלטתי להורוות לכוחות המזוינים את המשימות האסטרטגיות הבאות:
(א) לשים קץ למטרו הסתום הצבאי הנוכחי על-ידי הפרת הפקת-האש החל ב-
באווקטובר 1973;
(ב) להנחיל לאויב אבדות רבות ככל האפשר, בכוח-אדם, נשק וציווד;
(ג) לשמש לשחרור האדמהכבושה בשלבים וצופית בהתאם לגידולם והתפתחותם של הספוגות והכישורות של הכוחות המזוינים.
2. משימות אלו תבוצענה על-ידי הכוחות המזוינים המצריים בעצמם או בשיתוף-פעולה עם הכוחות המזוינים הסוריים.

(חותם)

אנדר אל-סאדאת

נשיה הרפובליקת

9 בرمדאן 1393 ה.
5 באוקטובר 1973

ג ס פ ח ג'

ה-סדייכ המפורט למתפקה, נכוו ל-6 באוקטובר 1973
(דרגת המסתער - עוצבות עיקריות בלבד)

א ר מ י ת 2

סדייכ מרכז:-

- 2 א. דיבבי חיליר מוגברת
- 16 ב. דיבבי חיליר מוגברת
- 18 ג. דיבבי חיליר מוגברת
- 21 ד. דיבבי משוריינת
- 23 ה. דיבבי ממוכנת
- 15 ו. חט' טנקים עצמאית

סדייכ מפורט:- .2

ה ע ר O T	י ח L D I O T M S H B H	ע ו צ B H
		דיבבי חיליר 2
	(1) גדי חיליר 10, 11, 12.	א. חט' חיליר 4
	(2) גדי טנקים ביןוניים 213.	
	(1) גדי חיליר 507, 508, 509.	ב. חט' חיליר 120
	(2) גדי טנקים ביןוניים 218.	
	(1) גדי ממוכן 360, 361, 362.	ג. חט' ממוכנת 117
	(2) גדי טנקים ביןוניים 235.	
במנית עם סדייכ דיב'		ד. חט' טנקים ביןוניים 24
ממוכנת 23; הושמה תייפ'		
דיבבי חיליר 2.		
	(1) גדי טנקים ביןוניים 248, 252, 253.	
	(2) גדי ממוכן 268.	

ה ע ר ו ת	יחידות משנה	ע ר צ ב ה
<p style="text-align: center;">נמנית עס סדייך דיבי מושרילבת 21; הוושמה תייפ דיבי חיליר 16 לשלב מערבי אי.</p>	<p>(1) גדי חיליר 16, 17, 18. (2) גדי טנקים ביבוגניים 216.</p> <p>(1) גדי חיליר 334, 335, 336. (2) גדי טנקים ביבוגניים 222.</p> <p>(1) גדי ממוכן 7, 8, 9. (2) גדי טנקים ביבוגניים 220.</p>	<p>דיבי חיליר 16 א. חט' חיליר 16</p> <p>ב. חט' חיליר 112</p> <p>ג. חט' ממוכנת 3</p> <p>ד. חט' טנקים ביבוגניים 14</p>
<p style="text-align: center;">חבירה לארכיה 2; הוושמה תייפ דיבי חיליר 18 למשר המלחמה.</p>	<p>(1) גדי טנקים ביבוגניים 200, 201, 203. (2) גדי ממוכן 260.</p> <p>(1) גדי חיליר 145, 147, 150. (2) גדי טנקים ביבוגניים 214.</p> <p>(1) גדי חיליר 530, 531, 532. (2) גדי טנקים ביבוגניים 221.</p> <p>(1) גדי ממוכן 536, 537, 538. (2) גדי טנקים ביבוגניים 278.</p> <p>(1) גדי טנקים ביבוגניים 246, 245, 244. (2) גדי ממוכן 265</p>	<p>דיבי חיליר 18 א. חט' חיליר 90</p> <p>ב. חט' חיליר 134</p> <p>ג. חט' ממוכנת 136</p> <p>ד. חט' טנקים עצמאית 15</p>

ה ע ר ו ת	יחידות מבנה	ע ו צ ב ה
הרשמה תייפ דיבי חיליר 16 לשלב מערכת א'.	(1) גדי טנקים ביןוניים 206, 204, 205. (2) גדי ממוכן 259.	דיבי משורייננת 21 א. חט' טנקים 1
	(1) גדי טנקים ביןוניים 203, 201, 200. (2) גדי ממוכן 260.	ב. חט' טנקים 14
	(1) גדי ממוכן 53, 52, 70. (2) גדי טנקים ביןוניים 243.	ג. חט' ממוכנת 18
הרשמה תייפ דיבי חיליר 2 בחלק מהדרג האופרטיבי השני.	(1) גדי ממוכן 350, 351, 352. (2) גדי טנקים ביןוניים 231.	דיבי ממוכנת 23 א. חט' ממוכנת 116
	(1) גדי ממוכן 500, 501, 502. (2) גדי טנקים ביןוניים 249.	ב. חט' ממוכנת 118
	(1) גדי טנקים ביןוניים 253, 252, 248. (2) גדי ממוכן 268.	ג. חט' טנקים ביןוניים 24

אַרְמִינָה 3סְדִיבֵיכְ מְרוּכָצֶן: .3

7	א. דִיבֵי חַיִיר מְוֹגְבָרָת
19	ב. דִיבֵי חַיִיר מְוֹגְבָרָת
4	ג. דִיבֵי מְשׂוּרִיכִינָת
6	ד. דִיבֵי מְמוֹכָנָת
25	ה. חַטֵּי חַיִיר עַצְמָאיָת
130	ו. חַטֵּי חַיִיר שֶׁל הַצִּי

סְדִיבֵיכְ מְפּוֹרָטָן: .4

הַעֲרֹת	לְחִידּוֹת נְמִינָה	עַזְבָּה
חַבְירָה לְאַרְמִינָה 3; הַוּשָׁמָה תַּיִיפְ דִיבֵי חַיִיר 7 לְמַשְׁרַת הַמְלָחוֹמָה.	<p>(1) גָדוֹ חַיִיר 34, 35, .36</p> <p>(2) גָדוֹ טַנְקִים בִּינּוּנִיִּם .202</p> <p>(1) גָדוֹ חַיִיר 37, 38, .39</p> <p>(2) גָדוֹ טַנְקִים בִּינּוּנִיִּם .228</p> <p>(1) גָדוֹ מְמוֹלָן 24, 25, .26</p> <p>(2) גָדוֹ טַנְקִים בִּינּוּנִיִּם .210</p> <p>גָדוֹ טַנְקִים בִּינּוּנִיִּם .275, 276, 277</p> <p>(2) גָדוֹ מְמוֹלָן 69. .269</p>	<p><u>דִיבֵי חַיִיר 7</u> א. חַטֵּי מְמוֹכָנָת 11</p> <p><u>חַטֵּי חַיִיר 12</u> ב. חַטֵּי חַיִיר 8</p> <p><u>חַטֵּי טַנְקִים עַצְמָאיָת 25</u> ד. חַטֵּי טַנְקִים בִּינּוּנִיִּם</p> <p><u>דִיבֵי חַיִיר 19</u> א. חַטֵּי חַיִיר 5</p> <p><u>חַטֵּי חַיִיר 7</u> ב. חַטֵּי חַיִיר 2</p>

ה ע ר ו ת	צ ה I D O T M S H N A H	ע ו צ ב H
נמנית עם סד"כ דיב' ממכנת 6; הוושה תייפ דיב' חיר' 19 לשלב מערכתי אי.	(1) גדי ממכן 5, 6, 22. (2) גדי טנקים ביןוגדים 232.	ג. חט' ממכנת 2
	(1) גדי טנקים ביןוגדים 225, 225, 250. (2) גדי ממכן 266.	ד. חט' טנקים ביןוגדים 22
	(1) גדי טנקים ביןוגדים 207, 208. (2) גדי ממכן 261.	דיב' משוריינת 4
	(1) גדי טנקים ביןוגדים 240, 241, 242. (2) גדי ממכן 262.	א. חט' טנקים ביןוגדים 2
	(1) גדי ממכן 256, 257. (2) גדי טנקים ביןוגדים 211.	ב. חט' טנקים ביןוגדים 3
הוושה תייפ דיב' חיר' 19 לשלב מערכתי אי.	(1) גדי ממכן 1, 3, 20. (2) גדי טנקים ביןוגדים 238. (1) גדי ממכן 337, 338, 339. (2) גדי טנקים ביןוגדים 247.	ג. חט' ממכנת 6
	(1) גדי טנקים ביןוגדים 250, 225, 251. (2) גדי ממכן 266	א. חט' ממכנת 1
הוושה תייפ ארכ' 3 לשלב מערכתי אי.	(1) גדי ממכן 602, 603. (2) גדי טנקים קלים (אמפנוגדים) 280.	ב. חט' ממכנת 113
		חט' ממכנת עצמאית 130

עבודת המפקדה הכללית

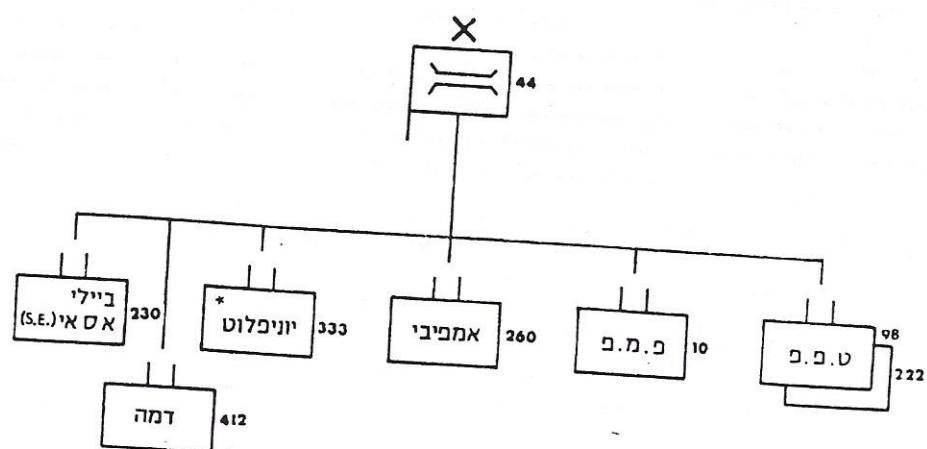
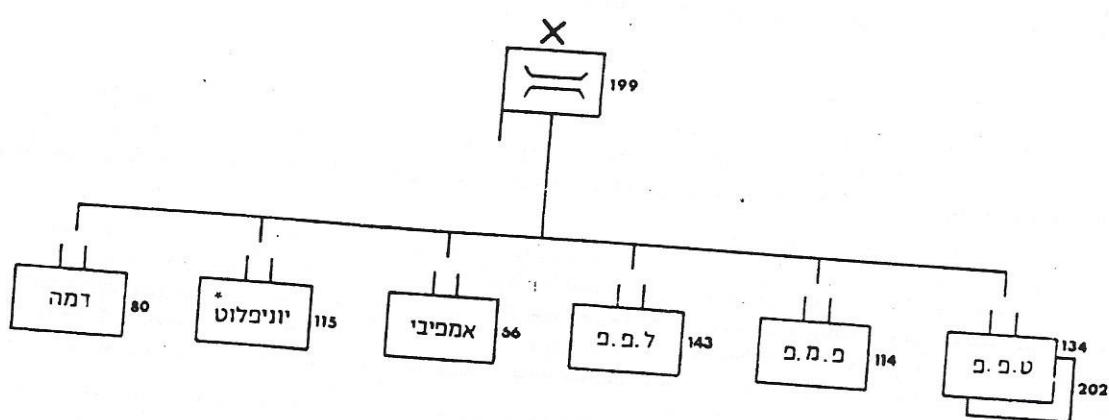
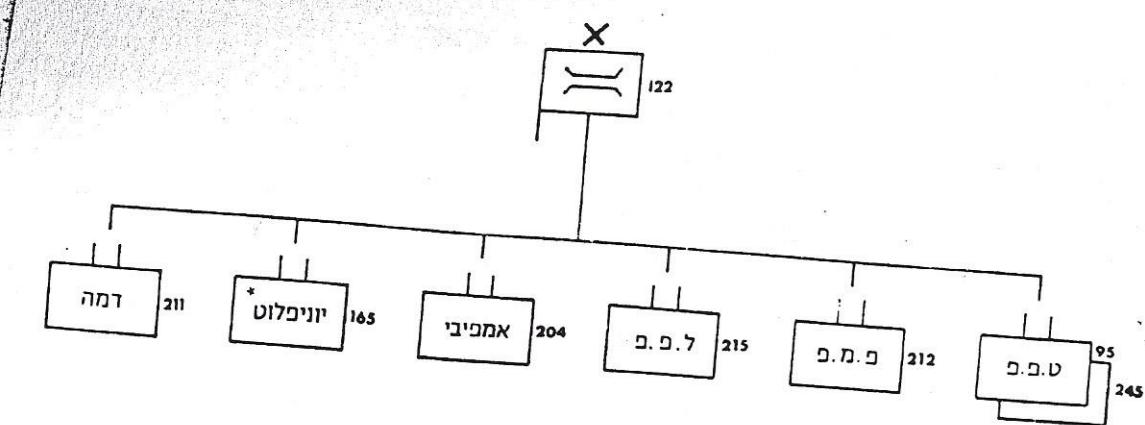
סדייכ מרכז: - 5.

- א. דיבי' ממוכנת 3
 ב. חט' טבקיםobilogniyim עיש ע/נאצ'ר
 ג. חט' טבקיםobilogniyim 35.

סדייכ מפורט: - 6.

הערות	יחידות משבה	ערצתה
אפשר שהורשהה בתחילת המלחמה ת"פ ארמיה 2.	(1) גדי ממוקן 31. 32. (2) גדי טבקיםobilogniyim 217.	דיבי' ממוכנת 3 א. חט' ממוכנת 10 ב. חט' ממוכנת 114
אפשר שהורשהה בתחילת המלחמה ת"פ ארמיה 3.	(1) גדי ממוקן 341. 342. (2) גדי טבקיםobilogniyim 227.	ג. חט' טבקיםobilogniyim 23
	(1) גדי טבקיםobilogniyim 255, 229, 254. (2) גדי ממוקן 267.	
כללה גדי טבקים אחד בלבד.		חט' טבקים 35

מראש מס' 3 : מבנה חטיבות הגישור לפני המלחמה (247)

(248) הערות

- (1) * את ציוד היוניפלווט כינו המצריים "ביילי סער" וכך הוא נזכר בכל המסמכים
- (2) בחומר של המלחמה נזכר גם גדור גישור ביילי אס. אי (S.E.) 231, שאינו מופיע במרשם.

מבנה ויעיוד של כמה צוותי משימת הנדסאים, שהוקמו לקרהת המלחמה

יעיוד/ציוד	חידת אמ' חילת	חידת הגישור/הצלה
גשר, מהיר הקמה, למעבר רק"ם. גשר למעבר רק"ם. 10 דוברות להעברת רק"ם (סיווג טון). 50	חט' גישור .44. חט' גישור .44. חט' גישור .44. חט' גישור .44.	ארמיה 2 - דיב' ח' 16 (250) 1. מפקדת כוח משימה מ-חט' גישור .44. 2. גדור גישור 10. 3. גדור גישור 222. 4. גדור גישור 98, פחות פלוגה. כ-2 פלוגות מגדור אמפיבי (ציוד מעורב) 260: א. פלוגה, פחות מחלקה, של מעבורות מתכניות ג'י.אס.פ.י. ב. פלוגה של משאיות אמפיביות ק-61. ג. פלוגה, פחות מחלקה, של משאיות אמפיביות ביגוניות פי.טי.אס. 6. פלוגה מגדור דמה 412. 7. פלוגה מגדור דמה 9. 8. בסיסו: א. גדור שדה חי"ג 22, פחות 2 פלוגות. ב. שתי פלוגות מגדור שדה חי"ג 25. ג. פלוגה ועוד מחלקה מגדור דרכים 70.
4 מעבורות. 12 משאיות. 4 משאיות. (251) 2 גשרים מתמחפים למעבר ח' 16. גשר דמה 4 טון.	ארמיה 2/חט' הנדסה 9. מנחת ההנדסה/חט' הנדסה 209. מנחת ההנדסה/הט' שירות דרכים .19	ארמיה 3 - דיב' ח' 17 (252) 1. גדור גישור 114. 2. גדור גישור 202. 3. פלוגה מגדור גישור 98.
השרות 16 נקודות צלה וגיישור.	חט' גישור 199. חט' גישור 199. חט' גישור .44.	עתודה מס' 1 של המפקדה הכללית 1. גדור גישור 134. 2. כיתה של משאיות אמפיביות ק-61 ועוד כיתה של מעבורות מתכניות ג'י.אס.פ.י.

יעוד/ציוויל	יחידת אט	יחידת הגישור/צלילה
<p>(1)</p> <p>12 משאיות.</p> <p>6 משאיות.</p> <p>גשר דמה 4 טון.</p> <p>הכרמת 12 נקודות צליחה וגיא</p>	<p>חט' גישור 199.</p> <p>חט' גישור 199.</p> <p>ארמיה 3/חט' הנדסה 109.</p> <p>מנחתת ההנדסה/חט' הנדסה 209.</p>	<p>4. פלוגה ועוד מחלקה מגדור אמפיבי (ציוויל מעורב) 66:</p> <ul style="list-style-type: none"> א. פלוגה של משאיות אמפיביות ק-61. ב. מחלקה של משאיות אמפיביות ביבוניות פ.ט.א.ס. <p>5. פלוגה מגדור דמה 80.</p> <p>6. בסיווע:</p> <ul style="list-style-type: none"> א. גדר שירוטי דרכים 52, פחות 2 פלוגות, פחות מחלקה. ב. גדר שדה חהי"ב 29, פחות 2 פלוגות.
<p>גשר למעבר רקי"ם ועוד 2 דוברות להעברת רקי"ם (סיווג 96 טון).</p> <p>6 דוברות להעברת רקי"ם (סיווג 96 טון).</p> <p>גשר 25 טון.</p> <p>6 מעבורות.</p> <p>12 משאיות.</p> <p>6 משאיות.</p> <p>גשר דמה 4 טון.</p> <p>הכרמת 16 נקודות צליחה וגישור.</p>	<p>חט' גישור 199.</p> <p>חט' גישור 44.</p> <p>חט' גישור 199.</p> <p>חט' גישור 199.</p> <p>חט' גישור 199.</p> <p>ארמיה 3/חט' הנדסה 109.</p> <p>ארמיה 3/חט' הנדסה 109.</p> <p>מנחתת ההנדסה/חט' הנדסה 209.</p>	<p>ארמיה 3 - דיבי חיליר 19 (253)</p> <p>1. גדור גישור 115.</p> <p>2. 2 פלוגות מגדור גישור 333.</p> <p>3. גדור גישור 143.</p> <p>4. 2 פלוגות ועוד מחלקה מגדור אמפיבי (ציוויל מעורב) 66:</p> <ul style="list-style-type: none"> א. פלוגה של מעבורות מתכליות ג.י.א.ס.פ.י. ב. פלוגה של משאיות אמפיביות ק-61. ג. מחלקה של משאיות אמפיביות ביבוניות פ.ט.א.ס. <p>5. פלוגה מגדור דמה 80.</p> <p>6. בסיווע:</p> <ul style="list-style-type: none"> א. גדור שירוטי דרכים 51, פחות פלוגה. ב. פלוגה, פחות מחלקה, מגדור שדה חהי"ב 52. ג. 2 פלוגות מגדור שדה חהי"ב 29.

מקורות ות)("

Anwar el-Sadat, In Search of Identity - An Autobiography, New-York, Harper & Row Publishers (1977, 1978). (1)

בתרגום עברי: סיפור חיי (תרגום א' אמיר), ירושלים, הוצאת עידנים/מדורת ידיעות אהרונוב (1978).

הסתמכות וmobaeot השמשנו בתרגום העברי, הזאת מהדורות האנגלית. צוין, כי קילימת אל-התאמה מסוימת בין המטמיכים המצוירפים לספרו של סאדאת לבון אלה אותו הזכיר, ובעקובתו אחרים, אחרי המלחמה: המספר הראשון, בעל הכותרת "הנחלת הנשיה לשר המלחמה", מיום 1 באוקטובר (רי' נספח א') תואם, ככל הנראה, את אשר כינה סאדאת, אחרי המלחמה, כ"פקודת האסטרטגיית" עליה חתם ב-5 בرمדי'ן הוא ה-1 באוקטובר. המספר השני מיום 9 בرمדי'ן, הוא ה-5 באוקטובר, נושא את הכותרת "הנחלת אסטרטגיית". אולם, אחרי המלחמה דיבר סאדאת על "פקודת הקרבי" עליה חתם ביום ג' שלפני המלחמה, זה היה יום ה-6 או ה-7 בرمדי'ן, היינו 2 או 3 באוקטובר. הספק מתעורר לא בגל השוני בכותרת ו-או בתאריך החיבור, אלא בגל התוכן: אחרי המלחמה טען סאדאת, כי בפקודת הקרבי הטיל על שר המלחמה "לגרש את הישראלים אל מעבר לערבים [הרריים] ו-אuch' להציג את המטרה המלאה של המערכת המוגבלת אותה תכננו" (asadat בנווט שנשא, ב-24 במרץ 1976, בסואץ לפני חילופי מארמיה 3 - סימז'ת | סוכנות הידיעות המזרח-תיכונית | מתקיר, 24 במרץ 1976. לפיכך, כתבה מיוחדת: 843/0052, 29 במרץ 1976, עמ' 2). במספר שצורף לספר לא מדויר כלל על היעד האופרטיבי במונחים קוונטרטיליט, אלא רק על מגמת כללית, שנוטחה בלשון בלתי מתייבת: "לפועל לשחרור האדמה הקבועה בשלבים עוקבים, בהתאם עם האפשרויות והיכולת של הכוחות המזוינים" (בworth מלא ר' להלן נספח ב'). ההבדל אינו ניטוח אלא ממשמעות.

(2) פריק (לוט. גנאל) סעד אלדין אלשאדי', זכונות המלחמה של ה-רמטכ"ל המצרי, פרקים מספרו שהופיעו בשבועון אלוטן אלערבי (יוצא לאור בפריז), תרגם והביא לדפוס יהושע חלמי, ידיעות אחרונה, 15 בדצמבר 1978 ואילך (להלן, זכרונות המלחמה).

(3) דיוון בסוגיה זו אצל סאל אבישי, מלחמת יומט-הכיפורים בעיבוי המצרים, מערכות 245 (יולי 1975), ע"ע 39-29.

(4) לעניין מטרות "מלחמת ההשתה" והתפיסה הנוצרית של המערכת המשולבת של לחזים צבאיים ומדיניים ראה, בין היתר: סאל יונה, מידיביות המאבק של עבד אלבائز', מערכות 223 (יוני 1972), במיוחד ע"ע 30-32; דן שיפמן, יממלחת ששת הימים למלחמת ההשתה,

(5) מערכות 257 (אוגוסט 1977), במיוחד עמ' 12. "מידיביות המאבק של עבד אלבائز", שם, ע"ע 40-41. על ההערכה של התוצאות הצבאיות והמדיניות של "מלחמת ההשתה", ר' גם ראייל (מייל) חיים בר-לב, "המלחמה ומטרותיה על רקע מלחמות צה"ל", מערכות 266 (נובמבר 1978), עמ' 7.

(6) ילחצים מצד קבוצות אלה | טודטיטים ואינטלקטואלים |, כמו גם מצד גורמים בלתי

מרוצחים אחרים של האליטה וכמונן הסכבות של הצבא שהגיעה לקצה, היו גורמים מכריעים בהחלטתו של סאדאת לפתחה מלחמה. לחצים ותסיסה פנימית, לא פחות מאשר הזרמוויות מבוז, דחפו אותו לשבור את הקיפאון של "לא שלום ולא מלחמה"; שכן זה [הקיפאון] איים לסלק אותו מהשלטו".

Edward R.F. Sheehan, "Sadat's War", New York Times Magazine, 18 Nov. 1973, p. 116. (להלן שיahan).

(7) סיפור חי, עמ' 164.

סיקום תמציתי של מאפייני המצב במצרים, על רקע המצב של "לא שלום ולא מלחמה" בתחום הכלכלת, המצב הפני, היחסים עם מדינות ערב ועם מדינות אחורות - והשפעות הגומלין החזרות, שנודעו למאפיינים אלה, על אשר הגדרנו כ"mericabilis של החיכים הלאומיים המצריים", אצל Mohamed Heikal, The Road to Ramadan, London, Collins (1975), pp. 204-206 (להלן, הדרך לרמדאן).

(15) (16) (17) (18)

садאת בנאום שנשא, ב-22 ביולי 1975, לפני חברי הוועידה השלישי של הארגון הסוציאליסטי היהודי (להלן אט"ע), לרגל יום השנה למחפה - רדיו קהיר, 22 ביולי 1975 (חצב, כתבה מיוחדת: מ"ז 843/0048, 22 ביולי 1975, עמ' 13).

(19) (20)

садאת בשיחה עם עיתונאים, שבירו עמו, ב-2 באוקטובר 1974, בחדר המלחמה של המפקדה הכלכלית של הכוחות המזוינים - אלאחים באר, 3 באוקטובר 1974 (חצב, כתבה מיוחדת: מ"ז-11, 741/11, 4 בנובמבר 1974, עמ' 5).

(21)

עדות לכך שהערכה זו רוחה בקהל גם לפני המלחמה, ניתן למצוא בדיווחו של דה בורצ'גרב (De-Borchgrave), מי שהיה בשותו הכתב הבכיר לענייני-ה-זיהות של השבויון ביזוויק (Newsweek). להה מסר, כי לדברי עוזרים בכיריהם של נסיא מצרים, הגיעו סאדאת למסקנה, שלמצרים אין כמעט מה להפסיד מחדש המלחמה. הם הושיבו כי אפילו תפסיד מצרים במלחמה, תהיה זו מפללה עצאית וביצחו מרים. - ቢיזוויק, 9 באפריל 1973, עמ' 12. ברוח דומה כתוב גם אחסאר עבד אלקדרס (מי שהיה לפני המלחמה העורך הראשי של בית ההוצאה לאור חבר ודויה בשנותו כעיתונאי הי"צ"ר של סאדאת), שקבע, כי מצרים תילחם "הgam שבעשותה כן היא יודעת כי איבנה מסוגלת לנצח". - המאמר השבורי על המצב המדייני, את' באר אליטס, 28 באפריל 1973 (חצב, ע'ק-5/17, 8 במאי 1973, עמ' 6).

(11)

ראיון עם עורך השבועון הלבנוני אלאטבע אלערבי, לפי סימז'ת מקהיר, 8 באוקטובר 1974 (חצב, כתבה מיוחדת: מ"ז-10/10, 668/11, 11 באוקטובר 1974, עמ' 11). השווהראיון עם ע'סאן תוביי (עורך היומון הלבנוני אלנהאר), שבו אמר, בין היתר: "לא היה לנו מطبع זר כדי לשלם את חובותינו או לקנות את הדרוש לנו. לו נכננו במצב צזה לשנת 1974, לא הייתה ישראל חייכת ליראות אפילו כרוד אהדר". - לפי סימז'ת מקהיר, 7 בספטמבר 1974 (חצב, כתבה מיוחדת: מ"ז-9/609, 8 בספטמבר 1974, עמ' 3).

(12)

דברים שאמր, ב-26 באוגוסט 1974, בפגישת עס נציגי התאחדות הטעודנטים - אלאהראם, 27 באוגוסט 1974 (חצב: דף יומי מס' 222, 10 בספטמבר 1974, עמ' 2). ראיונו עם עורך השבועון אלאטבע אלערבי, שט, שם. ר' בעניין זה גם הדרך לרמדאן, עמ' 20.

(13)

דברים בפגישה עיתונאים שערכ בלבוב - רדיו קהיר, 112040 ביגואר 1973 (חצב, כתבה מיוחדת: מ"ז-14/1, 14/1, 12 ביגואר 1973, עמ' 5). השווה דברים שאמר בפגישה עם אבשי הסברה ואמצעי תקשורת, רדיו קהיר, 27 בפברואר 1973.

(14)

משתתקש, אחרי המלחמה, לתאר את השיקולים שהביאו להחלטת לפתח במלחמה, אמר סאדאת בראיון עם מוסא צברי, שהופיע ב-3 באוגוסט 1974 באח'באר אליום (חצב, כתבה מיוחדת: מ'ד-8/534, 8 באוגוסט 1974, עמ' 12), והשתמש באותה לשונו:

אשר להמשך הכניעה וההשפה, הרי היה זה בלתי אפשרי שנמשיך במצב הקיים. לאויב אבדות כבדות מאד – מאשר לחייל חיל במצב עלוב, שהוא לא שלום ולא לכבוד היה לי פि אלף למות במערכות זו ולנחות תבוסה – אחרי שאליהם ואספ מלוחמה. זאת כשהעולם כולו מושכנע כי הפלנו גוויה, שאין מהסגת לנו.

- (15) סאדאת בראיון שהופיעו המצרי רוז אליסוף, 23 בספטמבר 1974 – לפי סימז'ית מהייר, 22 בספטמבר 1974 (חצב, כתבה מיוחדת: מ'ד-9/633, 23 בספטמבר 1974, עמ' 6).
- (16) נאום שנשא לפני מושב משותף של הוועד המרכזי של האס"ע ומועצת-העם – רדיו קהיר, 26 במרץ 1973 (חצב, כתבה מיוחדת: מ'ד-3/119, 26 במרץ 1973, עמ' 14).
- (17) ראיון עם דה-בורצ'גרב – ניווזויק, 9 באפריל 1973, עמ' 10.
- (18) סאדאת בראיון עם כתב לה-מוּנד – לפי סימז'ית מקהיר, 111930 בספטמבר 1973 (חצב: נר ל-מד"ת. 9/1150). (1150/9).
- (19) סאדאת בנאום בעצרת-עם, שנערכה במהלך אלכברה, לרجل היגיון הראשון במאי – רדיו קהיר, 1 במאי 1973 (חצב, כתבה מיוחדת: מ'ד-5/166, 1 במאי 1973, עמ' 6 ו-עמ' 13).
- (20) סאדאת בראיון לכתב העיתון היוגולטי וויסניך (Vjesnik) – לפי סימז'ית מקהיר, 27 במאי 1973 (חצב, כתבה מיוחדת: מ'ד-5/205, 28 במאי 1973, עמ' 4).
- (21) ראיון עם דה-בורצ'גרב – ניווזויק, 9 באפריל 1973, עמ' 11. בסמור לאותו מועד הגדר את כוונתו באופן ענייני וקונקרטי יותר, אמרו: "ל-ארה"ב יש כיוון אינטראיסים הקשורים באנרגיה, ובBOR שיש לה אינטראיס ומטרות באזורי. ארה"ב פועלת עתה כדי לארגן [אינטראיסים אלה] חדש בגל [משבר] האנרגיה ובגלל גורמים רבים אחרים... מכאן שאין דרך להפעיל לחץ על ארה"ב, אלא באמצעות [פגיעה] באינטראיסים אלה".
- (22) ראיון עם כתב העיתון וויסניך, שם, עמ' 15.
- במסמו שיחות אלה אמר סאדאת לחבריו מועצת העם: "אני מצטרע שעלי להודיע לכם, שעיקרם וסיכון של מגעים אלה העבירו על מסקנה אהת... עליינו לעשות ויתוריהם בעוררות שוננות, מגונות ומצוירות, כדי שתבעיה תזוז. שכן ארה"ב אינה יכולה ואין אפשרות להחז על ישראל". סאדאת הוסיף כי חטא אסמאעיל התפרש, שמנקודת מטה של ארה"ב לא מדובר כלל על פתרון מלא של הבעיה (היאנו: נסיגה מלאה של ישראל מכל השטחים), שכן מזכיר המדינה רוג'רס הבHIR לחפות אסמאעיל, "ישאן להם אלא הסדר חלקי בסואץ, וכך רשות לפתרון הבעיה בשלבים... ואנו לא נ██ים להסדרים שלביים ולא להסדרים חלקיים בנפרד מיתר אחינו הערבים". – נאום שנשא ב-26 במרץ 1973, שם, עמ' 11-9 (השווה עם גרסתו המאוחרת בסיפור חי, עמ' 217). זמן קצר אחריו שהתיימה המלחמה אפיין הייכל את תוצאות השיחות שקבעם אסמאעיל בוושינגטון כ"נקודת המפנה בדרך למלחמה". – шибאן, שם, ע"י 113-114. ר' גם, דרך לרדמיאן, ע"י 200-203 וכן תיאור השיחות, כמו גם השיחות החשאיות שניהלו חאפט אסמאעיל וה-דייר קיסינג'ר, במאי 1973, על רקע רחב יותר של מדיניות ארה"ב, אצל: William B. Quandt, Decade of Decisions - American Policy Toward the Arab - Israeli Conflict, 1967-1976, University of California Press (1977), pp. 153-158.

- (25) אחטאן עבר אלקדום: "המאמר השבועי על המצב המדיני", אח'באר אליומ, (28 באפריל
 (26) (1973), שם, עמ' 6.
- (27) אחרי המלחמה אכן ייחס סדראת את השינוי, שחל בעמדת השם אריה'ב, לשני הגורמים
 שעלייהם עמד, כפי שריאנו, לפני המלחמה: "הגורם הראשון הוא המערלה והחלה של
 כוחותינו, אותו לא צפתה אריה'ב כלל ... הגורם השני הוא שהטוטלידיות הערבית,
 שהתקבטה בשותפות בנסק ובשימה נבט בבלשך, הפכה עובדה קיימת. אריה'ב גילתה
 בפשטות, כי משוא הפעם המוחלט שגילתה לטובת ישראל וזלזולו המלא בערבים שוב
 אילנט טובייטי |לאינטראטיס שלה|. - נאום בעצרת עם שנערקה בחו"ל, רדיו קהיר,
 1 במאי 1974 (חצב, כתבה מיוונית : מ"ד-5/265, 1 במאי 1974, עמ' 8).
- (28) ב-25 בספטמבר 1973 אירח הד"ר קיסינג'ר, בניו-יורק, 13 שרי-חו"ז ושרילרים
 ערבים. בדבריו הבכיר לאורחיו, כי מה שנדרש הוא "לחפש דרך חדש ממצרי המדינה יפעל כדי
 לקדם שלום באזרע והסיף, כי מה שנדרש הוא "לחפש דרך חדשה שיאפשר להפוך את מה
 שנראה בעיניכם כבלתי אפשרי לאפשר עמו". עם זה הזהיר את שומעיו
 מפני ציפיות מגזמות מיכולתו לחולל, כביכול, "ביבט". ר' :-
 Marvin and Bernard Kalb, Kissinger, New York, A Dell Book (paperback 1975),
 p. 515.
- (ללאן, האחים קאלב). הילנו: קיסינג'ר היה מסווג למדי בדרכו על יכולתו של
 אריה'ב לקדם, בתנאים שהוא קיימים בשעתו, פתרון מהיר למשבר הקיים ב-מצרים, שיא
 תואם את הדרישות של ערבים זאת ציפיותם. ואמנם, אמצעי התקשרות של קהיר הגיבו
 בהסתיגות ובחומר אמור, מלווים בביטחון, על מדיניותו אריה'ב, כפי שמצוה את
 ביטויה בדבריו של מזכיר המדינה החדש (ראיה סקר התקשרות של מצרים, בלקט ענף מחקר 6 מס' 1, 258/73, 1
 30-24 בספטמבר באמצעותו של מצרים, בלקט ענף מחקר 6 מס' 1, 258/73, 1
 באוקטובר 1973). גם שר-ఈוץ של מצרים, הד"ר חסן אלזיאת, אשר נפגש עם הד"ר
 קיסינג'ר, ב-5 באוקטובר 1973 בניו-יורק, הת:rightה כי המ丑ב ב-מצרים לא עמד בראש
 דאגותיו של המשל האמריקני; שכן מזכיר המדינה הטתק בהביעו לפני אלזיאת את
 התקווה שיעלה בידו לעין, לפבי תום 1973, ב'תיק' ה-מצרית (מיואר הפגישה,
 מנוקדות מבטש של המצרים, אצל הייל, הד"ר לרמ'אן, ע"ע 36-37). עם זה הציע
 קיסינג'ר, בשיחות שקיים עם שר-ఈוץ אבן (4 באוקטובר) ועם אלזיאת (5 באוקטובר),
 להיפגש שנית במועד מאוחר יותר של השנה - אולי בוכember, אחרי הבחרות הכלליות
 שהיו אמורויות להתקיים בישראל בסוף אוקטובר - ונענה בהסכמה. ר' :-
 Excerpts from State Department Tuesday (9 Oct.) briefing by Ambassador R.
 MacCloskey, U.S. Information Service (Official Text), American Embassy Tel-
 Aviv, 10 October 1973, p. 5.

השוואה: האחים קאלב, ע"ע 517-518 וכן גם:

- A. Eban, An Autobiography, Jerusalem, Steimatzky's Agency Ltd. (1977), pp. 497-498.

אולט, אין בהסכםו של אלזיאת לחזור את השיחות כדי להטעות, שכן הוא לא היה שותף
 סוד להחלטתו של סדראת לפתחה במלחמה וכל הנראה לא נמסר לו שום מידע מוקדם על
 העתיד להתרחש, קודם צאתו בניו-יורק כדי להשתתף בפתיחת המושב השנתי של העצרת
 הכללית (ראה גם הד"ר לרמ'אן, ע"ע 25).

- (25) ראיון עם כתבת העיתון היוגוסלבי וויסנגייק, שם ע"י 6-7.
- (26) אנים אלג'יריים (פרשת צ'ות אלעראב) בשיטת פרשנות על שיחות בrz' ניביב עם ניכסן בוושינגטון, צ'ות אלעראב, 171245 ביזני 1973 (חצב, סיכום קוווי התעולה בשידורים העוביים, 140/586.03, 18 ביזני 1973, עמ' 2).
- (27) ראיון עם ה' دونובאן (Hedley Donovan) טיימס (Time), 25 במרץ 1974, עמ' 12. על ההשפעה שבודעה לתוצאות ועידת הפגה על הרכבת-המצב של סדרת, ר' שיהאן, שם, עמ' 14.
- (28) לדברי הייכל כינס סדרת, ב-2 באוקטובר (כ"ז וראה להלו) את המועצה לביטחון לאומי ומספר לחבריה, במונחים כלליים, את החלתו לפתח במלחמה. אשר להשפעת המצב הבין-לאומי על החלטה אמר, תוך שהתייחס לדאנט, כי מתבל הרשות שתי המעומות במצבם של השגת הסכם ביניהם בכל הנושאים, לרבות ה-מזהית. תחיליך זה גורם לכך, שעתה הוא המועד האחרון לפעולה. - הדרך לרמ"ן, עמ' 26 (סדרת כינס את חברי המועצה לביטחון לאומי ב-30 בספטמבר ולא ב-2 באוקטובר. בספרנו נוגה הייכל, לעיתים קרובות, ברשנות בולטות בכל הקשור בציון אריאכיס, המצויים בספרו בשפע, מחייבים, לדעתנו, הטיעיות הרבה ואי תדוקים הבולטים, המצויים בספרו בשפע, מחייבים, לדעתנו, לנוכח בספר זה כבוקור בזיהירות רבה - במיוחד באותו המקדים שלגביהם הוא מהוות מקור ייחיד).
- (29) האחים קאלב, עמ' 510.
- (30) סדרת בראיון עם כתבת לה-מנונ - לפי סימזיות מקהיר, 111930 ב-30 בספטמבר 1973. בהגיבו אחרי המלחמה על הסוגייה הזאת, אמר סדרת: "לסובייטים יש אמן בדיק מה שליש לאמריקנים, אולם כמנגנון עמנו הם לא פקדו רק מה שהחלו ביצורו מזמן". - ראיון ליוםו הסעודי עכטן לפי סימזיות מקהיר, 20 בפברואר 1976 (חצב, כתבה מיוחדת: באלאנור ובאלארט - לפי סימזיות מקהיר, 29 במרץ 1974, עמ' 9).
- (31) ראיון עם כתבת היומון הלבנוני אלאנור, שתפרנס חד-זמנית, ב-29 במרץ 1974, מ"ד-3/843, 24 בפברואר 1976, עמ' 2).
- (32) מוסא צברי (בחסכיו את הרקע לפיתורי של צאדק ומיבוי אחמד אסמאעיל עלי במקומו) - מוסא צברי (בחסכיו את הרקע לפיתורי של צאדק ומיבוי אחמד אסמאעיל עלי במקומו) - אלחוזרת, 16 באוגוסט 1974 (חצב, כתבה מיוחדת: מ"ד-9/603, 9 בספטמבר 1974, עמ' 3).
- (33) על כמה מהפקידים הבכירים, אשר היו שותפים להעלאת-המצב של צאדק ואשר הוודחו יחד אותו, בסוף אוקטובר 1972, ר' הדרך לרמ"ן שם, 181; סדרת בראיון עם מוסא צברי שט, עמ' 3.
- (34) לדברי שאדי לי אישר סדרת כנס של הפיקוד הבכיר, שהתקיים ב-6 ביזני 1972, דוח' השגיח אחמד אסמאעיל ובו הביע הלה הסתייגות מפתיחה במלחמה - זכונות המלחמה, לפי דיעות אחרונות, 17 בדצמבר 1978, עמ' 35, וראה להלו הערות, 38, 39.
- (35) סדרת, כמו כן, לא אישר מעולם, כי אכן, בשעה, את תפיסתו של צאדק. נחפור הוא, הוא התגעג עמו, בכל מכך, והטיל את מלאו האחריות, להימנע מהתפתחה במלחמה

- 41 במועד מוקדם יותר, על שר המלחמה. כבר ב-29 באוקטובר 1972, שלושה ימים בלבד לאחרי שפורטם דבר הדחתו של צאדק, כתב אחטאן עבר אלקדוט (על מעמדו, דאז, ר' לעיל העירה 14), כי הלה הודה משום שלא ביצע "מספר הוראות שהיו צריכות להבצע בשך הקיץ, שחלקן לא-זובאו [כלל] לידיית המפקדות השונות" ולא פירט - אלאוח'באר, 29 באוקטובר 1972 לפי סימז'ת מקהיר, 290945 באוקטובר 1972 (חצב, סיכום קוווי תעולה בשידורים העربים, 252/586.03, 29 באוקטובר 1972, עמ' 4). אחרי המלחמה "גילה" סאדאת כי המדבר היה בהוראות, שנתקן לצאדק בקי"ץ 1972, להכין את הכוחות המזוינים למלחמה עד ל-15 בנובמבר 1972. צאדק לא עשה זאת, ממשיר טדארת, "כיוון שלא רצה להילחם מפני שתהיירה מהמערכה". - סיפור חמי, ע"ע 177-178; ראיון עם מוסא צברי, שם, ע"ע 5-2.
- (36) את התיאור המלא ביותר של מגעים אלה, שהלו כבר בבדיקה שערכ עבד אלנاصر במוסקבה בינוואר 1970, ניתן למצואו בנאומו של סאדאת ב-14 במרץ 1976 בפני חכרי מועצת העם, רדיו קהיר, 14 במרץ 1976 (חצב, כתבה מיוחדת 843/0022, 11 במרץ 1976, עמ' 32) ו-עמ' (33).
- (37) אהמד אסמאעיל בראיון עם פואד מטר, אלנאהר, 7 באוקטובר 1974 (חצב, כתבה מיוחדת, מ"ד-11, 739/11, 4 בנובמבר 1974, עמ' 13).
- (38) שאדיל מספר בזכרונותיו, כי בקי"ץ 1972 הגיע אהמד אסמאעיל עלי, שכיהן אזותה עת בתפקיד ראש המודיעין הכללי (מח'אבראת אלעאמה), דוו"ח בו קבוע, כי מצרים אינה מוכנה עדין למלחמה וכי פתייה במלחמה, בנסיבות אלו, עלולה להוביל לאסון. - լפי ידיעות אחרונות, 17 בדצמבר 1978, עמ' 35. צוין, שזוהי העדות היחידה.
- המוכרה לנו, לפיה נמנה גם אהמד אסמאעיל על המחנה, אשר הוביל בקי"ץ 1972 התנגדות לפתייה במלחמה. אפשר, כי שאדיל מטהה מתחם מתחם של "חיסול שכונות" עם אסמאעיל, על רקע הויזיכון שפרק בינויהם במהלך המלחמה ושהסתומים בהחתתו של שאדיל מתחקדו (לדברי הייכל החלה היריבות בין השבטים כבר בראשית שנות ה-60... - הדרך לרמד'אן, עמ' 183). מאידך-גיסא אפשר גם, כי עדותו של שאדיל נכונה וכי כל המקורות שדייווחו אהרי המלחמה, על חילוקי הדעות ששררו בצמרת הפיקוד המצרי בקי"ץ 1972, התעלמו בירודען מעמדתו הקודמת של אסמאעיל, בغال המעמד והיוקרה. שהלה קנה לעצמו מוחלט יותר מאשר המלחמה.
- אין אפשרותנו לפסק, האם שהאפשרות הראשונה בראית בעיבינו סבירה יותר ולו רק בغال העובדה, שסאדאת בחר באחמד אסמאעיל כמחליף לצאדק ומינהו, חצי שנה מאוחר יותר, שר המלחמה.
- (39) ימים ספורים לאחרי הדחתו של צאדק כתב פואד מטר (עתונאי לבנון) שהיה ידוע באותה התקופה כמהקימים קשרים אמורים עם גורמים בכירים בצמרת ההנהגה המלכית והצבאית של מצרים), כי אחת המשימות המרכזיות, אשר יהיה על אהמד אסמאעיל לחתמוד אתן, תהיה להפריך את ההשכמה לפיה לא יוכל הכוחות המזוינים לניהל את המערכת אלא שיקבלו קודט ממושך מג'ג-23 וטילי קרקע-קרקע מתוחכמים. השקפה זאת, המשיר פואד מטר, הכניטה המפקדה הקודמת (בראשו של צאדק) לתודעת הכוחות המזוינים והיא "חוירה עמוק למודעת של סאדאת". - אלנאהר, 1 בנובמבר 1972 (חצב, סיכום קווי המעולה בשידורים העربים, 257/586.03, 3 בנובמבר 1972).
- (40) אהמד אסמאעיל בראיון עם מוסא צברי, שם, עמ' 6.

(41) נימנים אף טען סדראת, שהייתה פותח במלחמה גם ללא עסקת הנשק, עליה חתום אוחמד אסמאעיל עם הסובייטים, בעת ביקורו במסקבה בסוף פברואר 1973. לדבריו, "יאת החלטתנו קיבלנו ועיבדנו תכנית, שתתבססה על הנשק שכבר היה בידינו". - סיפור חייל, עמ' 180.

(42) בהקשר עם מטרות המלחמה ועם תכנית המבצעים יש להזכיר על כך, כי לפי העדויות שהתרפרמו אחריו במהלך המלחמה עמדו סוגיות אלו במרכז הוויכוח, שההועורר בקי"ז 1972 בינו, סדראות לבין צאדק ותומכיו במפקדה הכללית של הכוחות המזוינים. הייכל טוען בספרו, כי צאדק לא השתכנע מהתוועלת שצטמץ מלחמות, אשר מראש ייקבעו לה יעדים צבאיים מוגבלים ואשר השגת יעדים מדיניים היא מטרת העיקרית. הוא המשיך לדוגל במלחמה כללית, שנועדה לכבוש מחדש בריהיים (לעיל, הערת 32), הכוחות המזוינים אינם מודגמים עדין למלחמה. - הדריך לרמדיאן, עמ' 180; אלוטן אלערבי (לבנון), 31 בדצמבר 1979 (חצב, קובלן ידיעות מדיני-חברתית ממוקדות ערביים/لوועזים, 848/006, 8 בינואר 1980, עמ' 10). אם אמונם כך היה, הרי שויכוכו זה מבליט את ההבדל והשוני בין סדראות המדינאי לבין צאדק איש הצבא.

(43) סדראות ברαιון עם מוסא צברי, שם, עמ' 6.

(44) ראיון עם דה-בורוצ'גרב - ביזוזויק, 7 באוגוסט 1972. ראיון עם סלים אללוזי (בעל השבועון הלבנוני אלחווארט' ועורכו הראשי) - אלחווארט', 6 באוקטובר 1972 (חצב, כתבה מיוחדת: מיז-10/488, 8 באוקטובר 1972, עמ' 3).

(45) ובקשר זה, לעיל, הערת 39.
סדר הכוחות המזוינים של מצרים ומצעי מערכות-השימוש העיקריים: סדר הכוחות המזוינים של מצרים ומצעי מערכות-השימוש העיקריים:

(46) א) סוף 1972:
(1) כוחות יבשה: אמי"ב: הערכת מודיעין צבי שבתית, -
(פברואר 1973), ע"ע 9-5, 16.

(2) כוחות אוויר והגנה אזרחית: שם, ע"ע 187, 189-187, 197, 210-208.

ב) אוקטובר 1973:
(1) כוחות יבשה: אמי"נ: הערכת מודיעין שבתית,
(ספטמבר 1974), ע"ע 8-6, 19-16 (להלן, אמי"נ,

(2) כוחות אוויר והגנה אזרחית: מפקדת חיל-האוויר/להק אוויר/מחלקה תואיר - ענף לתולדות חיל-האוויר: מלחמת יום-הכיפורים - הכנות חיל-האוויר למלחמה (14 באוקטובר 1975), ע"ע 3, 9-11.

סדראות ברαιון, שהתרפרס ברוז אליסוף, שם, עמ' 6.

(47) המושיר אחמד אסמאעיל עלי ברαιון עם מחמד חסניין הייכל, אלאנואר, 18 בנובמבר 1973 (חצב, הטור השבועי של חסניין הייכל: הי-11/13, 18 בנובמבר 1973, עמ' 7).

להלן: אחמד אסמאUIL ברαιון עם הייכל.

- (49) אחטאן עבר אלקדום, אחברא אליום (28 באפריל 1973), שם, עמ' 2. מובהר, כי הערכה זאת הייתה מקובלת גם על סדרת, אשר ציין במסמך رسمي כי "מצרים ניסתה לבע"ז פעולות צבאיות מוגבלות ב-1967, 1969 ו-1970... אַף כי בכללו של דבר היו לthan תוצאות חשובות, הרי - מלל מני טעמים - לא היה בעולות אלו להפעיל לחץ מספיק על האויב" - הינה מונע הנשיא טראט אל אהמד אסמאעיל, ב-אוקטובר 1973, טעיף 4 (גוטס מלא, להלן בנספח א'). הפריק אול (גנרט) מוחמד עבר אלע'ני אלגמדי (מי שהיה בזמן המלחמה ראש אגף המבצעים במקדחה הכללית של הכוחות המזוינים ובמהלך כיתן-כ-רמטכ"ל ולאחר מכן כשר המלחמה) אמר, כי "מלחמה התהה" בכשלה מבחינה מדינית, כיון שלא הצליח את מטרתו לאלה את ישראל להוציא לפועל את החלטת מועברית 242 וכן התקישה את הכוחות המצריים - ראיון עם ג'אל בשכ, אלחוודתי (מתפרסם עתה בלונדון) 17 בנובמבר 1978 (לפי תמצית של הויאין שփיז חצב בסדרה: אישים ומנהיגים בנאות וראינוגות, 843/021, 30 בנובמבר 1978, עמ' 2). על רקע זה נראית חריגה הערכתו של אהמד אסמאעיל, אשר אמר, כי "מלחמה התהה השיגה את מטרותיה בתקופה בה נosteה". - ראיון עם הייכל, עמ' 7.
- (50) אהמד אסמאעיל בראיון עם הייכל, שם, שם. 242 וחטמוודדות עם "דוקטרינת הביטחון של ישראל" והבטחה, במטרת-טיפול של המלחמה, החזורת ומופיעה בהבלטה רבה כמעט בכל התבטחותיהם של סדרת ושל מפקדים בכירים אחרי המלחמה. כך לדוגמה: סדרת בראיון עם עיטאן זיני, שם, עמ' 4; נאום שנשא ב-29 במרץ 1975 לפני חברי מועצת העם - רדיו קהיר, 29 במרץ 1975 (חצב, כתבה מילודת: אלסתאר אלטווילה - אלאסבווע אלערבי, 11 בנובמבר 1974 (חצב, כתבה מילודת: 843/0024, 8 בינואר 1975, 1975, עמ' 11).
- (51) גוטס מלא, להלן בנספח א' (ההגדשה במקור), אהרי המלחמה, בראיון עם הד"ר תקלא והד"ר דרויש, מחלבי הספר "מלחמה שהשעות", שאזור סדרת את ההנחיות שאבעיר לשר המלחמה ועשה זאת תוך שינויים ניסוח. בראיון אמר, כי הגדר את המשימה, שהטיל על הכוחות המזוינים, בהירות רבת: להשמיד כמה שאפשר [יותר] מהכוחות המזוינים של ישראל, שכן ישראל האמונה, בצד או שלא בצד, כי בקשר ההרטעה שלה טמון עיקר בביטחון ובי-כוח המזוין הנכו האמצעי [שילוכיכנה] אל המטרה. לכן: יש להטמודד עם אמצעי זה כדי שישראל ת Abed את העיקר ואת המטרה. הוטל על הכוחות המזוינים להשיג השג פוליטי חשוב עיי' פעולה צבאית; [הילנו] היה עליהם לモוט את דוקטרינת הביטחון הישראלית- מבחינה צבאית. כן היה על הכוחות המזוינים להוכיח לישראל, עיי' פעולה צבאית מוחצת, כי עיקר בביטחון איינו טמון בתפשנות ובשידור אדרמות, בס夙ה של גבולות ביטחון, אלא הוא טמון ברצון כן לשлом צודק.
- לפי פרקים מהספר שארוק אלטוויל בשבעון אחרי ساعה, 8 במאי 1974 (חצב, כתבה מילודת: מיז-6/324, 4 ביוני 1974, עמ' 3).

- (53) סדרת בנאום שנשא, ב-2 בינואר 1975, לפני משתפי ועידה שהוקדשה לבושא "מצרים בשנת 2000" - רדיו קהיר, 2 בינואר 1975 (חצב, כתבה מיוחדת: 843/0015, 3 בינואר 1975, ע"י-2(3)). השותה: דבריו בראיון עם ע'סוא תוניבי, שט, עמ' 4.
- (54) ראיון עם מוטא צברי, שט, עמ' 12. השותה: ראיונו לשבעון רוז אלילוף, שט, עמ' 4. (אט אמנים היו אלה ההנחיות אותן העביר סדרת לאحمد אסמאעיל, הרי שנכללו, קרוב לזרודאי, בהמה שאזרו הגדיל כי הńחות הפליטיות והאטרטטגיות", קיבל בסמוך למועד בו מונה לתפקיד שר המלחמה - ראיון עם מוטא צברי, אלחוואדי (לכון), 16 באוגוסט 1974 (חצב, כתבה מיוחדת: מ"ד-9/603, 9 בספטמבר 1974, עמ' 5). ככל הידוע וכותב העבודה, עדיין לא פרסמו המצריים מסמך זה בבריטים).
- (55) על המשמעות של מלחמה ממושכת לגבי ישראל עד היכל ברכהה, בין היתר, במאמרו השבועי, שהתרפס בראשיתה של "מלחמת התשה" - אלאהראם, 7 במרץ 1969 (חצב, הדים ותגובהם מתוך העיתונות והשידורים הערביים: 26/586.176, 7 במרץ 1969).
- (56) חצב, הדים ותגובהם מתוך העיתונות והשידורים הערביים: 35/586.176, 11 באפריל 1969, עמ' 3.
- (57) סימז'ית מקהיר, 11 באוקטובר 1973 (חצב, הטור השבועי של חסבון היכל: היי-10/23, 12 באוקטובר 1973, עמ' 6).
- (58) ראיון עם סליס אלוזי, אלחוואדי, 15 באוגוסט 1975 (חצב, כתבה מיוחדת: 843/0030, 22 באוגוסט 1975, עמ' 14).
- (59) נאות בערת עם, שנערכה באסיפות, לרגל חגיגות הראשון במאי - רדיו קהיר, 1 במאי 1975 (חצב, כתבה מיוחדת: 843/0004, 1 במאי 1975, עמ' 4).
- (60) אהמד אסמאעיל בראיון עם היכל, ע"י-7.
- (61) שדריili הגדיר את כוחות האויר המצריים כ"יחלשים עד מודר בהשוואה עם כוחות האויר של האוליבי", הוא הוסיף, כי לטיסות המצריים חסרים "ידע וניסיון" וכי יכוחות האויר של ישראל הקדימו את כוחות האויר של מצרים בעשרות שנים, לכל הפחות". - פירוט מלא בזכורות המלחמה, לפי ידיעות אחרונות, 15 בדצמבר 1978.
- (62) ראיון עם היכל לא הזכיר אהמד אסמאעיל חבט זה, אולם הוא עולה בבירור בדברים שהשמי בהזמנויות אחרות ובדבריהם של מפקדים בכירים אחרים.
- (63) סעיף זה מtbody, חלקו, על סדרת דיווגים, בהם נדונו הבטים שונים של המלחמה, שנערך ב-אמ"ב/מחקר, בימים 30 בינואר - 10 בפברואר 1974 (לפי רישומים חלקיים של הדיווגים, הנמצאים ב-אמ"ב/מחקר - ענף 60).
- (64) אהמד אסמאעיל בהרצאה שנשא, ב-16 באפריל 1974, לפני טודנטים הלומדים מחוץ למצרים - סימז'ית מקהיר, 18 באפריל 1974 (חצב, כתבה מיוחדת: מ"ד-4/235, 18 באפריל 1974, עמ' 5).
- (65) אהמד אסמאעיל בראיון עם היכל, עמ' 6.
- (66) הרצת האבדות שייגרמו לכוחות בשלבים השונים של המלחמה והתקנית למילוי האבדות ר', מפקדת ארמיה 3/ענף ארגון ומנהל: הוראות ארגון ומנהלה מס' 1 למבצע גראנט 2 מתוקן, ללא תאריך - ככל הנראה נספח לפקודת מפקד ארמיה 3 למבצע גראנט 2 מתוקן מ-22 בינואר 1973 (חצב, מסמך של מצרים: 851/0009, 14 בינואר 1976, במוחד עמ' 2 וטבלה-בעמ' 13).

- (78) (67) דיוון מפורט, הן בביטחון על הדרך בה נוהלה המלחמה והן בתשוכתם של המפקדים המצריים, אצל סאייל אבישי, "מלחמת יום-הכיפורים בעיני המצריים", שם.
- (79) (68) אחמד אסמאעיל ברairoן עם הייכל, עמ' 8. השווא: פריק (לוט' גברל) מחמד עבר אלענבי אלגמיסי בהרצאה, שנשא בראשית דצמבר 1973, בכנס של קצינים בכירים שנערך בקהיר - לפי השבעון הלבנוני אלבלאע', 30 בספטמבר 1974 (חצב, כתבה מיוחדת: מ' 647/10, 16 באוקטובר 1974, ע"ע 8-5); תלואאי (מיג'יר גברל) חסן אלבדרי, ואחרית, מלחמת הרמד'אן - הטיבור הערבי-ישראלית הרביעי - אוקטובר 1973, קהיר, פברואר 1974 (חצב, פרטום מיוחד, מאי 1974, ע"ע 26-25), להלן מלחמת רמד'אן.
- (80) (69) אחמד אסמאעיל ברairoן עם הייכל, עמ' 8. ר' גם מלחמת רמד'אן, ע"ע 28-29.
- (69) (70) זכרונות המלחמה לפי דיביות חייר מוגברת בצלחת מכשול מים - הוראות [הניות] סעיף זה מtabס על דיביות חייר מוגברת בצלחת מכשול מים - הוראות [הניות]
- (70) (71) ראש המטה מס' 41, 20 במרס 1973 (חצב, מסמך של מצרים, 766/4, 24 באפריל 1974) - להלן, הוראות ראש המטה מס' 41. וראה גם:-
- (71) (72) א) הפריק סעד אלדין אלשאדי לי ברairoן עם מוטא צברי, אלאת'באר, לפי טימז'ית מהייר, 21 בנובמבר 1973 (חצב, כתבה מיוחדת: מ' 465/11, 21 בנובמבר 1973, במיוחד ע"ע 5-2); זכרונות המלחמה, לפי דיביות חייר מוגברת בצלחת מכשול מים - ע"ע 10.
- (72) (73) ב) הפריק מחמד עבד אלענבי אלגמיסי בהרצאה שנשא בראשית דצמבר 1973, שם, ע"ע 5-3.
- (73) (74) ג) מלחמת רמד'אן, ע"ע 39-36.
- (74) (75) מנהלת המודיעין הצבאי: דו"ח דיביות תקופתי מדינית וצבאי מס' 45, 16 בספטמבר 1973 (חצב, מסמך של מצרים, 692/3, 6 במרס 1974, ע"מ 14), להלן: דו"ח דיביות מס' 45. השווא: אמר'ב/מחב"ש - צה"ל בעניין האויב - הערכת-מצב שנתית 1973-1975, 1975-1976, ט-319/585 (מאי 1974), ע"מ 3. להלן: מחב"ש: הערכת-מצב שנתית.
- (75) (76) קר-דו"ח דיביות מס' 45, ע"מ 14 (16 גזרדי נמייל, 4 גזרדי מג'יב, גזרד מילוטים כולם סדריים ועוד גזרד של מילוטים במילואים).
- (76) (77) דו"ח דיביות מס' 45, ע"מ 15. מחב"ש: הערכת-מצב שנתית, ע"מ 2.
- שם, ע"מ 5. המספר המדויק של טנקים בטיני היה 540 - שט, דו"ח דיביות מס' 45, ע"מ 21. במסמך ישנה אי-התאמה בין הפירוטות בגזרות/אזורות המשנה לבין הסיכום. הנתון בסוגרים ( ) מבטא את אי-התאמה.

- (78) שט, ע"י מפקדת ארכמיה 3/מחלחת שנתיתה, עמ' 5.
- (79) מפקדת ארכמיה 3/מחלחת (שבה) המבצעים: הוראות מבצעים מס' 37/73, 12 בפטמבר 1973 (חצב, מסמך של מצריט: 851/0008, 13 בינואר 1976, ע"י 80-81. להלן: הוראות מבצעים מס' 37/73).
- (80) יצוין כי נתוני המודיעין בפקודות המבצע של העוצבות השובבות של ארכמיה 3 אינם זהים تماما' לנទנים שהובאו בטבלה וישנם, לעיתים, הבדלים די גדולים בהערכת עצמת הכוחות והרבבם.
- (81) בקודות הציוון באו' ובהמשך העבודה לפי מפה 1:250.000 גליון 449 (אל-עריש), הוצאה אגף המודיעות (אוגוסט 1974) ולפי מפה 1:50.000 של מרחב התעלה (מדורות 1974).
- (82) סעיף משנה זה מתבסס על פקודת מפקד ארכמיה 3 למבצע "גראניט 2 מתוקן", 22 בינואר 1973 (חצב, מסמך של מצריט: 851/0008, 13 בינואר 1976, ע"י 5-6 להלן: פקודת מפקד ארכמיה 3) ועל הוראות מבצעים מס' 37/73. מطبع הדברים הוגש בפקודות אלה פועלות סיכול למרחב ארכמיה 3. עם זה דומה, כי מבחינה עקרונית משקפת התערכה המזועיה בפקודות אלה הערכה כוללת של הפעילות האפשרת של צהיל' לכל אורך חזית התעלה. לעניין זה השווה: מפקד כוח המשימה של חט' גישור 44: פקודת מבצע מס' 1 למבצע "55 מתוקן", 26 בפטמבר 1973 (חצב, מסמך של מצריט: 851/013, 19 בינואר 1975, ע"י 2-1. להלן: פקודת מפקד חט' גישור 44) - הגם שטיעפי הידיעות בפקודת זו מפורטים פחות אלה שבקודות של ארכמיה 3.
- (83) מפקדת ארכמיה 3/מחלחת המבצעים: הוראות מבצעים מס' 22/73 ל"גראניט 2 מתוקן", 7 במאי 1973 (חצב, מסמך של מצריט: 851/0008, 13 בינואר 1976, עמ' 63. להלן: הוראות מבצעים מס' 22/73).
- (84) סעיף משנה זה מבוסס, נוסף על שני הפקודות של ארכמיה 3 (לעיל 80 ו-82), על המקוריות האלה:
- א) מפקד דיב' חייר 7: פקודת מס' 1 למבצע "גראניט 2 מתוקן" מ-(יום וחודש חסרים במקור) 1973 (חצב, מסמך של מצריט: 4/1, 4 בינואר 1974, עמ' 4).
- ב) להלן: פקודת מפקד דיב' חייר 7.
- ג) מפקד דיב' חייר 2: פקודת-קרב מ-(אזור חסר במקור). (חצב, מסמך של מצריט: 81/11, 9 בנובמבר 1973, עמ' 1. להלן: פקודת מפקד דיב' חייר 2).
- (85) על הרקע להת恭שות לוח-הזמןנים הצפוי לתקיפות/תקיפות הנגד של צהיל' מספר שאייל' בצהרונותיו, כי בשלב המחשב והתכנו התעוררו בצורת הפיקוד חילוקי דעתות חריפים בשאלת האם יצליחו המצריים בתכנית ההונאה וההטעיה ואכן יצליחו להפתיע את צהיל'. לדבריו דגלו הוא וראש אגף המבצעים (גמיס) בדיעה, כי התכנית צליחה ולכון הערכו, כי התקפות-הנגד של החטיבות המשוריינות והמורכבות על ראש-האגש אילן צפויות לפני ישי' ועוד עד 48 שעות. מאידך גיסא, יצא המודיעין הצבאי מהנחת-היסוד, כי כוונות המתקפה תתגלנה ל-צהיל' כבר ב-יק' פחות 15 ימים, מhalbין יגביר את כוחות

המילואים וירכז בסיני 18 חטיבות [משורייניות וממוכנות]. על בסיס הנחה זאת העירן המודיעין הצבאי, כי צה"ל עלול להנחתת התקפות-נגד, עם העתודות האופרטיביות, כבר החל ב-''שי'' ועוד 6 עד 8 שעות. שדריili מסכם, כי הגם שהיה ברור, כי ''המודיעין הצבאי מפריז ביכולתו של האויב, כדי להבטיח לעצמו כיסוי'', לא ניתן היה להתעלם מהערכה זאת ותוכנית המבצעים הייתה חיונית לקחלה בחשבון. - זכרוןות המלחמה, לפי ידיעות אחרונות, 17 בדצמבר 1978, עמ' 35 (לדברי הייכל חזר ראש מנהלת המודיעין הצבאי על הערכת-היסוד ה-גניל, בדיונים שנערכו בראשית ספטמבר 1973, שעה שבעשו ''שילוץ''

אחרונים בתכנית המבצעים. - הדרך לרמדיאן, עמ' 15).

במקום אחר כותב שדריili, כי אם אמנס תאמת הערכת המודיעין הצבאי וההכנות לתקפה מתגלנה מבועד מועד, ישנו כוחות צה"ל את היערכותם לאורך התעללה, יעבו את הכוחות המחזיקים בקו ויציבו טנקים ברפומות הירי שבין המזוזים. בכך זה ייגרמו לכוחות הצלחים אבדות בכבוד ביתור תוך כדי הצליחה ו-צה"ל יוכל להנחתת התקפות-נגד מידיות על כוחות, שיצלחו להיאחז-ב-גדמי"ז. - זכרוןות המלחמה, לפי ידיעות אחרונות, 26 בדצמבר 1978, עמ' 10.

(86) אמריב, יאור יקרים - סיכום, סקירת מודיעין מיווחת ט/462, 1546/585 (24 במרס 1974). דוגמות לדיווחות של סיורים, שביצעו כוחות מצריים ב-גדמי"ז, כדי לבדוק את מערכת מתקני ההצתה ואת תקינותם, ר' חצב, מסמכי שלל מצריים: 100/11 (11 בנובמבר 1973), 680/2 (28 בפברואר 1974).

(87) כידוע, לא הופלו במהלך המלחמה מתKENI הצתה (ר'). יאור יקרים - סיכום", שם). אשר לתקינות המערכת ביום בו נפחה המלחמה ופעילות חילית יפתח בשטח, ר': מפקדת קהנ"ר, מוסף ד' לדיו"ח ''צורות לקחי חה"ב במלחמה יהה"כ'', צורות יחידות פיקוד הדרות, נובמבר 1973. (ה-דיו"ח חסר סימוכין והעומדים אינם מסופרים בספרור שוטף). אולם, עובדה זו, כמו גם המסקנות שהסיק המודיעין של מצרים מתחזרות הטיסורים שבוצעו ב-גדמי"ז, לא מנעו بعد המצרים מהבליט סוגיה זו אחרי המלחמה. בפרסומים רבים טענו, כי בלילה שקדם למלחמה סטמו חוליות של חילILI קומנדנו את פתיחי מתKENI הצתה במלט, וכך מנעו את הפעלתם. אין ספק שמטרת הפרטומים אלה הייתה להוכיח, ש-צה"ל התכוון אכן לפעיל את מתKENI הצתה, אולם תושיותם של הכותנות המצריים טיכלה, מעוד מועד, כוונה זאת. לשוש דוגמאות, מתוך רבות אחרות, לפرسומים כאלה ניתן למצוא ב-:

א) אחמד אסמאעיל ברairoן עם הייכל, עמ' 16.
ב) מלחמות רמה' אן, עמ' 62.

ג) רairoן עם הפרק אוול (גנאל) מחמד עבד אלע'בgi אלגמיסי, אלאחים'אר, 29 במאי 1975 (חצב, כתבה מיווחת, 843/0033, 30 במאי 1975, עמ' 2).

(88)

מחב"ש, הערכת-מצב שבתיות, עמ' 7.

א) פקודת מבצע של מפקד דיב' הגנה אוביירית 8, נכון ל-271900 ב-27 בדצמבר 1973 (חצב, מסמך שלל מצרים: 609/2, 9 בפברואר 1974, עמ' 1).

(89)

ב) מפקדת אסלאם 3/מפקדת חט' הגנה אוביירית 104 - ענף מבצעים: פקודת מפקד חט' הגנה אוביירית 104 למבצע ''גראניט 2 מתקון'', 16 בספטמבר 1973 (חצב, מסמך

שלל מצרים: 934/11, 7 בנובמבר 1974, עמ' 2).

ג) דוח ידיעות מס' 45, ע"י 37-36.

השווה: מפקדת חיל-האוויר/להלן מודיעין - ענף מחקר: חיל-האוויר המצרי במלחמה אוק' 73, סקירת מודיעין מיוחדת 39/74 (דצמבר 1974), ע"ז 41-39 (להלן, חיל-האוויר המצרי במלחמה).

(90) לפי אמי"ב/מחבי"ש קבעה הערצת המודיעין של מצרים, שברשות חיל-האוויר רק כ-50 מסוקים. - מabit'ish: הערכת-מצב שנתית, עמ' 3. לפי למד"ג אוויר (להלן מודיעין אוויר) הערכו המצרים, שברשות חיל-האוויר 88-101 מסוקים. - חיל-האוויר המצרי במלחמה, עמ' 41.

(91) פירוט מלא, כולל הערכות הטיסיסים בבסיסים השובטים, ר' חיל-האוויר המצרי במלחמה, ע"י 40-39.

(92) פקודת מפקד ארמיה 3, עמ' 4; הוראות מבצעים 37/73, עמ' 82; פקודת מפקד חט' אישור, 44, עמ' 1.

(93) מabit'ish: הערכת-מצב שנתית, עמ' 4.

(94) פקודת מפקד ארמיה 3, ע"י 5-4.

(95) אמר'ג: הערצת מודיעין שנתית, שט, ע"י 8-6. אמר'ג: "סיכום עצמה חדש של צבאות ערב", נכוון ל-1 באוקטובר 1973 - ר' אמר'ג/מחקר: "לעיל כוללים עדכוניים, שהתרברו במהלך המלחמה ואחריה. אשר לעצמה הכוללת והנתוניות דלעיל כוללים עדכוניים, שהתרבו במהלך המלחמה ואחריה. אשר לעצמה הכוללת ולאמצעי הלחימה (להלן אלמי'ח), שנכללו ב-סדי'כ הפעיל, כפי שהוערכו על רוב המלחמה, אמר'ג: הערצת מודיעין שנתית; עמ' 23, טעיף 42. על הקמת החטיבת ר' זכרוןות המלחמה, לפ' ידיעות אחרונות, 25 בדצמבר 1978, עמ' 10 ו-37.

(96) אמר'ג: הערצת מודיעין שנתית; עמ' 23, טעיף 42. על הקמת החטיבת ר' זכרוןות המלחמה, לפ' ידיעות אחרונות, 25 בדצמבר 1978, עמ' 10 ו-37.

(97) אמר'ג: הערצת מודיעין שנתית, עמ' 18, טעיף 18.

(98) אמר'ג/מחקר - : לקט מודיעין מס' 229/73 (26 באוגוסט 1973); אמר'ג/מחקר - ענף 7: לקט מודיעין מידי-צבאי מס' 1533 (1533 252340) באוקטובר 1973. נתוניים טכניים של טילי הסקادر רוכזו באיגרת מודיעין טכנית 9/73 (אוגוסט 1973).

(99) חיל-האוויר המצרי במלחמה, עמ' 3. היררכות מפורשת של הטייסות, שט, ע"י 8-11.

(100) על הגעתם של הטייסים ממערב קוריאה למצרים, זכרוןות המלחמה, לפ' ידיעות אחרונות 10 בינואר 1979, ע"י 21-20.

(101) מפקדת חיל-האוויר/ענף לתולדות חיל-האוויר: מלחמות יומ-חכיפות - חננות חיל-

האוויר למלחמה, (14 באוקטובר 1975), עמ' 3. נתוניים מביצועים של הסוגים השונים של הטילים - שט, עמ' 8. סקירה ממציאות של מערכת ההגנה האווירית על כל מרכיביה ר' מפקדת חיל-האוויר-להלן אוויר/מחלקת תואיר - ענף לתולדות חיל-האוויר, תקיפת סוללות טילי קרקע-אוויר במלחמת יום-הכיפורים, הד-7(35) 10139 (16 בפברואר 1978), ע"י 29-10.

(102) אמר'ג/מחקר - לקט מודיעין מידי-צבאי מס' 1264 (1264 200330 באוקטובר 1973).

(103) מפקדת חיל-הים/מונייט/ענף ים 3 - מדור היסטוריה, יממת המחקר הראשון - תקיפת

למלחמות יהודים - חיל-הים, הד-7(35) 1233 (28 ביזל'י 1975), עמ' 5.

- ר', דרך של, אמר'ן/מחקר, "תרגיל מצרי לכיבוש סיני", סקירת מודיעין מיוחדת 104
 פק (111) (מאי 1969 85/69).
- ימדיניות המאבק של עבד אלנאצער", שם, עמ' 32 וראה גם שם, עמ' 36. 105
 פק (112) שט, עמ' 36. 106
 מי (113) הדרך לרמדיאן, עמ' 155. 107
 2 שט, עמ' 36. 108
 פק (114) שם, עמ' 155-156. לתיאור זה יש תימוכין מלאים בזכרונותיו המאוחרים יותר של
 שאדילי, המצין (בגיגוד להיכיל), כי תכנית ימצע [מושא] 41 הוכנה בשיתוף עם
 היועצים הסובייטיים", כדי שהם יעמדו על צרכינו במציע לחימה ובכוחות". את התכנית,
 ממשיך שאדילי, הציגו טדרת וצדוק בפני צמרת ההגנה הסובייטית, בעת ביקורם
 בברית'ם באוקטובר 1971. התכנית היוותה את הבסיס לעסקת הנשך עליה הוסכם בעת
 הביקור, "שנחשבה לעסקה הגדולה ביותר [עליה חתמו] עם הסובייטים עד אותו הזמן".
זכרון המלחמה, לפי ידיעות אחראות, 17 בדצמבר 1978, עמ' 10.
- שר המלחמה עבד אלע'ני אלגמיי בראיון לאלאח'באר (29 במאי 1975), שם, עמ' 3. 109
 שאדילי טווען, שכשר מונה לתפקידו בראש המטה (מאי 1971), לא הייתה קיימת תכנית
 למתקפה - זכרון המלחמה, לפי ידיעות אחראות, 15 בדצמבר 1978, עמ' 3. טדרת
 קובע, כי עבד אלנאצער "לא השאיר לי תכנית למתקפה כלשהי". - טיפור חי, עמ' 178.
לפני המלחמה הציבו ידיעות רבות מקורות מודיעין על כך, שבמלחמה יהיה כיבוש
מרשייל, בכלל זה גם שרט-א-שייח', אחד הידועים המרכזים של הכוחות המזוינים
(ידיעה אחראות על כך התקבלה ביום בו פרצה המלחמה; ר' אמר'ן/מחקר - לקט
מודיעין בהול מס' 429, 060730 באוקטובר 1973). הוכנו כמה תוכניות אלטרנטיביות
 וכן בערכו תרגילים יעודיים בהשתפות הכוחות שהוצבו לביצוע המשימה (תוכניות אלה
 סוכמו והופכו ע"י אמר'ן/מחקר כמה פעמים בשנה שקדמה למלחמה; המידע שהיה קיים
 בסוגייה זאת סוכם בנפט לקט מודיעין מידי-צבאי מס' 791, 102000.
- באוקטובר 1973). בנסיבות שברשותנו לא מצאנו תכנון כזה אלא רק כיבוש החוף המזרחי
 של מפרץ סואץ עד לאזור א-טור. גם סדרת הודה, אחרי המלחמה, כי אחד הידועים שהוטלו
 על הכוחות המזוינים היה להשתקל על שדות הנפט, שלאורד החוף המזרחי של מפרץ סואץ -
 ראיון עם עבד אלמנעם אלע'אי, אלגי'מהורהיה, 23 באוקטובר 1975 (חצב, כתבה מיוחדת:
 843/0006, 2 בנובמבר 1975, עמ' 5). דומה כי ההסתבר לכך הוא, שבמגמת הרבייצה
 המקיפה, שבערכה בתכניות האב למתקפה (פסקה 3, סעיף 3), בוטלה התכנית לבוש את
 שרט-א-שייח', קרוב לוודאי משום ההכרה שלא יהיה ניתן להעניק מטריה אווירית
 לכוחות שיפעלו באזורי זה, הנמצאים מראש, מחווץ לגבול ה-אמ"ט. אפשר גם שהגורם המתכנן
 הגיע למסקנה, כי חסימת מצרי באב אלמנדב ומונעת שיט לישראל בים-סוף, מהוועה תכנית
 חילופין יעילה לכיבוש שרט-א-שייח' ומבטלת את הצורך בפעולה, אשר סיכוייה להסתדר
 בהצלחה קטבים ביותר, אם בכלל. מכל מקום, אחרי המלחמה הציבו מפקדים מצרים על כך,
 שחשיכת באב אלמנדב הוכיחה בעיליל, כי "לשרט-א-שייח' אין אומה חשיבות גדולה כפי
 שסבירה ישראל" וכי שליטתה של ישראל בה "יאנה פתרון להבטחת השיט הישראלי בים-סוף".
 (ראה, בין היתר, אحمد אסמאעיל בראיון עם היכיל, עמ' 24; גמisi בהרצאה בכנס בקהיר,
 שם, עמ' 8; מלחמת רמדיאן, עמ' 26; הדרך לרמדיאן, עמ' 210 ועוד).

- (111) פקודת מפקד חט' גישור 44, עמ' 3.
- (112) פקודת מפקד ארמיה 3, עמ' 9.
- (113) מפקדת ארמיה 3/מחלקת המבצעים: פקודת מבצע מס' (חסר במקור) למפקד דיב' ח'יר' 19, 2 באוקטובר 1973 (חצב, מסמך שלל מצרים: 290/12, 11 בדצמבר 1973, עמ' 1). הפקודה מתבססת על פקודה קודמת מיום 14 בנובמבר 1973 - שם, שם.
- (114) פקודת מפקד ארמיה 3, עמ' 1.
- (115) סדראת ברairoן לאלאטבווע אלערבי, שם, עמ' 1; כן גם ברairoן עם עבד אלרחמן אלשרקיי, רוז אלילוף, 13 בנובמבר 1975 (חצב, כתבה מיוחדת: 843/0024, 20 בפברואר 1975, עמ' 4); סיפור חי, עמ' 179. עם זה מצאו בדרכיו גם פעע אחת בה נקב בתאריך שונה כאשר אמר: "התכנית הושלה סופית ואישרתי אותה ל[אחים] אסמאעיל ב-5 ביבני [1973], כאן, בשדה-הטעופה אלקטמיה". - (חצב, כתבה מיוחדת: 843/0030, 29 בספטמבר 1975, עמ' 2).
- (116) מפקדת ארמיה 3/מחלקת המבצעים: פקודת מס' 44/74 ל'גראניט 2 מתוקן (3 באוקטובר 1973), ממוועת למפקד דיב' ח'יר' 19 (חצב, מסמך שלל מצרים: 290/12, 11 בדצמבר 1973, עמ' 2).
- (117) אמי'ב/מחקר, "הקובנדו המצרי והפעלו במלחמה יוט-הכיפורים", איגרת תוויל אויב 3/74 (1974), עמ' 25.
- (118) הוראות מבצעיות 37/73, עמ' 87 (סעיף 7). לביצוע המשימה תוגבר חטיבת מוכנות 1 בגדרה שרה 820 (תוcharים 25 פאונד) ועוד פלוגת טילי ב'יט מתגייעים "שמלי", מגדר טילי ב'יט 651. - מנהלת-החותם של הכוחות המזוינים/מחלקת המבצעים/מחלקה למפקד הארטילריה של ארמיה 3, 13 במרץ 1973 (חצב, מסמך שלל מצרים, 851/0008, 13 בנובמבר 1976, עמ' 77). יש לציין, כי בפקודת האב של מפקד ארמיה 3 לא נזכרת פוליה זו של החטיבה המוכנתה. האזכור הראשון המופיע ברשותנו הוא במכהב ה-ג'יל, שהיא ממוועת למפקד הארטילריה של ארמיה 3 ומואחר יותר מצאו את הגדרת המשימה בהוראות המבצעים 37/73 מה-12 בספטמבר 1973, אולם ללא פרטי טקטיים.
- (119) א) מעבר החטיבה מפיקוד ארמיה 3 לפיקוד מפקדת ים-סוף - הוראות המבצעים 37/73 (1973) שם.
- ב) הגבול הדורומי לתקומת הלחטיבה לאורף מפרץ סואץ, לפי מרשם קרבי שנאסף ב-12 באוקטובר 1973, מדוזס-מדוזה לראס-משלחה. - אמי'ב מחקר - ענף 6, לקט מודיעין מידי-צבאי מס' 1002, 141700, 14 באוקטובר 1973.
- (120) פקודת מפקד ארמיה 3, עמ' 15, סעיף (8). כך גם ההוראות מפקד הלחמה האלקטרונית שבמפקדת ארמיה 3 מס' 2/73, למבצע "גראניט 2 מתוקן", בכון ל-281000, ב-14 בנובמבר 1973 (חצב, מסמך שלל מצרים: 116/11, 14 בנובמבר 1973, עמ' 4); פקודת מפקד חט' גישור 44, עמ' 3 ועוד.
- (121) כר לדוגמה:
- א) פקודת מפקד דיב' ח'יר' 2, עמ' 1.
- ב) פקודת מפקד דיב' ח'יר' 7, עמ' 5 ו-עמ' 8.
- (122) הדריך לרמודיאן, עמ' 215.

- (135) אמר'ג, העקרונות בצלחת מכשול מיט לפि תורה הלחימה של צבא בריה'ם, סקירת מודיעין, מ"ד (586.130.1) 264 (יולי 1970), עמ' 85.
- (136) אהמד אסמאעיל בראיון, שם.
- (137) אהמד אסמאעיל בראיון עם מוסא צברי, אלחוואדי, שם, עמ' 5. בהזדמנות אחרית הקרייז אסמאעיל, כי הוא גאה בכך, "שתכנית הלחימה תכננו מצרי [טהור] ואף זר לא השתתק אתנו" [בתכנונה]. – ראיון עם מחמד זין (כתב היומו הכוויתי אלסיאסה), לפי אלה'באר, 15 בספטמבר 1974 (חצב, כתבה מיוחדת, מ"ד-10/652, 4 באוקטובר 1974, עמ' 6).
- לענין זה של חירגה מעקרונות הדוקטרינה הסובייטית, ר' גם –
- Amnon Sella, "Soviet Military Doctrine and Arab War aims", in I. Rabinovich and H. Shaked (eds.), From June to October – The Middle East between 1967 and 1973, New Jersey (1978), pp. 82-86.
- (138) (הגם שהלה מtabטס על בתוגים לגבי הכוחות המצריים, שבחלים אינם בכונים וגם הצגתו את עקרונות הדוקטרינה הסובייטית אינה נקייה מטעיות).
- (139) פקודת מפקד חט' גישור 44, עמ' 3; פקודת מפקד ארמיה 3, עמ' 9, ועוד.
- (140) פקודת מפקד חט' הגנה אווירלית 104, עמ' 14. (ברור כי הערצת שיורי זריכת התהומות היוותה את הבסיס לתוכנן שלמה מנות מחותם במהלך המלחמה ומכאן חשיבותו של מלך זה).
- (141) אהמד אסמאעיל עלי בראיון עם עבד אלסלאר אלטוליה – שם, עמ' 12.
- (142) אהמד אסמאעיל בהרצאה שנשא ב-16 באפריל 1974, שם, שם.
- (143) מחמד עבד אלע'ני אלגמטי בראיון עם ג'לאל כשב, אלחוואדי (17 בנובמבר 1978) שם, עמ' 3.
- (144) פירות מלא במסמר אג"ם/מח'ר/מח' היסטוריה – צוות חקר האויב והמעצמות, "הכוחות המזוהים של מצרים לקראת ה-14 באוקטובר 1973", חד-7-30 (26 באוקטובר 1979), במילוי ע"ע 5-13.
- (145) זהו גם לוח-זמן שועלם מאמר שכabb עיתונאי מצרי שבועיים אחרי הפסקת האש – הילינו, בראשית הוויוכוך הפומבי, שהתעורר למצרים ובעולם הערבי, בשאלת האם החמיצו כוחות המצריים את האזרמנות לכבות את המערבים, בכר שדקנו בתכנית המקורית של "העצירה האופרטיבית". ג'לאל כשב כתוב, כי התכנית קבעה שהשלב הראשון של המתקפה (כיבוש ראש הגשר וה עברת מערכות ה-טק"א) יימשך 7 ימים, ביום ה-8 יתארגנו כוחות במקומם ובימים ה-9 "תמלחיל המערכת על [כיבוש] המערבית". – "כל מה שביתן לדעת על המלחמה הר비עית", אלציאדר, 8 בנובמבר 1973 (חצב, כתבה מיוחדת: מ"ד-11/463, 21 בנובמבר 1973, עמ' 8). לענין לוח-זמן, שקבע שלב "העצירה האופרטיבית", ר' גם דיוון אצל אלימ' או אילון, "יום ה-14 באוקטובר 1973 – מודיען נחיקן מהתפקיד" בספר זכרוןתיו של סדרת', מערכות 266 (נובמבר 1978), במילוי ע"מ 12.

- (135) ר' , דרך של, דברי האלוף (מיל') א' שרון בכנס ספ"כ, שבערך ב-12 בפברואר 1974 . - מצרירות הפיקוד העליון/לשכת הרמטכ"ל, מג-34(1)-519 (12 בפברואר 1974) , ע"ע 65-64.
- (136) האלוף (מיל') א' שרון, שם, שם.
- (137) מכתב סגן ראש אמ"נ, תא"ל שגיא, למחקמת היסטוריה - לשכת ראש אמ"נ, ל/א. 1821/581.12.12. (16 באוגוסט 1978) , סעיף 3.
- (138) שם, שם.
- (139) מלחתם רמד'אן, עמ' 21 (להלן המפקיד שמילא כל אחד משלושת מחברי הספר בסמוך למלחמה ובמלחמה: לווא' חסן אלבדרי - ראש אגף המחקרים הצבאיים, מוכר כמומחה להיסטוריה צבאית; לווא' טה אלמגדור - עוזר ראש אגף המבצעים; עמיד ט'יאא' אלדין זחדי - עד קיץ 1973 מפקד חט' ארטילריה ולאחר-כך קצין בכיר באגף למחקרים צבאיים). תרגום שלו, נאמן ככל האפשר, מהמהדורהanganlit של ספרו של טאדאת, בה נאמר:
- [I have decided to direct the Armed Forces] to work for the liberation of the occupied land in successive stages in accordance with the growth and development of the potentialities and capabilities of the Armed Forces. - in Search of Identity, op. cit, p. 328 (Appendix III).
- (140) זכרון המלחמה, לפי ידיעות אחרונות, 18 בדצמבר 1978, ע"ע 10 ו-30. אולם ברור, כי בנסיבות זאת (כמו גם ברכבות אחרות) תיאورو של שדיili מגמתי ומטעה בוודין, לפחות בכל הקשור בחלק הראשון של הטיפור. שכן, כידוע, פקודת האב של מפקד ארמיה 3 ל"גראניט 2 מתוקן" - בה צוינו שלושה שלבים המעלכתיים, בכלל אלה "העצירה האופרטיבית" וכיובוש המעברים - נושאת את התאריך 22 בינואר 1973 (לעת, הערות 111, 112); היינו, שלושה חודשים לפניה השיתה עם אסמאעיל, עלייה מס' 11 במרץ 1973 פרסם והחניות "החדשונות" שקיבל משר המלחמה. יתר-על-כן, כבר ב-
- (141) שדיili את הנחיות ראש המטה מס' 40, בהן דן בדרכי הפעולה להשתלטות על קו המעברים תוך שהציג על שיטת הפעולה המועדף (האם שאליה הן הנחיות פחות מפורטות ופחות קונקרטיות מהניסיונות ראש-המטה מס' 41, שהוקשו לצלחת התעלה), - מטמר שלל מצרים, 851/0003, 7 בינואר 1975.
- (142) אייש אלשבע (סוריה), 7 באוקטובר 1975 (חצב, כתבה مليוחרת: 843/0040, 25 במרץ 1976, עמ' 7).
- (143) ראיון ליוםון הכוותי אלראי אלעם, לפי סימז'ת מדשדק, 18 באוקטובר 1975 (חצב, כתבה مليוחרת: 843/0028, 20 באוקטובר 1975, ע' 3). כבר קודם לפרסום ראיון זה הציג הייכל בספריו בדיקות אותה טענה שטען אסד, הגם שהעיר, כי לפי מקורות מצריים הוכם בזמןו בין שני הצדדים, כי אחרי צלחת התעלה וכיובוש ראש-הגשר יבוא שלב "העצירה האופרטיבית". - הדרך לרמד'אן, עמ' 215.
- (144) כך, למשל, נקבע בפקודת מחי"ט מוכנת 6 (מ-דיב' משוריינית 4) לאבטחת מבצע "גוראניט 2 מתוקן", על מעבר להוראות קשר ל"גראניט 2 מתוקן", עם קבלת מלה קוד, - יש"י פחות 24 שעות. - מפקד חט' ממוכנת 6/ענף המבצעים, פקודת אבטחת קרב מס' 111

"גראניטי" 2 מתקון", 070900, 07 באוגוסט 1973 (חצב, מסמך של מצרים, 22, 342/12, בדצמבר 1973, עמ' 43, סעיף 3 ב').

(145) ביטוי לכללים דוקטרינריים אלה נתר אחמד אסמאעיל כשאמר בתשובה לשאלותיו של היילן: "סבירו שהוא שמציע הצלחה תפיס חלק גדול מתשומת לבנו... שכן ידענו שנהחיל בזה [בצילהה] ... מה קורת אחרי זה? [השלמת הצלחה וכיבוש ראש הגשר] לכך ישנו אפשרות רבות. הבנוו אותו בחשבו עד לказת הגבול [של הערכת המצב], אולם העבירות תלוי, בסופו של דבר, במידה שעשו האוויב. תכנית הצלחה הייתה, אם כך, תכנית מושלמת עד הסוף וככליה גם את מה שיבוא אחרי הצלחה. אולם הבחירה בין האפשרויות והיה מותנית בתגובה האוויב". - ראיון עם היילן, שם, עמ' 18.

פקודת מפקד דיב' ח'יר, שם, עמ' 2.

פקודת מפקד דיב' ח'יר, 7, שם, עמ' 6, סעיף 2, א', (8).

(148) פקודת מפקד דיב' ח'יר, 19, 292000 [בפטמבר?] החודש חסר במקור] 1973 (חצב, מסמך של מצרים, 851/0010, 13 במרץ 1975, עמ' 3, סעיף 9).

(149) מפקדת חט' מוכנת 6/ענף מבצעים, פקודת קרב של מחת' מוכנת 6 למבצע "גראניטי" 2 מתקון", 031030 באוקטובר 1973 (חצב, מסמך של מצרים, לעיל 143, עמ' 25).

(150) מפקדת ארמיה 3/מפקדת הארטילריה, חישוב צירicut התוחמות בשביבים השובנים של מבצע "גראניטי" 2 מתקון", נספח ג' לפקודת מפקדת הארטילריה של ארמיה 3 (חצב, מסמך של מצרים, 662/2, 24 בפברואר 1974, עמ' 9 - יחידת חצב ריכזה בפרסום זה כמתפקיד העוסקות בסוגייה שלפניבו).

(151) מפקדת ארמיה 3/מפקדת הארטילריה - ענף מבצעים, פקודת קרב של מפקד הארטילריה של ארמיה 3 למבצע "גראניטי" 2 מתקון", ... (יום חסר במקור) בספטמבר 1973 (חצב, מסמך של מצרים, 149/11, 18 בנובמבר 1973, ע"ע 18-17).

(152) פקודת מפקד חט' הגנה אווירית 104, שם, ע"ע 11-10, סעיף 3.

(153) אלים י', רס"ג י', "הטוס בקרבת היבשה - סוף הדרך או פרשת דרכיהם?", מערכות 266 (נובמבר 1978) עמ' 45. על מבנה בסיס טק"א והכנות לטפייה, תוך דגש על הגנת המבניה, ר' תקיפת סוללות טילי קרקע-אוויר, שם, ע"ע 20-15.

(154) פקודת קרב לדיב' הגנה אווירית 8, 271900 בספטמבר 1973, שם, עמ' 4.

(155) חמ"ב אוויר - ענף מחקר, "מצריים - דוח' מצב" נכון ל-101800 באוקטובר, מב-22-1304 (10 באוקטובר 1973), סעיף 10.

(156) תקיפת סוללות טילי קרקע-אוויר, שם, עמ' 14; "הכוונות המזוהיניות של מצרים לקראת ה-14 באוקטובר 1973", שם, עמ' 7 (סעיף 14 ד'). משבסלה המתקופה ב-14, הכוונות חזרו והתרכזו בתוך תחום ראש הגשר, והפיקוד הגבota החליט שלא לחזור שבית על הניסיון להתקדם מזרחה - נמצא סוללות ה-טק"א שהועברו ל-גדמ"ז בטוחה הירי הארטילריה של כוחותינו. אי לכך החליט מפקד כוחות ההגנה האווירית, ב-15 באוקטובר, להציג את סוללות ה-טק"א ל-גדמ"ע, דבר שוצע בליל 15-16 באוקטובר. - תקיפת סוללות טילי קרקע-אוויר, שם, עמ' 247.

(157) "הכוונות המזוהיניות של מצרים לקראת ה-14 באוקטובר 1973", שם, ע"ע 13-9..

רדיו קהיר, 140955 באוקטובר 1973, לפ: (15 Oct. 1973) B.B.C., SWB, ME/4424/A/9 לו הייתה זו רק עוד התקפה נוספת, שנועדה לשפר עמדות או להשליט את החסר בביבוץ שלב מערכתי א' (המשמעות הישירה של הארמיות), היה הדבר הצבי נוקט, קרוב לוודאי, באותה לשון לקובנית ובلتאי מחייבת כפי שנרג בימים הקודמים, דוגמת: "כוחות היבשה שלנו מיליצים את עמדותיהם הקדמיות מזרחה לתעלת סואץ" וכו'... (רדיו קהיר, 101440 באוקטובר); "ב-0012 באוקטובר נערך קרבות בין אחת מוצבותינו המשוריינות, שהסתיעו במטוסי קרבות שלנו, לבין עוצבה עונית שהשתייעה בטנקים" וכו'... (רדיו קהיר, 121605 באוקטובר 1973) וכך, בנסיבות דומות, בהודעות נוספות. הנושא השונה שבו בחר הדבר לנוכח את הודיעתו הבזכרת מעידה, לדעתיו, שכונתו הייתה לבשר על פתחת שלב חדש במלחמה, השונה מהקרבות שהתנהלו עד אז.

אحمد אסמאעיל ברairoן עם הייכל, עמ' 18.

ראיון עם מוסא צברי, אח'beer al-ayom, 31 באוגוסט 1974 (חצב, כתבה מיוחדת: מיד-10, 685, 18 באוקטובר 1974, עמ' 4).

נאום, ב-24 במרץ 1976, לפני חיילים של ארמיה 3, שט, עמ' 2.

ראיון עם עבד אלמנעם אלצאיוי, אלג'מהוריה, 23 באוקטובר 1975, שם, עמ' 5. תיאור מפורט למדי של ויכוח זה אצל עבד אלסטאר אלטוליה, מלחמת השערות, לפי פרקים מהספר שפרסם עטף אלטمرا, באלאסבוש אלערבי, 11 בנובמבר 1974 (חצב, כתבה מיוחדת, 843/0024, 8 בינואר 1975, ע"ע 12-7); כן גם אצל טאייל אבישי, "ראיית מלחמת יום-הכיפורים בעיני המצריים", שם, ע"ע 32-31.

ראיון עם ג'לאל כשב, אלחוודת (17 בנובמבר 1978), שם, עמ' 3 (הראיון עמו נערכ זמן קצר לאחר הדחותו מתפקיד שר המלחמה. אפשר שאז, ככל מילא עוד תפקיד רשמי כלשהו, דיבר בגינוי לב ובחופשיות רבה יותר מבער).

על המשמעויות האפשרות שהיו בודעתו למתקני ההצתה על פועלות הצליחה, לו הופלו, וכן על הניסויים שערכו המצריים כדי למצוא דרך לכיבוי האש ר', בין היתר, זכרוןות המלחמה, לפי ידיונות אחרובנות, 31 בדצמבר 1978, עמ' 10. עט זה כבר הצבענו על כר, שאפשר שהמודיעין הצבאי המצרי הגיע, באביב 1973, למסקנה, לפיה מתקני ההצתה אינם פעילים עוד וכי הושארו במקומם למטרות הונאה והטעיה (לעיל, עמ' 27).

זהו גם לוח-הזמןנים שצוין בפקודת מפקד חט' גישור 44, עמ' 5 ("יש" ועוד 7 שעות – גמר בניית גשר מהיר בנייה P.M.P.; "יש" ועוד 9 שעות – גמר בניית גשר T.P.P.). מאידך-גיסא, בפקודת מפקד חט' גישור 199 צומצם לוח-הזמןנים לבניית גשר P.M.P. ל-6 שעות ולבנייה גשר P.P.T. ל-8 שעות (שם, ע"ע 6 ו-8).

תיאור מאוחר יותר, ר' זכרוןות המלחמה, לפי ידיונות אחרובנות, 18 בדצמבר 1978, עמ' 10 ושם, 31 בדצמבר 1978, עמ' 10 (בזכרוןוטיו ציין שאדיili לוייז ארווך יותר, מאשר בהנחיות מס' 41: 12 שעות לפני שיועברו ל-гадמ"ז יטנקים ובמשך כבד עצמה שתהא מסקנת לטיוע יעיל לכוחות ה-ח'יר").

לוח-זמןנים מבוסס על הרצאה במושא ארגון צלחת יחידות הארטילריה של דיבי חייר מתוגברת, בהוצאת מפקדת הארטילריה של ארמיה 3 (תאריך החיבור חסר במקור, מכל מקום, אחרי תאריך פרסום של הוראות ראש המטה מס' 41, שכן הרצאה שלפנינו מתבססת על הנחיות אלה). – מסמך של מצרים: 1/502, 21 בינואר 1974).

(169) שם, עמ' 2 - 3 טיללים לכל מערכת. לפי מטמר אחר: תכנית לצליות תעלת סואץ (המחבר ותאזרך החיבור חסרים במקור) - 4 טיללים לכל מערכת (מטמר שלל מצרים: 15, 472/1, 15, 472/1, ינואר 1974, עמ' 6).

(170) מtabס על תכנית לצליות תעלת-סואץ, ע"י 2-3 (במסמך זה מפורט הרכיב הכוח הצולח בכל קבוצה באופן מרוכז ותמציתי יותר מאשר במסמכים האחרים, הדנים בסוגייה שלפנינו). סדר העברת אמצעי ה-ג'ימ (לא פורט בטבלה) ר' "הגבה אווירית על דברי חייר מוגברת בעת צליות מכשול מים", מטמר שלל מצרים: 268/12 (7 בדצמבר 1973), עמ' 3. הוראות ה-רמטכ"ל מס' 41, עמ' 8.

(171) א) שם, ע"י 16-14, 17. (172) ב) נתוניים מפורטים של אמצעי צלה וגיוש רוכזו במספר גדול של פרסומי אמיינ', דוגמת אלה:

(1) אמצעי צלה בצבאות ערבי ובצבאות ברית ורשת, סקירת מודיעין: מ"ד (586.130.1), 524 (янואר 1970).

(2) "ס"ד"יכ אמצעי הצלה והגיוש במצרים", סקירת מודיעין מיוונית מס' 32/73 (בראשית 1973).

(173) הוראות ה-רמטכ"ל מס' 41, ע"י 16-14, 18. (174) זכרונות המלחמה, לפי ידיעות אחראבות, 25 בדצמבר 1978, עמ' 37.

(175) הוראות ה-רמטכ"ל מס' 41, ע"י 19. (176) שם, עמ' 18, סעיף 10ב'. (177) שם, עמ' 20.

(17) פקודת מפקד חט' גישור 44, טבלה מרכזת ב-עמ' 15. (17) חטיבת גישור 199: תכנית מבצעים, נכוון ל-032200 באוקטובר 1973 (חצב, מטמר שלל מצרים: 180/11, 23 בנובמבר 1973, טבלה מרכזת ב-עמ' 16-17).

(18) פירוט התכנית המבצעית מtabס, בעיקר, על המקורות האלה: -

(19) א) פקודת המבצע של אומיה 3 למבצע "גראניט 2 מתוקן", 22 ינואר 1973, וכן הפקודות המעדכנות פקודת זאת ממאי ומשפטember 1973 (יחידת חרב ריכזה פקודות אלו ופרסמה אותו במרוכז, מטמר שלל מצרים: 851/0008, 13 בינואר 1976).

(20) ב) פקודת מפקד דיב"ר חייר 7. זהה לתכנית המבצעים השלמה והמפורשת ביותר של דיביזיית חייר, המצויה ברשותנו.

(21) את החיריג מצאו בפקודת מפקד חט' גישור 44, בה צוין כי שעת ה-ישי"ה תהיה "ילפנות בוקר של היום הראשון למבצעים" - שם, עמ' 2.

(22) ארמיה 3/מחלקה מבצעים: פקודה מס' 27/73 למבצע "גראניט 2 מתוקן", 25 במאי 1973 (חצב, מטמר שלל מצרים: 851/0008, 13 בינואר 1976, עמ' 58).

(23) אחמד אסמאעיל בראשו עם היילך, עמ' 14; הדרך לרמדיאן, עמ' 13. על מקצת מיתרונות ושיקולים אלה עמדו גם מחים מלחמות רמדיאן, שם, עמ' 54.

(24) על השיקולים הטקטיים הנוגדים מצד המעצרים והסורים, כמו גם על השיחות שקיים אסמאעיל בדמשק ב-3 באוקטובר, ר' אחמד אסמאעיל בראשו עם היילך, ע"י 15-14.

(25) מלחמות רמדיאן, עמ' 54; הדרך לרמדיאן, ע"י 14-13, 31-29. גרטת הסורים, בדבר

השפעה שבזעדה לקביעת ה-''ש'' לשעה 1405 על לחימת כוחותיהם, מצויה בראיון עם שר ההגנה הסורי, הלווא' מצפה טלאס, גיש אלשעב, 7 באוקטובר 1975, שט, עמ' 6.
לו"ז שונת של שלבי הבניינים מצוי בזיכרוןיו של שאדי ליל:

- (1) א) לבוש ראש גשר דיביזיוניים בעומק של 5 ק"מ וברוחב של 8 ק"מ עד ''ש'' ועוד 4 שעות.
- ב) העברת הדרג הטקטני השני, העמקת כל אחד מראשי הגשר הדיביזיוניים ל-8 ק"מ ורחבנה נוספת בסיס ראשי הגשר, עד ''ש'' ועוד 18 שעות.
- ג) הרחבת בסיס ראשי הגשר לכ-16 ק"מ עד ''ש'' ועוד 24 שעות.
- ד) האחדת ראשי הגשר הדיביזיוניים לשני ראשי-גשר ארמיוניים, עד ''ש'' ועוד 48 שעות.
- ה) האחדת שני ראשי הגשר הארמיוניים לראש-גשר רצוף לכל אורך התעלה ובעומק של 15-10 ק"מ, עד ''ש'' ועוד 82 שעות.

זכונות המלחמה, לפי ידיעות אחרונות, 1 בינואר 1979, עמ' 10 (א'-ב'); שם, 18 בדצמבר 1978, עמ' 10 (ג'-ה'). אין זה מן הנמנע, כי ה-לו"ז הארוך יותר, כפי שציין אותו שאדי ליל בזיכרוןיו המאוחרים, משקף את מצב התקדמות של הכוחות המזוינים בימים הראשונים של המלחמה. לשון אחר, זהו ניסיון מצד שאדי ליל ל''התאים את התכנית למלחמה, כפי שהתנהלה בפועל.

(1) ביטוי למדים אלה ר', דרךispiel, מנהלת החט"ם של הכוחות המזוינים, ארגון והפעלה של דיביזית חי"ר/חטיבת ממכן/דיביזיה משורינית בשל הקרב (תאריך המספר חסר במקור). (חצב, מסמך של מצרים: 1/511, 23 בינואר 1974, עמ' 14).

(1) פקודת מפקד ארכיה 3, עמ' 14.
שם, עמ' 30.

(1) מנהלת החט"ם של הכוחות המזוינים/ענף מבצעים: "תיקון מס' 3 להוראות מפקד הארטילריה מס' 2/73", 12 במאי 1973 (חצב, מסמך של מצרים: 851/0008, 13 בינואר 1976, עמ' 73).

(1) הוראות מבצעים 37/73, עמ' 85. השווה: מפקד הארטילריה של ארכיה 3/ענף מבצעים: פקודת מפקד הארטילריה של ארכיה 3 ל''גראניט 2 מתוקן, שם, עמ' 6.

(1) זכונות המלחמה, לפי ידיעות אחרונות, 1 בינואר 1979, עמ' 10. ר' גם שם, 18 בדצמבר 1978, עמ' 10.

(1) פקודת מפקד ארכיה 3, עמ' 30

(1) פקודת מפקד דיבי' חי"ר 7, עמ' 7. לעומת זאת קבע ראש-המטה של הכוחות המזוינים בהנחיותיו, כי המשימה הישירה של כל אחת מדיביזיות החט"ר תהיה כיבוש ראש-גשר ברוחב של כ-8 ק"מ ובעומק של 5 ק"מ, וזאת עד ''ש'' ועוד 4 שעות - הוראות ראש-המטה מס' 41, עמ' 22.

(1) על פריצת סוללות הופר ועובדות ההנדסה שבוצעו בשתי הגדות ר' אמר'ג, פריצת הסוללה בגדה המזרחית עיי' המצרים, טקירת מודיעין מיחדת 144/73, 144/73, מ"ד(מ/1.1.653)(586.130.1).

(1) מטבח הדברים נתנו המצרים פרסום רב לשיטות השונות לפריצת הסוללה, שנviso בשני השנים שקדמו למלחמה, ובמיוחד להחלה לאמצ את שיטת התצת סילוניים בחץ גבוה משאבות מותקנות על סיירות טער. מכלל הפרטומים הרבים בסוגייה זאת

- (196) גזיר שביבים: מלחמת רמד'אן, ע"י 37, 46-47; זכונות המלחמה, לפי ידיעות אחוריות, 26 בדצמבר 1978, ע"י 10 ו-62.
- (197) (197) בזכונותיו מטביך שאדילני את השיקולים שניצבו מאחורי החלטה לעצור, בשלב זה, את המשך התקדמות כוחות ה-ח'ייר. המגמה הייתה לצמצם את אורךו של קו ההגנה, עד לחרותם של הטנקים, כדי לאפשר ריכוז גדול, יחסית, של נשק בית בכל ק"מ של החזית וכן לחשיך ולהימצא בטוח יעיל של ארטילריה, טנקים ואמצעי נ"ט, שהיו מוצבים בעמדות ירי ב-גדמי"ע. בנוסף, הגבול תקימי של ראש-הגשר הקטנים נמצא, עדין, בתחום ה-אמ"ט ובօפן זה יכולו הכוחות לקבל הגנת נ"מ יעילה. - זכונות המלחמה, לפי ידיעות אחוריות, 18 בדצמבר 1978, עמ' 10.
- (198) (198) אמריב, "הפעלת נשק בית ע"י המצריים במלחמת יום-הכיפורים" - סיכום ראשוני, סקירת מודיעין 騰נית 22/73, מד(מ/22) 660.122(586.122) (כטלו תשל"ד - 1973), מהדורות שנייה (אוקטובר 1974) בהוצאה אג"מ/מה"ד - תוויל אויב, עמ' 3 (בפתח מהדורות השניות לא צילנו אנשי תוויל אויב את השינויים שהתרחשו בסקריםם, אם בכלל, בהשוואה לסקירה המקורית של אמריב. אפשר שאין זו כלל מהדורות שנייה, אלא רק הדרשה חוזרת לצורך הפעלה לתפוצה שוניה).
- (199) (199) שט, ע"י 8, 27; הוראות מבצעים 22/73, עמ' 68. השווה: הקומנדו המצרי והפעלו במלחמת יום-הכיפורים, שט, ע"י 23, 24, 37-34. השווה: הקומנדו המצרי והפעלו ארגון הצלחה של יחידות הארטילריה של דיב' ח'יר מוגברת, שט, עמ' 7. השווה: הפעלת נשק בית ע"י המצריים וכו'..., שט, עמ' 15 (סעיף 29, ו') ; זכונות המלחמה, לפי ידיעות אחוריות, 18 בדצמבר 1978, עמ' 10.
- (200) פקודת מפקד ארמיה 3, ע"י 16, 20.
- (201) (201) עבדה מבשר: "סיפוריו של מפקד דיב' ח'יר 2, הלואא' חטן ابو סעדיה, על קרבות שניהל במלחמת אוקטובר" - אלאתראם, 3 בינוי 1974 (חצב, כתבה מיוחדת: מ"ד-9/597, 3 בספטמבר 1974, עמ' 3). ר' גם מאמר על חלמת של הכוחות המשוריינים במלחמה, אלג'מהורה, 4 באוקטובר 1973 (חצב, כתבה מיוחדת: מ"ד-10/711, 27 באוקטובר 1973, עמ' 3).
- (202) אחמד עבד אלקaddr: "סודות חדשים על הכנאות שבעשו לקראת מלחמת אוקטובר" - אלג'מהורה, 2 באוקטובר 1975 (חצב, קובץ ידיעות מקורות ערביים גלוים: 848/14, 15 באוקטובר 1975, ע"י 1-3).
- (203) פקודת מפקד ארמיה 3, ע"י 26-27; הוראות מבצעים 37/73, עמ' 85-86, 86-87.
- (204) פקודת מפקד ארמיה 3, ע"י 8. השווה: הוראות מבצעים 37/73, עמ' 84, 85.
- (205) (205) מפקד ארמיה 3/מחלקה מבצעים: "פקודת מבצע 73" (מ"ט) טידורי של הפקודה חסר במקורו למפקד דיב' ח'יר 19" (2 באוקטובר 1973), שט, עמ' 1.
- (206) (206) הוראות המבצעים מ"ט 37/73, ע"י 84, 85. יצוין, כי בפקודת מפקד ארמיה 3 מינואר 1973 נקבעה הנחתה של גדור קומנדו נוטף מעבר המיתלה (שם, עמ' 8 ו-עמ' 16). בפקודות המאוחרות יותר לא מצאו לכך אזכור חזיר.
- (207) שט, ע"י 85, 86.
- (208) 騰נית לצילחת מעלת סואץ, שט, עמ' 3.

* רשימה מרכזית של המקורות

1. קורנות ראשוניים - מסמכי שלל (פרסומי צב, נובמבר 1973 - Mai 1976)

2. משרד המלחמה - המפקדה הכללית של הכוחות המזוינים: לחימה במערכות צרים בהרים הנחיה [הוראת] ראש המטה של הכוחות המזוינים מס' 40 (11 במרץ 1973).

3. כ-ניל: דיביזית חייר מוגברת בצלחת מכשול מים - הנחיה [הוראת] ראש המטה של הכוחות המזוינים מס' 41 (20 במרץ 1973).

4. שם המחבר חסר במקור: מכבת לצלחת תעלת-סואץ [תאריך החיבור חסר במקור]/מנחתת ה-חטאים של הכוחות המזוינים: ארגון והפעלה של דיביזית חייר/חייר מומכו/דיביזיה משוריינת בעלות השוננות של הקרב [תאריך החיבור חסר במקור].

5. מנהלת ה-חטאים של הכוחות המזוינים/מחלקת המבצעים: מכתב למפקד הארטילריה של ארטמיה 3, (13 במרץ 1973).

6. מנהלת ה-חטאים של הכוחות המזוינים/מחלקת המבצעים: "תיקון מס' 3 להוראות מפקד הארטילריה 3/73" (12 במאי 1973).

7. מנהלת המודיעין הצבאי: דו"ח ידיעות חוקתי מס' 45, מדיני וצבאי. (16 בספטמבר 1973).

8. מפקד ארטמיה 3, פקודת מבצע של מפקד ארטמיה 3, למבצע ההתקפה "גראניט 2 מתוקן" (22 בנובמבר 1973).

9. מפקד ארטמיה 3/ענף ארגון ומנהל, הוראות ארגון ומנהל מס' 1, למבצע "גראניט 2 מתוקן" - נטפל לפקודת מפקד ארטמיה 3 [בלא תאריך].

10. מפקדת ארטמיה 3/ענף מבצעים:

א. הוראות מבצעים 73 (7 במאי 1973).

ב. הוראות מבצעים 25 (25 במאי 1973).

ג. הוראות מבצעים 37/73 (12 בספטמבר 1973).

ד. פקודת מבצע 73/[מספר סידורי של הפקודה חסר במקור] למפקד דיב' חייר 19 (2 באוקטובר 1973).

ה. פקודת 44/73 ל"גראניט 2 מתוקן" (3 באוקטובר 1973).

11. מפקדת ארטמיה 3/מפקדת הארטילריה: ארגון הצליחה של יחידות הארטילריה של דיב' חייר מוגברת [תאריך החיבור חסר במקור].

12. מפקד ארטמיה 3/מפקדת הארטילריה: פקודת קרבות מטעם מפקדת הארטילריה של ארטמיה 3, למבצע "גראניט 2 מתוקן", (יום חסר במקור) בספטמבר 1973.

13. מפקדת ארטמיה 3/ענף הלחמה האלקטרונית: הוראות (מפקד) הלחמה האלקטרונית מס' 2/73, למבצע "גראניט 2 מתוקן" (00 281000) (1973 בספטמבר).

14. מפקדת דיב' חייר 7/ענף מבצעים: פקודת קרבות של מפקד דיב' חייר 7 מס' 1, למבצע "גראניט 2 מתוקן" | יום וחודש חסרים במקור | 1973.

15. מפקדת דיב' חייר 19/מפקדת הארטילריה: סיכום פקודת מבצע של מפקד דיב' חייר 19, (29 חודש חסר במקור) 1973.

* רק אותן המקורות בהם עשינו שימוש לשיר בעבודה.

- .16. דיב' משוריינת 4/מפקדת חט' מוכנת 6 - ענף מבצעים: פקודת אבטחת הקרב מס' 111, ל[מבצע] "גראניט 2 מתוקן" (070900 בօగוסט 1973).
- .17. כב"ל: פקודת קרב של מוחט' מוכנת 6, ל[מבצע] "גראניט 2 מתוקן" (031030 באוקטובר 1973).
- .18. ארמיה 3 | מפקדת חט' גישור 199: תכנית מבצעים (032200 באוקטובר 1973).
- .19. ארמיה 2 | מפקדת דיב' חי"ר 2: פקודת קרב | כוורת מלאה ותאריך החיבור חסרים במקור.
- .20. מנהלת ההנדסה/מפקדת כוח משימה של חט' גישור 44: פקודת קרב של מפקד כוח משימה, חט' גישור 44, מס' 1, ל[מבצע] "55 מתוקן" (261400 בספטמבר 1973).
- .21. מפקדת דיב' הגנה אווירית 8/מדור [פרע] מבצעים ותדרכה: פקודת קרב ל-דיב' הגנה אווירית 8 (271900 בספטמבר 1973).
- .22. מפקדת ארמיה 3/מפקדת חט' הגנה אווירית 104 - ענף[?] מבצעים: פקודת מבצע של מפקד חט' הגנה אווירית 104, ל[מבצע] "גראניט 2 מתוקן" (16 בספטמבר 1973).

מקורות ערביים (פרסומי צב עד מאי 1976)באים וראיונות של טaadat

- .23. ראיון עם דה-בורך' גרב (de Borchgrave), ቢਯוזויק (Newsweek), 7 באוגוסט 1972.
- .24. ראיון עם סלים אללויזי, אלחוואדי (לבנון), 6 באוקטובר 1972.
- .25. מסיבת עיתונאים שקיים בלוב, רדיו קהיר, 11 בינואר 1973.
- .26. פגישה עם אנשי הסברה ובציגים של אמצעי התקשורות, רדיו קהיר, 27 בפברואר 1973.
- .27. נאום לפניו מושב משותף של הוועד המרכזי של האס"ע ומועצת העם, רדיו קהיר, 26 במרץ 1973.
- .28. ראיון עם דה-בורך' גרב, ቢyuזוויק, 9 באפריל 1973.
- .29. נאום בעצרת-עם שנערכה במחלה אלכברה, רדיו קהיר, 1 במאי 1973.
- .30. ראיון עם כתבת העיתון היוגוסלבי ויסניק (Vjesnik), לפי סימז'ת מהיר, 27 במאי 1973.
- .31. ראיון עם כתב לה-מוונד (Le-Monde), לפי סימז'ת מהיר, 11 בספטמבר 1973.
- .32. ראיון עם ה' דונובאן (Hedley Donovan), טיים (Time), 25 במרץ 1974.
- .33. ראיון עם עליאה אלצלה, כתבת אלאנואר (לבנון), לפי סימז'ת מהיר, 29 במרץ 1974.
- .34. נאום בעצרת-עם שנערכה בחלואן, רדיו קהיר, 1 במאי 1974.
- .35. ראיון עם ד"ר תקלא ו-ד"ר דרויש (לפי פרקים מספרם, שפרטם פארוק אלטוויל), אחים, 8 במאי 1974.
- .36. ראיון עם מוסא צברי, אח' באר אליאם, 3 באוגוסט 1974.
- .37. נאום, 26 באוגוסט, לפני נציגים של התאחדות הטודנטים, אלאהראם, 27 באוגוסט 1974.
- .38. ראיון עם ע' סאן תונייני, אלנהאר, לפי סימז'ת מהיר, 7 בספטמבר 1974.
- .39. ראיון לשבעון המצרי רוז אליווט, 23 בספטמבר 1974.
- .40. נאום, ב_moעצת העם, לרגל יום השנה הרביעי למותו של عبد אלנאצ'ר, רדיו קהיר, 28 בספטמבר 1973.

שיחות עם עיתונאים שביקרו עמו, ב-2 באוקטובר 1974, בחדר המלחמה של המפקדה הכללית של הכוחות המזוינים, אלachi'bar, 3 באוקטובר 1974.

ראיון עם עורך השבועון הלבנוני אלאסבוּעַ אלעָרְבִּי, לפי סימז'ית מקהיר, 8 באוקטובר 1974.

ראיון שודר בטלוויזיה הלבנונית, לפי סימז'ית מקהיר, 9 באוקטובר 1974.

נאום לפני משתתפי ועידת, שהוקדשה לנושא: "מצרים בשנת 2000", רדיו קהיר, 2 בינואר 1975.

ראיון עם עבד אלרחמן אלשרקاوي, רֹׁׁׂזֶׁ אַלְיּוֹסָף, 13 בינואר 1975.

נאום בפריז, ב-28 בינואר 1975, לפני משלימים מצרים בצרפת, רֹׁׁׂזֶׁ אַלְיּוֹסָף, 3 בפברואר 1975.

נאום לפני חברי מועצת-העם, רדיו קהיר, 29 במרץ 1975.

נאום בעצרת-עם, שנערכה באסיאוט, לרגל הראשוון במאי, רדיו קהיר, 1 במאי 1975.

נאום במועצת-העם, לפני חברי הוועידה השלישית של האס"ע, לרגם יום השנה למחפה, רדיו קהיר, 22 ביולי 1975.

ראיון עם סלים אללוזי, אלחוֹאָדֵת', 15 באוגוסט 1975.

נאום בפני מועצת-העם, לציוון יום השנה החמשי למותו של ע/נאצראן, רדיו קהיר, 28 בספטמבר 1975.

ראיון, ב-19 באוקטובר 1975, ליוםון הכוויתי אלקבט, לפי סימז'ית מקהיר, 22 באוקטובר 1975.

ראיון עם עבד אלמנעם אלצאווי, אלג'מהוֹרִיה, 23 באוקטובר 1975.

ראיון לכטב היומון הסעודי עכָאָט', לפי סימז'ית מקהיר, 20 בפברואר 1976.

נאום לפני חברי מועצת-העם, רדיו קהיר, 14 במרץ 1976.

נאום ב-24 במרץ 1976, לפני חיילים של הארמיה ה-3 בסואץ, לפי סימז'ית מקהיר, 24 במרץ 1976.

In Search of Identity - An Autobiography, New-York, Harper & Row Publishers (1977, 1978).

בתרגום עברי: סיפור חיי (תרגום או א米尔), ירושלים, הוצאת עידנים/מדורות ידיעות אחרונות (1978).

גד אסמאעיל עלי (שר המלחמה בזמן המלחמה)

ראיון עם מהמד חסניין היליכל, אלאכואר, 18 בנובמבר 1973.

הרצאה שנשא ב-16 באפריל 1974 לפני סטודנטים, תלמידים מחוץ למצרים, לפי סימז'ית מקהיר, 18 באפריל 1974.

ראיון עם מהגיה עת'מאן, רֹׁׁׂזֶׁ אַלְיּוֹסָף, 15 ביולי 1974.

ראיון עם מוסא צברי, אלחוֹאָדֵת', 16 באוגוסט 1976.

ראיון עם עבד אלסתאר אלטווילה, אלאסבוּעַ אלעָרְבִּי, 14 בנובמבר 1974.

- (209) פקודת מפקד דיב' ח'יר 7, עמ' 7.
- (210) פקודת מפקד ארמיה 3, ע"ע 15, 28.
- (211) הוראות מבצעים מס' 27/73, סט, עמ' 61.
- (212) פקודת מפקד ארמיה 3, עמ' 24.
- (213) פקודת מפקד חט' גישור 44, עמ' 3. השווה: לואא' עבר רב אלנאבי חפט', מפקד דיב' ח'יר 16, על הקרבות שניהלה הדיביזיה במלחמת אוקטובר - אלאהראם, 4 ביוני 1974 (חצב, כתבה מיוחדת: 843/0027, 25 בפברואר 1975, עמ' 3).
- (214) השווה: מפקד ארמיה 3/מחלקה המבצעית: נספח ד' לפקודת מס' 44/73, שט, עמ' 6.
- (215) אמר"ן/מחקר - .. "סיקום הכוחות בגזרת פורט סעיד", נכוון 082000 באוקטובר 1973 (זהו סיקום שבכתב לדרישת סגן ה-רמטכ"ל ולא הופץ בלקט לתפוצה רחבה).
- (216) אמר"ג/מח' מחקר - ? , לקט מודיעין מידי-צבאי מס' 1081 (160015 באוקטובר 1973 סעיף 2 א'; "מצרים - סיקום מצב אויב נכוון ל-212000 באוקטובר", לקט מס' 1344 212320 באוקטובר 1973), סעיף 4; אמר"ג, הערכת מודיעין שבתית, עמ' 13, סעיף 4ד'.
- (217) הוכחה לכך שבמלחמה פעלו גזרוי הטנקיס, בחטיבות הטנקים של הדיביזיות המשורייניות, עם שלוש פלוגות לוחמות, ניתן למצוא בדו"ח אבדות של דיב' משוריינת 21, נכוון לשעות המאוחרות של ה-14 באוקטובר (אחרי שהסת提ים הקרב המשוריין האגדל, שהתנהל במהלך ה-14 באוקטובר). לפי דו"ח זה חצתה חט' טנקים 1 את התעלה עם בקט מס' 85 טנקים ו-חט' טנקים 14 עם בקט מס' 89 טנקים. אמר"ג/מח' מחקר - .. "מצרים - סיקום מצב אויב, נכוון ל-152200 באוקטובר", בקט מס' 1079 (160030 באוקטובר 1973), סעיף 10.
- (218) אמר"ג/מחקר - , נספח לקט מודיעין מידי-צבאי מס' 791 (102000 באוקטובר 1973), סעיפים 1 ו-2.
- (219) סעיף זה מתבסס על סקירה של אמר"ג/מחקר - .. "הארטילריה בכוחות היבשה של צבא מצרים" (הסקירה לא הופצה; לפי תיווטה מודפסת מ-28 באוקטובר 1974, .. השווה: אמר"ג: "ארגון ופעולת הארטילריה בעבאה המצרי במלחמת יוח'יכ'", איגרת תוויל אויב 4/75, מהדורה ראשונה מקוצרת (יולי 1975), ע"ע 12-11).
- (220) בדבר נתוניים טכניים של הכלים הארטילריים ר': בנקס כיס לזיהוי נשק וציוד, שימוש צבאות-ערב - חלק אי: רקי"ם, ארטילריה, נשק קל, עקד מודיעין 6-116 (תשלי"ד-1974).
- (221) הוראות ה-רמטכ"ל מס' 41, עמ' 16 (סעיף 9, ט, 1); אמר"ג/מחקר - עבפים 6 ו-7, בקט מודיעין מס' 81/73 (2 באפריל 1973) וראה נתוניים טכניים של הסירה בנספח ללקט.
- (222) על טכנית תפועל הסירות, ר' הוראות ה-רמטכ"ל מס' 41; שט.
- (223) אמר"ג/מחקר מערך הגישור המצרי, פ"ע: 553/7711 (15 בספטמבר 1977), ע"ע 3 ומרשת מבנה, גلت מסופר, אחרי עמ' 5.
- (224) המינוח המקובל בצבא המצרי לצידם גישור יוגניפלוט היה "ביבלי סער", - אמר"ג/מחקר - בקט מודיעין מידי-צבאי מס' 798 (102150) באוקטובר 1973, סעיף 3.
- (225) מערך הגישור המצרי, עמ' 13.
- (226) פקודת קרב לדיב' הגנה אוביידית 8 (271900 בספטמבר 1973), סט, עמ' 8.

- (209) פקודת מפקד דיבי ח'יר 7, עמ' 7.
- (210) פקודת מפקד ארכיה 3, ע"ע 15, 28.
- (211) הוראות מבצעים מס' 27/73, שט, עמ' 61.
- (212) פקודת מפקד ארכיה 3, עמ' 24.
- (213) פקודת מפקד חט' גישור 44, עמ' 3. השווה: לואא' עבד רב אלנabi חפט', מפקד דיבי ח'יר 16, על הקרבות שניהלה הדיביזיה במלחת אוקטובר - אלאתראם, 4 בינוי 1974 (חצב), כתבה מיוחדת: 843/0027, 25 בפברואר 1975, עמ' 3).
- (214) השווה: מפקד ארכיה 3/מחלקת המבצעים: נספח ד' לפקודה מס' 44/73, שט, עמ' 6.
- (215) אמר'ג/מחקר - .. "סיכום הכוחות בגזרת פורט סעיד", נכון 5082000 באוקטובר 1973 (זהו סיכום שנכתב לדרישת סגן ה-רמטכ"ל ולא הופץ בלקט למופצת רחבה).
- (216) אמר'ג/מח' מחקר - .. לקט מודיעין מידי-צבאי מס' 1081 (160015 באוקטובר 1973) סעיף 2א'; "מצרים - סיכום מצב אויב נכון 5-00 באוקטובר", לקט מס' 1344 סעיף 4; אמר'ג, הערכת מודיעין שבתית, עמ' 13, סעיף 16.
- (217) הוכחה לכך שבמלחת פועלו גודרי הטנקים, בחטיבות הטנקים של הדיביזיות המשורייניות, עם שלוש פלוגות לוחמות, ניתן למצוא ב-דו"ח אבדות של דיבי משוריינות 21, נכון לשעות המאוחרות של ה-14 באוקטובר (אחרי שהסתפים הקרב המשוריין הגדל, שתנהל מהלך ה-14 באוקטובר). לפי דו"ח זה חצתה חט' טנקים 1 את התעלה עם כ-85 טנקים ו-חט' טנקים 14 עם כ-89 טנקים. - אמר'ג/מח' מחקר אויב, נכון 5-00 באוקטובר 1973, סעיף 10.
- (218) אמר'ג/מחקר - .. נספח ללקט מודיעין מידי-צבאי מס' 791 (102000 באוקטובר 1973), סעיפים 1 ו-2.
- (219) סעיף זה מתבסס על סקירה של אמר'ג/מחקר - .. "הארטילריה בכוחות היבשה של צבא מצרים" (הסקירה לא הופצה; לפי טווח מודפסת מ-28 באוקטובר 1974, .. השווה: אמר'ג: "ארגון ותפקיד הארטילריה בצבא המצרי במלחת יה'יכ", איגרת תוויל אויב 4/75, מהדורה ראשונה מקוצרת (יולי 1975), ע"ע 12-11).
- (220) בדבר נתוניים טכניים של הכלים הארטילריים ר': נקט ביס לzychוי בשק וצדוד, בשימוש צבאות-ערב - חלק אי': רק"ם, ארטילריה, נשקל, עקד מודיעין 6-116 (מלח"ד-1974).
- (221) הוראות ה-רמטכ"ל מס' 41, עמ' 16 (סעיף 9, ט, 1); אמר'ג/מחקר - ענפים 6 ו-7, נקט מודיעין מס' 81/73 (2 באפריל 1973) וראה נתוניים טכניים של הטירה בנספח לנקט.
- (222) על טכניקת תפעול הסিירות, ר' הוראות ה-רמטכ"ל מס' 41; שם.
- (223) אמר'ג/מחקר .. מערך הגישור המצרי, פ"ע: 553/7711 (15 בספטמבר 1977), ע"ע 4-3 ורשם מבנה, בלתי מסופר, אחרי עמ' 5.
- (224) המיכון המלובב בצבא המצרי לציר גישור יוניפלווט היה "ביבלי סעל", - אמר'ג/מחקר - נקט מודיעין מידי-צבאי מס' 798 (102150 באוקטובר 1973), סעיף 3.
- (225) מערך הגישור המצרי, עמ' 13.
- (226) פקודת קרב לדיבי הגנה אווירית 8 (00) 271900 (00) באוקטובר 1973, שט, עמ' 8.

- שם, עמ' 3. (227)
- שם, עמ' 4. (228)
- חיל-האוויר המצרי במלחמה, עמ' 2, סעיפים 1-3. (229)
- שם, עמ' 46, סעיף 23. (230)
- ר', דרך משל, דברי הפרס (לוט' - גנרט) חסני מבארך (מי שהיה בתקופת המלחמה מפקד כוחות האויר), בראיון שהतפרסם בשבועון המצרי אלמצור, 23 באוגוסט 1974 (חצב, כתבה מיוחדת: מ"ד-10/684, 18 באוקטובר 1974, עמ' 7); חסין שעבן: "imbazui כוחות האויר של מצרים במלחמה אוקטובי" - אלג' מהורהיה, 27 בנובמבר 1974 (חצב, כתבה מיוחדת: 843/0011, 5 בנובמבר 1975, עמ' 2).
- חיל-האוויר המצרי במלחמה, ע"י 70-59, סעיפים 64-65. (232)
- שם, עמ' 46, סעיף 25. (233)
- פקודת מפקד ארמיה, עמ' 32. (234)
- חיל-האוויר המצרי במלחמה, עמ' 18, סעיף 42. (235)
- ואמנם, זו הייתה הערכת צמרת ההנאה של המצרים בסוף 1972 - ראשית 1973 (236)
- תמר גולן, שליחת מעריב בפריז, דיווחה על נקודות עיקריות בדבריו של בופר, מעריב, 28 בנובמבר 1973, עמ' 3. (237)
- הדרך לرمדיין, עמ' 181. בספרו אישר טאדאת, שאמנם אמר, בשעהו, דברים אלה והוסיף להם הבט נוסף: לדבריו טען כבר לפני המלחמה, שאם יושג מתח קלהו-גדמי"ז "נגול מעצמנו" את החיפה, אשר נשאנו מאז מפלת 1967. שכן, אם נצליח לסייע ונחזיק באיזה שטח שנחזיר לעצמנו, הרי נשילב לנו את הביטחון העצמי. פירוש הדבר יהיה אם, שהתגברנו על מכשול מים, שווודאי אין לו תקדים בהיסטוריה הצבאית". - ספר חיל, עמ' 184. גבריאל בן-דור, "הרהורים על האסטרטגייה הערבית במלחמה يوم-הכיפורים", אצל א' כהן ו-א' כרמו (עורקיהם), בצל מלחמת יום-הכיפורים, חיפה, אוניברסיטת חיפה (תש"ז), עמ' 200.
- דיוון מפורט בעמדת סוריה, ר' במקראי של דיר א' רביבוביץ: (240)
- (א) "המשטר הסורי, המלחמה ושאלת ההסדר", סקירה חודשית מס' 3 (מרץ 1974), במיוחד ע"י 26-25.
- (ב) "השפעתה של מלחמת יום-הכיפורים על עמדת ומדיניות של סוריה בסכטור עם ישראל", בקובץ בצל מלחמת יום-הכיפורים, שם, ע"י 214-216.
- (ג) "Continuity and Change in the Ba'th Regime in Syria", in From June to October, op. cit, p. 227
- ראיונו עם עבד אלמנעם אלצאווי, אלג' מהורהיה (23 באוקטובר 1975), שם, עמ' 5. (241)
- נאום, ב-24 מרץ 1976, לפני חיילים של ארמיה, שם, עמ' 2 (ולענין התאריך שבו חתם על הפקודות - ר' ראיונו עמו, שודר בטלוויזיה של לבנון, שם, עמ' 1). יוזכר, פעם נוספת, שפקודת הקרב אותה הזכיר טאדאת כاسمכתה אינה מצויה בראשותנו ואין היא זהה לשתי הפקודות, אותן צירף לטפירו ואשר גם אנו צירפנו בנספחיהם א' וב' לעבודה.

(243) נאום, ב-28 בספטמבר 1974, לרגל יום השנה הרביעי למותו של עבד אלנאצ'ר, ח'דיה קהיר,
 28 בספטמבר 1974 (ח'צ'ב, כתבה מיוחדת, מ"ד-9/640, 640/9, 28 בספטמבר 1974, עמ' 13). היכל
 מוסר, מפי סדאת, שבעות המוקדמות של ה-10 באוקטובר, על רקע של הווייכוח שנ展开
 בעניין "העצירה האופרטיבית", התבטא נשיא מצרים לאמור (הציגות אצל היכל): "כפי
 שכבר אמרתי לנשיא אסד, הקרקע שתיכבש איננה חשובה; החשוב הוא התשת האוריב. איבבי
 רוצה לעשות את השגיאה ולהתקדם רק כדי לכבות קרקע נוספת. علينا Lagerom לאויב
 שיקיז את דמו". - הדרך לרמדיאן, עמ' 220.

(244) אחמד אסמאעיל בראשון עם עבד אלטהאר אלטווילה, שם, עמ' 11. יצוין, כי הנחיה
 מנוסחת בלשון זאת איננה זהה עם לשון ההנחיות לאחמד אסמאעיל מה-1 ומה-5 באוקטובר,
 אותן צירף סדאת לספרו. באלה אין זכר לחיק השני של דברי אסמאעיל, מהמלים "תוך
 גרים מוגנים אבדות לנו" וכיו... (השווה נספחים א' ו-ב').

(245) סיפור חי, ע"י 250-252.

(246) שם, עמ' 253.

(247) מערך הגישור המצרי, שם, מרשם מבנה בلتוי מסופר אחריו עמ' 5.

(248) לעיל, הערת 224.

(250) פקודת מפקד חט' גישור 44, עמ' 4.

(251) כך שמע.

(252) פקודת מפקד חט' גישור 199, עמ' 4. יצוין, כי מתוך הפקודה לא עורקה שמקדמת
 החטיבה התפצלה לשתי מפקדות משימות - אחת להבטחת המעבר של דיב' חי"ר 7 והשנייה
 למעבר דיב' חי"ר 19. שם, עמ' 3.

(253)

מפקדים מצרים אחרים

- .63. פריק סעד אלדין אלשאדי לוי (ראש המטה בזמן המלחמה):
א. ראיון עם מוסא צברי, אלאחי'באר, 21 בנובמבר 1973.
ב. זכרונות המלחמה של ה-רמטכ"ל המצרי, פרקים מספרו, שהתרסמו באلوון ערבי (פריז), תרגם והביא לדפוס יהושע חלמש, ידיעות אחרונות, 15 בדצמבר 1978 וайлך.
- .64. לואא' (ماוחר יותר פריק ופריק אוול) חמד עבד אלע'ני אלגמי (ראש אגף המבצעים במלחמה):
א. הרצאה, בדצמבר 1973, בכנס של קצינים בכירים, שנערך בקהיר, אלבלאע' (לבנון), 30 באוקטובר 1974.
ב. ראיון עם מוסא צברי, אה'beer אלילום, 31 באוגוסט 1974.
ג. ראיון שהתרסם באלאח'beer, 29 במאי 1975.
ד. ראיון עם ג'לאל כשב, אלחוודת' (לונדון), 17 בנובמבר 1978.
- .65. פריק חסני מבארכ: ראיון על פעולות כוחות האווריר במלחמה אוקטובר, אלמצור, 23 באוגוסט 1974.
- .66. לואא' עבד רב אלנabi חאפט' (מפקד דיב' ח'יר 16): "על פעולות דיב' ח'יר 16 במלחמה אוקטובר", אלאהראמ, 4 ביוני 1974.
- .67. לואא' חסן ابو סודה: "סיפורו של מפקד דיב' ח'יר 2 על קרבות שניהל במלחמה אוקטובר", ראיון עם עבדה מבашר, אלאהראמ, 3 ביוני 1974.

עיתוניםחמד חסני הייכל

- .68. א. הטור השבועי - אלאהראמ, 26 במאי 1967.
ב. "צורת המערכת העתidea ומה שתרחש בסוריה" - הטור השבועי, אלאהראמ, 7 במרס 1969.
ג. "מאזן האימה והביטחון", הטור השבועי, אלאהראמ, 3 באפריל 1969.
ד. "הצבא הישראלי והדרן להבטה במערכת" - הטור השבועי, אלאהראמ, 11 באפריל 1969.
ה. "ניסיונו לתאר את המצב" - הטור השבועי, לפי סימז'ת מקהיר, 11 באוקטובר 1973.
ו. "דוקטרינת הביטחון הישראלית - הנקודת החמה במאבק המתנהל עתה" - הטור השבועי, לפי סימז'ת מקהיר, 18 באוקטובר 1973.
ז. ראיון עם שר המלחמה, הפריק אוול אחמד אסמאעיל עלי, אלאנואר, 18 בנובמבר 1973.

ח. The Road to Ramadan, London, Collins (1975).

אחסן עבד אלקדווס:

- .69. א. "על המגייצים להתפטרות שר המלחמה", אלאחי'beer, לפי סימז'ת מקהיר, 29 באוקטובר 1972.

- ב. "מספרים חדשים במדע האריתמטיקה" – המאמר השבועי על המכב המדיני, אה' פאר אליום, 28 באפריל 1973.
- מווא צברי מראינו את:-
- הפרק סעד אלדין אלשדיili, אה' באר, 21 בנובמבר 1973.
- ב. הנשיא סאדאת, אה' באר אליום, 3 באוגוסט 1974.
- ג. שר המלחמה, אחמד אסמאעיל עלי, אה' באר אליום, 16 באוגוסט 1974.
- ד. הפרק מוחמד עבד אלע'ני אלגמיסי, אה' באר אליום, 31 באוגוסט 1974.
- ג' לאל כשב, יכול מה שניתן לדעת על המלחמה הריבית, אה' באר אליום (לבנון), 8 בנובמבר 1973.
- לווא' חטן אלבדרי ואחרים, מלחמת רם'אן – הסיבוב הערבי-ישראלית הריבית, אוקטובר 1973, קהיר (פברואר 1974).
- עבד אלסҭאאר אלטווילה, מלחמת ששת השעות, לפי פרקים מהספר שפרש עטף אלסמרה, אלאבסווע אלערבי, 11 בנובמבר 1974.
- חסין שעבן: "מבצעי כוחות האוון של מצרים במלחמת אוקטובר" – אלג'מהורהיה, בנובמבר 1974.
- אחמד עבד אלקדר: "סודות חדשים על הכנות שנעשו לקראת מלחמת אוקטובר" – אלג'מהורהיה, 2 באוקטובר 1975.

- מקורות سورיים
- .76 הנשיא חאפז' אלאסד בריאון, שהתרשם ביוםון הכוויתי אלראי אלעאם, לפי סימז'ת מקהיר, 18 באוקטובר 1975.
- .77 לווא' מצפה טלאס (שר ההגנה): ריאון לעיתונות הסורית לרוג' יום השנה למלחמה אוקטובר, ג'יש אלשעב, 7 באוקטובר 1975.

- פרסומי אמי'ג
- .78 אמי'ג/מחקר, תרגיל מצרי לכיבוש סיני, סקירת מודיעין מיוחדת 85/69 (מאי 1969) (586.130.1).
- .79 אמי'ג, אמצעי הצלחה צבאות ערב ובצבאות ברית ורשות, סקירת מודיעין, מ'יד(1.130.1).
- .80 אמי'ג, העקרונות בצלחת מכשול-מים לפי תורה הלחימה של צבא ברית'ם, סקירת מודיעין 524 (ינואר 1970).
- .81 אמי'ג, הערכת מודיעין חזי שנתית, מ'יד(586.130.1) 462 (יולי 1970).
- .82 אמי'ג/מחקר, ס"כ אמצעי הצלחה והגישור למצרים, סקירת מודיעין מיוחדת 32/73 (11) במרס 1973.
- .83 אמי'ג/מחקר, "סיכום עצמה חודשי של צבאות ערבי" נכון ל-1 באוקטובר 1973, מ'יד(586.220) 520 (5 באוקטובר 1974).
- .84 אמי'ג/מחקר, לקטי מודיעין של ענפי מח' מחקר.

סיכוםים אחרים המלחמה

85. אמ"ג, "פריצת הסוללה בגדה המזרחית ע"י המצריים", סקירת מודיעין מיוחדת 144/73 (1 בדצמבר 1973).
86. אמ"ג, "הפעלת נשק נ"ט ע"י המצריים במלחמה יום-הכיפורים" - סיכום ראשוני, סקירת מודיעין טכנית 22/73 (כסלו תשל"ד - 1973).
87. אמ"ג/מחקר - ע רישום חלקי של דיוונים על המלחמה, שנערך אצל ע' ראמ"ג למחקר, בימים 30 בינואר - 10 בפברואר 1974 (סיכוםים מודפסים לשימוש פנימי בענף) (60).
88. אמ"ג, "אור יקרות" - סיכום, סקירת מודיעין מיוחדת ט/24 1546/585.462 במרס 1974.
89. אמ"ג, "מטרוטיה הצבאית של מצרים במלחמה", סקירת מודיעין מיוחדת 38/74 (7 באפריל 1974).
90. אמ"ג, מבנה יחידות בצבא המצרי, מ"ד (מ. 586.220) 53 (אפריל 1974).
91. אמ"ג/מחב"ש י"ז, "צח"ל בעיני האויב" - הערכת צב שביבת 1975-1973, ט 319/585.462 (מאי 1974).
92. אמ"ג/מחקר, "הקומנדו המצרי והפעלו במלחמה יום-הכיפורים", איגרת תוויל אויב 74/יוני (1974).
93. אמ"ג, הערכת מודיעין שנתית, חלק ראשון - צבאי ונחותנים (ספטמבר 1974).
94. אמ"ג/מחקר, "הארטילריה בכוחות היבשה של צבא מצרים" טיווה פנימית מודפסת (28 באוקטובר 1974).
95. אמ"ג, סדר כוחות היבשה של צבא מצרים, כרך ב', נכוון ל-1 באפריל 1975, מד (מ. 586.220) 274 (1974).
96. אמ"ג, "ארגון ותפעול הארטילריה בצבא המצרי במלחמה יונה"כ", איגרת תוויל אויב 4/75, מהדרה ראשונה מקוצרת (יולי 1975).
97. אמ"ג/מחקר - מערך הגישור המצרי, פ"ע 553/7711 (15 בספטמבר 1977).

גורמים צה"ליים אחרים

98. מפקדת קצין הנדסה ראשי, "דו"ח צוות לקחי חהי"ג במלחמה יום-הכיפורים", צוות יחיד פיקוד הדרום, ללא סימוכין (נובמבר 1973).
99. מפקדת חיל-האוור/להק מודיעין - ענף מחקר, חיל-האוור המצרי במלחמה אוק' 73, סקירת מודיעין מיוחדת 39/74 (דצמבר 1974).
100. מפקדת חיל-האוור/להק אוור/מחלקת תואיר - ענף לולדות חיל-האוור, מלחמות יום-הכיפורים - הכנות חיל-האוור למלחמה (14 באוקטובר 1975).
101. הניל, תקיפת סוללות טילי קרקע-אוור במלחמה יום-הכיפורים, הד-7(35) 10139 (16 בפברואר 1978).
102. מפקדת חיל-היחס/מח"ים/ענף ים 3 - מדור היסטוריה, ימתה המחקר הראשונה - הרקע למלחמת יונה"כ - חיל-היחס - ה"ד 1233 (28 ביולי 1975).